PAUL BRICKHILL

BADER
ÎNVINGĂTORUL CERULUI

PAUL BRICKHILL

BADER
ÎNVINGĂTORUL CERULUI

Traducere în limba română și cuvînt înainte de
PAVEL POPESCU

EDITURA MERIDIANE
București, 1982

Coperta de :
DAMÓ ISTVAN

Paul Brickhill
REACH FOR THE SKY
©Paul Brickhill
London

3 februarie 1940. Ora 9,16'.

— *Achtung, Jäger !* *

*Atît a mai apucat să strige, înainte de moarte, Peter Leushake, observator pe Heinkelul nr. 3232. În fracțiunea imediat următoare de secundă, proiectilele celor opt mitraliere ale Hurricaneului cu cocarda R.A.F.** pe fuselaj sfărîmau plexiglasul carlingei, incendiau motorul stîng, se implîntau în trupurile celor doi mitraliori, din cală și turela spate, distrugeau aparatele de bord, făceau sită planurile și profundorul. Tîrînd după sine o coadă lungă de fum, uriașul bombardier cu cruci negre pe aripi percuta, peste cîteva clipe, solul. Era primul avion hitlerist doborît pe teritoriul britanic.*

Pe atunci, nimeni n-avea cum să bănuiască cele ce vor urma, n-avea cum să știe că sfărîmarea Heinkelului pilotat de Hermann Wilms constituia un preludiu la marea și sîngeroasa Bătălie a Angliei.

Frontul se afla încă departe, staționar în fața „inexpugnabilei" Linii Maginot. Dunkerque era doar un port pescăresc pe malul Mînecii, iar locuitorii din Dovers, Londra, Coventry, Portsmouth priveau cerul numai ca să afle dacă trebuie sau nu să-și ia umbrela.

---

* *„Atenție, vînător !" (germană ; N.T.).*

** *Royal Air Force (Forțele Aeriene Regale ; N.T.).*

De atunci, de la acel pîclos 3 februarie, au trecut cîteva luni. În acest scurt răstimp, trupele hitleriste, violînd neutralitatea Olandei, au ocolit faimoasa — dar cît de inutila Linie Maginot ! — au pulverizat, la Sedan, frontul francez, au dezlănțuit ofensiva care avea să-i aducă, în mai puțin de treizeci de zile, de la poalele Vosgilor la țărmurile Mînecii. Considerată pînă atunci imbatabilă, armata franceză fusese înfrîntă, împrăștiată, îngenuncheată. Douăzeci și doi de ani de politicianism veros, de criminală toleranță față de Reichul nazist, din ce în ce mai agresiv și insolent, de totală incurie a unor generali care substituiau imperativelor strategice și tactice impuse de vremurile moderne, morga de castă și amintirea gloriei trecute, își spuneau, dramatic, cuvîntul. La 17 iunie 1940, octogenarul mareșal Pétain, noul șef al statului francez, cerea Führerului Adolf Hitler armistițiu.

Uriașa hecatombă de la Verdun nu slujise la nimic !

*Acum, singurul adversar al Germaniei triumfătoare rămăsese Marea Britanie. Un adversar redutabil, tenace, orgolios, un adversar care, din 1066, de la Wilhelm Cuceritorul, nu cunoscuse stăpînire străină, un adversar care trebuia distrus cît mai grabnic, pentru ca apoi cohortele cu cruce neagră pe blindaj să se poată năpusti în voie asupra Uniunii Sovietice, să pornească în acel „Drang nach Osten" * — lozinca dintotdeauna a expansionismului prusac — să toarne din sînge, ruine, cadavre, fundația de coșmar a viitorului Reich „milenar".*

Existau însă trei obstacole : cei treizeci și ceva de kilometri ai Mînecii, Royal Air Force și binecunoscuta dîrzenie a insularilor.

Pentru trecerea Canalului, Marina de război și Comandantul suprem al trupelor terestre germane făcuseră

---

* *În traducere liberă : expansiune spre răsărit. (N.T.)*

aproape tot ce trebuia pentru ca „Leul de mare" — denumire dată planului de invazie — să poată mugi în voie pe coastele engleze. Acum rămînea ca Luftwaffe să cureţe cerul de Hurricane şi Spitfire, să blocheze şi să neutralizeze după aceea Flota metropolitană şi să zdrobească, sub un puhoi de bombe, dîrzenia şi moralul populaţiei, silind-o să ceară pace. Deci, condiţia sine qua non pentru realizarea planului de invazie era, în viziunea strategilor de la Berlin, eliminarea aviaţiei britanice, mai exact a celei de vînătoare, singurul scut aerian al Insulei.*

„Dă-mi mîna ta, frumoasa-ţi mînă albă
Căci mergem să învingem Anglia..."

cîntau voioşi şi plini de ei, în iunie 1940, infanteriştii, artileriştii, tanchiştii, matrozii, dar, mai ales, aviatorii germani, căci lor le revenise mult rîvnita cinste de a pune botniţă leului britanic.

*Asul primului război mondial, devenit între timp o babă obeză şi ţîfnoasă, mareşalul Hermann Goering, comandantul suprem al aviaţiei hitleriste, îşi freca mîinile şi schimba trei uniforme, una mai fantezistă ca alta, pe zi. „R.A.F. vor fi nimicite în zece zile, Dowding** nu va mai avea nici un avion, iar dacă vreun bombardier britanic ajunge să zboare deasupra Germaniei, ei, bine, atunci să nu-mi mai spuneţi pe nume!" — declara el, sigur de succes.*

Două flotile aeriene — a 2-a, comandată de generalul Albert Kesselring, şi a 3-a, sub comanda generalului Hugo Sperrle — însumînd peste 1 800 de aparate, dintre care

---

* *Aviaţia de război a Germaniei (N.T.)*

** *Mareşal al Aerului, comandantul aviaţiei de vînătoare britanice (N.T.)*

1 000 de bombardiere — se instalaseră pe aerodromurile Franței ocupate, așteptînd semnalul de pornire.

În fața acestei uriașe forțe de șoc, escadrilele de Hurricane, Spitfire și Defiant, ale vice-mareșalilor Aerului Keith Park, Quitin Brand, Trafford Leigh Mallory și R. E. Saul, avînd în total... 528 de aparate !

Acesta era raportul de forțe la 7 iulie 1940. Trei zile mai tîrziu, gigantica, ferocea și sîngeroasa încleștare, căreia istoricii aveau să-i dea numele de Bătălia Angliei, începea printr-o luptă aeriană de proporții ne mai întîlnite pînă atunci, deasupra Canalului Mînecii.

A durat aproape un an încheiat. A răpus nenumărate vieți tinere, a îndoliat mii de cămine, a semănat jale și distrugere. Băieți în floarea vîrstei, băieți care ar fi putut triumfa la pașnice mitinguri aviatice, se împroșcau în văzduh cu gloanțe, ardeau în avioanele lor prefăcute în sicrie incandescente, piereau înecați, zdrobiți, sfîrtecați. Băieți care ar fi putut iubi, întemeia un cămin, avea, la rîndul lor, copii, deveneau, în cîteva minute, adevărate fărîmături de coșmar, desfigurați pe viață, condamnați la solitudine.

Printre cei care s-au înălțat spre cerul Angliei ca să-și apere patria — dar și însăși civilizația și democrația amenințate de barbaria nazistă, erau cu ei și numeroși polonezi, canadieni, francezi, norvegieni, australieni, americani, cehi — printre zecile de nume aureolate, adesea postum, de nimbul gloriei : Al Deere, Richard Hillary, Peter Townsend, F. N. Robertson, Tom Gleave, Tuck, René Mouchotte, Zdzislaw Krasnodesbsky, a figurat și acela al lui Douglas Bader.

A învățat să piloteze cînd abia îi mijea mustața, era campion la crichet, juca cu pasiune fotbal, îi plăcea să danseze și să flirteze și își spunea că anii ce vor să vină

o să-i aducă, la intervale regulate, cîte o tresă în plus, niscaiva riduri, poate ceva griji familiale — căci și un pilot sfîrșește prin a avea nostalgia căminului și a copiilor — două-trei cupe cîștigate la întîlniri sportive și multe, foarte multe bucurii.

Un accident stupid — ca toate accidentele născute din puerilă vanitate — avea să schimbe, dramatic și radical, nu numai viziunea tînărului Bader asupra viitorului, ci însăși existența lui. Un accident care s-a soldat pentru R.A.F. cu pierderea unui avion de vînătoare, iar pentru Douglas Bader, cu amputarea ambelor picioare.

Temerarul acrobat al aerului, impetuosul sportiv, dansatorul neobosit devenise acum un jalnic invalid, condamnat la o existență precară, căci un bărbat în cărucior, trăind dintr-o pensie de sublocotenent, nu poate nădăjdui la ceva mai bun.

Pentru cei mai mulți, înfrîngerea ar fi fost totală, renunțarea la orice veleități — scuzabilă, abandonul — explicabil.

Există însă oameni care nu acceptă îngenuncherea, pentru care lupta nu încetează niciînd, care socot că pînă și moartea e un inamic ce poate fi înfruntat și, uneori, chiar învins. Noi, românii, ne putem mîndri că am avut, și nu o dată, asemenea oameni ; fiind vorba de aviație, să ne amintim — și ce păcat că amintirea nu-și găsește întruparea în bronzul sau marmura unui monument, de pildă, în Iașul natal ! — de Gheorghe Bănciulescu, primul pilot din lume care a zburat cu proteze la ambele picioare. Douglas Bader a fost al doilea. Și cine nu-l știe pe sovieticul Maresiev Alexei Petrovici, imortalizat de Boris Polevoi în romanul „Povestea unui om adevărat".

Scrîșnind din dinți, suferind îngrozitor, luptînd cu durerea așa cum lupți cu un dușman crîncen, perfid,

înverșunat, neacceptînd nici o clipă ideea că ar fi un handicapat, refuzînd, uneori chiar brutal, compasiunea celor din jur, cedînd în continuare, în metrou sau autobuz, locul femeilor, superb, orgolios și demn, Bader a continuat, pe picioarele sale de fier, să stea mai drept, mai inflexibil ca oricînd. R.A.F. s-a dispensat de serviciile lui, regulamentul Majestății Sale neprevăzînd un asemenea caz. Înseamnă, a decretat în sinea sa Douglas, că regulamentul e imperfect. Și a încercat să îndrepte lacuna bătînd la toate ușile, bombardînd cu cereri, memorii, scrisori, plîngeri, suplice, pe toți, fără excepție, de la ministrul Aerului pînă la ultimul dintre foștii săi camarazi.

Războiul l-a îmbrăcat pe Douglas Bader din nou în uniformă și visul, curmat în urmă cu șapte ani, s-a împlinit : ținea iarăși manșa în mînă.

Biruiseră tenacitatea, voința, orgoliul unui bărbat a cărui deviză fusese dintotdeauna : „Nu te lăsa !"

Acestui personaj aproape legendar, uluitoarelor sale calități de om și combatant, îi sînt dedicate paginile cărții pe care o aveți în mînă.

PAVEL POPESCU

1

În 1909, medicul a prevenit-o pe Jessie Bader, care-şi aştepta cel de al doilea copil, că fătul riscă să moară înainte de a veni pe lume şi, ca atare, o sfătuieşte să nu-l păstreze. Spre totala sa surprindere, Jessie l-a poftit, pe un ton ce nu admitea replică, să nu mai insiste. La cei douăzeci de ani ciţi avea, doamna Bader, înaltă, zveltă şi extrem de atrăgătoare, era de mult convinsă că, din toate virtuţile posibile, cea mai preţioasă era încăpăţînarea.

Opt zile mai tîrziu, adică fix o săptămînă înainte de Crăciun, Frederick Bader împreună cu tînăra soţie şi băiatul lor Derick se îmbarcau la bordul pachebotului companiei P.&O., care, de două ori pe lună, asigura cursa Calcuta—Londra. Odată sosită la destinaţie, familia a închiriat o casă în cartierul St. John's Wood. În ziua de 21 februarie 1910, medicul curant şi moaşa au fost chemaţi de urgenţă şi, timp de două ceasuri, tatăl s-a învîrtit, ca pe jăratec, prin micuţa grădină a casei ; din cînd în cînd, băga capul pe uşă ca s-o interogheze din priviri pe viitoarea dădacă, o nemţoaică grasă şi placidă, dar de fiecare dată aceasta dădea din cap în semn că nu. În sfîrşit, un ţipăt, subţirel, dar îndărătnic, sfîşie liniştea. Apoi, uşa dormitorului se deschise şi medicul ieşi, zîmbind cu aerul satisfăcut al cuiva care a izbutit să dezlege un rebus complicat.

— Gata cu necazurile, trîmbiţă el. E băiat.

Noul născut căpătă numele de Douglas Robert Steuart. Acest Steuart, atribuit în amintirea străbunicului din

partea mamei, n-a fost, dealtminteri, unicul lucru pe care nepotul avea să-l moştenească, sărind trei generaţii, de la inflexibilul său predecesor.

În 1840, vizitiul familiei îl conducea pe John Steuart Amos la docurile de la Liverpool. Odată ajuns, tînărul coborî, tîrînd după sine un sac de marinar, şi-i spuse vizitiului : „Vei comunica scumpei mele familii că nu voi mai călca niciodată pe-acasă". După care, urcă la bordul unui velier de cursă lungă, îl convinse pe căpitan să-l angajeze ca tîmplar (deşi nu umblase în viaţa lui cu un fierăstrău) şi-şi plăti astfel drumul pînă în India.

Fire aventuroasă şi ambiţioasă, John Steuart Amos îşi făcu rapid rost de o slujbă la serviciul naval al coloniei şi, după numai trei ani, era avansat ofiţer. Atunci s-a căsătorit cu o domnişoară fermecătoare, ştearsă şi îndrăgostită nebuneşte de domnul şi stăpînul ei. Ceva mai tîrziu John Steuart Amos avea să-şi înspăimînte numeroasele sale fiice cu povestirea unei răscoale pe care o înăbuşise :

— Am poruncit ca şefii răsculaţilor să fie legaţi, unul după altul, de ţeava unui tun. La fiecare descărcare, un terci sîngerînd ţîşnea la cel puţin douăzeci de metri. La un moment dat, mă trezesc că o mînă tăiată ca de brici zboară spre mine, mă plesneşte zdravăn peste mutră şi, lunecîndu-mi pe umăr, îmi cade drept în buzunar.

Dintre toate, cea mai puţin îngrozită era, cu siguranţă, Jessie, prima născută.

Pe la 1830, Jessie s-a căsătorit cu un inginer McKenzie, căruia i-a dăruit două fiice, pe Jessie şi pe Hazel. Curînd, soţul muri şi tînăra femeie se văzu nevoită să-şi crească singură fetele. Locuiau la Cotri — astăzi face parte din Pakistan — într-o provincie veşnic agitată de tot soiul de tulburări. Noaptea nu era picior de bărbat în toată casa, dar doamnei McKenzie nici că-i păsa. Într-o dimineaţă, cînd

abia se crăpa de ziuă, mica familie fu trezită de niște zgomote ce veneau de la parter.

Imediat mama își înzestră fiicele cu cîte un baston de golf, le instală, strategic, în spatele unei uși și le porunci : „Dacă intră careva, trăzniți-l cît puteți !" După care, înarmată la rîndu-i cu un vătrai, scotoci prin întreaga casă strigînd : „Unde ești ? Ia să te văd la mutră, lașule !"

Nimeni n-a răspuns la apel și, dacă, într-adevăr, a fost un hoț, e limpede că a preferat să dispară.

Hazel, mezina, se temea de orice : de întuneric, de singurătate, de cel mai mic zgomot. Jessie, dimpotrivă, moștenise de la maică-sa îndrăzneala, iar de la bătrînul John Steuart Amos dinamismul. Pe cînd avea șaptesprezece ani, l-a întîlnit, la clubul din orașul de reședință, pe Frederick Robert Bader, un burlac înrăit, cu douăzeci de ani mai în vîrstă decît ea, cu umeri masivi și o imensă mustață de-a curmezișul feței. Un an mai tîrziu, cucerit de vitalitatea fetei, celibatarul convins îi ceru mîna și o obținu în zece minute. După alt an s-a născut primul lor fiu, botezat Frederick, dar strigat Derick ca să se deosebească de tatăl-său. Iar în următorul an, familia a revenit în Anglia pentru nașterea celui de al doilea copil.

La trei zile după această naștere, mama și fiul se îmbolnăviră de pojar. Apoi, Jessie fu supusă unei operații îndeajuns de grave, astfel încît, chiar de la început, mama și copilul au fost, practic, despărțiți. Cînd Jessie și-a terminat convalescența, familia a plecat îndărăt în India, unde Administrația drumurilor și podurilor îl reclama, cu surle și tobe, pe Bader senior. Cum Douglas nu avea decît cîteva luni și era prea fraged ca să înfrunte clima ucigașă din colonie, părinții l-au încredințat unei mătuși, care locuia pe insula Man.

Cînd, în sfîrșit, Douglas s-a reîntîlnit cu ai săi — pe atunci locuiau la Sekkour — avea aproape doi ani. A fost

copleşit, pe dată, de sentimentul unei îngrozitoare singurătăţi şi-al unei teribile şi nemeritate frustrări ; se simţea aidoma unui căţelandru care se aşteaptă să fie bătut pentru că s-a scăpat pe covor. Pînă atunci, Derick, pe post de copil unic, se aflase mereu în centrul atenţiei generale, astfel încît noul venit avu impresia că e a cincea roată la căruţă (deşi expresia îi era, în mod sigur, absolut necunoscută !) Într-o zi, mătuşa Hazel, aflată în trecere pe la Baderi, s-a îngrozit descoperind că Douglas are faţa plină de jupuituri şi vînătăi.

— Derick a încercat să-i smulgă pielea de pe obraz, a lămurit-o soră-sa. Ce vrei, Derick are patru ani şi o vitalitate nemaipomenită. Bietul Douglas n-are decît doi ani şi jumătate şi este blîndeţea personificată. Normal s-o încaseze de dimineaţa pînă seara...

N-au trecut nici şase luni de la „întregirea" familiei şi slugile din casă erau mai tot timpul ocupate să-i despartă pe cei doi băieţi. Sătul să tot îndure, Douglas începuse să riposteze şi se lupta ca un tigru. Nu cerea niciodată nici cel mai mic ajutor şi, cînd o lua pe coajă, nu vărsa o lacrimă. Îl podidea plînsul numai în momentele în care părinţii şi fratele mai mare plecau cu maşina în cîte o excursie — ceea ce se întîmpla destul de des — şi îl lăsau singur acasă.

În 1913, Bader a renunţat la serviciul pe care-l avea în India şi s-a stabilit definitiv în Anglia. Un an mai tîrziu era mobilizat ca ofiţer de geniu. Douglas, care atinsese promiţătoarea vîrstă de cinci ani, hotărî să profite de absenţa tatălui ca să dovedească mamei că e un bărbat în toată puterea cuvîntului ; în acest scop, atitudinea sa faţă de fratele cel mare deveni net provocatoare. La rîndul său, Derick, ştiindu-l pe prîslea gata să ridice oricînd mănuşa, îi sugera într-una tot soiul de isprăvi temerare, deci sancţionabile. Douglas nu se dădea niciodată în lături, astfel

încît Jessie ajunsese să-l considere ca fiind cel mai afurisit dintre cei doi copii și cravașa nu prea apuca să stea în cui. În curînd, Douglas ajunsese să accepte aceste pedepse ca pe un element inevitabil al existenței, ceea ce îi îngăduia să le îndure cu un perfect stoicism.

Cariera sa de „pramatie" a atins punctul culminant în ziua în care mingea lor a avut nefericita idee să treacă peste zidul cimitirului, zid a cărui creastă era împodobită cu vîrfuri de suliță. Rînjind sardonic, Derick a declarat că nu-i în stare să aducă mingea înapoi. În minutul următor, Douglas se și cocoțase pe zid, dar piciorul i-a alunecat și pușiul s-a trezit cu unul din acele vîrfuri înfipt zdravăn în fund. Alb ca varul, strîngînd din dinți, a încercat să se elibereze, însă fără succes. Urlînd de spaimă, Derick a pornit în goană s-o caute pe guvernantă, care l-a desprins pe martir din țeapă și l-a adus pe pămînt. Mut la reproșurile ei, a urmat-o pe jos pînă acasă, cale de mai bine de jumătate de kilometru. Medicul chemat a trebuit să aplice opt copci ca să închidă rana și asta fără ca Douglas să scoată cel mai mic scîncet.

La șapte ani, Douglas a intrat la colegiul de la Colet Court, unde, cu o clasă înainte, era și fratele său. În acest colegiu, Douglas a avut primele ciocniri serioase, întotdeauna cu elevi mai mari. Ca pretutindeni în lume, cei din clasele superioare aveau obiceiul să-i chinuiască pe cei mai mici și nu pricepeau cum de refuză Douglas această tradiție. Dar, după numai cîteva luni, înfruntările acestea au început să se rărească : Douglas reușea să rămînă mereu stăpîn pe teren, chiar și atunci cînd luptele se terminau cu ușoare sîngerări. Cei „mari" știau acum ce riscă și-l lăsau, prudenți, în pace.

Copiii nu-și vedeau deloc tatăl, al cărui regiment, angajat în bătăliile de pe Somme, trecea, cel puțin o dată pe

săptămînă, prin momente dramatice. În 1917, maiorul Bader este rănit la cap de o schijă de șrapnel. Chirurgii reușesc s-o extragă și, după o scurtă convalescență petrecută în spatele frontului, revine pe poziții, fără să fi cerut permisia prelungită la care avea dreptul.

În același an, cei doi frați intră la colegiul Temple Grove. Nu trec nici trei zile și Douglas repurtează prima sa victorie prin k.o. Unul dintr-o clasă mai mare a încercat să-i răsucească o mînă și Douglas a ripostat plesnindu-l peste față cu cea rămasă liberă. Onoarea celui mare cerea o reparație după toate regulile și Douglas i-a acordat-o pe loc. Adversarul se repede ; bine proptit pe picioare, Douglas îl întîmpină proiectîndu-și simultan ambii pumni înainte. Bărbia agresorului întîlnește acest dublu bolid și iată-l pe jos, fără cunoștință. Convins că l-a ucis, Douglas se prăbușește în genunchi lîngă victima sa, vărsînd torente de lacrimi. S-a potolit însă imediat ce „mortul" a deschis ochii și a început să-și pipăie bărbia.

Temple Grove era un vechi colegiu, cu mult farmec, instalat în mijlocul unui parc imens, din care o parte fusese transformată în teren de sport. Cu dinamismul și pasiunea sa pentru efortul fizic, Douglas a devenit, în scurt timp, unul dintre cei mai populari căpitani de echipă. În schimb, cel puțin la început, era printre ultimii la gimnastică. Cum însă amorul său propriu nu admitea nici un eșec, și-a jurat să le vină de hac paralelelor și calului. O vreme, camarazii săi se distraseră numărîndu-i căzăturile ; apoi, constatînd că ele ating cifre astronomice, renunțaseră. Douglas însă nu renunța niciodată la nimic. N-a izbutit să devină un gimnast de mare clasă, dar a învățat cum să cadă, suplu și fără să se lovească. După mulți ani avea să descopere că experiența dobîndită în acea sală de gimnastică se va dovedi inestimabilă.

Privați de sport în timpul vacanțelor pe care le petreceau acasă, cei doi băieți se plictiseau de moarte. Derick, care era slăbiciunea maică-si, a convins-o într-o bună zi să le cumpere arcuri și săgeți. După cîteva ședințe de antrenament, în timpul cărora își slujeau reciproc drept țintă, frățiorii s-au socotit suficient de îndemînatici ca să purceadă, ambuscați după un copac, la tirul asupra trecătorilor. Gardul viu care împrejmuia proprietatea era înalt exact cît să le permită să vadă pălăriile celor ieșiți la plimbare și, de cel puțin zece ori pe zi, bărbați furibunzi sunau la poartă, agitînd cîte o pălărie găurită și povățuind-o pe Mrs. Bader să le tragă o chelfăneală zdravănă derbedeilor ei de copii.

Veni și sfîrșitul războiului, dar maiorul Bader rămase mai departe în cadrele armatei, staționat pe continent. Era ocupat cu repunerea în funcțiune a unor instalații de importanță vitală, iar cînd isprăvi, în sfîrșit, cu această treabă, avu neplăcuta surpriză să se trezească afectat la Comisia cimitirelor militare.

Între timp, mătușa Hazel se căsătorise cu un locotenent din R.A.F. Chiar de la prima sa vizită, Cyril Burge — așa se numea aviatorul — a exercitat asupra lui Douglas o veritabilă fascinație, parte datorată decorațiilor sale, parte istorisirilor de război. La rîndul său, Burge l-a simpatizat imediat pe acest băiat cu ochi mari și albaștri, zîmbet radios și falca solidă. Sigur, între cei doi frați exista o asemănare, dar lui Derik îi lipsea acea scăpărare de dinamism care făcea de pe acum din mezin un tip ieșit din comun.

La colegiu, Douglas continuă să se perfecționeze în sporturile de echipă, dar deveni și unul dintre cei mai buni elevi, cel puțin la materiile care-l interesau. Era, cu adevărat, uluitoare rapiditatea cu care asimila, de pildă, latina și greaca. Parcă se juca. Nu s-ar putea zice că era

chiar un merit personal, pentru că tot ce avea o legătură, mai apropiată sau mai depărtată, cu literele i se fixa fulgerător și definitiv pe creier. În schimb, detesta matematicile și științele naturii ; la aceste discipline mai mult căsca decît muncea, astfel încît buletinele trimestriale, ce se întocmeau fiecărui elev, conțineau, de fiecare dată, aceeași mențiune : „Ar putea face mult mai mult dacă și-ar da osteneala".

Profesorul de sport, un subofițer în retragere, nemaipomenit de mîndru de barba sa, a avut fericita idee să-l învețe pe Douglas tirul cu revolverul și cu carabina. Dînd dovadă de o răbdare nețărmurită, el l-a deprins pe băiat să ochească cu o precizie absolută și să tragă rapid, înainte ca vederea să i se încețoșeze din pricina unei concentrări excesive. (Deprindere prețioasă, care, la un moment dat, avea să se dovedească fatală pentru mulți dintre piloții germani).

În 1922, o telegramă trimisă de War Office * anunța familia că maiorul Bader a decedat la spitalul din Saint-Omer (Franța), ca urmare a rănii căpătate în urmă cu cinci ani. Și, deși copiii nu-și văzuseră tatăl de foarte multă vreme, brusca sa dispariție le-a provocat un șoc serios. Cîteva săptămîni mai tîrziu, criza morală era agravată de una materială. Derick, fiind înscris la Colegiul Superior de la Canterbury, se punea problema dacă finanțele familiei vor permite și mezinului continuarea studiilor. O analiză mai temeinică a demonstrat că nu. Singura soluție era obținerea unei burse. Cătrănit, Douglas s-a pus pe toceală, cu speranța că va putea dovedi temeinicia veșnicelor comentarii ale dascălilor săi : „Ar putea face mult mai mult dacă și-ar da osteneala".

* Ministerul de Război (N.T.)

La terminarea anului școlar, directorul colegiului l-a anunțat că a cîștigat o bursă, care-i va permite continuarea studiilor la St. Edward College, de la Oxford. Nebun de bucurie, Douglas nu se afla însă la capătul emoțiilor. După cîteva săptămîni, mama lui i-a comunicat intenția de a se remărita. Viitorul tată vitreg al lui Douglas, reverendul Ernest Hobbs, era pastorul unui sat din comitatul Yorkshire, un om deosebit de blînd, care, pînă la vîrsta de treizeci și șapte de ani, dusese o existență dintre cele mai potolite. Șăgalnicul destin i-a scos-o într-o bună zi în cale pe Jessie, a cărei simplă apariție avea să dea peste cap toate principiile bietului om. În ceea ce o privea pe Jessie, deși nutrea o sinceră afecțiune pentru viitorul său soț, era ferm hotărîtă ca, la fel ca și în trecut, să facă totul numai după capul ei. Năucit de-a binelea, dar și fericit, pastorul a capitulat fără condiții.

Cei doi băieți însă n-au fost cîtuși de puțin încîntați la ideea că vor locui în vechiul prezbiteriu, o vastă construcție, cu opt dormitoare, două bucătării, o anexă pentru servitori (de fapt, nu exista decît o bucătăreasă), o pompă astmatică (apă curentă, ioc !), un număr impresionant de lămpi cu gaz (nici electricitate) și niște sobe în mod evident neputincioase să izgonească umezeala și frigul în lungile luni de iarnă. O grădină cît toate zilele, năpădită de bălării, separa casa de o biserică din secolul al XI-lea, edificiu superb, dar mult prea mare pentru sătucul respectiv.

În foarte scurt timp, pastorul și-a dat seama că-i destul de moale ca să poată domni peste noua sa familie. Odată, de pildă, le-a sugerat băieților că n-ar fi rău să cosească iarba din grădină, dar, în fața refuzului lor categoric, a fost nevoit să bată în retragere. Jessie, care știa

cum să-i ia, le-a poruncit să pompeze — dar fiecare pe rînd — apă la bucătărie și, spre stupefacția soțului, a fost ascultată imediat. Ceva mai tîrziu, pastorul încercă să organizeze, la terminarea prînzului, o rugăciune în comun, dar și aici dădu greș, fiindcă Derick și Douglas se agitară atît, încît, după două sau trei tentative, bietul de el preferă să renunțe. De data aceasta însă, Jessie se înfurie rău de tot și-l copleși pe Douglas, pe care-l socotea vinovatul principal, cu un puhoi de reproșuri ; urmarea a fost că tînărul a cam început să-și defeste noul cămin.

În anul respectiv, Douglas și-a petrecut vacanța de Paște la Cyril și Hazel Burge ; locuiau la Cranwel. unde Cyril funcționa ca sub-director la o școală de ofițeri a R.A.F. A fost o săptămînă de vis. Douglas, care abia împlinise treisprezece ani, nu mai văzuse niciodată de aproape un avion. În prima zi, cînd Cyril i-a arătat nepotului postul de pilotaj al avionului de antrenament Avro 504, nesațul cu care puștiul s-a aplecat peste cadranele misterioase ale tabloului de bord a fost de-a dreptul patetic. După-amiază a stat ore în șir proțăpit în mijlocul grădinii, urmărind, cu o privire fascinată, avioanele care decolau, descriau savante viraje și reveneau la sol. În fiecare zi, la șase și jumătate dimineața, Douglas participa la exercițiile de înviorare ale elevilor-ofițeri, luptînd cu o nemaipomenită îndărătnicie să nu rămînă de căruță. Nutrea, în modul cel mai evident, o admirație fără margini pentru viitorii piloți, pentru avioane, pentru unchiul său și chiar pentru mecanicii care știau să demonteze și să repare motoarele. Dar, după vreo trei zile, pasiunea sa pentru sport se dovedi mai puternică ; începu să petreacă mai puțin timp pe terenul de zbor, consacrîndu-se aproape integral crichetului.

Cînd, odată terminată vacanța, Hazel și Cyril îl îmbarcară în tren, Douglas declară cu voce gîtuită de emoție :

— Unchiule, cînd voi ajunge mare, o să mă întorc să fiu elev la școala ta.

Iată un nou recrut, s-a gîndit, atunci, Cyril și, fără doar și poate, și Douglas simțea, în ziua aceea, la fel. Dar dragostea pentru aviație nu prinsese încă rădăcini în inima sa de copil. Ceea ce îl atrăsese fusese ineditul. Ar fi putut să se pasioneze, tot atît de bine, pentru vînătoare sau curse de motocicletă. Odată revenit la colegiu, a dat la repezeală uitării avioanele, ca să se consacre integral sportului și foarte, foarte puțin, studiilor.

2

Un zid ciclopic adăpostea clădirile, peluzele, terenurile de sport, piscina colegiului St. Edward. Situată la patru kilometri de Oxford, această instituție de învățămînt constituia un mic univers de sine stătător. Conform regulamentului, noii înscriși trebuiau să se prezinte cu douăzeci și patru de ore înaintea începerii cursurilor. Iată de ce, într-o frumoasă dimineață de vară, a anului 1923, Douglas Bader, purtînd un costum albastru nou-nouț, iar pe cap un melon la fel de nou, se învîrtea fără astîmpăr prin holul clădirii principale. Nicăieri țipenie de om. Ce să facă cu valiza ? Ce să facă cu el însuși ? La etajul de sus, pedagogul-șef gusta un pahar de Xeres cu cîțiva invitați de vază ; Douglas auzea, răzbătînd pînă la el, zgomot de glasuri, rîsete, exclamații. Și-atunci și-a scos și el melonul, pălărie oficială a stabilimentului, i-a dat drumul pe jos și, cu un șut, l-a expediat într-un colț. La urma-urmei, melonul putea înlocui de minune o minge. Și iată-l zburînd dintr-un capăt într-altul al holului. Brusc, tresări ! O voce venită din ceruri îl strigase ; un singur cuvînt, rostit pe un ton fioros de sec :

— Piciule !

Douglas săltă capul. De sus, de dincolo de balustradă, o față severă îl țintuia cu privirea.

— Încetează să mai dai cu piciorul în pălărie. Pune-o pe cap și stai liniștit.

— Da, dom'le, murmură, pierit, puștiul.

Chipul dispăru. Cîteva minute, Douglas rămase nemişcat, după care expedie un nou şut pălăriei, ca şi cînd ar fi vrut să arate prin asta că nu se supune chiar aşa, cu una, cu două.

În aceeaşi clipă, glasul răsună din nou :

— Piciule !

Grupul de elevi, care tocmai intrase, încremeni într-o atitudine de supunere absolută. Douglas simţi cum i se strînge stomacul. Chipul cel sever se ivi din nou din spatele balustradei.

— Poftește încoace, piciule !

Oaspeţii pedagogului-şef au fost îndeajuns de impresionaţi văzîndu-şi amfitrionul revenind, scuzîndu-se lapidar, înhăţînd un băţ ascuns după pendulă şi părăsind încăperea cu pas hotărît. De asistat la pedeapsă — şase lovituri zdravene de nuia pe un fund de pantaloni bine întins — nu au asistat, dar nici n-au auzit alt zgomot. Douglas n-a scos un sunet. Mai degrabă şi-ar fi tăiat limba.

În pofida acestei luări de contact, destul de brutale, nu i-au trebuit mai mult de patruzeci şi opt de ore ca să se lepede de timiditatea lui de „boboc". În foarte scurt timp, ajunse să se simtă ca la el acasă. Colegii îi apreciau francheţea, veselia, serviabilitatea, iar Douglas, încredinţat de simpatia lor, le oferea, în schimb, o prietenie fără rezerve. Cît de surprinsă ar fi fost maică-sa văzîndu-l cum se supune, fără nazuri, reglementărilor, oficiale şi oficioase, ba chiar şi unor dispoziţii umilitoare, cum ar fi, de pildă, interdicţia pentru „boboci" de a purta, pe toată durata primului trimestru, vestonul descheiat.

Firește, a fost nevoit să accepte funcţia de „ordonanţă" a unuia „mai mare", dar această servitute nu însemna cine ştie ce : din cînd în cînd un mesaj de dus, ştersul prafului şi lustruitul pantofilor „domnului şi stăpînului". Timp pentru fotbal şi crichet avea, deci, din

belșug. În ceea ce privește studiile propriu-zise... ei bine, la ele se gîndea pe cît putea mai puțin. Ca titular al unei burse, ar fi trebuit, măcar teoretic, să strălucească prin bogăția cunoștințelor sale. Dar, din acest punct de vedere, era o decepție nu numai pentru dascălii săi, ci chiar pentru colegi. La fel ca și la Temple Grove, muncea exact cît să treacă clasa, fără nici o ambiție pentru primele locuri. Chiar și atunci cînd era vorba de niște examinări importante, se bizuia pe memoria sa excelentă și pe noroc.

În felul acesta s-au scurs doi ani extrem de plăcuți. Reproșurile ocazionale ale profesorilor erau amplu compensate de bucuria de a fi promovat căpitan al selecționatei de crichet a școlii și de a-și vedea numele citat în rubrica sportivă a ziarului local. În 1926, în timpul vacanței de Paște, maică-sa l-a anunțat că e foarte probabil ca, la sfîrșitul trimestrului următor, să fie nevoit să părăsească St. Edward. Veniturile modeste ale presbiteriului nu îngăduiau familiei studii atît de costisitoare. Într-adevăr, cu toată bursa, întreținerea lui Douglas la St. Edward se ridica la circa o sută de lire pe an. În primul moment, băiatul a avut un adevărat șoc : pentru el, colegiul era căminul său, universul în care trăia și pe care nu voia să-l abandoneze. Dar, odată trecut acest moment, a șters cu desăvîrșire din minte povestea cu colegiul, manifestînd astfel, pentru prima oară, un dar care mai tîrziu avea să se dovedească extrem de folositor : acela de a uita de chestiunile dezagreabile pînă în clipa cînd ele trebuiau luate pieptiș. (La drept vorbind, aplicase această tactică la cursurile de matematică.) Prefera să se bucure din plin de prezent și să ignore complet viitorul.

Pe la mijlocul trimestrului s-a trezit convocat la domnul Dingwall, profesorul său de istorie, un bărbat încă tînăr, foarte la locul lui și, de aceea, unanim iubit.

— Bader, sînt dezolat. Am primit o scrisoare de la mama ta, prin care ne anunță că la încheierea anului vei fi obligat să părăsești colegiul.

Readus brusc la realitate, Douglas a lăsat capul în jos.

— Nu-ți fă însă griji, băiete. Lucrurile se mai pot aranja. O să vedem cum.

Și, într-adevăr, după o săptămînă, absorbit de pregătirea celui mai important meci de crichet al sezonului, tînărul Bader a uitat de toate aceste griji.

Și-a petrecut, ca de obicei, vacanța mare acasă cu familia și, la începutul noului an, s-a reîntors la St. Edward, fără să mai fi auzit o cît de mică aluzie referitor la o iminentă schimbare în existența sa. Totul era deci minunat, în cea mai minunată dintre lumi.

La începutul primăverii anului următor, a avut un brusc acces de febră. Deloc îngrijorat, s-a prezentat la infirmerie, declarînd că a răcit. A fost internat. Seara au început niște palpitații îngrozitoare, din ce în ce mai puternice, iar pe la miezul nopții s-a pornit să delireze. Timp de cîteva zile a oscilat între viață și moarte, mult mai aproape de aceasta din urmă. Jessie, chemată de urgență, nu s-a desprins o clipă de la căpătîiul lui. În capelă, întregul colegiu se ruga pentru el. Într-o noapte, la fel de brusc precum apăruse, febra a început să scadă, ca dimineața să dispară cu desăvîrșire. Și primul lucru pe care l-a auzit, cînd a ieșit din toropeala lui comatoasă, a fost glasul infirmierii, povestindu-i cum un colegiu întreg s-a rugat să scape cu viață. A avut chiar puterea să zîmbească, fericit la gîndul că atîția băieți au tremurat pentru el.

Medicul i-a explicat că a avut un atac de reumatism articular acut, maladie primejdioasă mai ales pentru inimă și că va trebui să rămînă la pat cîteva săptămîni,

să se restabilească. Douglas se abţinu de la orice protest, dar, în sinea sa, era ferm decis să reducă durata acestei perioade de convalescenţă la cel mai strict minimum. Cît priveşte acest minimum, era limpede că între opinia lui şi cea a doctorului domnea un dezacord total. Zăcutul la infirmerie n-avea, evident, nimic amuzant şi Bader, dornic să-şi regăsească echipa de crichet, devenea din ce în ce mai irascibil. Într-una din nopţi, n-a mai rezistat. Se sufoca, pur şi simplu, de căldură în rezerva sa. Înnebunită de dispariţia „bolnavului", infirmiera de gardă l-a descoperit, după frenetice cercetări, dormind senin în mijlocul peluzei centrale, pe o saltea. Poftit să se reîntoarcă imediat în pat, a refuzat, explicînd că are nevoie de răcoare.

Curînd, şi-a reluat şi antrenamentele : un pic de natăţie, niţică gimnastică şi foarte puţin atletism. Pe la jumătatea lui octombrie, după o minuţioasă examinare, medicul a constatat că e din nou într-o formă perfectă. Şi iată-l pe Bader revenind la căpitănia echipei.

Cu cîteva zile înainte de sărbătorile Crăciunului, colegiul a primit vizita unui fost elev, devenit instructor al R.A.F. Uniforma cu aripi aurii i-a amintit lui Douglas de minunata vacanţă petrecută, în urmă cu cinci ani, la baza de antrenament de la Cranwell. La urma urmei, s-ar putea ca aviaţia să fie şi ea o carieră ispititoare. Junele Bader reflectă la această eventualitate douăzeci şi patru de ore, după care îi scrise unchiului Cyril, cerîndu-i cîteva lămuriri.

În acest răstimp, Cyril Burge cunoscuse o ascensiune rapidă. Avansat comandor, era, în prezent, mîna dreaptă a lui Hugh Trenchard, mareşal al Aerului şi şeful Statului major al Royal Air Force. Îşi aducea perfect aminte de entuziasmul nepotului şi, cu satisfacţie deosebită îşi

spuse că Douglas era exact tipul de om de care aviația avea nevoie și că va face tot posibilul ca să-l ajute. Dar... era și un dar : studiile la școala de pilotaj de la Cranwell costau circa 150 de lire pe an, iar durata lor era de doi ani. Puteau să-și permită părinții lui Douglas să scoată din pungă această sumă ?

În ziua de Crăciun, Douglas supuse mamei sale problema banilor și-a școlii, iar aceasta o „rezolvă" în cîteva minute : 1) ea, maică-sa, avea oroare de avioane și de aviatori ; 2) nu vedea nici un fel de viitor pentru el în cadrul R.A.F. ; 3) nu-și putea permite să plătească o taxă de 150 de lire pe an. Și mai adăugă o frază bizară :

— Dacă n-ar fi fost bunătatea domnului Dingwall, n-ai fi putut rămîne nici la St. Edward.

— Cum așa, mamă ?

— Aș fi preferat să n-o fi aflat de pe acum, dar dacă tot m-am scăpat, trebuie să-ți mărturisesc că, de mai bine de un an, domnul Dingwall e cel care achită cheltuielile suplimentare ale studiilor tale.

Îndată după întoarcerea la colegiu, Bader s-a dus la profesorul de istorie să-i exprime întreaga sa recunoștință. Îngrozitor de stînjenit, Dingwall se grăbi să schimbe subiectul discuției :

— Ce te-ai gîndit să faci după ce-ți termini studiile de aici ?

— Cinstit vorbind, nu prea știu. Sperasem să pot intra ca elev-pilot la R.A.F., dar...

— Mda... În sfîrșit, cu un pic de noroc poate că se va aranja și chestia asta. Va trebui să reflectez...

După vreo cincisprezece zile, o nouă scrisoare de la unchiul Cyril : uitase să menționeze, în misiva precedentă, că primii zece admiși la concurs aveau dreptul la bursă. Evident, lupta urma să fie aprigă ; în fiecare an,

cîteva sute de candidaţi se prezentau la examen şi selecţia era extrem de severă. El, Douglas, era cu adevărat decis să-şi încerce norocul ?

Această ultimă frază conţinea o provocare la care — unchiul Cyril o ştia cu certitudine — nepotul avea să răspundă fără doar şi poate.

Preocupat la culme, Douglas se grăbi să apeleze la domnul York, directorul său de studii.

— Vă cer iertare, domnule... dar m-am gîndit... aş vrea să ştiu... adică iată despre ce-i vorba : mă socotiţi capabil să reuşesc printre primii zece la concursul de admitere la şcoala de pilotaj de la Cranwell ?

— Păi, Bader, după părerea mea ar trebui să poţi.

— Mulţumesc, domnule, dar la matematică stau destul de prost, nu ?

— Mai degrabă spune că eşti foarte leneş cînd e vorba de matematică.

— Muncind pe brînci şi... şi ajutat de dumneavoastră, credeţi că aş reuşi să recuperez rămînerile mele în urmă ?

— De asta sînt convins, băiete. Şi acum, ascultă-mă bine : n-am defel chef să-mi pierd timpul cu tine ajutîndu-te şi împingîndu-te din spate, dacă în ceea ce te priveşte nu te străduieşti din răsputeri. Eşti gata să faci un efort şi încă unul mare de tot ?

Bader se îndreptă de spate şi scoase un imens oftat :

— Da, domnule. Aveţi cuvîntul meu de onoare.

Şi chiar în aceeaşi zi se înscrise în micul grup pe care domnul York îl călăuzea prin labirintul matematicilor aşa zis elementare. Elementare poate, dar nu şi pentru Bader, pasionatul de sport şi de filozofie. În foarte scurtă vreme ajunse să deteste această ştiinţă abracadabrantă, deşi se agăţa de ea cu curajul disperării. Într-atît, încît la finele trimestrului, domnul York îl anunţă că acum putea înfrunta concursul.

În iunie, Douglas a fost convocat la Londra pentru examenul de admitere, vizita medicală și pentru a răspunde la „cîteva chestiuni de interes general". Spre marea sa ușurare, problemele de matematică semănau cu cele pe care York îl pusese să le rezolve, așa că trecu ușor peste acest hop. Cît privește celelalte materii, ele nu prezentau pentru el nici o dificultate serioasă. În cursul după-amiezii, a încremenit în poziție de drepți în fața unei mese la care ședeau cinci bărbați îmbrăcați în civil. Un minut sau două, ochii lor îl scrutară din cap pînă-n picioare. Apoi, îl bombardară cu tot soiul de întrebări, adesea neașteptate, iar uneori aparent de-a dreptul stupide.

— De cîte ori pe zi îți speli dinții ?

— Cunoști capitalele țărilor scandinave ?

— Care sînt motivele pentru care dorești să devii pilot al R.A.F. ?

Datorită sfaturilor epistolare ale unchiului Cyril, la această ultimă întrebare, răspunsul veni prompt :

— Pentru că, domnule, consider că viața militară și aviația convin temperamentului meu. Dealtfel, e și părerea directorului meu de studii.

Schimb de priviri satisfăcute între examinatori. Hotărît lucru, flăcăul acesta se prezenta excelent.

— Cu ce îți ocupi timpul liber ?

— Fac mult sport, domnule. Mai ales sporturi de echipă.

De data aceasta, privirile satisfăcute au fost însoțite și de clătinări aprobatoare de cap.

Apoi, civilii, a căror atitudine și glas trădau obișnuința de a comanda, consultară un dosar și mai schimbară un al treilea rînd de priviri. Bader pricepu că izbîndise. (Cîteva luni mai tîrziu avea să afle că obținuse 235 de puncte din cele 250 care reprezentau maximumul teoretic, rezultat cu totul excepțional.)

A urmat vizita medicală. Doctorii îi examinară dantura, gîtul, ochii și urechile, îl pocniră cu un ciocănel peste genunchi ca să-i verifice reflexele, îl puseră să sufle într-un tub, ca să vadă pînă unde ridică el coloana de mercur, îi ascultară inima și-i luară tensiunea. Cînd totul se isprăvi, medicul-șef parcurse dosarul medical.

— Văd că ai suferit de un atac de reumatism acut, remarcă el. Mă tem că aceasta-i cauza pentru care tensiunea dumitale e cam mărită.

— Și asta înseamnă că sînt respins ? întrebă, decepționat, Bader.

— Nu chiar. Dar o tensiune mărită te face inapt pentru zborurile la mare altitudine. Revino peste o lună, ca să te examinez din nou. Și îngăduie-mi să-ți dau un sfat : în acest răstimp evită orice excese și orice exerciții violente.

Îndeajuns de îngrijorat, Bader s-a reîntors la St. Edward unde și-a impus o existență dintre cele mai calme și mai monotone. Odată cu împlinirea soroculuí, a plecat la Londra și s-a prezentat la centrul medical. Stăpînit de o emoție mai puternică decît și-ar fi dorit-o, nu-și putea dezlipi ochii de la medicul care acționa para tensiometrului.

— Am trac, mărturisi el. Probabil că asta îmi influențează tensiunea, nu-i așa, domnule doctor ?

— Evident. E încă puțin mărită, dar nu foarte tare. Poți să te liniștești, tinere, ești acceptat.

O săptămînă mai tîrziu, i-a sosit și o scrisoare din partea Ministerului Aerului, scrisoare pe care s-a străduit s-o desfacă cît mai încet. Într-un stil deopotrivă de chisnovat și de impersonal, un locotenent-colonel, cu un nume imposibil de descifrat, îl anunța că, admis al treilea la concurs, era cîștigătorul unei burse. În consecință, urma să

se prezinte la Cranwell la 1 septembrie, cu două rînduri de lenjerie de corp, o pălărie melon și articole de toaletă. Niciodată nu și-ar fi putut închipui Bader că o proză atît de ternă poate produce efecte electrizante. Mîndru precum un cocoș, porni glonț să-i arate scrisoarea lui Dingwall.

— Se pare că la Cranwell, remarcă profesorul de istorie, toți băieții au cîte o motocicletă. Și, întrucît meriți o mică recompensă, îți ofer și eu una.

Insistențele lui, amicale și totodată discrete, înfrînseră pînă la urmă scrupulele și reticențele lui Douglas și, la sfîrșitul săptămînii, călărea o motocicletă vopsită în roșu și albastru, cumpărată de ocazie, cu treizeci de lire. Bader nu mai știa cum să-i mulțumească binefăcătorului său, dar acesta dădu din umeri și-l invită, în chipul cel mai categoric, să schimbe subiectul.

A urmat după aceea vacanța, mai puțin animată decît cele din trecut, pentru că Derick plecase în Africa de Sud și Douglas se simțea oarecum singur. Aștepta, cu o nerăbdare mereu crescîndă, ziua plecării. În dimineața de 30 august, legă două valijoare de șaua din spate a motocicletei, își îndesă pe cap pălăria, un melon nou-nouț, de toată frumusețea, pe care-l aranjă pe o parte, ca pe o cașchetă, o sărută pe maică-sa, strînse mîna pastorului și porni, în păcănitul infernal al motorului, către Cranwell. Două ore mai tîrziu, în timp ce trecea în trombă pe drumul ce duce spre Ancaster, văzu o vacă care ieșise dintr-un drumeag lateral și se pregătea să traverseze șoseaua. O frînă brutală, ca să evite coliziunea, și motocicleta derapă năpraznic. Roata din față izbi taluzul, greaua mașină făcu un adevărat triplu salt și se prăvăli în șanț. Smuls din șa și expediat la cîțiva metri mai încolo, Bader se ridică, destul de năucit, se scutură și constată, spre marea-i stupefacție că, exceptînd cîteva vînătăi, e teafăr și întreg.

Urmărit de privirea inexpresivă a vacii, suie motocicleta pe șosea și dă la pedală. Motorul pornește imediat, stîrnind obișnuita sa hărmălaie. Încîntat, Douglas era gata să încalece cînd descoperi, bine îndesat peste far, prețiosul său melon. Partea de sus explodase și o bucată triunghiulară de fetru împungea cerul, ca și cum ar fi vrut să indice vîntului pe unde poate pătrunde mai lesne. Bader rînji satisfăcut : detestase din totdeauna melonul ! Apoi, sări în șa și demară. Un sfert de oră mai tîrziu, trecea prin marea poartă cu grilaj a școlii din Cranwell. Pătrundea, în sfîrșit, în universul magic al aviației.

Restul zilei și l-a petrecut zemuind în sucul său propriu, într-o sală dezolant de goală, completînd tot soiul de chestionare, în cîte trei exemplare, sărind în poziție de drepți la trecerea cîte unui ofițer și schimbînd fraze de o prudentă banalitate cu viitorii săi camarazi. Într-un tîrziu, un caporal îi conduse, pe el și alți trei elevi, la o baracă și le indică viitoarea lor locuință. Nu s-ar fi putut spune că atingea perfecțiunea în materie de confort : patru paturi de campanie acoperite cu pleduri kaki, patru noptiere din lemn vopsit în alb, patru dulăpioare și patru pereți goi-goluți.

— Parcă-am fi la internatul școlii, bombăni unul din elevi.

Flecăriră pînă la stingere și chiar și după aceea. Abia a doua zi, la apelul de dimineață, Bader își aminti de nefericitul său melon. Încercă să-i fixeze, cumva, pe dinăuntru, triunghiul cel indiscret, dar, în momentul în care luă poziția de drepți, simți, în creștetul capului, cum ceva scapă, aidoma unui arc. Triunghiul își redobîndise independența și împungea din nou cerul. Un subofițer cu mutra congestionată trecea de-a lungul liniei frontului,

inspectîndu-l pe fiecare din cap pînă-n picioare. Ajuns în dreptul lui Bader se opri și holbă ochii.

— Numele ? întrebă el, cu glas lipsit de expresie.

— Bader, domnule.

— Aha, foarte bine. Și drept cine vă luați, *mister* Bader ? Drept un circar în turneu ?

Bader simți cum îi iau obrajii foc.

— Ieri dimineață, venind încoace, am avut un accident, încercă el să explice. O vacă a traversat șoseaua și pălăria mea...

— Asta-i o poveste care nu mă interesează nici cît negru sub unghie, i-o tăie subofițerul.

Aruncă o ultimă privire asupra melonului accidentat, îl mai fixă odată pe Bader drept în ochi și, răsucindu-se pe călcîie, își continuă inspecția.

Rigid și aparent impasibil, Bader își aminti de primul său melon și de cele șase lovituri de nuia încasate din pricina afurisitei aceleia de pălării, chiar în prima zi a sosirii sale la St. Edward. Acum, însă, nu mai era un mucea. R.A.F. îl considera drept un gentleman în curs de devenire, subofițerii și chiar ofițerii i se adresau cu „domnule", ceea ce, firește, nu-i împiedica cîtuși de puțin să-l facă albie de porci la cea mai mică abatere. Era însă limpede că trebuia aranjat ceva cu nenorocita aceea de pălărie.

Cît fusese ziulica de lungă, diverșii sergenți însărcinați cu inculcarea unui minim de bune maniere (evident, din punctul de vedere al armatei) tinerilor recruți, comentaseră în fel și chip nefericirile trecute și viitoare ale melonului avariat. Exasperat, odată terminată masa de seară, Bader a încercat să-l dreagă, lipindu-l cu un capăt de leucoplast. Pînă la urmă, însă, a renunțat. Domnii aceștia pofteau să-și rîdă de el ? Perfect ! Dacă țineau atît de mult, n-aveau decît s-o facă nestingheriți. În ceea ce-l

privea, nu vedea nici un inconvenient ! După o săptămînă, cînd glumele pe seama pălăriei nu mai amuzau pe nimeni, intendența avu inspirata idee de a proceda la distribuirea uniformelor. Mai nerăbdător decît o fetișcană înaintea primului său bal, Bader pătrunse în magazia de efecte și luă poziția de drepți. Sergentul de-acolo îl măsură de sus pînă jos cu o privire de geambaș, după care plonjă în rafturile sale. Una după alta, aterizară pe masă o tunică din serj, o pereche de pantaloni de cizmă, una de ghete, o cască cu vizieră lucioasă, o salopetă de zbor, o pereche de cizme, un fular și o pereche de mănuși îmblănite. Dintr-un sertar, extrase și ochelarii de soare, pe care Bader îi salvă în extremis de la o cădere fatală. În final, sergentul îl invită, cu o politețe de urs suferind de crampe, să încerce o cască. Spre stupefacția reciprocă, casca se potrivea de minune. Încîntat, Bader își strînse bulendrele și o tuli pe ușă-afară. Acum, lipsea un singur lucru pentru ca fericirea lui să fie completă : primul zbor.

Patruzeci și opt de ore mai tîrziu, echipat în ținută de zbor, Douglas se prezenta la baraca pentru antrenamente. Un caporal îl invită să aștepte în sala rezervată elevilor. După cîteva minute, văzu intrînd un bărbat scund, dolofan, flegmatic, într-un cuvînt exact contrariul imaginii tradiționale a Pilotului. Politicos, Bader se ridică.
— Locotenent Pearson, se prezentă scundacul. Sînt instructorul dumitale. Sper că ne vom înțelege bine.

Ajunși pe pista de zbor, Pearson îi indică viitorului său elev un mic biplan, ușor ca o jucărie, ale cărui aripi, îmbrăcate în pînză, erau legate între ele printr-un sistem complicat de sîrme și cabluri. Era un Avro 504, același aparat pe care, în urmă cu cinci ani, Bader îl admirase cu prilejul primei sale vizite la Cranwell.

— O să decolăm și o să ne plimbăm o jumătate de oră, declară Pearson. Nu pui mîna pe comenzi. Te familiarizezi doar cu zborul.

Urmă după aceea, o scurtă explicație a modului și cauzelor pentru care aparatul respectiv putea zbura, și prezentarea comenzilor. Apoi, locotenentul îl instală pe Bader pe locul din spate (pe atunci postul de pilotaj era complet deschis), iar el îl ocupă pe cel din față. Elicea porni să se învîrtă, tunetul ei monocord crescu în intensitate și, după cîteva minute, aparatul o luă din loc, legănîndu-se și săltînd pe pista de iarbă. Treptat și aproape pe nesimțite, pămîntul rămase undeva în urmă, extremitățile aripilor se redresară și Bader, cu fața biciuită de vînt, rezemat de burletele de piele ce îmbrăca marginea postului său, văzu defilînd pe sub el tabla de șah a ogoarelor și pajiștilor. Curînd, însă, mult prea curînd pentru gustul său, aparatul plonjă din nou spre pista de aterizare ; oscilînd ușor în curenții ce precedau răcoarea înserării, lunecă pe o pantă invizibilă, căută, prudent, cu roțile, solul, atinse iarba, rulă și, după o ultimă zgîlțîitură, se imobiliză. Surîzînd, Pearson se întoarse spre elevul său :

— Ei, ce spui ? Și dădu din cap văzînd cum scînteie în ochii albaștri ai tînărului o încîntare neștărmurită.

În cursul după-amiezii următoare, elevul-pilot Douglas Bader luă, pentru prima oară, în mînă, comenzile. O făcu, la început timid de tot, apoi cu atîta vigoare, încît Pearson îi recomandă pe dată să se decontracteze.

— Împingi ușor manșa înainte și botul aparatului se înclină spre sol ; o tragi către tine, la fel de ușor, și botul se ridică ; la dreapta sau la stînga, și avionul se apleacă. Piciorul de pe palonier îți îngăduie să schițezi primele viraje.

La început, Bader trebui să se concentreze la maximum. Niciodată pînă atunci nu se găsise într-o situație

asemănătoare : era nevoie să reflecteze, să reflecteze intens înainte de a îndrăzni să facă cel mai neînsemnat gest. Curînd însă, ochiul, reflexele și mușchii atletului desăvîrșit, care era, începură să funcționeze sincron, într-o colaborare instinctivă și armonioasă. Bader pricepu că dobîndise „simțul" aerului.

Pearson se dovedi a fi un instructor ideal. Pilot cu o mînă extrem de ușoară, nu încercă niciodată să-și epateze elevii. Repeta, repeta întruna, cu o răbdare fără margini :

— Nu brutalizați niciodată avionul. Dirijați-l, nu-l azvîrliți de colo pînă colo. Tratați-l cum se cuvine și vă va asculta ca un cîine bine dresat.

Într-o dimineață, Pearson îi făcu elevului său o propunere neașteptată, mai cu seamă că Douglas nu avea la activ decît șapte ore de zbor și încă la dublă comandă.

— Te simți în stare să pleci de unul singur, așa, ca să faci două-trei ture pe sus ?

Bader răspunse printr-un zîmbet radios ; cu un gest nonșalant, ofițerul îi indică aparatul.

— Dă-i drumul, puștiule. Și, mai ales, ai grijă să nu mi-l faci arșice.

Ceea ce nu știa Bader era faptul că instructorii procedează întotdeauna așa, pentru a nu lăsa elevului timp să i se facă frică. În orice caz, lui personal nu-i era frică defel. Perfect calm, dădu drumul la gaze și decolă, încîntat la gîndul că va urca de unul singur la cer și se va învîrti în jurul terenului după cum îi e cheful. Apoi, tot atît de calm, își plasă aparatul în contra vîntului și manevră pentru aterizare. Simțea cum lunecă spre sol și încercă o veritabilă voluptate. Reducînd unghiul, frînînd imperceptibil și, în sfîrșit, atingînd iarba, trăise aceeași bucurie pe care o simte un puști cînd reușește primul său revers, într-o partidă jucată cu profesorul de tenis.

— Nu-i rău, nu-i rău deloc, mormăi Pearson, după ce Bader trăsese Avroul în hangar. Aș zice chiar că ai manevrat remarcabil de suplu. Dar uite, pariez pe o halbă că n-ai să mai reușești o aterizare atît de lină înainte de două sau trei luni.

A doua zi, însă, ofițerul se văzu nevoit să recunoască pierderea pariului. Bader decola, pilota și ateriza cu o suplețe extraordinară. Pearson înțelese că elevul său avea ochi ager și mînă sigură de pilot înnăscut. Poate e un pic prea exuberant. Dar acest cusur va fi în mare parte corijat de dorința tînărului de a face totul cît mai bine, chiar și atunci cînd această năzuință spre perfecțiune, cerută, de pildă, de precizia absolută a manevrelor, era contrară temperamentului său. Evident, impetuozitatea putea, într-un motiv sau altul, să-l facă să uite, pentru o clipă, de rigorile disciplinei. Asemenea situații nu sînt cazuri de excepție în aviația militară, mai cu seamă cînd e vorba de piloți care n-au fost selecționați pentru că prudența ar fi principala lor virtute. Dar tot atît de adevărat e și faptul că asemenea ambalări nu se produc decît o singură dată și, atunci, ori pilotul scapă și în acest caz nu există riscul ca el să uite lecția, ori e înmormîntat, cu condiția, desigur, să se mai găsească cîte ceva din el.

Pînă una, alta, elevul Bader, autorizat să zboare singur, visează să devină pilot de vînătoare. Și, în așteptarea realizării acestui vis, trăiește fericit precum peștele în apă.

Existența pe care o ducea la Cranwell i se părea ideală. Sigur, era o instituție cu regulamentele și disciplina inerente, dar elevii erau tratați aproape ca niște adulți. Li se îngăduia, uneori, să părăsească școala pînă la miezul nopții, aveau voie să posede motociclete (automobilele, în schimb, erau strict interzise), să fumeze, să întrețină relații mondene. Toate aceste libertăți ridicau, firește, anumite probleme. Astfel, de pildă, după ce a tras două fu-

muri din prima sa țigară, Douglas a constatat că nu-i place defel gustul. A încercat atunci pipa, care i s-a părut infinit mai savuroasă. Și, hotărînd că fumul nu-i va dăuna atîta timp cît nu-l va trage în piept, și-a procurat o pipă scurtă, pe care o ținea tot timpul între dinți, exceptînd, firește, orele cînd sacrosanctul regulament se opunea.

Unica parte neplăcută erau cursurile teoretice. Unele materii, cum ar fi, de exemplu, cunoașterea motorului, semnalizarea și transmisiunile, armamentul și navigația, mai ofereau un oarecare interes. Dar matematicile ! Pînă la urmă decise să le lase baltă. O s-o scoată cumva la capăt !

Elevii-piloți primeau, ca bani de buzunar, cîte patru lire pe lună. Nu încape îndoială că Bader s-ar fi mulțumit și cu atît ; dar iată că, o dată la trei luni, factorul îi aducea un mandat de douăsprezece lire, însoțite de o scrisoare afectuoasă din partea lui Dingwall. Profesorul de istorie îi explica, mereu cu aceleași cuvinte, că nu vede de ce el, Douglas, ar fi mai strîmtorat decît camarazii săi. Profund mișcat, Bader îi mulțumea de fiecare dată, ca inevitabil să primească un bilețel sugerîndu-i-se că ar fi mai interesant să discute despre altceva. Misterios, amical și extrem de rezervat, Dingwall părea întru totul fericit că are posibilitatea de a-l ajuta pe protejatul său. Ciudat, dar Bader nu avea să-l mai întîlnească niciodată. Abia, mult mai tîrziu, va afla că dacă n-ar fi obținut bursa, Dingwall i-ar fi plătit taxele cerute de școală.

Pearson se ocupa să-l inițieze în tainele și bucuriile acrobației aeriene. Plin de încîntare, Bader descoperea senzații nebănuite, fioruri delicioase, plăceri de virtuoz, ca, de pildă, atunci cînd îi reușea un tonou la relanti, figură ce consta din răsucirea aparatului în jurul axei sale, fără ca să piardă însă un metru din altitudine. Curînd însă, „numerele", acestea, prevăzute de programul de

instruire, nu-l mai satisfăcură. Unul din camarazii săi, un oarecare Hank More (doborît, în 1943, undeva în Extremul Orient) inventase o manevră halucinantă : pilotul, instalat în carlinga din spate, trebuia să se cațăre pe fuselaj pînă la postul din față, să-și lege batista de mansa acestuia și să revină la loc. Toată operația se desfășura la cinci sute de metri deasupra solului. În plus, nu se putea deda la acest drăgălaș exercițiu decît după ce s-a descotorosit de parașută, pentru că, la ieșire, s-ar fi agățat de bordul postului de pilotaj. Elaborarea practică a numărului a fost realizată de unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Bader, absolvent al Etonului, avînd numele predestinat de John Chance *. Bineînțeles, Douglas a profitat de prima ocazie care i s-a ivit pentru a-l încerca la rîndul său. Să încaleci fuselajul ca și cum ar fi un cal fără șa, să-ți asiguri echilibrul ținîndu-te numai cu genunchii și călcîiele, în vreme ce mîinile sînt ocupate cu legatul batistei, iată ceva cu adevărat distractiv. N-a trecut o săptămînă, și toți elevii-piloți practicau exercițiul temerarilor lor predecesori. Evident, el nu putea fi realizat decît atunci cînd se zbura individual. Prezența instructorului în postul de pilotaj din față ar fi reprezentat un dublu inconvenient : a) acrobatul ar fi fost stînjenit de capul și umerii ofițerului ; b) instructorul l-ar fi expediat imediat la locul său. După cum se vede, riscul cel mare era să fii surprins în timp ce călărești fuselajul.

Pasionat în continuare de sport și găsind insuficiente crichetul, natația și atletismul, Bader s-a lansat în box. De statură mijlocie, dar extrem de viguros, avea temperamentul unui semi-greu, lovitura și forța unui campion. Un sergent îi explicase că pocnindu-și zdravăn adversa-

* În englezește : noroc, șansă (N.T.)

rul în bărbie, chiar din primele momente ale luptei, avea mult mai multe șanse să-l expedieze la podea decît mai tîrziu, cînd celălalt ar fi apucat să se încălzească. Sfatul nu fusese dat unui surd. De fiecare dată, imediat ce răsuna gongul, Bader țîșnea din colțul său, disloca printr-o grindină de lovituri garda adversarului și cu o năpraznică directă la bărbie îl făcea k.o. în mai puțin de un minut. Curînd, camarazii ajunseră să-l considere ca pe un fel de supraom, iar superiorii, drept un copil teribil.

Era limpede că doar disciplina nu era de ajuns ca să mențină în limitele rezonabilului vitalitatea debordantă a tînărului. Ar fi trebuit ca acestei discipline, adesea încălcate, să i se adauge ideea unei responsabilități precise sau a unui țel de atins. Cum pînă una, alta, nu i se oferise nimic asemănător, Douglas își căuta satisfacțiile în tot soiul de strengării. Odată, a umflat o săptămînă de arest pentru că terorizase țăranii din împrejurimi gonind ca nebunul cu motocicleta sa pîrîitoare. N-a apucat bine să iasă, că și-a agravat cazul luînd un coleg pe șaua din spate, lucru interzis categoric de regulament. Puțin după aceea, John Chance cumpără, pe cincizeci de lire, un hîrb preistoric (posesiunea unei mașini, chiar foarte vechi, era, de asemenea, interzisă) și îl camuflă într-un șopron dărăpănat, la vreo doi kilometri de școală. Adesea, grupul „inseparabililor" : Chance, Bader, Stephenson și Field revenea din orășelul învecinat cu o apreciabilă întîrziere față de ora pînă la care fuseseră învoiți, ceea ce-i silea să escaladeze un grilaj înalt de trei metri, terminat cu vîrfuri de lance. Se întîmpla să fie și prinși, dar asta nu făcea decît să sporească atracția jocului. Căci, la urma urmei, totul nu era decît o joacă.

La terminarea anului, elevii se prezentară la primul lor examen. Bader avu de dat o luptă grea cu problemele de matematică, dar seara, după cină, o șterse împreună cu cei

trei să danseze în orășelul vecin. La întoarcere, mașina lor, un Morris hodorogit din cale-afară, le făcu tot soiul de figuri. Au ajuns la șopronul-garaj exact cu trei minute înaintea orei cînd trebuiau să semneze în registrul de învoiri aflat la corpul de gardă. Iar pînă acolo mai erau doi kilometri. Singurul vehicol disponibil era motocicleta lui Bader. Ei și ! Ce, asta-o o problemă ? Rîzînd ca nebunii, cei patru se cocoțară pe motocicletă și, după o cursă demență, Douglas făcea să scrîșnească frînele la două sute de metri de intrarea în școală, astfel încît amicii săi să se poată prezenta, conform regulamentului, la corpul de gardă. Brusc, un polițist îndreptă fascicolul luminos al lanternei sale asupra grupului vesel. Un fluier strident, pași precipitați și un sergent, rigid și neînduplecat ca însăși Justiția pe care o personifica, a notat cu grijă numele fiecăruia și ora delictului.

A doua zi dimineața, cei patru prieteni au avut parte de o conversație dintre cele mai penibile cu comandantul lor de escadrilă. Recunoscut vinovat, fără circumstanțe atenuante, Bader a fost sancționat cu o amendă de două lire, pentru „pierderea controlului asupra motocicletei". Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, plecau din nou cu automobilul. La înapoiere, au fost văzuți de un instructor care se întorcea, regulamentar, pe jos. Seara, în timp ce „inseparabilii" se întrebau cum va sfîrși această nouă ispravă, direcția școlii a afișat rezultatele la examen; bursierul Bader era al nouăsprezecelea din douăzeci și unu de elevi.

Chemat, de data aceasta singur, în biroul comandantului de escadrilă, Douglas a avut parte de un discurs care l-ar fi desființat moralmente pe criminalul cel mai înrăit.

— M-am săturat, înțelegi ? încheie ofițerul. Dacă nu-ți

schimbi, rapid și complet, comportarea, cer să fiți exmatriculați, dumneata și cei trei amici ai dumitale !

Era limpede că ofițerul vorbea serios. Rușinat, îngrijorat, nemulțumit de sine însuși, Bader a salutat și a ieșit. N-au trecut nici cinci minute și a fost convocat, „de urgență", la comandantul bazei.

Vice-mareșalul Aerului, Arthur Halahan, fost campion de box la categoria grea, era un bărbat calm, corpolent, cu părul încărunțit. Încremenit într-o impecabilă poziție de drepți, Bader avu dreptul la o recapitulare completă a fărădelegilor sale. Ar fi vrut să se ascundă în gaură de șoarece cînd, în încheiere, Halahan declară :

— Știu, ești tînăr și țin cont de lucrul acesta. Numai că R.A.F. va sfîrși prin a se plictisi de toate trăznăile dumitale. N-avem nevoie de țîngăi. Ne trebuie bărbați, bărbați adevărați.

Pur și simplu strivit, Bader s-a refugiat în camera lui. Ajunsese deci să nu mai fie considerat bărbat ! Acest dispreț oficial era cu atît mai grav, cu cît, în fond, Halahan avea dreptate. Bader era îndeajuns de cinstit cu sine însuși ca să recunoască acest lucru. Timp de patruzeci și opt de ore meditâ, făcu bilanțul isprăvilor sale și se declară vinovat. În scurt timp, camarazii constatară că acest examen de conștiință a dus la o transformare radicală. Îl stăpînea o singură dorință : aceea de a justifica, și încă într-un mod strălucit, bursa primită și prezența sa la Cranwell. S-a apucat chiar și de matematici !

Din acel moment, hotărîrea de a deveni alt om a rămas neclintită. Un an mai tîrziu, cînd elevii se prezentară la examenul de absolvire, cel mai calm dintre toți, cel mai sigur pe sine, cel mai încrezător în reușită a fost, fără doar și poate, Bader. Peste două zile, în fruntea echipei A de crichet a escadrilei, repurta o strălucită victorie asupra echipei B, deși, din cei unsprezece jucători ai ei, nouă

făceau parte din selecționata școlii. Seara, a adormit liniștit, cu sentimentul datoriei împlinite.

Peste o zi, comandantul a anunțat rezultatele examenului de sfîrșit de an : Bader era al doilea, după Paddy Cotte, un adevărat fenomen, ale cărui inteligență abstractă și capacitate de muncă îi impresionau pînă și pe profesori.

Utilizînd terminologia reticentă a rapoartelor oficiale, președintele comisiei de examinare nota pe fișa lui Bader: „Un tînăr dinamic, capabil, îndărătnic". Aptitudinile sale de pilot erau categorisite ca fiind „peste cele obișnuite", ceea ce, în jargonul R.A.F., desemnează un pilot înnăscut. (Unicul termen mai elogios este acela de „excepțional", dar atît de rar folosit încît a devenit aproape un mit).

Lista cu repartițiile a fost afișată : „Aspirantul-pilot Douglas Bader, la escadrila 23, bazată la Kenley".

Numitul și-a încălecat motocicleta și a plecat la Londra. Acolo a schimbat-o pe o mașină, prima din viața lui, un Austin semănînd cu o cutie de biscuiți instalată pe patru roți de cotigă. În acest vehicul, conceput parcă de un caricaturist, a pornit, într-o frumoasă dimineață de august a anului 1930, în direcția Kenleyului. Odată ajuns pe „aeroport", ochii au prins să-i scînteieze : escadrila 23 era echipată cu aparate Gloster-Gamecocks, avioane de vînătoare ultra-moderne pentru acea vreme !

Înaintea erei pistelor betonate, baza de la Kenley se prezenta ca un vast islaz, mărginit de hangare. Era, pe atunci, o bază în miniatură, construită pentru un „club select", denumit Royal Air Force, ai cărui membri, împrăștiați prin toată țara, nu se prea cunoșteau între ei. Mai puțin anchilozată de tradiții decît marina sau armata de uscat, R.A.F. își recruta oamenii cu precădere dintre tineri. Chiar și veteranii marelui război erau încă suficient de sprinteni ca să poată susține o partidă de crichet. Așa stînd lucrurile, Bader n-a prea cunoscut sentimentul înstrăinării.

Avea dreptul la o cameră individuală, mai exact un soi de chilie, mobilată parcimonios cu un pat de campanie, un fotoliu din piele, o măsuță și un dulap. Bader a fost încîntat ; în sfîrșit, avea un cămin ! Dar și mai mare i-a fost bucuria cînd a aflat că prietenul său Stephenson locuia la capătul celălalt al coridorului.

A doua zi după sosire, comandantul patrulei „B" l-a suit într-un Gamecock și i-a arătat tabloul de bord. La drept vorbind, prea multe nici nu erau de explicat : nu tu frîne, nu tu tren escamotabil, nu tu pas variabil al elicei, nu tu busolă giroscopică. Aparatul, teribil de bondoc, era atît de mic, încît odată instalat în carlingă, Bader avea senzația că poate atinge extremitatea aripilor. Viteza maximă nu era decît de 250 km/h, dar, datorită fuselajului său scurt, Gamecock era socotit drept avionul cel mai maniabil din dotarea R.A.F. După o jumătate de oră petrecută în exe-

cutarea celor mai neverosimile acrobații, Bader subscria întru totul la această opinie. La popotă a aflat că, anual, doi din cei mai valoroși piloți ai escadrilei participă la mitingul aviatic de la Hendon, unde prezintă un număr de înaltă acrobație. Imediat, Douglas a decis că, la anul, el va fi unul din cei doi aleși.

S-a familiarizat repede de tot cu existența, deopotrivă pasionantă și rutinieră, a escadrilei. La capătul unei săptămîni, reputația sa de „tip grozav" era bine stabilită. La diversele reuniuni cînd aspiranții-piloți, superbi în uniformele lor imaculate, făceau să circule carafele cu porto, el se dovedea la fel de înfocat și, mai ales, zgomotos ca și ceilalți, îndeosebi în cursul partidei de fotbal care încheia obligatoriu reuniunea și în care mingea era înlocuită de coșul pentru hîrtii. De băut, nu bea niciodată ; pe de o parte, detesta gustul alcoolului, iar pe de alta, nu voia pentru nimic în lume să-și piardă forma. De veselit, însă, se veselea cum știu numai puștanii aflați în prag de bărbăție.

În februarie 1931, și-a celebrat numirea în echipa de rugbi a R.A.F., schimbînd droaga sa de Austin pe o MG decapotabilă, mașină la care visa demult. Nimic nu-i mai lipsea ca să se simtă pe deplin fericit : avea un automobil strașnic, pilota un avion minunat, viețuia în mijlocul unei vesele bande de camarazi, toți unul și unul. Ce-ar fi putut să-și dorească în plus ?

Treptat, toate escadrilele de vînătoare au fost echipate cu aparate Bristol sau Siskins. Doar la a 23-a rămăseseră Gamecocksurile, motiv pentru care era și cea care primea, în continuare, misiunea de a asigura demonstrația acrobatică de la Hendon. Începînd din luna ianuarie, piloții treceau la antrenamente în vederea selecției. Unul dintre ei se prăbuși dintr-un zbor pe spate, alți doi sau trei sufe-

riră diverse accidente. Încetul cu încetul, numărul „posibililor" scădea. La începutul lui aprilie, comandantul bazei anunță că Harry Day, comandantul patrulei „C", avea să fie numărul 1, Douglas coechipier, iar Stephenson înlocuitor, în caz de nevoie. Day, în vîrstă de treizeci și cinci de ani, își făcuse debutul de pilot în 1917, pe frontul din Franța. Acum avea o față tăbăcită, dominată de un nas coroiat ca ciocul unei păsări de pradă și știa să se facă ascultat, după cum reușea să fie mereu exemplu. Din cînd în cînd, îl apucau năbădăile și, într-una din asemenea ocazii, i-a declarat lui Bader că ar cam fi timpul să modifice niţeluș programul obișnuit al mitingului. Inventase cinci exerciții de voltijă aeriană, pe care le botezase „demonstrație de acrobație sincronizată". Figura de bază consta într-un picaj simultan al celor două aparate, care urmau să se redreseze prin două lupinguri consecutive, aripă lîngă aripă (interval între ele, preconiza Day, maximum un metru), să urce în șandelă, să se despartă luînd-o unul la dreapta, altul la stînga, să plonjeze pe verticală, către limitele laterale ale terenului, ca, în final, să se năpustească unul asupra celuilalt.

— După cum vezi, pericolul nu-i foarte mare, cu condiția să nu se comită nici o greșeală și să avem un vînticel ușor și constant. Cu niște tipi mai puțin siguri decît dumneata și Stephenson, n-aș încerca exercițiul. Cu voi însă, cred că o să meargă. Numai că, pentru Dumnezeu, încetează s-o mai faci pe imbecilul în timpul antrenamentelor !

Adevărul e că Bader făcea pe imbecilul. Ordine categorice interziceau orice acrobație la o altitudine mai mică de 500 de picioare. Lui Bader puțin îi păsa. Adesea, ca și cînd ar fi vrut să-și bată joc de superiori, se amuza executînd tonoul la relanti la nici 50 de picioare de sol. La

această figură, aparatul tinde să intre în pierdere de viteză și, în momentul redresării, motorul să caleze. Asta înseamnă că, în oricare clipă, avionul poate percuta pămîntul. Pentru Bader, fascinația primejdiei era dublată de delicioasa senzație a unui delict care-l putea aduce în fața Consiliului de război.

Într-una din zile, Stephenson, executînd o asemenea figură, a fost cît pe-aici s-o pățească și și-a datorat salvarea numai faptului că apucase să depășească marginea platoului de la Kenley, avînd, astfel, la dispoziție suficient spațiu să redreseze. O săptămînă mai tîrziu, o pană de motor l-a obligat, pe același Stephenson, să aterizeze pe peluza unei prea frumoase proprietăți particulare. Prevenit prin telefon, Bader a pornit imediat cu mașina să-l caute. Cu acest prilej a cunoscut-o pe fiica proprietarului, o adorabilă ființă a pădurii, ce nu și-a ascuns defel admirația pentru tînărul pilot. În aceeași seară, Bader a revenit. A fost o plimbare prelungă și, cum afară era destul de rece, tînăra fată a găsit întru totul firesc să se ghemuiască la pieptul însoțitorului ei. Astfel, Bader a mai descoperit un nou aspect al existenței și încă unul dintre cele mai plăcute.

După relatările din Times, în ziua mitingului erau pe aeroportul din Hendon 175.000 de persoane și cel puțin de două ori pe atît pe dealurile din jur. Tot după Times, evenimentul zilei a fost „splendida demonstrație a Gamecocksurilor, pilotate de Day și Bader, care au oferit publicului zece minute de fascinație și spaimă... prin acrobațiile lor de o extraordinară precizie, sincronizate la fracțiune de secundă... A fost demonstrația cea mai perfectă văzută vreodată la Hendon".

Mai mult ca oricînd, aspirantul-pilot Douglas Bader și-a atras priviri și omagii. Avea totul ca să placă și chiar să seducă : aviator ajuns celebru, sportiv binecunoscut,

tînăr și chipeș, mai cu seamă la recepția de închidere, cînd a apărut purtînd un pantalon bleu, foarte ajustat și o tunică-smoching cu revere de mătase, constelată cu nasturi auriți. Au fost destule tinere care, abandonînd rezerva de rigoare, i-au făcut diverse avansuri, abia deghizate. Adevărul este că, deși se simțea ca fluturașul, zburînd din floare în floare, Bader manifesta, pentru această îndeletnicire, o ardoare relativă. Pe moment, sportul și aviația îl interesau infinit mai mult decît femeile. Dar asta nu înseamnă că nu era foarte sensibil la adorația generală și la comentariile elogioase ale presei. Urcase mult pe scara vieții și era departe epoca cînd fratele său îi demonstra, cu șuturi și pumni, inferioritatea !

La cincisprezece zile de la glorioasa seară a mitingului, Douglas a aflat că figurează pe lista celor afectați la diversele unități dispersate în cele patru colțuri ale imperiului. De fapt, se așteptase la asta ; de regulă, după un an petrecut la escadrilele metropolitane, aspiranții erau expediați fie în colonii, fie într-un teritoriu de sub mandat britanic. Tras cum se cuvine de limbă, secretarul „Bătrînului" i-a destăinuit că, probabil, va fi dat la o escadrilă staționată în Irak. Dar, în ultimul moment, repartizarea i-a fost anulată. Avea să rămînă, cel puțin provizoriu, la Kenley și să-și continuie antrenamentele ca fotbalist. Echipa R.A.F. nu se putea dispensa de el.

După o lună, escadrila 23 primea, la rîndul ei, aparate Bristol Bulldogs în locul vechilor Gamecocks, considerate mult prea lente. Pe atunci, în materie de avioane de vînătoare, Bulldogul era socotit ca fiind nec plus ultra *. Capabil să atingă stupefianta viteză de 325 km/h, aparatul prezenta, totuși, un neajuns. Fiind mult mai greu decît Gamecockul, manifesta, în plin „tonou la relanti", supără-

* În latinește în text ; ceva ce nu poate fi depășit (N.T.)

toarea tendință de a se da peste cap. Acrobațiile la joasă altitudine au fost, din nou, interzise cu strictețe. Cîțiva dintre piloți, mai amatori de pozne, au continuat însă să ignore această interdicție pînă în ziua în care unul dintre ei s-a sfărîmat de sol.

Preț de o săptămînă, toată lumea a fost de o cuminţenie exemplară. Apoi, însă, uitînd de tragicul avertisment, cei cîțiva incurabili au luat-o de la început. Firește, a urmat un al doilea accident. Harry Day, comandantul ad interim al bazei, i-a reunit pe supraviețuitori și le-a ținut următorul discurs viguros :

— În cazul Bulldogsurilor, regulamentele interzic orice acrobație sub 2 000 de picioare. Părerea mea în legătură cu anumite regulamente o cunoașteți : ele au fost concepute pentru a fi urmate orbește de către imbecili și a constitui un îndreptar pentru puțiinii cu scaun la cap. Acestea fiind zise, dacă vreți cu tot dinadinsul să vă faceți micile voastre numere la mai puțin de 2 000 de picioare, aveți măcar bunul simț să-mi urmați sfaturile. Primo : lăsați-vă de prostii. Secundo : dacă, totuși, țineți să le faceți, căutați un locșor unde să nu puteți fi văzuți de nici un ofițer superior. Tertio : înainte de a începe figura, verificați totul și, mai cu seamă, viteza, ca să nu intrați în vrie sau pierdere de înălțime. Din acest moment, singura primejdie poate veni de la motor. Dacă acesta calează, s-a zis cu voi ; dar dacă vă apucați să vă gîndiți la așa ceva, atunci vă recomand să căutați de pe acum o altă meserie.

Înțelepte sfaturi, nimic de zis ! Cam ambigui, absolut în stilul lui Day, care visa să formeze nu aviatori rezonabili, ci piloți de război, temerari pînă la nebunie, capabili să ia decizii rapide și sigure. Fără asemenea cadre, R.A.F. nu-și mai avea nici o rațiune practică. Dealtminteri, nu

erau deloc numeroşi cei care şi-ar fi permis să ignore un avertisment venit de la un şef ca Harry Day.

Iată însă că aspirantul Douglas Bader făcea parte tocmai dintr-aceia care aveau impresia, ca să nu zicem certitudinea, că sînt o ciorbă albă. Două sau trei zile mai tîrziu, e văzut de un comandor dedîndu-se la obişnuitele sale acrobaţii, la ceva mai mult de 100 de picioare. Imediat după aterizare, Day l-a poftit în biroul său şi i-a declarat că „a întrecut măsura ; R.A.F. nu avea nevoie de marţafoi care să epateze lumea".

Crăpînd de ruşine, Bader a tăcut mîlc. Îşi dădea seama că şeful său văzuse lucrurile aşa cum stăteau ele într-adevăr : era un marţafoi care căuta să-i lase pe toţi paf. Succesele sale sportive, triumful de la miting şi vizibila adoraţie a unei duzini de fetişcane nostime i se suiseră la cap. În sinea sa îşi zicea că avea mare nevoie de cineva să-l aducă rapid la ordine. Tonourile la altitudine mică au fost net abandonate.

Sosirea în Anglia a unei celebre echipe de fotbal din Africa de Sud, faimoşii Springboks, îl smulse din tristele sale cogitaţii. Echipa avea să se măsoare cu cîteva selecţionate britanice şi, la sfîrşitul lui noiembrie, Bader a avut satisfacţia să se vadă desemnat pentru unsprezecele serviciilor combinate : armata de uscat, flota şi aviaţia. Meciul a fost disputat opt zile mai tîrziu şi Bader s-a lansat în bătălie cu tot ce puteau da ardoarea, muşchii şi reflexele lui. Imediat după începerea celei de a doua reprize, iată-l azvîrlindu-se între picioarele unui gigantic sud-african ce se năpustea spre poarta britanică. Tipul s-a prăvălit ca un munte peste Douglas, făcîndu-i nasul terci. Ei şi ! În trei săptămîni, compoziţia definitivă a selecţionatei naţionale avea să fie stabilită şi miza era mult prea mare ca un amănunt secundar, de pildă un nas zdrobit, să-l poată opri. A

continuat deci, cu aceeași furie lucidă. Sud-africanii au cîștigat la limită.

Timp de cincisprezece zile, Bader s-a antrenat în vederea meciului următor. La 14 decembrie 1931, într-o dimineață radioasă, cu cer senin, presărat, la 4 000 de picioare altitudine, cu cîțiva cumuluși decorativi, a decolat, împreună cu alți doi camarazi, să bea un păhărel la cantina Aero-clubului din Reading. După treizeci de minute de zbor, cele trei Bulldogsuri se aliniau pe pajiștea pe care membrii clubului o foloseau drept pistă de aterizare. În sala cea mare a cantinei, cîțiva piloți flecăreau de una, de alta. Recunoscînd în Bader pe vedeta de la Hendon, unul dintre ei l-a rugat să le facă o mică demonstrație, firește „la firul ierbii". Bader a scuturat din cap și i-a explicat că la Hendon pilotase un Gamecock, aparat ușor și lesne de mînuit, mai docil decît Bulldogul pe care-l are în prezent. S-ar fi putut să-și fi amintit și de fraza lui Day în legătură cu marțafoii care umblă să epateze lumea. Interlocutorul a insistat și, în momentul în care Bader, iritat, se îndrepta spre ieșire, a lansat o glumă stupidă, în legătură cu „faimosul n-are-teamă-de-nimic care nu mai vrea să-și riște pielea". Pentru Bader, așa ceva suna mai puțin a insultă gratuită și mai mult a provocare...

A decolat la cîteva secunde după primul din camarazii săi. Celălalt l-a văzut descriind un viraj cabrat, revenind și picînd ca să treacă în trombă pe deasupra terenului. Buluciți în fața cantinei, tinerii urmăreau cu atenție încordată manevra. Zgîlțîit ușor de curenți, Bulldogul sălta peste gardul de sîrmă, și, în urletul năpraznic al motorului lansat la maximum, se năpusti în direcția unui boschet plantat alături de cantină. Botul se ridică ușor, aparatul cîștigă cîțiva metri în înălțime, înainte de a schița o mișcare de tangaj. Urma tonoul...

Cu mansa bine strînsă în pumni și corectînd mișcarea cu scurte apăsări pe palonier, Bader aștepta răsturnarea pe spate, ca abia după aceea să reducă gazul. În felul acesta, elimina calarea motorului. Deodată, simți cum aparatul începe să se prăbușească, aidoma unui bolovan. Brutal, împinse mansa spre dreapta. Aripile erau la verticala solului, dar Bulldogul continua să cadă, din ce în ce mai iute. Odată încheiat tonoul, Bader ar fi reușit, totuși, să-l redreseze, dacă extremitatea aripei stîngi n-ar fi atins pămîntul. Sub efectul șocului, botul veni în jos. Elicea percută solul, motorul, smuls din nituri, făcu să țîșnească un gheizer de praf, sărind cît colo și, într-un sinistru scrîșnet de tăblărie sfîșiată, fuzelajul se împlîntă precum o lance în pajiște, împungînd parcă cerul cu coada. Reținut de centurile de siguranță, Bader nici n-a apucat să simtă șocul. A auzit doar un tunet înfiorător, apoi și-a pierdut cunoștința.

Cîteva secunde a domnit o liniște înfricoșătoare. Dintr-o grămadă informă, aidoma unui maldăr de hîrtie de ambalaj șifonată proptită în mijlocul terenului, se înălța un nor de praf. O bruscă pală de vînt îl risipi. Abia atunci cei adunați în fața cantinei porniră în goană.

4

Carlinga era foarte înclinată, a constatat Bader, revenindu-și din leșin. Ciudat, foarte ciudat. Apoi îi fu clar că avionul se prăbușise, dar ce putea face ? Oricum, nu era decît un gînd vag, mult mai puțin important decît atrocele dureri din spate. Treptat se domoliră și ele, înlocuite de o toropeală pasivă. Menținut de curele, cu mîinile așezate pe coapse, Bader își plimbă privirile peste carlingă. Era universul său și tot ce-i depășea limitele îi părea, pentru moment, văduvit de orice interes.

Un pic mai tîrziu, simți că ceva nu-i în regulă cu genunchii. Se uită, aplecînd capul, și constată, nu fără surprindere, că picioarele sale luaseră o poziție bizară. Cel puțin dreptul. Pe cel stîng nu izbuti să-l descopere și, după cîteva secunde, uită chiar de el. (În realitate piciorul fusese prins sub scaunul pe care ședea.) Dreptul se găsea blocat între două fragmente de fuselaj ; combinezonul alb de zbor, sfîșiat la genunchi, se îmbibase pînă la refuz de sînge, care șiroia gîrlă, izbucnind, din cînd în cînd, ca un jet. Ceva se împlîntase în articulația gleznei..., probabil tija palonierului... Din ce în ce mai ciudat... A continuat să-și examineze piciorul cu o indiferență totală pînă în momentul în care o idee deosebit de supărătoare a izbutit să se cristalizeze în creierul său încețoșat : „Fir-ar să fie ! N-am să pot juca sîmbăta viitoare !“ bodogăni el.

Această preocupare îi aduse brusc aminte de existența unei lumi exterioare, a cărei îndepărtată agitație o perce-

pea dealtfel. Strigăte, oameni care se zbuciumă... dar totul atît de vag, de îndepărtat, de ireal... Oricum, ar putea încerca să comunice cu persoanele acestea. Încet, încet, ridică și întoarse capul.

Un bărbat îmbrăcat într-o vestă albă stătea lîngă carlingă, mai exact la numai cîțiva centimetri de umărul său. Bader distinse un chip îngrijorat și o mînă care-i întindea un pahar.

— Poftim, domnule, murmură un glas, luați o înghițitură de brandy.

Automat, cu o perfectă politețe, Bader răspunse :

— Nu, mulțumesc. Nu beau niciodată.

Omul insistă și se aplecă peste carlingă. Cînd văzu însă băltoaca de sînge ce acoperea fundul acesteia, se retrase în grabă, livid, făcu un pas îndărăt și dădu el dușcă paharul cu brandy.

Apoi un băiat mai tînăr, cu o față masivă, îl înlocui pe omul cu vesta albă. Se aplecă și se apucă să desfacă centurile, îngăimînd în timpul acesta diverse cuvinte de îmbărbătare. Bader încercă să răspundă. Reuși să articuleze una sau două propoziții, după care leșină din nou. Flăcăul cu fața masivă izbuti să desfacă centurile, dar nu să-l și extragă, Bader fiind imobilizat de laturile sfărîmate ale carlingei. Ajutat de alții, porni să smulgă tăblăria. Careva aduse un bomfaier și se apucă să taie fiarele răsucite în fel și chip. În sfîrșit, după o jumătate de ceas de trudă, reușiră să degajeze rănitul și-l culcară pe iarbă.

Oscilînd mereu între starea de veghe și cea de inconștiență, Bader nu suferea deloc. La un moment dat, două portiere albe, cu crucea roșie pe ele, se deschiseră chiar lîngă el, ca apoi să piară din cîmpul său vizual. Înțelese că va fi urcat într-o ambulanță.

Cînd își reveni, se afla culcat pe o brancardă, care vibra ușor. Înseamnă deci că ambulanța se deplasează. Tînărul cu fața năsivă era lîngă el, cu degetele încleștate pe genunchiul drept (de fapt, îi strîngea din răsputeri artera femurală). Lui Bader i se făcu brusc lehamite de toate astea. Și, în primul rînd, unde-l cărau ?

— Ascultă, bătrîne, începu el, pe un ton ritos. Ești foarte drăguț, dar acum mă simt suficient de bine ca să mă scol și singur. Oprește, te rog, ambulanța asta și lăsați-mă să cobor.

Dădu chiar să se ridice și tînărul se văzu nevoit să-l apese zdravăn pe piept ca să-l împiedice.

— Fii cuminte, hai, fii cuminte. Ajungem în cîteva minute.

Dar Bader n-avea nici cel mai mic chef să ajungă undeva. Necunoscutul ăsta care nu-l lăsa să se miște îl scotea pur și simplu din sărite. Se răsuci și, expediindu-și pumnul drept precum un piston, reuși să atingă bărbia tînărului. În același timp, se gîndi, cu o exasperare puerilă, că, așa cum era culcat pe spate, nu va fi niciodată capabil să izbească precum ar fi dorit.

O secundă mai tîrziu, un val de slăbiciune se rostogolea peste el, o slăbiciune atît de mare încît îi veni să plîngă. Oricum, onoarea era salvată, devreme ce încercase să se apere ; dealtfel, nici nu mai avea chef să se scoale. Capul îi recăzu pe pînza brancardei și, pentru a treia oară, își pierdu, pe de-a-ntregul, cunoștința.

Ambulanța parcurse în goană străzile Readingului și stopă în fața spitalului Royal, din Berkshire. Un minut mai tîrziu, doi infirmieri îl depuneau pe Bader pe masa de operație. Medicul de gardă procedă la sutura arterei femurale, îndepărtă țesuturile strivite și fragmentele de os care străpunseseră pielea. Piciorul drept părea aproape

secționat, imediat sub genunchi ; cel stîng se prezenta mai bine, dar partea superioară a tibiei fusese complet sfărîmată, iar mușchii, zdrobiți și ei, erau plini de ulei și vopsea. Pulsul accidentatului slăbea atît de repede, încît medicul se întrerupse ca să-i administreze un stimulent. Apoi, redresă ambele picioare și le imobiliză în atele. Și, în timp ce infirmierii îl luau pe bolnav, telefonă asistentei-șefe Thornhill, de la sala Benyon :

— Îți trimit un băiat care s-a prăbușit cu avionul. Caz grav, fracturi multiple, șoc traumatic, pierdere considerabilă de sînge. Pune să i se încălzească bine patul ca să se mai atenueze efectele șocului. Nu cred că se poate face mare lucru pentru el.

Miss Thornhill se abținu să ceară explicații suplimentare. De regulă, de cîte ori primea cîte un mesaj în genul acestuia, bolnavul murea înainte chiar de a ajunge la serviciul ei. Rănitul acesta, însă, părea a fi o excepție, pentru că respira încă. Îi puse, așadar, cîteva buiote în pat și-l înveli cît putu mai bine, deoarece pielea îi era rece, chiar foarte rece.

Chirurgul îl examină imediat și dădu din umeri ; nici vorbă să-l poată opera acum. Ceva mai tîrziu, dacă bolnavul avea să reziste...

Deodată, Miss Thornhill își aminti că profesorul Joyce, unul dintre cei mai străluciți chirurgi din Marea Britanie, operase în ziua aceea în spitalul lor. Sună imediat la amfiteatru, dar i se răspunse că profesorul tocmai plecase. Alergînd pe cît de iute îi permitea demnitatea, porni în căutarea specialistului pe care-l găsi, în sfîrșit, în vestibulul pavilionului central, încheindu-se la pardesiu.

— Vă rog să mă iertați, domnule profesor, debută ea cu un glas ferm, ce nu părea defel dispus să ceară scuze.

Tocmai am internat un tînăr ofiţer al R.A.F. care a suferit un grav accident. Aş fi atît de fericită dacă l-aţi examina...

Ca una care-l asistase pe Joyce la nenumărate operaţii, Miss Thornhill ştia că nu se va burzului la ea. Fără să scoată un cuvînt, profesorul porni în urma ei. Îl cercetă pe rănit, îi luă pulsul şi clătină din cap :

— Evident, e foarte şocat, declară el. Să vedem dacă recapătă un minimum de puteri ca să îndrăznim să-l operăm. Există o mică şansă, băiatul e tînăr şi extrem de viguros. Merită să încercăm.

Între timp, Harry Day telefonase la spital ca să se informeze de starea pilotului său. Răspunsurile evazive primite îl făcură să înţeleagă că Bader e pe moarte. Mîhnit la culme, expedie o telegramă lui Jessie, apoi, la sfatul adjutantului său, încă una lui Cyril Burge, care, staţionat la Aldershot, putea ajunge la Reading în mai puţin de o oră.

Către ceasurile două după-amiază, Miss Thornhill observă că bolnavul respiră mai normal şi că pulsul îi este mai perceptibil. Avertizat de îndată, Joyce fu surprins să constate că starea generală continuă să se amelioreze. La ora cincisprezece treizeci decise să încerce operaţia. Culcat pe un cărucior, Bader a fost transportat la serviciul de radiologie, apoi în sala de operaţii. În momentul în care era aşezat pe masă, îşi recăpătă cunoştinţa şi, încă năuc, fixă tavanul alb luminat de un puternic reflector. Simţind un miros pregnant de eter, întoarse capul. Lîngă el stătea un bărbat cu trăsături fine, de intelectual, îmbrăcat într-un halat de chirurg. Zîmbind, necunoscutul îi spuse cu glas vesel :

— Vasăzică, bătrîne, ai avut un mic accident ? Nu-ţi fă griji, lasă-ne să ne ocupăm de dumneata şi totul va fi bine.

Încetul cu încetul, sensul cuvintelor pătrunse în mintea amorțită a rănitului. Se strădui, fără succes, să ridice mîna.

— Vă rog, nu mă adormiți, îngăimă el. Anestezia îmi face rău.

— Fii fără grijă, răspunse necunoscutul, la fel de jovial. Crede-ne, o să facem cum e mai bine.

Epuizat, Bader închise ochii. Mai tîrziu, avea să încerce în zadar să-și aducă aminte cînd și cum a fost anesteziat. În orice caz, era pe punctul de a se „evapora", cînd radiologul a adus, încă umede, plăcile și le-a prezentat profesorului. Joyce le-a examinat în tăcere. Mai întîi, piciorul drept ; aproape imediat radiografia i-a revenit asistentei, el decretînd scurt : „Se amputează". În schimb, nu s-a pronunțat în nici un fel în legătură cu piciorul stîng. Radiografiile craniului și ale abdomenului relevau răni relativ ușoare (cel puțin în comparație cu picioarele) : două coaste fracturate, mai multe tăieturi la față și o perforație a buzei de sus, provocată de un dinte.

Operația a început. Joyce trebuia să lucreze repede. Bader era mult prea traumatizat ca să poată suporta o intervenție de mare acurateță chirurgicală. Timp nu era decît pentru o cîrpeală temporară și aceea contra cronometru, pentru a reduce la maximum șocul operatoriu ce risca, în orice moment, să ducă la prăbușirea definitivă a organismului. Chirurgul a amputat piciorul drept deasupra genunchiului și el făcut zob. O amputare rapidă și fără dificultăți, întrucît oasele se mai țineau între ele doar prin cîteva tendoane și fișii de piele. Cînd să treacă la piciorul stîng, anestezistul l-a anunțat că operatul e pe punctul de a sucomba. Joyce s-a văzut nevoit să curețe numai plaga și s-o închidă. Cu un pic de noroc, gîndi el, infecția n-o să se declare imediat. Și, ca să nu lase chiar totul pe

seama norocului, a injectat și o doză serioasă de ser fiziologic.

Tînărul, pe care Miss Thornhill l-a instalat într-o rezervă de la capătul coridorului, era mult mai aproape de moarte decît de viață. Într-atît de aproape, încît echipa însărcinată să lupte împotriva șocului post-operatoriu avea întrucîtva impresia că face o treabă inutilă.

Prăvălit pe o bancă din sala de așteptare, Cyril Burge aștepta, rozînd, nervos, mușcucul pipei. La nouă seara, Bader trăia încă, dar șocul post operatoriu îl golise de ultimele puteri, pulsul abia se mai simțea, pielea îi era rece ca de mort. La ora zece, Joyce îl anunța pe Burge că, după toate probabilitățile, bolnavul nu va rezista pînă dimineața. Una din asistente i-a cedat camera și i-a făgăduit că îl va preveni cînd va sosi momentul. Burge s-a întins pe pat, fără să se mai dezbrace. Așteptarea continua.

Către ceasurile două, cînd apucase să adoarmă, o infirmieră l-a trezit.

— Sînteți bun să coborîți, domnule ? a șoptit ea.

S-a ridicat și a pornit după ea. Pe culoarul de la parter, în fața ușii lui Douglas, două june se căzneau să-și domolească suspinele. Burge a deschis ușa și și-a vîrît capul înăuntru. Aplecați deasupra patului, în care zăcea o formă imobilă, doi medici și două infirmiere își făceau de zor de lucru. Unul dintre ei se îndreptă de spate și se apropie de Burge.

— Sînteți amabil să așteptați afară ? Și, făcînd un gest în direcția patului, adăugă : S-ar părea că se agață de viață.

După o jumătate de oră, același medic ieși pe culoar și-l sfătui pe Burge să se culce la loc. Îl va chema la prima alertă. Cele două fete, înlăcrimate în continuare, se retraseră și ele, iar Burge reveni în odaia sa. După o oră era

chemat din nou. Dar abia ajuns la parter, află că rănitul, pe punctul de a se stinge, a avut o reacție neașteptată și continuă să trăiască. Burge așteptă cîteva minute, apoi urcă, din nou, la el.

La opt dimineața, Bader trăia... Sfîrșitul părea însă iminent ; după părerea medicului, era doar o chestiune de ore. Mama lui, doamna Jessie Hobbs, a sosit pe la prînz, dar într-un asemenea hal de nervi, încît o asistentă a trebuit s-o culce imediat, administrîndu-i, în prealabil, un sedativ. La căderea nopții, Bader continua „să se agațe". Pe la miezul ei a avut loc o nouă alertă, care s-a dovedit și ea falsă. A doua zi dimineața, Bader mai păstra o licărire de viață și Joyce declară că dacă trece cu bine ziua, speranțele sînt îndreptățite. Ar exista chiar o vagă șansă ca piciorul stîng să fie salvat, cu condiția ca infectarea plăgii să poată fi evitată.

Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, Bader a deschis ochii. A fost, pentru el, o experiență extraordinară ; avea impresia că vede pentru prima oară, asemeni unui cotei care-și dezlipește pleoapele la cîteva ceasuri după ce s-a născut. De fapt, și pentru el era o a doua naștere. Revenea la viață fără să știe ce e această viață, fără să realizeze ce caută el în acest univers necunoscut. O încăpere inundată de soare. Timp de cîteva secunde, i-a fost cu neputință să perceapă semnificația obiectelor care-l înconjurau. Apoi, treptat, treptat, imaginile, topite una într-alta, au prins să se separe, să se precizeze, să capete un sens : plafonul de culoare crem, cearceafurile albe și, în picioare în fața ferestrei, cu spatele la el, o fată înaltă, în halat alb și cu bonetă roșie. Se afla deci culcat într-un pat de spital. Nu simțea însă nici o durere, nu-l încerca nici o neliniște ; memoria îi era încă prea încețoșată ca să poată acceda la trecut.

— Ce dracu caut aici ? murmură el.

Miss Thornhill se întoarse și se apropie, zîmbitoare, de pat. Obținuse să fie afectată, cu caracter permanent, la rănitul „ei" și nu-l părăsise de cînd fusese operat. Bader constată, cu vagă satisfacție, că ar fi putut nimeri mult mai rău : fata părea să aibă în jur de douăzeci și cinci de ani, era bine făcută, cu o față inteligentă și hotărîtă.

— Ai făcut, în sfîrșit, ochișori ! i se adresă ea pe un ton amical. Îți amintești că ai avut un accident ?

— Ce fel de accident ?

— Te-ai prăbușit cu avionul.

— Ah, deci asta era. Și, după cîteva clipe de meditație : E lucrul cel mai stupid pe care-l poate face cineva, concluse el, iritat.

Fata izbucni în rîs :

— Te las puțin ca să-l previn pe domnul Joyce. Ține să te vadă imediat ce-ți revii.

Nu auzise în viața lui de numele acesta de Joyce și vizita anunțată îl lăsa perfect indiferent. Dealtfel, totul îl lăsa indiferent. După plecarea asistentei, observă că partea dinspre picioare a păturii făcea o uriașă cocoașă și-și aminti de una asemănătoare cînd Derick, după ce-și fracturase un picior sărind dintr-un copac, zăcea în pat la Temple Grove.

— Pesemne mi-am rupt și eu o labă, își spuse.

În fond, nici acest amănunt nu-l interesa.

Cînd Joyce își făcu apariția, Bader îl privi fără să-l recunoască.

— Bună ziua, amice, îl salută chirurgul. Sînt bucuros să văd că ți-ai venit în fire.

Douglas îl fixă cu un aer interogativ și nu răspunse nimic. Joyce adăugă alte cîteva banalități, după care se hotărî brusc :

— Sînt dezolat, bătrîne, dar am fost nevoit să-ţi amputez piciorul drept. Rănitul se uită la el cu o perfectă detaşare. Auzise clar cuvintele vizitatorului, dar sensul lor îi scăpa cu desăvîrşire. Dealtfel, nici nu căuta să-l sesiseze.

— N-are nici o importanţă, replică el, politicos. Nădăjduiesc că nu v-am pricinuit prea multe necazuri.

Joyce înghiţi în sec, apoi ridică păturile şi desfăcu pansamentele, în timp ce Miss Thornhill se apleca deasupra patului ca să-l împiedice pe operat să-şi vadă bontul. Atunci a avut Bader prima sa reacţie conştientă : un brusc acces de curiozitate, dorinţa să privească lucrul acela pasionant care era, fără doar şi poate, un picior tăiat. Îşi schimbă însă pe dată intenţia ; era mai bine să aştepte plecarea celorlalţi. În felul acesta, nu va fi stînjenit de prezenţa unor martori în momentul în care îşi va da seama de dezastru.

Joyce a examinat întîi piciorul drept. Plaga părea normală. În schimb, ţesuturile celui stîng, tumefiate şi acoperite de pete cenuşii, indicau o septicemie şi un început de cangrenă. Timp de cîteva secunde, imobil, cu sprîncenele încruntate, chirurgul a înfruntat, tăcut, descurajarea. A refăcut apoi pansamentul, i-a zîmbit lui Bader, anunţîndu-l că va reveni peste o jumătate de oră, şi a ieşit, făcîndu-i asistentei un semn să-l urmeze.

Odată uşa închisă, Bader a dat păturile la o parte. Era exact aşa cum îşi închipuise : piciorul drept dispăruse, nu mai rămăsese decît un ciot de coapsă, înfăşurat în bandaje însîngerate. Cu acest prilej, a remarcat şi faptul că n-avea pantalonii de pijama. Treaba lor, îi priveşte... şi a tras păturile la loc, fără să arunce o singură privire piciorului stîng.

În vremea această, Joyce anunţa, în micul birou ce-i fusese pus la dispoziţie, pe Mrs. Hobbs şi pe Cyril Burge

că va fi nevoit să amputeze și piciorul stîng. Mrs. Hobss a fost pe punctul să leșine. Prăbușită în fotoliu, în pragul unei crize, plîngea în hohote, sfîșiindu-și batista. Palid, îmbătrînit deodată cu cel puțin zece ani, Cyril Burge a suportat mai bine șocul. Joyce le-a explicat că nu există altă soluție. Dacă i s-ar lăsa piciorul stîng, pacientul ar muri inevitabil. Dar și așa, exista riscul să sucombe de șoc operatoriu. Și, totuși, intervenția chirurgicală rămînea unica posibilitate de a-l salva. Operația trebuia practicată imediat. Cea mai neînsemnată întîrziere putea fi fatală. Incapabil să scoată un singur cuvînt, Burge a acceptat printr-un semn din cap.

Fără să mai piardă o secundă, Joyce s-a întors în camera bolnavului.

— Va trebui să deschidem cusăturile piciorului stîng, a declarat el. Sînt dezolat, bătrîne, dar n-avem altă cale. Și cum s-ar putea să te doară, o să te adormim niței.

— Prea bine, doctore, a murmurat Bader, pe tonul unei conversații de salon.

În fond, toate acestea nu-l priveau. Cei care comandau erau doctorul și asistenta aceea drăgălașă. Cît despre el, era fericit să se lase dus de curent.

Joyce a plecat. Puțin mai tîrziu, Bader a văzut intrînd la el un tip masiv, învesmîntat într-un neverosimil costum pepit și un pulover galben-canar. Nasul lui gigantic, fața ca o lună plină și manierele joviale evocau acele personaje pitorești, stîlpi de cafenea și nelipsiți de pe punțile pacheboturilor, cu care îți face întotdeauna plăcere să legi cunoștință. Doctorul Parry Price, medic-șef al flotei, acum în retragere, era anestezistul preferat al profesorului Joyce, în cazul operațiilor delicate. În afara calităților profesionale, omul acesta poseda darul prețios de a ridica moralul celor suferinzi.

— Ei, puștiule, pentru un rănit arăți strașnic de bine. Cît cîntărești ?

— La ultimul meci de box, aveam șaptezi și patru de kilograme.

— Cam atît ziceam și eu. Și-aș putea paria că numai mușchi și oase.

Cu un pas surprinzător de ușor pentru cineva atît de corpolent, medicul a părăsit rezerva. Puțin mai tîrziu și-a făcut apariția Miss Thornhill aducînd o fiolă cu un lichid roz, pe care i l-a injectat în braț. Aproape imediat, Bader a simțit cum luciditatea-i descrește, retrăgîndu-se parcă, în valuri succesive, către un punct minuscul, situat undeva, adînc, în fundul creierului său. După cinci minute, dormea profund.

În sala de operații, Joyce a lucrat cu o fantastică viteză, secționînd piciorul cam cu cincisprezece centimetri sub genunchi. În momentul în care începuse să coasă pielea peste ciot, Price, care pîndea încordat orice reacție, a ridicat brusc mîna :

— Inima nu-i mai bate.

O clipă a domnit o tăcere încordată. Calm și precis, Price a luat o seringă hipodermică și a înfipt acul în brațul bolnavului. Tăcerea se prelungea, devenea insuportabilă. Price nu-și dezlipea degetele de pe încheietura pumnului lui Bader. Deodată i-a făcut semn chirurgului că poate continua.

— I-a revenit pulsul, a spus el. Dar, pentru numele cerului, grăbiți-vă !

Și Joyce s-a grăbit. Curînd, Bader era din nou în patul său. Din zece în zece minute, pulsul îi era controlat. Bătăile persistau, slabe, precipitate, dar tenace.

După vreo zece ore, în plină noapte, Bader a deschis ochii. Confuz, a deslușit, în marginea unui halo luminos,

silueta unei infirmiere. Liniștit, a închis ochii și s-a lăsat să lunece în neant.

Peste șase ore și-a revenit pentru a doua oară. De data aceasta, senzația era precisă : o durere sfîșietoare, ascuțită, de neîndurat. Urcînd de-a lungul piciorului stîng, durerea îi cotropea creierul înceţoşat, se impunea conștiinței, se înstăpînea în toată ființa lui. N-a apucat Miss Thornhill să intre bine în cameră că l-a și auzit gemînd.

— Mă doare cumplit piciorul stîng, i-a explicat el, rușinat de propria slăbiciune.

A încercat să-l calmeze, afirmînd că durerea se va potoli curînd. Dar piciorul continua să emită unde de foc, cu o implacabilă regularitate. I-a fost administrat un pic de morfină, dar drogul n-a avut nici un efect. Suferința persista, îl asalta cu o violență din ce în ce mai teribilă, sfredelind și ultimele fibre ale sistemului nervos. De fiecare dată își zicea că nu va mai rezista și, totuși, era silit să suporte acest crescendo infernal, fără nici o posibilitate de apărare, fără nici o clipă de răgaz. Percepția lumii exterioare îi devenise mai lucidă, dar nu regreta, încă, pierderea piciorului drept ; se gîndea numai și numai la cel stîng, la blestematul acela de membru care-l supunea unor asemenea torturi. Sudoarea începuse să-i broboneasca fața, apoi să-i acopere întregul corp. Gemea din ce în ce mai tare, incapabil de-aș mai impune cea mai mică reținere. Alarmată, Miss Thornhill i-a făcut și a doua injecție. Suferința însă sporea, tot mai atroce și mai atroce...

La căderea nopții, devenise de nerecunoscut : ochii i se duseseră în fundul orbitelor, înconjurați de cearcăne negre, chipul era ca de ceară, acoperit cu o peliculă fină de sudoare. Cea de a treia injecție i-a adus, preț de o oră, puțină ușurare. Treptat, se cufunda într-o stare de prostrație comatoasă, din care se desprindea uneori pentru a îndura, timp de cîteva minute, o necruțătoare recrudescență a în-

fricoşătoarei torturi. În acele momente, ochii i se revulsau sub efectul durerii, iar mintea pornea să vagabondeze printr-un univers populat de coşmaruri. Într-unul din aceste intervaluri, a recunoscut-o pe maică-sa, aplecată deasupra patului. La următorul, a fost surprins văzînd, pe acelaşi loc, umerii masivi şi chipul tăbăcit al lui Cyrill Burge. Apoi, simţurile sale se învălmăşiră din nou, dezechilibrate de impactul constant cu insuportabila arsură.

De aceea nici nu l-a putut auzi pe Joyce, venit să-i explice lui Cyrill că bolnavului i se administra întreaga cantitate de morfină pe care o putea suporta. Deznodămîntul depindea numai şi numai de rănit, de rezistenţa pe care organismul său era apt s-o opună uzurii prin suferinţă. Din fericire, era tînăr şi excepţional de viguros. Deci, se mai putea spera. Doborît, Burge dădea din cap. Tonul chirurgului era atît de pesimist.

În noaptea următoare, Burge a fost chemat de la hotelul în care se instalase dar, după scurgerea a două ceasuri, Bader continuă să trăiască şi unchiul s-a reîntors să se culce. Un pic mai tîrziu, Douglas s-a trezit din starea comatoasă şi a constatat că durerea dispăruse. Mai bine zis, i se părea că nu mai are trup. Cu capul rezemat de pernă, privea drept înainte prin ferestrele închise. Fuioare de nori încadrau un petec de cer albastru şi tînărul se gîndea, sau, mai precis, încerca să se gîndească la adînca pace a spaţiului. „Totul va fi bine, îşi spuse el. Nu trebuie decît să închid ochii şi să mă odihnesc..." Îl cuprinse o căldură binefăcătoare, pleoapele se lăsară şi avu impresia că simte cum capul i se cufundă în pernă. Habar n-avea că e pe punctul să moară ; ştia doar că derivează uşor către ceva necunoscut şi era fericit. Plutind prin ceţuri diafane, spiritul său se comprima, se comprima întruna, pînă cînd ajunse o vagă pîlpîire.

Prin ușa deschisă, un glas de femeie pătrunse în această ultimă moleculă de luciditate :

— Liniște ! Nu mai faceți atîta zgomot ! E aici un băiat care trage să moară !

Fraza îl izbi aidoma unui șoc electric. Într-o fracțiune de secundă, mintea începătoșată izbuti, recurgînd la ultimele sale resurse, să formuleze un gînd limpede și net : „Vasăzică așa stau lucrurile ! Fir-ar să fie ! Nu vreau !“ Viața revenea, pornind de la centrul corpului către extremități, întocmai undelor stîrnite de o piatră azvîrlită pe suprafața lucie a unui iaz. Starea de abandon îl părăsi, spiritul se încordă, se trezi în ciuda imobilității trupului. Deschizînd ochii, își impuse să inventarieze cu privirea mobilierul camerei, să recunoască și să definească cele mai mici obiecte. Atunci, reveni și durerea. Pornind din piciorul stîng, ea invadă regiunea abdominală, sfîșie pieptul, se înfiltră pînă în cele mai ascunse cotloane ale cutiei craniene. De data asta însă n-o mai blestemă ; ba era chiar fericit să se simtă din nou o ființă normală, capabilă să sufere și să geamă. Orice, numai nu acea lentă prăbușire în negrele genuni.

„Nu trebuie să mă mai las dus în derivă, se gîndea el. Ce ciudat, o senzație atît de plăcută poate ascunde o realitate atît de primejdioasă !“.

Știa că revenea de pe celălalt tărîm și, din acea zi, n-avea să se mai teamă niciodată de moarte. Zece ani mai tîrziu, această absență totală a spaimei se va dovedi esențială pentru existența sa.

Curînd însă suferința deveni insuportabilă și își dori din nou să moară, ca să scape de această agonie. Dar acum, lucrul acesta era cu neputință, pentru că tortura îl obliga să rămînă treaz. În seara aceea, Miss Thornhill i-a făcut două injecții.

În cursul nopții, șocul temperat pînă atunci de efectele morfinei atinse punctul său paroxistic, făcîndu-l pe rănit să cadă într-un leșin ce avea să dureze patruzeci și opt de ore. Mai evaziv ca oricînd, Joyce i-a rugat pe Mrs. Hobss și pe Cyril Burge să rămînă în contact permanent cu spitalul. Din două în două ore, Miss Thornhill schimba poziția bolnavului, ca să prevină o congestie pulmonară, care ar fi putut atrage după sine o pneumonie. Și pentru ea, ca și pentru celelalte infirmiere, bătălia pentru viața tînărului pilot devenise o chestiune de onoare. În general, aceste femei considerau bolnavii drept simple „cazuri" și nu persoane cu identitate precisă ; acum, însă, pacientul era mult prea tînăr și... mult prea seducător pentru ca ele să-l lase să moară. Și iată că miracolul se săvîrși. În a doua zi de comă, pe cînd Miss Thornhill, ajutată de o colegă, se muncea să întoarcă trupul inert al lui Douglas, acesta se ridică pe neașteptate, în șezut, aplică un sărut zgomotos pe obrazul tinerei asistente, iar apoi recăzu, complet inconștient.

— Nu s-ar zice că trage să moară, murmură cealaltă infirmieră.

Miss Thornhill trebui să facă un puternic efort ca să-și revină. Roșie ca focul, ridică pleoapele bolnavului : nici urmă de prefăcătorie, leșinul era autentic.

Puțin mai tîrziu, Joyce, care apucase să afle cele întîmplate, a întrebat-o dacă bolnavul manifestă vreun semn de ameliorare. La răspunsul negativ al asistentei, chirurgul tuși ușor :

— Ești deosebit de discretă în dimineața asta, domnișoară, făcu el, pe un ton sec.

În cursul după-amiezii, Bader își reveni într-o oarecare măsură. Datorită dozelor masive de morfină, cunoscu

două zile de pace. Uneori, se trezea pe la mijlocul nopții și, lucid pentru cîteva clipe, admira profilul pur al tinerei asistente, care-l hrănea, picătură cu picătură, cu ajutorul unei pipete. Avea impresia că fata îl pîndea să deschidă ochii, ca să-l îngrijească și o găsea neînchipuit de frumoasă.

Treptat, urmările șocului se atenuară și starea comatoasă dispăru. Fața părea mai puțin cenușie, exceptînd orbitele și părțile năpădite de barbă. Cînd Miss Thornhill i-a schimbat pansamentele, a dat chiar dovadă de o vitalitate nebănuită. În momentul în care tînăra asistentă desprindea și ultima fașă, întărită de sînge și lipită de bont, Bader a sărit în sus, scoțînd un țipăt ascuțit. Înspăimîntată, asistenta s-a aplecat și mai mult peste el ca să-l împiedice să vadă că și-a pierdut ambele picioare. Dealtfel, întregul spital pîndea, cu o veritabilă neliniște, momentul în care Douglas va afla adevărul. Acest moment era iminent. În ceea ce o privea, spaima lui Miss Thornhill era că Bader ar fi putut descoperi totul în mod întîmplător și face o recidivă, ca urmare a șocului nervos.

Chiar a doua zi, Douglas a întrebat-o :

— Ei, bine, ce se aude cu lăboanțele mele ?

„Acu e acu, își spuse ea. Să încerc să fiu calmă..."

— Să vezi, începu ea, cu o dezinvoltură dificil simulată, piciorul drept a fost amputat chiar în ziua accidentului, iar apoi, după două zile, și cel stîng, atacat de cangrenă. Dar nu-ți face prea mult sînge rău. Un bărbat atît de curajos cum ești dumneata e capabil să treacă peste acest gen de infirmitate, mai ales că în ziua de azi se confecționează proteze excelente. Așa stînd lucrurile, înțelegi bine că...

Se întrerupse, așteptînd îngrijorată răspunsul și a fost de-a dreptul uluită constatînd că expresia feței lui Douglas nu s-a schimbat deloc.

— Exact ce-am crezut și eu, făcu el pe un ton de o totală indiferență.

Această indiferență nu era cîtuși de puțin prefăcută. Bader auzise corect cuvintele asistentei, răspunsese mașinal, dar creierul său, obnubilat de sedative, nu era încă în măsură să înregistreze semnificația precisă a celor auzite. Cu alte cuvinte, nu știa că-și pierduse ambele picioare. Dealtfel, avea impresia că-și simte degetele și ignora totul despre senzațiile fantomatice care-l fac pe un amputat să creadă că-și poate mișca în continuare degetele de la picioare. Senzații ce-l plasau într-un univers ireal, în care se poate întîmpla orice, de pildă ca cineva care și-a pierdut ambele picioare să meargă în mod normal.

În după-amiaza aceleiași zile, a primit vizita lui Cyril Burge. Brusc, piciorul stîng a reînceput să-l doară și Douglas a scos un geamăt.

— Oare o să mai dureze mult ? exclamă el, disperat. De ce nu mi l-au tăiat ca și pe celălalt ?

Burge întoarse capul ; n-avea curajul să-i spună adevărul.

Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, Bader avea însă să afle și să înțeleagă realitatea. Woolett, vechiul său șef de escadrilă, venise să afle ce se mai aude cu el și Bader, exasperat de suferință, îi repetă cele spuse lui Burge.

— Totul ar merge cum nu se poate mai bine, domnule, dacă n-ar exista durerea aceasta atroce în piciorul stîng. De ce nu l-or fi tăiat ca și pe celălalt ?

— Ai fi preferat cu adevărat să ți-l taie ? făcu, surprins, Woolett.

— Aș fi preferat orice, numai să nu mă mai doară

— Mărturisește însă că n-ai vorbi așa, dacă piciorul nu te-ar face să suferi.

— Nu știu ce-aș spune dacă nu m-ar face să sufăr, dar știu că nu mai pot îndura și că aș vrea să mi-l fi tăiat.

Cu coatele sprijinite pe genunchi, instalat pe unicul scaun din odaie, Woolett, se apleacă încet spre bolnav :

— Vezi tu, Douglas, rosti el cu glas încordat, piciorul acela ți-a și fost tăiat.

De data aceasta, cuvintele pătrunseră pînă-n miezul creierului său şi se încrustară adînc ; dar şi aşa, teribila realitate, diluată de morfină şi suferinţă, nu produse decît un impact atenuat. Concentrat integral asupra suferinţei sale, din ce în ce mai intense, Bader n-a schiţat nici cea mai mică tresărire·

— Sînteţi sigur, domnule ? făcu el, indignat. Şi-atunci, cum se face că piciorul ăsta pe care nu-l mai am mă chinuie zi şi noapte ?

Emoţionat mai mult decît ar fi vrut să pară, Woolett se grăbi să abordeze un subiect infinit mai puţin primejdios, acela al cancanurilor de la unitate. Firește, n-a suflat o vorbă despre faptul că, după părerea tuturor, pentru Bader ar fi fost infinit mai bine dacă murea pe loc.

Şocul acestei ultime revelaţii s-a produs abia după două sau trei zile ; din fericire, unda lui a percutat o minte atrofiată de sedative, care a absorbit-o progresiv. În tot acest coşmar permanent, provocat de suferinţă, pierderea ambelor picioare se transforma într-un amănunt, desigur important, dar aflat pe plan secundar. Pentru moment, Bader trăia doar în prezent, un prezent atît de cumplit, încît îi era cu neputinţă să se gîndească şi la viitor.

În aceeaşi seară, Joyce a trecut pe la el ca să mai schimbe cîteva vorbe.

— Să ştii, bătrîne, i-a declarat după obişnuitul schimb de banalităţi, am fost silit să-ţi amputez şi piciorul stîng.

Crede-mă, mi-a fost cu neputinţă să-l salvez. Ţi l-am tăiat însă de sub genunchi. În orice caz, poţi să te socoţi norocos că mai eşti pe lumea asta.

— Oh, nu-i chiar aşa de grav, domnule doctor, a replicat Bader, zîmbind vag. Mi-a părut întotdeauna rău că nu sînt mai înalt. Acum o să-mi comand nişte proteze care să mă salte cu zece centimetri.

A doua zi — era ajunul Crăciunului — Joyce a dispus să fie transportat la Greenland, o clinică particulară, pentru convalescenţi, construită pe unul din terenurile spitalului. Rănitul a fost instalat într-o cameră primitoare, la parter. Prin fereastră se putea zări o vastă peluză, iar, în prim-plan, un cedru din Himalaya. Draperii colorate, un fotoliu adînc şi o bibliotecă confereau camerei un aer intim, pe care nici un spital nu l-ar fi putut oferi pensionarilor săi. Injecţiile cu morfină au continuat şi aici, astfel încît primele trei zile Bader le-a petrecut cufundat într-o binefăcătoare amorţeală. Joyce urmărea să-l menţină într-o stare de maximă abulie. În afara unei tromboze sau septicemii, oricînd posibile, medicul se temea şi de implacabila uzură a organismului pe care o provoacă suferinţa. Ştia, mai bine ca oricine, că o durere excesivă şi prelungită poate veni de hac chiar şi celui mai robust organism.

În cea de a patra dimineaţă, Bader s-a trezit tocmai în momentul cînd o infirmieră, pe care n-o mai văzuse pînă atunci, se pregătea să dea la o parte pledul. La protestele lui, i-a răspuns că trebuie să-i schimbe pansamentele. Ştiind ce avea să urmeze, Douglas s-a contractat, pregătindu-se pentru o şedinţă de tortură. Tînăra, însă, a adus un lighean cu apă caldă şi, timp de douăzeci de minute, a înmuiat feşele întărite de sînge, astfel încît le-a putut desprinde, una cîte una, fără ca pacientul să simtă. Şi astfel, temuta ceremonie s-a transformat în punctul de ple-

care al unei solide prietenii. Noua infirmieră se numea Dorothy Brace ; era bondoacă, avea un rîs contagios şi, mai ales, nişte mîini blînde şi răbdătoare.

Durerea devenise suportabilă. În sfîrşit, putea sta de vorbă oarecum normal cu maică-sa care, în toate acele zile critice, rămăsese la căpătîiul său, ca să-i şteargă necontenit sudoarea ce se prelingea pe obrajii livizi. Erau discuţii penibile, în care fiecare se străduia să găsească subiecte cît mai anodine, fiindcă nici unul, nici altul n-ar fi abordat, pentru nimic în lume, chestiunea picioarelor pierdute. Nu trecea zi să nu primească vizita celor două june, ambele debordînd de simpatie şi admiraţie pentru războinicul rănit, dar, în acelaşi timp, uşor tulburate de spectacolul acestui băiat mutilat. Cea mai înaltă şi mai elegantă dintre ele, Patricia, considera aceste vizite dintr-un unghi strict monden ; Hilda, mai emotivă şi mai spontană, avea un punct de vedere ceva mai practic :

— Douglas, puişorule, bagă-ţi, te rog, bine în cap că pentru mine — şi, crede-mă, sînt o fată perfect normală — faptul că ţi-ai pierdut picioarele nu schimbă absolut nimic. Te găsesc în continuare la fel de încîntător.

Exact în ajunul Anului Nou s-a procedat la scoaterea firelor. Bader făcuse recurs la întreaga sa energie ca să reziste cumplitei încercări, dar în locul ei n-au fost decît cîteva ţăcănituri, asemănătoare celor pe care le face foarfecele frizerului şi o furnicătură uşoară, deloc dureroasă, în zona cusăturilor. După o oră, uitase cu desăvîrşire de toată operaţia.

Din ziua aceea, Douglas a prins să urce panta. Obrajii au început să se rotunjească şi să capete culoare, cearcănele de sub ochi au dispărut, ridurile s-au şters· Concomitent, durerile au diminuat, astfel încît s-a putut trece la reducerea dozei cotidiene de morfină. Curînd, se simţi în

plină formă ; redevenise un om normal, exceptînd un singur lucru : continua să nu se gîndească la nenorocirea pe care o reprezenta pierderea celor două picioare.

Această bizară indiferență își găsea explicația în mai multe rațiuni : în primul rînd, starea de prostrație provocată de narcotice și suferință atenuase atît de bine efectul revelației, încît adevărul fusese asimilat în etape mici și succesive, iar în momentul în care întreaga semnificație a acestei pierderi fusese, în sfîrșit, pe deplin înțeleasă, procesul de adaptare era deja început.

În al doilea rînd, lipsa picioarelor nu-l stînjenea, cel puțin pe moment .Ducîndu-și viața într-un pat, în care picioarele n-ar fi reprezentat decît o prelungire inutilă a trupului, înconjurat de fete adorabile, care nu știau ce să mai născocească pentru a-l răsfăța, nu trebuia decît să întindă o mînă ca să ia puiul fript, fructele, dulciurile sau cartea de care avea poftă. Uneori, se apleca în afara patului și, folosindu-se tot de mînă, învîrtea manivela patefonului sau schimba placa. Nu-i o operație pe care s-o faci cu picioarele. Iar Dorothy Brace, infirmiera sa personală, era în permanență bine dispusă, asculta cu plăcere flecăreala lui și pufnea în rîs ori de cîte ori Douglas îi servea cîte un banc mai pipărat, treabă pe care o făcea destul de des. Într-un cuvînt, o ducea ca-n sînul lui Avraam, menținîndu-se însă în perimetrul strict al prezentului. Pentru moment, viitorul nici că-l interesa.

Datorită vizitelor cotidiene ale celor două tinere și prezenței aproape constante a mamei sale, n-avea timp să se plictisească. Curînd însă, constată că maică-sa nu nutrește nici un fel de simpatie pentru cele două june, sentiment, dealtfel, perfect reciproc. Întru evitarea scenelor neplăcute, Dorothy Brace veghea cu strășnicie și nu mai admitea o vizită, dacă precedenta nu se terminase. Într-o

zi, însă, a fost cît pe-aci să fie depăşită de evenimente ! Mrs. Hobbs tocmai intrase în camera bolnavului, cînd Hilda se pregătea să pătrundă în vestibul, iar Patricia traversa, cu pasul ei hotărît, grădina. Un gest poruncitor al mîinii i-a indicat Hildei uşa sălii de aşteptare, iar Patricia, culeasă din zbor, a fost închisă într-o odăiţă minusculă, ocupată pe trei sferturi de un gigantic frigider. „Poate că-n felul acesta i se mai domoleşte ardoarea", şi-a zis, cu răutăcioasă satisfacţie, Dorothy, care o prefera, de departe, pe micuţa Hilda, devotată, înţelegătoare şi drăgălaş sentimentală. În acelaşi timp, ştia însă că Douglas, la fel de stupid ca toţi băieţii de vîrsta lui, era copleşit de eleganţa mondenă şi egoismul frivol al Patriciei.

Pe 15 ianuarie, la şase săptămîni după accident, Bader a putut părăsi, pentru prima oară, patul. Sprijinindu-se de perne, a îmbrăcat un halat de casă, după care Dorothy a împins la marginea patului un fotoliu cu rotile şi el s-a săltat înăuntru. Fericit la culme, se propulsă pînă la fereastră, ca să arunce o privire încîntată asupra lumii din afară. După două ore, însă, simţi cum îl cuprinde oboseala şi se reîntoarse cu plăcere, în pat. A doua zi, manevra a fost repetată. De data aceasta n-a mai simţit decît o uşoară ameţeală. La sfîrşitul săptămînii, i-au fost scoase pansamentele şi a putut să-şi conducă fotoliul, ajutat şi de rampa special amenajată pentru marii mutilaţi, pînă în grădină. Un adevărat eveniment ! De atunci, în fiecare dimineaţă, Bader cutreiera în fotoliul său rulant potecile, zburătăcea vrăbiile şi flecărea cu grădinarul.

Pe la sfîrşitul lui ianuarie, Joyce l-a anunţat că i s-ar putea pune un pilon — termen oficial, desemnînd piciorul de lemn — pilon care ar urma să fie prins de bontul stîng. Bader ar fi preferat să comande, de la bun început, un veritabil picior artificial, dar Joyce i-a explicat că ar fi

bani aruncați de pomană, pentru că, în decursul următoarelor luni, bontul avea să se contracte, probabil, și să-și modifice dimensiunile În realitate însă, bănuia că va fi nevoit să desfacă amputația ca să poată pili și rotunji oasele, operație dintre cele mai neplăcute, pe care avea tot timpul s-a discute cu pacientul.

A doua zi, Bader primi vizita unui personaj pirpiriu, cu mutră de șobolan, venit să preleve amprenta bontului. Mulajul astfel obținut avea să dea forma și măsurile exacte ale tecii de piele de care urma să fie prins pilonul. Bader își dezveli bontul și tipul aplică gipsul. După cinci minute, constatînd că s-a întărit suficient, îl smulse cu bruscheță. Bader scoase un adevărat urlet de durere : lipite de gips, miile de fire de păr plecaseră cu rădăcină cu tot, dîndu-i senzația că a fost jupuit de viu. Turbat de furie, Douglas dădu drumul unui veritabil torent de înjurături, în stare să facă să roșească chiar și pe infirmierele cele mai blazate în materie. Pirpiriul, mai-mai să izbucnească în lacrimi. Rușinat ca un școlar prins cu șoalda, mărturisi că uitase să protejeze piciorul cu o șosetă subțire.

Peste patruzeci și opt de ore, omulețul se înfățișa aducînd pilonul, o bucată de lemn fasonată și vopsită în negru, prevăzută la capătul de jos, cu o garnitură elastică din cauciuc. Partea de sus se continua cu o teacă de piele, executată după mulaj, apoi cu două brațe metalice, articulate la nivelul genunchiului și terminate cu o largă centură, și ea din piele, care se strîngea pe coapsă. În timp ce-și desfăcea capodopera, pirpiriul i-a explicat că, datorită acestui sistem, greutatea corpului era susținută de buza tecii și nu de bont.

Proteza a fost adaptată pe loc și, tot pe loc, Bader a scos o mîrîitură zgomotoasă : era mult mai neplăcut decît își închipuise. Bontul intra perfect în teacă, dar contactul

cu pielea din care era confecționată aceasta dădea o senzație ciudată. În plus, cureaua care încingea coapsa i se părea prea strînsă. Așezat pe marginea patului, și-a îndoit și dezdoit de cîteva ori genunchiul, ca să se obișnuiască, cît de cît, cu acest membru străin, proteza. Pirpiriul și cu Dorothy Brace îl observau neliniștiți. După cîteva minute, tînăra infirmieră ieși și se întoarse cu o pereche de cîrje.

— Hai să încercăm. Să nu uiți însă că, în primele cîteva zile, n-o să ai pic de putere în piciorul ăsta.

Susținut de Dorothy de subțioara dreaptă și de mărunțel de cea stîngă, Bader se ridică, prudent, și încercă să-și păstreze echilibrul, folosindu-se de cîrje. După aceea, căută să lase greutatea corpului pe piciorul cu proteză. Imediat simți cum genunchiul se îndoaie, de parcă ar fi fost din vată. Atunci, sprijinit în continuare, deplasă, alternativ, cîrjele. Pas cu pas, clătinîndu-se și împleticindu-se, trioul traversă camera, se întoarse la pat și porni, din nou, către fereastră. O jumătate de oră mai tîrziu, Bader era la capătul puterilor. După-amiază, reluă ceea ce denumea „antrenamentul" său. A trebuit însă să aștepte două zile pînă să ajungă să facă doi-trei pași de unul singur, trăind în tot acest timp cu spaima că genunchiul stîng îl va lăsa. Nu era însă nemulțumit. Treptat, se deprindea cu proteza și mișcările îi deveneau, din ce în ce mai puțin sacadate. A adoptat și un alt model de cîrje, prevăzute cu inele metalice în jurul coatelor în locul vechilor cîrje cu perniță la subsuori, constatînd imediat că, în felul acesta, obosește mai puțin.

În sfîrșit, în ultima zi a săptămînii a putut străbate coridorul, ca să facă o baie, prima de la accident. Înainte însă, elaborase mental procedeul după care se va băga în cadă : mai întîi avea să se așeze pe marginea ei, apoi își va dezlega pilonul, ca după aceea să se lase să lunece pe

spate, rezemîndu-se în ambele mîini. Acest lent plonjon în apa caldă a fost o adevărată desfătare. Întins în cadă, perfect decontractat, o tachina pe Dorothy, care simu.a o vie repulsie la ideea că ar trebui să-l frece pe spate. Ieșitul din baie s-a dovedit, și el, destul de lesnicios. În momentul în care a dat să se ridice, a fost surprins constatînd cît de ușor îi vine. Și-a adus aminte de o frază a lui Joyce, fraza care, atunci cînd fusese spusă, n-o luase în seamă : „Fără picioare ai să cîntărești cu circa cincisprezece kilograme mai puțin".

Curînd, putea să se plimbe ore întregi prin parc, fără ajutorul cuiva. Ce fericire să se miște din nou ! În universul limitat al peluzelor și boschetelor, absența picioarelor nu i se părea o mutilare din cale afară de gravă. Îl neliniștea însă că pielea de pe bonturi se contractase, oasele secționate răzbiseră prin mușchi și simțea bine cum se frecau direct de ea. Îi comunică toate acestea lui Joyce, care dădu din cap.

— Mă așteptam la așa ceva. Vom fi nevoiți să pilim oasele, altminteri vor sfîrși prin a străpunge pielea. Înțelegi, în momentul amputării erai într-atît de slăbit încît ne-am văzut forțați să lucrăm foarte repede. N-am avut timp să desăvîrșesc operația. Și atîta vreme cît bonturile nu se vor prezenta perfect, nu vei putea comanda picioarele artificiale.

— Cu alte cuvinte o să mă operați din nou ?

— Cam așa ceva. De data asta însă, totul o să meargă strună. În prezent ești voinic ca un taur.

Bader zîmbi. Nu era cîtuși de puțin alarmat ; avea, pe de o parte, o încredere absolută în chirurg, iar, pe de altă parte, atmosfera protectoare și amicală în care trăia constituia o veritabilă cuirasă morală.

— În cazul acesta, la dispoziția dumneavoastră, domnule doctor. N-o să fiu tocmai eu acela care să vă priveze de distracția preferată, făcu Douglas, aproape jovial.

— Ei află că nu-i chiar o distracție, replică Joyce, ușor ofensat. Ce-ai zice de joi, adică poimîine ?

— Cum vă convine dumneavoastră, domnule doctor. Eu mă supun.

Joi dimineața, înveșmîntat și de astă dată în neverosimilul său costum cu picățele, doctorul Price își făcu o apariție de pahiderm balerin :

— Salut, amice, salut ! Pe cinstea mea, ești gras ca un chelar de mînăstire. Moralu-i bun ?

— Trăsnet, doctore.

— Bravo ! Atunci, pe curînd, puștiule.

Apoi se ivi și Dorothy Brace cu o fiolă de lichid roz, pe care i-l injectă în braț. Bader se strîmbă imediat.

— Doar nu-ți închipui că ai să reușești să mă adormi cu limonada asta, protestă el.

— Da-a ? Ai un pic de răbdare, vorbim noi peste două minute.

Dar Bader nu mai răspunse. Adormise buștean.

Joyce se apucă mai întîi de piciorul drept ; tăie cam cinci centimetri din femur, trase mușchii în jos, făcînd din ei o pernă groasă de carne la baza osului și recusu pielea. Trecînd la piciorul stîng, secționă doi centimetri din pereneu ; de data asta avea tot timpul necesar pentru o operație „dichisită" : nu exista riscul ca inima pacientului să cedeze.

Cînd s-a trezit, Bader a constatat că e din nou în patul său, că din nou pledul stă întins peste niște cercuri și, liniștit, a adormit la loc. După cîteva ore însă, o durere sfîșietoare l-a smuls din somn. De data aceasta, suferința

pornea de la bontul drept, intensificîndu-se rapid. Avea senzaţia că dinţi oţeliţi îi fierăstruiesc nervii.

Efectul calmant al injecţiei făcute de Dorothy n-a durat prea mult, suferinţa s-a dovedit mai puternică. A început să transpire şi printre buzele încleştate răzbăteau gemete surde.

Pîndea, cu un soi de disperare, rarele intervale în care morfina îi procura un trecător răgaz de linişte. Răgaz cumplit de scurt, urmat, de fiecare dată, de o întoarcere năucitoare a durerii. Acea senzaţia că înăuntrul bontului lame tăioase strunjesc fiecare capăt de nerv. Cu mintea năucită de tortură, era incapabil să răspundă la întrebările îngrijorate ale mamei, iar prezenţa celor două fete îl exaspera pur şi simplu. Mai simţea şi un punct dureros în partea de sus a coapsei, dar de acela a scăpat chiar a doua zi, cînd Dorothy, schimbîndu-i pansamentele, a constatat că e vorba de o bucată de tifon prinsă cu o copcă direct de piele şi uitată acolo după operaţie.

După patruzeci şi opt de ore de la începutul crizei, a devenit evident că bolnavul degringolează : slăbea cu repeziciune, pielea feţei redevenea pergamentoasă, ochii se înfundau din ce în ce mai mult în orbite. Îngrijorat de-a binelea, Joyce a ordonat sporirea dozelor de morfină. Datorită lor, Bader avea acum lungi perioade de inconştienţă totală, întrerupte la fiecare patru-cinci ore, de cîte o fioroasă revenire a durerii sau de coşmaruri. Acestea din urmă deveneau tot mai frecvente, sfîşiind chiar şi vălul caritabil al leşinului. Curînd, Dorothy ajunsese să le poată prevedea cu o aproximaţie de un minut. Bolnavul începea să se zbuciume, apoi să agite mîinile prin faţa chipului ca şi cînd ar fi vrut să înlăture o primejdie ca, în sfîrşit, să se pornească pe urlete : „Ajutaţi-mă să ies ! Nu mă pot degaja ! Ajutor !“ Cînd, sleit de puteri, lăsa braţele să re-

cadă, durerea revenea și începeau gemetele. Joyce bănuia că, în interiorul bontului, nervul sciatic era comprimat de cusături. Dar, pe moment, nu era nimic de făcut. Cu timpul, cusăturile aveau să se întindă și presiunea exercitată de ele asupra nervului să dispară. Tortura n-a încetat decît în a șaptea zi. În schimb, s-a ivit o altă complicație. Examinînd bontul, Joyce încruntă sprîncenele.

— Ai făcut un mic hematom, pe care va trebui să-l golim. Nu-ți fă griji, e un fleac...

Dar Bader era mult prea sleit ca să vrea să știe ce-i acela un hematom.

— Apucă-te de ceva, bătrîne, reluă Joyce. O să simți o durere, dar fix o secundă.

Pînă să prindă ca lumea sensul celor spuse, Bader a și simțit cum un instrument ascuțit pătrunde în rană. Durerea a fost atît de feroce, spasmul provocat de ea atît de violent, încît bara de fier de la capul patului, de care Douglas se apucase cu mîinile, a fost îndoită la mijloc. Acumularea de sînge care se formase în interiorul bontului a început să se scurgă. Aproape imediat s-a diminuat și presiunea exercitată asupra nervului. Secreția a durat zece zile, devenind, către sfîrșitul intervalului, din ce în ce mai limpede. Odată scoase și firele, bătălia medicală s-a încheiat. Acum, era rîndul celei cerebrale.

Poate că circumstanțele acestei bătălii ar fi fost mai favorabile dacă vizitatorii lui Bader nu s-ar fi înverșunat atît de tare să-l copleșească cu asigurări de tot felul. În ceea ce-l privea, acceptase situația așa cum era ea ; într-un anume sens, viitorul de olog îi apărea ca o provocare lansată de soartă, provocare căreia un bărbat demn de acest nume era obligat să-i răspundă. Și asta cu atît mai mult cu cît poșta îi adusese un maldăr de prospecte încurajatoare, provenite de la diverși fabricanți de proteze. Se

prea poate ca el să fi găsit, în lectura lor, mai multe făgăduinţi decît îşi propuseseră să facă înşişi autorii, după cum s-ar fi putut ca şi prospectele să descrie în culori cam prea roze viaţa celor care le-au urmat îndemnurile. Oricum ar fi stat însă lucrurile, Bader era convins că picioarele artificiale aveau să-i permită să ducă o existenţă aproximativ normală ; va putea, firește, să umble şi să danseze (şchiopătînd uşor, la rigoare), să conducă maşina şi, evident, să-şi reia îndeletnicirile de pilot. Nu vedea nici un motiv pentru care n-ar fi făcut-o. Pilotarea unui avion e numai şi numai o chestiune de ochi şi de mîini, de precizie şi de coordonare. Picioarele n-aveau nici un rol decisiv. Ca atare, putea rămîne în R.A.F. Dealtfel, auzise vorbindu-se de un pilot care, pierzîndu-şi un picior în timpul războiului, continua să zboare, după cum ştia şi de un prieten al lui Miss Thornhill care, amputat de un picior, juca în continuare tenis. Un picior, două picioare, fără picioare deloc, toate chestiile astea erau, la urma urmei, lipsite de importanţă. Era viguros, avea un echilibru perfect şi, datorită protezelor moderne, avea să fie şi îndeajuns de sprinten.

În primul rînd voia să rezolve problema conducerii automobilului său. Mult prea scurt, bontul drept nu va fi, probabil, destul de suplu ca să comande piciorului care ar urma să acţioneze pedala de frînă şi acceleratorul. Cel stîng, în schimb, cu siguranţă că da. Soluţia era simplă : va inversa pedalele, astfel încît ambreiajul să fie asigurat de piciorul drept, frîna şi acceleraţia — de cel stîng. Scaunul va fi glisant ; la urcarea în maşină îl va împinge îndărăt, apoi îl va aduce într-o poziţie comodă pentru condus şi-l va bloca.

În acelaşi timp, însă, necontenitul puhoi de fraze încurajatoare începuse să-i sape serios moralul.

— Firește că totul va fi bine... firește că te vor păstra în R.A.F... firește că ești și mai departe apt să pilotezi...

Era limpede că acest optimism de paradă nu-și găsea explicația decît în nevoia instinctivă a interlocutorilor de a-l liniști pe bolnav, de a-l liniști cu orice preț, chiar și în pofida celor mai elementare raționamente. Era deci un optimism de comandă, menit să camufleze cel mai total pesimism. În realitate, toți acești „firește" aveau, de fapt, valoarea unui „s-ar putea". Remarcase că i se vorbea mereu numai de oameni care reușiseră perfect în viață după ce-și pierduseră un picior ; nimeni însă nu pomenise vreodată de cineva care să ducă un trai normal olog de ambele picioare. Maică-sa a avut chiar nefericita idee să-i spună că-și asumă răspunderea satisfacerii tuturor nevoilor sale pînă la sfîrșitul zilelor și Douglas a fost cît p-aci să trîntească o criză de disperare, la gîndul că va rămîne definitiv în grija ei. Visa, din ce în ce mai des, că-și are picioarele, că joacă fotbal, dansează, pilotează, că duce, într-un cuvînt, o existență normală. La deșteptare însă, cînd se trezea în odaia de spital, realitatea îl izbea, aidoma unui pumn năpraznic, în plin piept. Lui Dorothy Brace nu-i scăpase că, pe zi ce trece, Bader devine tot mai puțin comunicativ și că ore întregi tace, măcinînd gînduri cu siguranță negre. Înțelegea foarte bine ce se petrece în sufletul tînărului pilot. Bănuielile ei s-au găsit confirmate în ziua în care Bader a aflat de accidentul mortal suferit de Johnson, unul din foștii săi camarazi de escadrilă.

— Din ce se spune la ziar, comentă Dorothy, bietul băiat a murit pe loc. Ai avut o baftă nebună să scapi cu viață.
— Zău ? Ascultă-mă pe mine, băftosul e el. Aș fi preferat să mor pe loc decît să ajung ce-am ajuns.

Într-o altă zi, cînd tînăra infirmieră tocmai intrase cu dejunul, i-a declarat pe nepusă-masă :

— Ai să vezi că R.A.F. n-o să mă reprimească. N-o să capăt nici măcar pensie pentru că domnii de-acolo vor zice că totul s-a întîmplat din vina mea.

— Vorbeşti fără să ştii nimic, i-a răspuns ea, prompt. Şi, oricum, ai putea alege o altă carieră, de pildă să lucrezi într-un birou.

— Într-un birou ! a repetat el, dispreţuitor. Să stau închis toată ziulica şi să mă constip şezînd pe un scaun ! Nu, mulţumesc, aşa ceva nu-i de mine. Dacă voi fi nevoit să părăsesc aviaţia, viaţa mea s-a sfîrşit !

Deşi, în ultimă instanţă, Dorothy Brace nu era altceva decît o infirmieră plătită ca să-şi facă meseria, pentru Bader ea reprezenta singura fiinţă în faţa căreia îşi putea da în vileag accesele depresive. Şi, de fiecare dată, cu o simpatie sinceră şi spontană, Dorothy izbutea, cu mijloace numai de ea ştiute, să-i fortifice moralul şubrezit. Curînd, cei doi erau într-atît de apropiaţi, încît lupta pentru supravieţuire era dusă, practic, cot la cot ; şi astăzi Bader declară că datorează viaţa lui Dorothy Brace. În faţa celorlalţi, a mamei sale, a Hildei, Patriciei, a lui Cyril Burge şi a camarazilor de escadrilă, poza în omul tare, pe care nimeni şi nimic nu-l pot abate, afirma că-i mai bine să pierzi ambele picioare decît o singură mînă, că nu se simţea defel estropiat şi că sînt destui care, deşi n-au pierdut decît un singur picior, sînt mult mai de plîns decît el. Niciodată nu s-a lăsat cuprins de milă pentru propria-i soartă, niciodată nu şi-a zis : „Doamne, ce bine ar fi fost să nu fi făcut tonoul acela !" Nenorocirea se săvîrşise şi nimeni nu-l mai putea scăpa de ea. Tocmai această atitudine i-a îngăduit, mai tîrziu, să împlinească ceea ce a împlinit.

Într-o bună zi, Dorothy a abordat un subiect extrem de delicat.

— Ia spune-mi, îţi dai seama că micuţa Hilda e îndrăgostită de tine de atîta amar de vreme ? Faptul că ţi-ai pierdut picioarele nu înseamnă pentru ea nimic. E gata să se mărite cu tine, totul e s-o ceri.

Bader a avut un zîmbet dezabuzat.

— Ştiu. E o fată minunată şi foarte bună la suflet. Nu încape îndoială că s-ar mărita cu mine... dar din milă; aşa cum ar face-o şi altele. S-ar putea ca acest sentiment să dureze la ea şi o viaţă. Numai că, eu unul, n-am nevoie de milă. Dacă mă voi căsători, o voi face numai cu cineva care să nu mă fi cunoscut înainte de amputare. Şi nu mai protesta, că altfel te iau pe tine de nevastă !

Nu i-a mărturisit, firește, că gîndurile sale se îndreptau, din ce în ce mai mult, spre Patricia, care, la rîndu-i, se simţea atrasă de tînărul pilot. Dar, într-o bună zi, mama Patriciei a pus capăt idilei, plecînd cu fiică-sa, pentru trei luni, în America de Sud. Nici tînăra fată, nici el nu s-au îndoit o clipă în legătură cu adevăratele motive care au determinat această neaşteptată plecare. Care mamă nu s-ar fi alarmat văzîndu-şi fiica îndrăgostindu-se de un mutilat ? De înţeles, Bader a înţeles foarte bine toate acestea, dar nu înseamnă că nu a fost deosebit de mîhnit. Prima luare de contact cu realitatea lumii exterioare se dovedea a fi dezamăgitoare.

Abia după vreo două săptămîni a izbutit să se scuture de meditaţiile sale posomorîte. Scrisorile afectuoase ale camarazilor şi nădejdile pe care şi le punea în viitoarele proteze îl ajutau, în mare măsură, să-şi regăsească echilibrul. Dar factorul esenţial al rezistenţei sale morale rămînea propriul său curaj.

Într-o dimineaţă a primit o scrisoare oficială, prin care era anunţat de venirea unei comisii de anchetă, formată din ofiţeri superiori, comisie ce urma să determine cau-

zele accidentului. Spre mirarea lui Dorothy, Bader s-a arătat îngrijorat de-a binelea.

— Discuția n-o să fie din cele mai plăcute, bombănea el. Or să ia un ton glacial și or să mă bombardeze cu tot soiul de întrebări scîrboase...

— Nu-ți mai face atît sînge rău, l-a întrerupt Dorothy. Cînd o să te simți încolțit, sună. Eu o să vin, le spun că ești încă prea slăbit și că trebuie să plece.

Două zile mai tîrziu, comisia debarca dintr-o gigantică Bentley și invada rezerva bolnavului. Timp de jumătate de oră — care i s-a părut o adevărată veșnicie — Dorothy s-a fîțîit, nervoasă, de-a lungul coridorului. În sfîrșit, soneria, și iat-o pornind în goană să-și salveze protejatul. Cînd colo, instalați în jurul patului, ofițerii rîdeau și glumeau.

— Ah, domnișoară, i s-a adresat Bader, clipindu-i complice, vreți să ne serviți un ceai... pentru cinci persoane ?

Tînăra a sărit în sus ca pișcată de o viespe.

— Da' unde vă treziți, domnule ? a ripostat ea, indignată. Într-o cafenea londoneză ? Și a ieșit, trîntind ușa.

Comisia de anchetă a dat dovadă de foarte multă înțelegere. Raportul oficial întocmit eluda abil problema responsabilității pilotului și nu făcea nici o referire la interdicția de a executa acrobații la firul ierbii. Era limpede că ofițerii socoteau că și așa Bader a fost pedepsit îndeajuns.

În curînd, putea iarăși să se plimbe cu căruciorul, să umble prin parc și să flecărească după pofta inimii, cu personalul. Din fericire, chiar și după ultima intervenție, bontul stîng se adapta perfect tecii de piele a protezei. Martie era pe sfîrșite. Stimulat de soarele primăvăratec și de apariția primelor frunze, Bader aștepta, cu o nerăbdare din ce în ce mai vie, momentul în care va înfrunta din

nou lumea exterioară. Într-o zi, ne mai putîndu-se stăpîni, a trecut pragul porții și s-a aventurat pe stradă. Chiar de la primii pași o spaimă, amestecată cu neliniște, a pus stăpînire pe el ; niciodată nu se simțise atît de expus, atît de vulnerabil. Încleștîndu-se din răsputeri de cîrje, s-a forțat să parcurgă astfel suta de metri care-l despărțea de o portiță ce dădea spre calmul protector al universului spitalicesc. După-amiază a urmat o a doua tentativă. A fost și mai cumplit, pentru că doi trecători au întors capetele uitîndu-se cu milă la piciorul de lemn și la cracul drept al pantalonului, prins cu un ac de siguranță, la un lat de palmă deasupra genunchiului.

S-au scurs trei zile și spaimele începutului au dispărut. Cînd însă, pe seară, a vrut să traverseze șoseaua, ca să iasă în întîmpinarea Hildei, o mașină a trecut în goană pe lîngă bordura trotuarului și Bader, incapabil să sară îndărăt, a fost cît p-aci să scoată un răcnet de groază. Să înfrunte această traversare ? Era ca și cum ar fi pătruns, fără arme și fără platoșă, în groapa cu lei ! Și, totuși, nu a făcut imediat cale întoarsă, numai și numai ca să răspundă și la această nouă provocare. Strîngînd din dinți, a așteptat ca drumul să fie liber cît vedea cu ochii, după care l-a traversat, șchiopătînd cu o grabă disperată. Îi era limpede că în săptămînile următoare avea să se ciocnească întruna de tot soiul de bariere, fizice și morale, bariere ce nu vor fi întotdeauna lesne de trecut.

Într-o seară, Dorothy și o altă infirmieră l-au dus la cinema. Fericit ca un copil, a rîs și a glumit pînă în clipa în care taxiul s-a oprit în fața intrării. Văzîndu-l cum se luptă cu cîrjele, ajutat de cele două fete, oamenii care făceau coadă la casa de bilete și-au întors capetele și au început să se holbeze, stupid, la el. Și-a dat seama de lucrul acesta abia cînd a fost în picioare, dar brusca revelație a

curiozității pe care o stîrnea l-a izbit aidoma unui pumn. Alb ca varul la față, a urmat-o pe Dorothy care avusese buna inspirație să rețină locurile. Era pentru prima oară în viața sa cînd se simțea incapabil să înfrunte privirile altora. Încetul cu încetul, ajutat de întunericul sălii, și-a redobîndit sîngele rece, simțindu-se din nou o ființă normală. Cînd filmul s-a terminat, a trebuit să înfrunte iarăși mulțimea și a fost cît p-aci să scoată un urlet de disperare, auzind șușotind o femeie :

— Vai, Fred, uită-te, și-a pierdut ambele picioare !

În taxiul care-i aducea îndărăt, Dorothy i-a strîns îndelung mîna, murmurînd :

— Să nu-ți faci sînge rău... Ai să te deprinzi cu timpul...

Și, într-adevăr, a constatat, nu după multă vreme, că se poate plimba pe stradă fără să remarce, în bună parte, privirile încărcate de milă ale trecătorilor.

Pe la jumătatea lui aprilie, Bader a fost anunțat că va părăsi definitiv spitalul. Continua să trăiască pe spezele R.A.F. și înțelegea foarte bine că armata nu-l putea ține la nesfîrșit într-o instituție spitalicească civilă. După cîteva zile, a venit o mașină ca să-l transfere la spitalul militar de la Uxbridge. Infirmierele s-au dovedit a fi chiar mai afectate decît pacientul. Multe dintre ele l-au condus pînă la peronul din fața intrării și nu puține își tamponau ochii cu batista. Le-a sărutat pe toate, de la cea mai tinerică la cea mai vîrstnică. Apoi s-a suit în mașină și a pornit, curajos, în întîmpinarea aventurilor pe care viitorul avea să i le rezerve.

6

Odată sosit la Uxbridge, Bader şi-a dat imediat seama că un spital militar, chiar dacă este întru totul acceptabil, nu poate avea nimic din delicioasa intimitate pe care o gustase la Greenland. Se aşteptase, de pildă, să găsească aici infirmiere mai mult sau mai puţin zîmbitoare, dar, cînd colo, n-a întîlnit decît infirmieri, respectuoşi şi distanţi. Abia ajuns în salonul cel mare a dat peste vechi camarazi : Streatfield, cu braţul stîng într-o platoşă de gips, Odbert, cu o gleznă zdrobită într-un meci de fotbal, şi alţi cîţiva, fiecare bine aranjat, dar formînd laolaltă o bandă veselă de ologiţi. Pe loc, Bader s-a simţit ca acasă. În fond, pentru el, R.A.F. reprezenta exact ceea ce un apartament sau o căsuţă reprezintă pentru un civil : căminul.

Cîteva zile l-a încercat o surdă iritare împotriva acelei divinităţi atotputernice şi oarbe care-i regulamentul, mai cu seamă cînd, pe o căldură toridă, a trebuit să facă pe jos mai bine de un kilometru, ca să semneze un chestionar, în biroul unui căpitan, şi să se reîntoarcă, leoarcă de sudoare, cu cinci minute după începerea prînzului. La intrarea în popotă, medicul-şef, un locotenent-colonel, l-a interpelat pe un ton sec :

— Ah, iată-te, în sfîrşit, Bader ! Ar fi bine să-ţi aranjezi astfel treburile încît să fii prezent la oră fixă. Aceste întîrzieri sînt foarte sîcîitoare pentru personalul de serviciu.

Bader s-a rezumat la tradiţionalul : „Prea bine, dom'le", murmurat printre dinţi, gîndindu-se, totodată,

ce mult i-ar fi plăcut să-l întîlnească pe medicul-șef într-un ungher mai întunecos. Pe urmă însă, s-a calmat și încă destul de repede : de vreme ce era pe cale să redevină un om normal, trebuia să încaseze și inconvenientele unei existențe „normale".

La o săptămînă după internarea în acest spital, a venit și mama lui, care s-a instalat, pentru vreo două săptămîni, într-un han învecinat. Printre altele, hotărîseră ca ea să-l plimbe, în fiecare după-amiază, cu automobilul familiei. Chiar de la prima ieșire, în timp ce rulau pe un drum practic pustiu, Bader s-a apucat să se scarpine în barbă, să se agite pe scaun, ca pînă la urmă s-o roage pe maică-sa să oprească.

— Doar pentru o clipă, mămico. Perfect, mulțumesc. Acum, hai să schimbăm locurile. Vreau să văd dacă iese ceva.

Îngrozită, femeia a refuzat, dar el a insistat atît de mult și atît de bine, că, pînă la urmă, a cedat. Zîmbind, a sărutat-o, apoi s-a strecurat la volan.

— Și dacă te oprește poliția rutieră ? a gemut ea.

— Ei bine, atunci vom avea o discuție dintre cele mai interesante. Dar acum, mamă, vrei să-ți pui piciorul pe ambreiaj !

S-a supus, ascultătoare. Douglas a selecționat viteza (mașina avea un preselector de viteze fixat sub volan) și a spus :

— E-n regulă, lasă ambreiajul.

Ea și-a ridicat, încet, piciorul de pe pedală, el a apăsat cu butucul pe accelerator și mașina a luat-o din loc. Sistemul funcționa de minune ; cînd spunea : „Mamă", mama debreia, permițîndu-i să bage în viteza dorită ; cînd zicea-i „E-n regulă", ea lăsa pedala. După două ceasuri,

munca aceasta în echipă era perfect pusă la punct şi Mrs. Hobbs entuziasmată.

— Ce păcat că nu poţi conduce decît avînd pe cineva lîngă tine ! a exclamat ea.

— Aşa-i. Chestia asta îmi complică al dracului situaţia. Dar, ia stai, dacă aş avea un băţ, un baston, ceva cu care să pot gîdila niţel ambreiajul...

— Ce-ar fi să încerci cu umbrela mea ?

— Bravo, mămico ! Strașnică idee !

A înhăţat umbrela în mîna stîngă, a selecţionat viteza, apoi, ţinînd cu dreapta volanul, a tatonat cu vîrful umbrelei pînă cînd a găsit pedala ambreiajului, a apăsat pe ea şi a lăsat-o să revină uşurel în poziţia iniţială. Maşina a demarat fără nici o zmucitură. Problema era rezolvată. În cele două săptămîni petrecute acolo, mama n-a mai avut prilejul să pună mîna pe volan decît atunci cînd se întorcea acasă, la han. Bader era în culmea fericirii. O hibă, totuşi, exista : umbrela maternă şi metoda elaborată de el nu puteau fi folosite decît în cazul unei maşini cu preselector de viteze. Fără acest dispozitiv, ar fi fost nevoit să acţioneze simultan şi ambreiajul şi schimbătorul de viteze, ceea ce, cu o singură mînă, era evident, imposibil.

Teoretic, ofiţerii internaţi la Uxbridge, nu aveau voie să-şi aducă limuzinele. Totuşi, sublocotenentul Peel, un băiat fermecător, cu piciorul stîng în gips, lăsase bătrîna sa Humbert în grija unui garaj, aflat la două-trei sute de metri de spital. A doua zi după plecarea doamnei Hobss, el le-a sugerat, lui Bader şi lui Streatfield, o plimbare clandestină cu automobilul. Îndată după masa de prînz, cînd toţi medicii se retraseseră să-şi savureze cafeluţa în apartamentul „şefului", trioul a şters-o şi, tîrîş-grăpiş, s-a îndreptat spre garaj. Peel declarase că gipsul nu-l va împiedica să manevreze ambreiajul şi, într-adevăr, aşa a

fost. Au plecat, deci, la voia întîmplării. Întrucît mașina avea un schimbător de viteze clasic, Bader nici nu s-a gîndit să ceară volanul, pînă în clipa în care a descoperit, montat chiar pe acesta, acceleratorul de mînă. A înțeles pe dată că sistemul respectiv de accelerație îi degrevează proteza, făcînd-o disponibilă pentru manevrarea ambreiajului.

— Pot conduce și eu hodoroaga asta, a declarat el. Micul meu Peel, fii drăguț, dă-te la o parte și lasă-mă să încerc.

Îndatoritor ca întotdeauna, Peel s-a executat pe loc, lăsînd motorul să meargă. Bader s-a instalat la volan. Tolănit pe bancheta din spate, Streatfield s-a pornit să geamă :

— Oh, Doamne, Doamne, dacă tot mi-e sortit să-mi frîng încă o dată brațul, dă-mă, măcar, pe mîna unui chirurg !

Surd la văicărelile sale, Bader debreie cu proteza, bagă viteza întîi, ridică piciorul de pe pedala de ambreiaj și acceleră cu mîna. Mașina demară exemplar de lin. După cîteva minute, constată însă că schimbarea vitezelor se dovedea a fi o manevră destul de delicată, întrucît cerea o dublă debreiere-ambreiere, iar fiecare scrîșnitură a cutiei de viteze declanșa grimase îndurerate la Peel și insulte sonore din partea lui Streatfield. Totul a mers însă bine pînă cînd s-au angajat pe strada principală a unui orășel industrial. Circulația era intensă și Bader, obligat întruna să încetinească, să oprească, să redemareze, ajunsese, după numai o sută de metri, lac de sudoare. Și, cum îi era mult mai la îndemînă să circule fără să oprească, chiar și cu prețul unor năstrușnice acrobații, a băgat în viteza întîi și, apăsînd viguros pe claxon, și-a continuat imperturbabil drumul, stîrnind în fața radiatorului un veritabil concert — alcătuit din scrîșnete de frîne — și un balet de pietoni înspăimîntați, plonjînd în direcția trotuarelor. În

urma sa, un cor de răcnete de protest, dar el își văzu de drum, în timp ce Streatfield, ieșit pe jumătate prin geamul portierei din spate, zbiera cu glas triumfător :

— Cine zice ăla e ! Cine zice ăla e !

În sfîrșit, scăpară din localitate și Bader a putut să-și mai tragă nițel sufletul. Încîntat de întorsătura pe care o luase escapada lor, Streatfield și-a dres îndelung glasul, înainte de a declara :

— Mi-e gîtul ca iasca și-i aproape ceasul patru. Ce-ar fi să căutăm un locșor plăcut și să luăm ceaiul ?

— Excelentă idee, l-a aprobat Peel. Douglas, oprește la primul han.

După cinci sute de metri, Peel a observat o casă cu jaluzele roșii

— *Rendez-vous-ul sportivilor*, a citit el cu glas tare. Exact ce ne trebuie.

Localul se găsea însă pe partea opusă a șoselei, și niște camioane apărute în ultimul moment l-au împiedicat pe Bader să execute virajul necesar.

— Hotărît lucru, n-am încă suficientă îndemînare, bombăni el. Nu-i nimic, o să găsim altă locantă.

Se întîmplă, adesea, ca soarta unui om să depindă de un fleac. O pură coincidență făcuse ca Douglas și camioanele să ajungă în același moment în dreptul *Rendez-vous-ului sportivilor* și această întîmplare avea să fie întorsătura cea mai norocoasă din toată viața sa.

Ceva mai încolo, descoperi pe mîna stîngă, deci pe partea pe care rula *, o firmă care promitea multe : *Măcești* — „Micul dejun, minuturi, gustări. Smîntînă proaspătă". A încetinit, ca să oprească mașina în dreptul unei alei presărate cu pietriș. În fundul unei vaste curți se înalță

* După cum se știe, în Anglia circulația se face pe partea stîngă a direcției de mers (N.T.)

un vechi hambar, transformat în han. În fața casei, printre răzoarele cu flori, vreo douăzeci de clienți, în marea lor majoritate cucoane tomnatice, instalate în fotolii de răchită, își sorbeau ceaiul și ronțăiau felii de chec. Streatfield, primul care s-a extras din mașină, purtîndu-și brațul împopoțonat în gips, a beneficiat doar de cîteva priviri indiferente. Apariția lui Peel, săltînd, sprijinit în două bastoane, pe piciorul său valid și tîrîndu-l pe celălalt, a suscitat un interes ceva mai viu. Apoi, Streatfield s-a aplecat, a scos din fundul mașinii cîrjele și le-a întins lui Bader. Cu mișcări perfect sincronizate, toate gîturile s-au lungit în aceeași direcție. Atunci s-a ivit și cel de al treilea beteag ; s-a lăsat să lunece de pe scaunul șoferului, a pus jos butucul de lemn — singurul — și, proptindu-se zdravăn în cîrje, s-a ridicat, dacă se poate spune așa, în picioare. A fost ca un soi de suspin colectiv, urmat de o tăcere stînjenită. Mai ales femeile păreau fascinate de acest spectacol cu totul ieșit din comun. Nimeni n-a suflat o vorbă în timp ce, cu aerul cel mai firesc din lume, cei trei prieteni s-au îndreptat spre o măsuță liberă și s-au instalat la ea, rezemînd de fotolii bastoane și cîrje. Apariția chelneriței i-a făcut, instantaneu, să-și bombeze piepturile. De statură mijlocie, subțirică și mlădioasă, cu trăsăturile feței delicate și o gură expresivă, tînăra fată ar fi putut încînta ochiul celui mai exigent pictor. Bader s-a înfipt primul.

— Bună ziua, a spus el scoțînd din panoplie zîmbetul său irezistibil (știa că are un surîs dintre cele mai seducătoare), sînteți atît de amabilă să ne serviți cu trei ceaiuri ?

— Cu lapte sau natur ?

— Cu lapte, bine-nțeles.

(N-avea să uite niciodată aceste prime cuvinte schimbate

între ei, cuvinte teribil de banale, dar care ascundeau germenul unei miraculoase povești de dragoste.)

Cînd fata s-a îndepărtat, Bader s-a întors către camarazii săi, declarînd pe un ton fără replică :

— Pur și simplu adorabilă.

— Așa-i, a confirmat Streatfield. Mă întreb dacă se mai găsesc și altele de același calibru. Aruncă în jur o privire și adăugă resemnat : Nu, evident, e singura. De, asta mi-e bafta !

Tînăra a revenit și, într-o tăcere nițel încordată, a așezat pe masă cestile, ceainicul mic, ceainicul mare și vasul cu lapte. Era limpede că nu ignora interesul pe care l-a stîrnit. După un ceas, cînd a revenit cu nota de plată, Bader s-a lansat în cîteva comentarii glumețe, la care ea a răspuns cu un vag și distant surîs.

După aceea, strania procesiune s-a îndreptat spre mașină, sub privirile înduioșate sau neîncrezătoare ale asistenței. Una din bătrîne scoase chiar o exclamație, văzînd cum cel cu piciorul de lemn se instalează pe locul șoferului. De data aceasta, demarajul a fost mai curînd brutal, făcînd să sufere cutia de viteze. Imobilă în ușa oficiului, tînăra chelneriță părea dusă pe gînduri. „Băiatul acesta frumos și mutilat avea niște ochi extraordinari și atîta vitalitate în el... Asta da, bărbat !...“

La două zile după această memorabilă plimbare, Bader a fost convocat la medicul-șef.

— A sosit momentul să ne ocupăm de picioarele dumitale artificiale. După părerea mea, bonturile nu vor mai suferi modificări. Te vom expedia la Roehampton, ca să ți se ia măsurile.

Roehampton era un spital londonez, aparținînd Ministerului Pensiilor. Cîteva barăci ridicate în curtea centrală

îi adăposteau pe fabricanții de proteze, unii specializați în brațe artificiale, alții în picioare. Un automobil purtînd însemnele Forțelor Aeriene, îl depuse pe Bader în fața barăcii ocupate de frații Dessouter. Cîndva, în epoca eroică în care avionul mai era un produs artizanal, cei doi fuseseră constructori de aeronave, dar asta pînă în ziua în care Marcel Dessouter s-a prăbușit și și-a pierdut un picior. De la acest accident a pornit și interesul său pentru proteze. Bader a fost primit de celălalt frate, Robert, un tip îndesat, cu trăsături energice și o claie de păr încărunțit.

— Ce idee tîmpită să-ți faci zob ambele picioare deodată, bombăni Dessouter, strîngînd viguros mîna lui Bader. Ia să te văd.

— Iată o treabă bine făcută, chiar foarte bine, comentă el, după ce examină minuțios bonturile. Cine te-a operat ? Ah, așa deci, bunul și bătrînul Joyce. Atunci, totul se explică. Îi datorezi recunoștință pe veci, amice.

— Da, știu, răspunde Bader, nerăbdător și ușor îngrijorat. Spuneți-mi, dacă mi-ați da pe loc o pereche din drăciile dumneavoastră metalice, aș putea să mi le pun și să încep, încă de astăzi, antrenamentul ?

— Doar nu ți-oi fi închipuind că avem un stoc, aici ? Chestiile astea, amice, se fac numai pe măsură și cer mult mai multă migală decît ți-ai fi putut închipui dumneata. N-o să le primești mai devreme de două săptămîni. Ce înălțime aveai înainte de accident ?

— Un metru șaizeci și cinci, desculț.

— În regulă.

Dessouter a luat cîteva măsuri, apoi, trăgînd peste bonturi o pereche de șosete, a aplicat ghipsul destinat mulajului. După zece minute, gipsul a fost îndepărtat. De data aceasta, datorită ciorapilor, n-a fost smuls nici măcar

un fir de păr și Bader a putut scoate un „uf" de ușurare. Hotărît lucru, omul își cunoștea meseria.

— Asta-i totul pentru astăzi, i-a spus Dessouter. O să te sun peste vreo cincisprezece zile, ca să facem prima probă. Ah, era să uit, trimite-mi una din perechile dumitale de pantofi, ca să iau dimensiunile exacte.

— De acord. Dar, vă rog, încercați să vă grăbiți. Există pe acolo, pe la noi, o fată pe care mi-ar place s-o invit la dans.

— O să ne străduim, a mormăit Dessouter, încredințat că pacientul său glumește (ceea ce constituia o profundă eroare).

În cursul următoarelor două săptămîni, fără permis special și fără poliță de asigurare, Bader se instala zilnic la volanul hîrbuitului Humbert și, după o plimbare de douăzeci-treizeci de kilometri, sosea la *Măceși* ca să-și ia ceaiul. Altruiști fără rezerve, Peel și Streatfield îi lăsau privilegiul de a flecări cu tînăra chelneriță. Treptat, treptat, banalele fraze ale începutului deveneau veritabile conversații. Discutau despre ploaie și timp frumos, despre clienți și ultimele fapte diverse, într-un cuvînt vorbeau mai de toate, cu excepția unui singur subiect tabu : picioarele.

Rolul pe care tînăra începuse să-l joace în viața lui Bader devenea din ce în ce mai important, iar el își dădea seama că această situație creează o nouă problemă. Cu tot optimismul și vitalitatea lui, Douglas știa că viitorul său este dintre cele mai nesigure și că nu avea dreptul să mizeze pe el.

Pînă atunci, nu-l încerca nici un fel de mustrări de cuget dacă se apuca să sărute sau să mîngîie o fată, pînă în clipa cînd, chicotind vag, ea îl respingea (sau măcar simula), dar, de data aceasta era cu totul altceva. Ar fi dorit

să găsească prilejul să-i spună niște adevăruri mai grave, mai definitive, dar nu făcea nimic să provoace o asemenea ocazie, simțind că e nevoie să vadă mai întîi foarte limpede ce se petrece în sufletul său și temîndu-se să nu strice totul printr-o hotărîre pripită. Ce complicată e și viața asta ! În plus, existau Hilda și alte două sau trei fete, ca să nu mai vorbim de Patricia, care-i scria epistole sentimentale, impregnate de toate miresmele Americii de Sud. Așa stînd lucrurile, în ciuda aparentei sale dezinvolturi, Douglas se simțea din ce în ce mai încurcat.

Se întîmpla ca și alte fete să-l caute pentru o plimbare cu mașina și ei făcea în așa fel încît, invariabil, să eșueze la ora ceaiului la *Măceși*. În asemenea situații, tînăra chelneriță manifesta o atitudine deosebit de rezervată, ca să nu spunem glacială. În mod evident, ea îl lua pe credinciosul său client drept un nou Casanova, îndeajuns de seducător ca să placă chiar și fără picioare.

Pentru Bader, soluția problemei nu putea veni decît de la picioarele sale artificiale. Se și vedea ieșind din baraca fraților Dessouter, cu mîinile în buzunare, pășind aproape normal, cel mult cu un ușor șchiopătat. Atunci va putea conduce propria mașină, o mică MG, cu care va face un salt pînă la *Măceși* unde se va instala la măsuța sa obișnuită, avînd grijă să-și aranjeze dunga pantalonilor. În acest scop, trimise o scrisoare garajului unde-și lăsase automobilul, cerînd patronului să inverseze pedalele de frînă și ambreiaj, astfel încît mașina să fie gata în cîteva zile. Va veni după ea.

În sfîrșit, Dessouter i-a trimis vorbă că poate începe probele.

Chiar din clipa cînd a intrat în atelier, Bader și-a văzut protezele rezemate de perete ; spectacol destul de bizar, acela al unor picioare fără trup. Nefiind încă vopsite,

aruncau luciri albăstrii, cu reflexe argintii la articulații. Cu același prilej a constatat, nu fără amuzament, că protezele erau încălțate cu șosete și cu propriii săi pantofi.

— Sînt frumoase, nu-i așa ? Ia te uită ce pulpe mușchiuloase ți-am croit ! făcu Dessouter, stîrnind rîsul lui Bader. Vei fi însă ceva mai scund, continuă meșterul, cu vreo trei centimetri.

— De ce ? protestă tînărul indignat.

— Experiența ne-a dovedit că această ușoară reducere față de înălțimea inițială ameliorează echilibrul. După ce te obișnuiești, dacă o să le vrei mai lungi, putem face oricînd treaba asta.

— În definitiv, dacă sînt tot atît de înalt cît fata cu care vreau să ies...

— Dacă ții cu tot dinadinsul, poți face curte și unei amazoane. Îți fac o talie de uriaș, doi metri dacă poftești.

„Salonul de probă", cum îl numea meșterul, în care și-a introdus clientul, era o sală lungă, traversată dintr-un capăt într-altul de bare paralele, așezate la o asemenea înălțime de sol încît omul care merge între aceste bare să se poată ține cu mîinile de ele. În fața unei oglinzi fixate în perete, stătea un bărbat, destul de vîrstnic, deosebit de gras și foarte urît, avînd pe el numai cămașa. O centură largă, care-i strîngea pîntecul voluminos, susținea, printr-un sistem complicat de curele, un picior metalic, al cărui vîrf pipăia, prudent, podeaua. Omul era atît de caraghios, încît Bader nu și-a putut stăpîni o exclamație de pușlan prost crescut :

— Ah, dac-ați ști ce hazliu sînteți !

— O să ți se pară mult mai puțin hazliu cînd o să încerci să umbli pe drăcia asta afurisită, se stropși la el obezul și se îndreptă, cu mers sacadat, spre peretele de care-și agățase hainele.

— Ia așază-te aici, spuse Dessouter, arătîndu-i lui Bader un scaun.

Sprijinindu-se cu mîna stîngă de cîrjă și cu dreapta de spătar, Douglas își instală, cu prudență, trunchiul pe scaun. Apoi trecu la dificila operație care consta în scoaterea pantalonilor. Treaba asta îi luă două minute bune, în care timp se răsuci în toate sensurile, mai ceva ca un vierme și înjură mai abitir decît un birjar. Dessouter i-a prezentat și pe cei doi asistenți ai săi, un uriaș, Tulitt și un pișpirică jovial, Walker. Cînd pantalonul a fost, în sfîrșit, scos, Walker, specialistul în protezele sub genunchi, a tras peste bontul stîng un ciorap de lînă, după care a adaptat carîmbul de piele, care constituia interiorul coapsei metalice. Pe ambele laturi ale acestui carîmb, se aflau niște șarniere de fier, articulate la nivelul genunchiului și terminate, ceva mai jos, cu un adevărat corset, pe care Walker îl strînse zdravăn în jurul pulpei.

— Ai să constați, cînd ai să mergi, îi explică Dessouter, că aparatul acesta nu seamănă deloc cu pilonul pe care l-ai avut înainte. Să nu uiți că la extremitatea lui e o labă, lungă de aproximativ treisprezece centimetri. Va trebui să ridici piciorul un pic mai mult decît erai obișnuit, ca să nu-i agăți vîrful.

— Gata, făcu Walker. Hai să-i dăm drumul !

Strecură cîrjele pe sub brațele lui Bader și, secondat de Tulitt, îl ajută să se scoale. Bader a fost încîntat. Avea senzația unui echilibru perfect și a unei siguranțe absolute. Lăsîndu-și prudent greutatea corpului pe piciorul stîng, simți însă cum ceva cedează parcă sub el și, atunci, Dessouter îl lămuri că articulațiile genunchiului și „degetelor" erau căptușite cu niște tampoane minuscule, din cauciuc, menite să le permită un mic joc. Liniștit din acest punct de vedere și sprijinindu-se temeinic pe cîrje,

Bader făcu primul pas. „Degetele“ se agățară de mochetă și tînărul a fost cît p-aci să se lungească pe jos.

— Vezi acum ce voiam să spun cînd mă referam la rigiditatea acestui aparat, remarcă Dessouter.

Încercă încă o dată, ridicînd piciorul ca un cal de la înalta școală de echitație, și izbuti să traverseze sala înaintînd ca unul căruia i-a fost amputat un singur picior.

— Merge, merge chiar foarte bine, exclamă el satisfăcut. Ia să vedem acum ce-i cu dreptul.

Tulitt i-l prezentă. Era un cilindru metalic care urca pînă la încheietura coapsei, legat prin niște curele de o centură din piele groasă. Tulitt trase un ciorap de lînă peste bont, și-l introduse pe acesta în lăcaș ; strînse apoi centura exact deasupra slipului. Alte două curele, petrecute peste umeri, erau prinse de acest corset al coapsei stîngi.

Decepția lui Bader creștea cu fiecare cataramă pe care uriașul o strîngea : urma să poarte nu o proteză dublă ci o cămașă de forță. Niciodată nu se va putea simți bine într-o asemenea cuirasă.

— Mi-ar fi plăcut să te pot scuti de tot acest harnașament, îi spuse Dessouter, cu vădită părere de rău, dar zău dacă văd ce s-ar putea face în loc. Încetul cu încetul, ai să te obișnuiești însă. Întotdeauna chestiile astea par teribile la început.

Tulitt se ridică.

— O să țină, făcu el pe un ton încurajator. Nu, nu, lăsați acum cîrjele. Hai, sus !

„Acu-i acu“, își spuse Bader. Agățîndu-se cu brațele de umerii asistenților, se lăsă săltat și, pentru o clipă, cunoscu o extraordinară exaltare ; era pentru prima oară de la accident cînd stătea în picioare ! Apoi, însă, simți cum întreaga greutate a corpului se lasă pe proteze și avu un

șoc, cel mai dur din întreaga-i viață. Niciodată pînă atunci nu mai încercase această senzație atroce de dezechilibru total, de absolută neputință. Bontul drept părea paralizat și chiar și trunchiul îl simțea nevolnic în nemiloasa strînsoare a chingilor.

— Dumnezeule, murmură el disperat, e îngrozitor ! N-am să le pot suporta niciodată !

— Asta o spun toți la prima ședință, îl lămuri Dessouter. E nevoie de timp ca să te obișnuiești. Cu piciorul stîng, cel la care ai avut vechea protează, o să meargă, cum o să meargă. Cu cel drept însă, o să ai ceva de furcă. Gîndește-te că de aproape șase luni n-a fost supus nici unui efort.

Un rîs, un rîs amar, semănînd mai curînd a hohot de plîns, îl zgîlțîi, brusc, pe Bader.

— Și eu care credeam că o să ies de-aici pe picioarele mele, ca oricare om normal !... Eu care mă și vedeam jucînd crichet !...

— Calm, calm, prietene, se străduí să-l potolească, blînd, Dessouter. Vei merge, ți-o promit. Dar, e mai bine să ți-o spun de pe acum, n-ai să poți merge niciodată fără baston.

Imediat, Bader își redobîndi vitalitatea agresivă :

— Nici nu poate fi vorba ! tună el. Firește că voi merge, dar fără baston !

— Mai discutăm noi despre asta. Pînă una alta, încearcă să faci cîțiva pași.

Bader dădu din cap și, cum avea senzația că stă mai sigur pe piciorul stîng, încercă să-l avanseze pe cel drept. Imposibil, nu voia să se clintească nici cu un centimetru.

— Cum naiba să merg cu drăcia asta care nu vrea să se miște ?

— Proiectînd bontul înainte, îi explică Dessouter. Genunchiul drept va flexa atunci în mod automat. După

aceea, lași bontul în jos și piciorul se va întinde pînă la călcîi. Gîndește-te la un bici pe care-l faci să pocnească.

La a doua încercare, Bader proiectă bontul înainte și genunchiul se îndoi ascultător. Lăsă în jos bontul, genunchiul se îndreptă și călcîiul atinse podeaua.

— Vezi că merge ?, comentă Dessouter. Acum, termină-ți pasul.

Dar Bader se simți brusc incapabil de orice mișcare. Trupul îi înțepenise, aidoma spătarului unui scaun vîrît sub clanța unei uși.

— Ce mai e și asta ? Parcă aș fi prins rădăcini !

— Aici se află dificultatea cea mare, răspunse Dessouter. Odată cu gambele „ai pierdut" și mușchii gleznei și ai labei, adică exact mușchii care te propulsau. În prezent, piciorul dumitale drept e întocmai unei bariere peste care trebuie să treci mai întîi, aplecîndu-te în față, iar ulterior, deci cînd te vei afla în mers, prin impulsul dat.

— Mda... Înțeleg. Și, întorcîndu-se spre cei doi : Trageți-mă ca să mă pot plasa pe afurisitul ăla de picior.

Asistenții se executară și iată-l, în echilibru instabil, pe bontul drept. Apoi, ridicînd genunchiul stîng, propriul genunchi, izbuti să avanseze, fără prea mare trudă, cu piciorul stîng. Dar numai atît, pentru că pe cel drept iarăși nu reuși să-l miște.

— Trageți-mă încă o dată, fir-ar să fie ! mîrîi el.

Penibilă, manevra era reluată, mereu la fel de sacadat, mereu la fel de umilitor : proiectarea bontului stîng înainte, lăsarea pe el pînă la verticala pasului, propulsarea piciorului stîng, restabilirea echilibrului, apoi bontul drept azvîrlit înainte... și așa mai departe. Cuprins de o adevărată exasperare, Bader își dădea seama că nu mai poate fi vorba de niște mișcări automate, ci că este obligat să le pună la

punct pe fiecare dintre ele şi abia apoi să ordone creierului asigurarea corectei lor executări. Pînă la urmă se lăsă să cadă pe un scaun şi-şi cuprinse capul între palme.

— Este atroce, pur şi simplu atroce ! gemu el.

— Întotdeauna este atroce la prima încercare, îl consolă Dessouter. Nu fi prea deprimat. Adevărul e că va trebui să înveţi din nou să umbli, dar după o metodă complet diferită, ceea ce presupune, evident, un antrenament îndelungat. Nu-ţi fă, însă, griji : vei reuşi. Dar s-ar putea, firește, să fie nevoie de vreo şase luni...

— Şase luni ! exclamă Bader, zîmbind amar. Nici vorbă ! Doar ţi-am mai spus că peste două-trei zile vreau să fac o vizită unei fete frumoase. Pînă atunci trebuie neapărat să fiu în stare să umblu pe cataligele astea. Şi, întorcîndu-se către asistenţi, ceru : Haide ! O să încerc încă o dată.

Îl ridicară, dar de data aceasta, se mulţumiră doar să-l sprijine de coate.

— Încercaţi să faceţi paşi mărunţi, îl povăţui Walker. O să vă fie mai lesne să avansaţi.

Sfatul a fost ascultat şi Douglas a constatat o ameliorare imediată. Cei doi trebuiau şi acum să-l tragă, dar nu mai avea impresia că, odată azvîrlit înainte, piciorul drept ajunge la un punct mort. Uşor mai decontractat, reuşi să parcurgă astfel, înainte şi înapoi, de cîteva ori, sala. Treptat, treptat, începea să prindă mecanismul manevrei : tot secretul era să aplece mult partea de sus a corpului, astfel încît, prin dezechilibrare, centrul de greutate să ajungă la verticala piciorului întins înainte.

După vreun sfert de oră, lui Dessouter i-a venit o idee :

— Ce-ar fi dacă am reduce cu un centimetru piciorul ăla drept ? Normal, ar trebui să facă mişcarea mai lesnicioasă.

Bader se așeză și desprinse curelele protezei, pe care cei doi asistenți o luară cu ei ca să îndese manșonul de piele receptor al bontului în lăcașul protezei. De la primul pas, Bader scoase un mormăit de satisfacție. Era absolut limpede că această neînsemnată scurtare făcea ca transferul de greutate să fie mai puțin dificil. Diferența era, la drept vorbind, minimă ; nu se putea spune nici că simplifica manevra, dar, în orice caz, nu mai părea atît de imposibilă. Mai străbătu de două-trei ori sala, pe toată lungimea ei, după care le ceru asistenților să-l lase liber. Și cum aceștia șovăiau, Bader se degajă, iritat, își adună tot curajul și făcu, de unul singur, cîțiva pași sau, mai exact, execută, fără alt ajutor, o serie de oscilații sacadate, care au fost cît p-aci să se termine cu o căzătură. În ultimul moment, reuși să se agațe de barele paralele și, zîmbind, în ciuda nădușelii care-i curgea pe față, se întoarse către Dessouter:

— Ei vezi, amice ! Uite că n-am nevoie de bastoane !

Dessouter răspunse printr-un hohot de rîs, rîsul fericit al unui om care a repurtat o victorie neașteptată :

— În toată cariera mea n-am văzut încă un unijambist care să reușească ceea ce ai reușit dumneata : să umble singur din prima zi. Și, bagă de seamă, mă refeream la cei care au pierdut doar un picior, în vreme ce dumneata nu mai ai nici unul ! Ești, cu adevărat, un tip extraordinar ! Cred însă că pentru astăzi e destul. Cu siguranță că ești obosit.

Obosit, era prea puțin spus : mai degrabă sleit, stors cu desăvîrșire de vlagă. În plus, bontul drept, iritat de presiunea protezei, începuse să-l doară. În timp ce-și prindea pilonul, Dessouter îi propuse să se revadă peste două zile ; în felul acesta, asistenții vor avea timpul necesar să vopsească protezele și să pună la punct anumite mici

amănunte tehnice. Bader acceptă şi plecă, blestemînd în sinea sa pilonul, care acum i se părea mai greu de suportat decît protezele. Odată întors la Uxbridge, a fost întîmpinat chiar pe treptele de intrare de Streatfield, care-l aştepta acolo de mai bine de o oră.

— Ah, iată-te, în sfîrşit ! Cum, tot în cîrje ? Credeam că ai să revii tropăind pe noile tale picioare.

— Asta era şi intenţia mea, rînji Bader. Am uitat însă să iau cu mine o pereche de şosete curate.

Noaptea, în pat, Douglas putu, în sfîrşit, lepăda masca desăvîrşitului optimism şi procedă la un bilanţ. Cinstit vorbind, sperase la cu totul altceva. Curajul, însă, nu şi-l pierduse. Se va antrena sistematic şi va ajunge să umble la fel ca oricare om normal.

Patruzeci şi opt de ore mai tîrziu, era din nou la Roehampton. Primul lucru care-l izbi fu culoarea galben-viu a protezelor.

— Este culoarea care, cu nişte şosete groase, se apropie cel mai mult de cea naturală, îl lămuri Dessouter. Dar să nu mă întrebi de ce, fiindcă habar n-am.

Porni sîrguincios să mărşăluiască, susţinut de Walker şi Tulitt ; continua să fie o tortură, dar nu atît de cumplită ca data trecută. După vreo jumătate de oră, încercă să meargă singur. Reuşi să parcurgă întreaga sală, dar ajuns la perete, descoperi o nouă dificultate : nu putea să se întoarcă. Exasperat, se răsuci spre Dessouter :

— Cum trebuie să procedez ?

Asistenţii îl săltară de coate şi-l ajutară să pivoteze. Porni, dar odată ajuns la peretele opus se trezi blocat din nou. Nu era chip să impună picioarelor o mişcare de întoarcere. Pentru a doua oară, asistenţii interveniră şi Douglas refăcu traseul, mergînd mult mai degajat. Cînd pînă la perete nu mai rămăseseră decît cîţiva paşi, descrise un

soi de viraj descompus, întinzînd un braţ ca să-şi menţină echilibrul. Timp de două ceasuri exersă întruna pînă cînd simţi că e gata, gata să cadă lat de oboseală.

— Ţi-o spun deschis, eşti formidabil, îi declară Dessouter, în timp ce-l ajuta să-şi scoată protezele. Nici eu şi nici asistenţii mei n-am văzut personaj mai extraordinar.

Apoi, îi cercetă cu atenţie bonturile, căutînd punctele iritate sau roase. Nu găsi nimic. Bader ar fi dorit să plece pe loc cu protezele şi a fost nevoie de zece minute bune de discuţie, ca Dessouter să-i poată smulge o amînare de douăzeci şi patru de ore, necesară punerii la punct a unor mici chestii tehnice şi verificării articulaţiilor.

Ziua următoare a debutat printr-o radioasă dimineaţă de primăvară. Mai radios chiar decît soarele, Bader s-a prezentat să-şi ia în primire „picioarele". Pesemne, îşi spunea el, cam aşa ceva trebuie să simtă şi o femeie cînd porneşte să-şi cumpere primul mantou de blană. Remarcase încă mai demult, într-unul din colţurile atelierului lui Dessouter, un început de scară, patru trepte încadrate de două balustrade. După ce şi-a prins protezele şi a făcut de două-trei ori ocolul sălii, Douglas se hotărî să încerce ascensiunea. A fost mai uşor decît şi-a închipuit : ambele mîini pe balustradă pentru menţinerea echilibrului, piciorul stîng pe prima treaptă, apoi cel drept adus la acelaşi nivel, şi din nou piciorul stîng pe treapta următoare. În sinea sa mulţumea cerului că-i rămăsese măcar un genunchi ; datorită acestei articulaţii naturale, era capabil să-şi salte trupul ; fără de ea, operaţiunea ar fi fost cu desăvîrşire imposibilă. La cea de a treia încercare, a putut chiar să lase una din balustrade. Pentru coborîre, a folosit aceeaşi metodă (dealtfel, avea s-o utilizeze în tot restul vieţii). Tot atunci a învăţat cum să se scoale fără ajutorul

cuiva : era de ajuns să se aplece înainte, rezemîndu-se cu mîinile de scaun şi împingînd de ele. Genunchiul stîng prelua imediat sarcina şi îl sălta la verticală.

— Perfect, ai reuşit ! exclamă, satisfăcut, Dessouter. Poţi pleca cu protezele. Şi, rîzînd, adăugă : Să vi le împachetez, domnule ?

— Ferească sfîntul ! Plec pe ele. Iar pe ăsta, ţine-l dumneata ! Ţi-l fac cadou ! şi cu aceste cuvinte îi aruncă în braţe pilonul.

— Acum, în ceea ce priveşte bastonul... începu Dessouter, pe un ton persuasiv.

— Nici vorbă ! i-o tăie Bader. O să umblu de astăzi aşa cum am de gînd să umblu totdeauna.

Era pentru prima oară că-şi punea hainele peste proteze : cămaşa peste chingile şi centura ventrală, pantalonii — peste picioarele artificiale. Cu acest prilej, descoperi o altă dificultate. Ca să-şi tragă pantalonul, era nevoit să ridice proteza, susţinînd cu mîna bontul. Piciorul, făcînd un unghi aproape drept la labă, nu putea trece prin cracul pantalonului. Pînă la urmă a izbutit, dar nu fără sacrificiul dungii.

— Ah, am uitat ceva, i-a spus Dessouter. Să nu încerci niciodată să umbli neîncălţat. Ai să te pomeneşti imediat cu fundul pe podea. După cum vezi, talpa piciorului este înclinată uşor în faţă. Asta ca să compeseze absenţa tocurilor, care, astăzi, se poartă ceva mai înalte. Cu alte cuvinte, ca să te ţii bine pe picioare, e nevoie de tocuri.

După ce-şi înnodă cravata, Bader se ridică şi, făcînd cîţiva paşi prin sală, se studie în oglindă. Nu mai încăpea îndoială, îşi redobîndise aspectul normal. Era de-a dreptul minunat ! Iată-l stînd în picioare, îmbrăcat ca oricare altul, la fel cu oricare altul. Poate niţel mai scund decît înainte de accident (pantalonul, remarcă el, face cută deasupra

pantofului). Un amănunt fără importanță ! Ceea ce contează, evident și incontestabil, intra din nou în tagma oamenilor normali.

Afurisite hamuri ! Abia la ieșire și-a dat seama în ce hal îl strîng și în ce măsură împiedică, pe sub haine, jocul nestingherit al mușchilor. Și cînd te gîndești că avea să le poarte pînă la sfîrșitul zilelor sale ! Evident, se va obișnui cu ele, cel puțin așa nădăjduia...

Îndată ce Bader s-a instalat în mașină, Dessouter s-a aplecat peste portieră :

— N-o să fie totul prea roz, îndeosebi în primele săptămîni. Să nu te îngrijorezi însă. Ai făcut progrese uluitoare și ai să mai faci, dar nu atît de rapide. În nici un caz, să nu disperi ; totul se va aranja pînă la urmă. Noroc !

Portiera a fost închisă și mașina a demarat. Fericit și decontractat, Bader s-a lăsat pe spătarul banchetei. Cu această ocazie, a făcut și ultima descoperire din acea zi : nu mai putea să-și încrucișeze picioarele.

7

Cînd mașina a stopat în fața spitalului, un infirmier s-a repezit să-l ajute să coboare. Zelul său nu s-a bucurat însă de cuvenita răsplată. Douglas l-a oprit printr-un semn și, concentrîndu-și întreaga atenție asupra mișcărilor pe care urma să le execute, a parcurs, cu un mers îngrozitor de sacadat, cei cinci sau șase metri care îl separau de intrare. În acele momente îl încerca mîndria, mîndria puerilă a fetișcanei care-și pune, pentru prima oară, rochia cea nouă.

În prag, medicul-colonel care-i reproșase întîrzierea la masă, stătea de vorbă cu un coleg. Zărindu-l, întoarse capul și se încruntă :

— Ar trebui să te slujești de un baston, Bader, făcu el pe un ton sec, și-și reluă conversația.

Jignit, acesta a fost pe punctul să-i dea un răspuns nu tocmai academic, dar s-a abținut și, strîngînd din dinți, și-a continuat drumul, implorînd cerul să nu cadă tocmai acum.

Din fericire, primirea pe care i-au făcut-o camarazii a fost cu totul diferită. Apariția sa în sala de mese a declanșat o furtună de aplauze și strigăte voioase.

— Vasăzică ți-ai recuperat trenul de aterizaj ! zbieră Streatfield. Priviți-l cum se făloșește pe proptelele sale de tinichea !

În timp ce se îndrepta spre grupul prietenilor, Douglas simți că e pe punctul de a strica totul, prăvălindu-se la picioarele lor. Noroc că Peel a avut inspirata idee să-i

împingă un scaun, chiar în ultimul moment. Încă un metru şi s-ar fi trezit lungit pe podea.

— Presupun că de-abia aştepţi după-amiaza ca s-o întinzi pînă la *Măceşi*, făcu Streatfield, zîmbind cu subînţeles.

— Nici gînd. Mai întîi să învăţ să umblu cum trebuie pe drăciile astea afurisite. Ca să nu mai spun că, la vizita următoare, vreau să-mi pot conduce propria maşină.

Dormitorul era la etajul întîi. Odată terminată masa, Douglas a înţeles pe de-a-ntregul că reeducarea va fi grea, Scara părea incredibil de înaltă şi abruptă, dar luînd cu atac treaptă după treaptă, a izbutit să atingă palierul. Ajuns în dormitor, a încercat să facă o demonstraţie, înaintînd prudent printre paturi, în aşa fel încît să aibă în permanenţă un punct de sprijin la îndemînă. După cîteva minute era lac de sudoare, atît de sleit de puteri încît tremura la fiece mişcare. După lunga perioadă de inactivitate, la care fusese supus, bontul drept, atrofiat şi slăbit, părea gata-gata să cedeze sub greutatea corpului. Abia atunci Douglas a înţeles pe de-a-ntregul că reeducarea va fi grea, lungă şi penibilă. Amărît, s-a întins pe pat, străduindu-se să-şi potolească bătăile dezordonate ale inimii.

La ceasul cinei a reuşit să coboare singur blestemata aceea de scară, dar cînd a fost s-o urce, n-a mai putut depăşi prima treaptă. Un infirmier atletic l-a luat în cîrcă şi l-a transportat pînă la pat. Cu un suspin de uşurare, Bader a desfăcut, în sfîrşit, catarămile chingilor şi a rezemat protezele de perete ; cum însă uitase să le înţepenească, folosind în acest scop scaunul, au alunecat imediat. Mult prea obosit ca să le mai ridice, a mormăit cîteva înjurături şi s-a vîrît sub pătură. După cinci minute, însă, şi-a adus aminte că a uitat să se spele pe dinţi. Nu-i nimic, şi-a zis, se amînă pe mîine. Apoi, cînd a fost pe punctul să aţipească,

i-a venit să urineze. Fir-ar să fie ! Uitase de acest amănunt. Ei bine, o să se țină pînă a doua zi dimineața. Gata să adoarmă din nou, hop, o cascadă de strănuturi ! Și batistă, ioc. Era prea de tot. Scrîșnind printre dinți cuvinte pe care nu le-ar fi suportat nici o hîrtie, s-a întins după proteze, dar cum nu putea ajunge la ele, a trebuit să sune infirmierul de gardă. Omul i-a propus să-l ducă el, dar Douglas a refuzat, și-a pus hamurile și, cu mersul său de automat prost reglat, s-a îndreptat spre baie. Cînd s-a reîntors a avut grijă să-și așeze protezele la îndemînă și să le proptească bine. Ostenit, a adormit imediat, dar, cam după un ceas, s-a trezit cu gîtlejul uscat și gura ca de iască. Prima pornire a fost să nu se gîndească la sete, dar aceasta s-a dovedit mai puternică decît voința sa. Alternativa era de-a dreptul tragică : ori merge să bea și revine să se culce, ori nu doarme deloc. La capătul răbdărilor și al înjurăturilor, a decis să renunțe, de data aceasta, la proteze ; doar nu era să-și petreacă noaptea punîndu-și și scoțîndu-și blestematul de ham ! Dînd la o parte pătura și sprijinindu-se cu o mînă de marginea patului iar cu cealaltă de măsuța de noapte, a reușit să-și depună trunchiul pe dușumea. Apoi, folosind la tîrît mîinile și șezutul a ajuns din nou la baie. Aici, însă, a constatat că nu poate atinge robinetul. Luptînd împotriva unei dorințe furibunde de a face praf totul, a împins un scăunel pînă la marginea căzii, s-a cățărat pe el și și-a potolit setea, utilizînd în acest scop paharul destinat spălatului pe dinți. Drumul de întoarcere i s-a părut din cale afară de lung, aproape mai presus de puterile sale. Devenise limpede că unul din actele cele mai banale ale existenței sale, cum ar fi, de pildă, culcatul, trebuia să devină un adevărat ritual, în care cel mai neînsemnat detaliu avea o anumită importanță.

A doua zi s-a trezit proaspăt și bine dispus, încîntat la ideea că se va putea deplasa după pofta inimii (idee care, după cum se va vedea, era niţeluș exagerată). Să-și pună sau nu protezele ca să se ducă la baie ? Evident, nu ; ar însemna să și le scoată ca să se poată băga în cadă. A reeditat deci lenta sa reptaţiune de om-trunchi și nu și-a atașat protezele decît după terminarea toaletei. Apoi, ţinîndu-se solid de balustradă, a coborît pînă la sala de mese. Un nou șoc, după micul dejun, cînd s-a aventurat în grădină. De la primul pas pe peluză, a cunoscut aceeași senzaţie de nesiguranţă pe care o avusese cînd încercase, pentru prima oară, protezele. Dezechilibrul era provocat acum de ușoarele neregularităţi ale terenului. Vrînd să înainteze, vîrful piciorului drept se agăţă de un smoc de iarbă și Bader se prăbuși ca un butuc. Cum însă se așteptase, întrucîtva, la această căzătură, o amortiză plonjînd pe mîini. Scăpă deci cu bine, dar îi rămînea să descopere mijlocul de a se repune pe picioare. Întins pe burtă, se frămînta căutînd metoda cea mai bună cînd, un alt pensionar al spitalului sosi în fugă și dădu să-l ridice.

— Lasă-mă în pace, amice, mîrîi Douglas, respingîndu-l. E treaba mea, o să mă descurc singur.

Mutînd greutatea corpului pe genunchiul stîng, se săltă în mîini. În secunda următoare era din nou cu nasul în iarbă. Reîncepu, după un scurt moment de gîndire și, de data aceasta, reuși să se salte îndeajuns pentru ca genunchiul stîng, flexat brusc, să împingă trunchiul îndărăt, pînă la verticală. În fond, nici nu era prea greu. Recăpătîndu-și suflul, Bader făcu un pas înainte. Imediat, se pomeni din nou jos.

Operaţia s-a mai repetat, în dimineaţa aceea, de cel puţin douăzeci de ori. De fiecare dată a reușit să se ridice singur. A continuat așa, animat de o voinţă sălbatică,

balansîndu-şi braţele, întocmai unui patinator începător, ca să-şi menţină echilibrul, pînă cînd bonturile au refuzat să-l mai poarte. Îl îngrijora, din ce în ce mai tare, dificultatea pe care o reprezenta mersul pe un teren care nu-i neted precum podeaua ; ştia că, de aici încolo, va întîlni în viaţă mult mai multe drumuri desfundate decît alei bine bătătorite. Încă de pe acum, minusculele cocoaşe ale gazonului păreau să sfideze superbul său optimism.

După dejun, i-a cerut infirmierului atletic să-l poarte pînă la pat. Cînd şi-a desprins hamurile şi teaca protezei drepte, a constatat, cu adevărată spaimă, că pielea din regiunea inghinală era toată numai rosături. Dacă acesta era viitorul care-l aştepta... !

Şi-a protejat, cu ajutorul unor fîşii de leucoplast, zonele iritate, şi-a pus protezele şi a luat-o de la capăt. Sigur, acum durerile nu mai erau atît de acute, în schimb întregul bont devenise sensibil, încît ar fi trebuit pansat peste tot. Seara, infirmierul-şef s-a văzut obligat să sacrifice o jumătate de tub de cremă emolientă ca să calmeze usturimile pielii. Cu această ocazie, Bader a decis ca la proxima ieşire să-şi facă o serioasă provizie de pomadă. A doua zi, dimineaţa, era din nou la Roehampton.

— Aş fi putut paria că revii, i-a spus Dessouter. Ia să vedem, mai întîi, bonturile.

Starea în care se afla pielea nu a părut să-l surprindă defel, dar ajutoarele sale au muncit două ceasuri, corectînd forma tecilor, înainte de a-i restitui lui Bader protezele.

— Ţine, te rog, minte că încă nu-ţi poţi da seama ce merge şi ce nu, i-a explicat Dessouter. Fii sigur că ai să-ţi blestemi picioarele încă o bună bucată de vreme, întocmai celor cărora le trebuie săptămîni întregi să se deprindă cu proteza lor dentară. Mai încolo, ai să descoperi, în cîteva secunde, cel mai mic defect. Pentru moment, însă, singurul

lucru pe care trebuie să-l faci este să continui să înveți cum să mergi.

Și Bader a continuat. Au urmat două zile în răstimpul cărora a căzut și s-a ridicat de zeci de ori, a pornit clătinîndu-se și a căzut din nou. Din fericire, sportul îi dăduse obișnuința căzăturilor și nu se temea de ele. Dacă i-ar fi fost frică să nu-și pricinuiască vreo rană căzînd, probabil că infirmitatea ar fi fost mai puternică decît voința.

Ceas după ceas a luptat, înfrîngînd suferințele provocate de bonturile roase și traumatizate, lac de nădușeală, refuzîndu-și orice moment de răgaz. Camarazii săi nu mai îndrăzneau nici măcar să-i aplaude strădaniile. Își dădeau seama că acest mare mutilat luptă cu disperare să realizeze un lucru pe care nimeni pînă atunci nu reușise să-l facă. Unicul reazem fiindu-i propria voință de a învinge, băiatul acesta va fi condamnat, în caz de eșec, la o existență lamentabilă. Așa stînd lucrurile, oricît de grotești i-ar fi fost mișcările, nici unul nu și-a permis nici cea mai neînsemnată glumă. Nimeni nu rîde de un om care dă o asemenea bătălie.

Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, Bader revenea la Roehampton. Dessouter l-a examinat și a constatat că bontul drept se contractase.

— Peste două-trei săptămîni va trebui să reajustăm învelișul metalic. Pînă atunci, însă, voi adăuga încă un strat de piele în interiorul tecii. În felul acesta, bontul va sta fix, ceea ce va reduce, în bună parte, frecatul.

Ideea s-a dovedit excelentă. Apoi, Dessouter a descoperit, pe partea posterioară a coapsei drepte, un mușchi care începuse să se întărească. Cu ajutorul unui ciocănel, unul din tehnicieni practică în metalul protezei un șanț abia vizibil, suficient însă ca să permită, nestingherit, jocul respectivului mușchi. Același Dessouter l-a sfătuit să pu-

dreze cu talc, măcar o dată pe zi, bonturile, ca să reducă transpirația. Teaca protezei stîngi a fost chiar dată cu vopsea pe dinăuntru, pentru ca pielea ei să nu absoarbă și să mențină sudoarea. Bader a fost de-a dreptul uluit de ingeniozitatea cu care era soluționată fiecare problemă nouă. Cea principală, însă, mișcarea stîngace, chiar hidoasă, rămînea în continuare. Dessouter a admis-o cu o franchețe totală :

— Am văzut trecînd pe aici zeci de mutilați și pot să-ți spun următoarele : e nevoie să pierzi tu însuți un picior ca să-ți dai seama cît de descurajante pot fi primele încercări de mers cu proteza. E un adevărat șoc să simți în locul piciorului tău, aceste articulații metalice, lipsite de orice viață. E nevoie de luni și luni de zile să te deprinzi cu folosirea unei proteze. Se întîmplă chiar ca unii să nu izbutească niciodată. Și, ține seama, îți vorbesc acum numai de cei care n-au pierdut decît un singur picior, dar îl au pe celălalt ca să se odihnească pe el, mai au o gleznă și cele cinci degete, cu alte cuvinte posedă articulații elastice, care le îngăduie să deplaseze automat corpul spre înainte la fiece pas. Or, dumneata, bătrîne prieten, nu mai ai nimic din toate acestea. Ca atare, o să ai nevoie de și mai mult timp pentru a învăța. Iar ucenicia va fi cu atît mai grea, cu cît nu cunosc nici un amputat de ambele picioare care să te poată sfătui. Vei avea, așadar, teribila onoare de a fi un pionier, un novator. Am avut însă prilejul să te cîntăresc : o să izbîndești.

Odată întors la Uxbridge, Bader a continuat, cu îndîrjirea disperării, penibilele sale eforturi. Echilibrul și spontaneitatea mișcărilor păreau la fel de imposibile, iar căzăturile erau tot atît de dese. Treptat însă, durerile din bontul drept se diminuau și mușchii atrofiați își recăpătau vigoarea. Picioarele metalice persistau, însă, să rămînă niște

apendice moarte și intratabile și nici un exercițiu nu izbutea să le facă mai suple. Frumosul vis al unei vieți normale, cu lungi plimbări prin crînguri și partide de crichet, sta gata-gata să se năruie, aidoma unui castel din cărți de joc. Din punct de vedere psihic, acesta a fost momentul cel mai greu, după accident. Dar, Bader refuza să se declare învins. Îi era cu neputință să accepte ideea unei dependențe de alții, pentru actele cele mai banale ale existenței, ideea de a deveni o povară, obiectul compătimirii generale.

Și iată că, după douăsprezece zile de la primirea protezelor, a putut, în sfîrșit, constata primele indicii ale controlului automat. S-a întîmplat exact așa cum se întîmplă cu cineva care vrea să învețe o limbă străină în țara respectivă, nu pricepe o iotă din bolboroseala autohtonilor, pînă în clipa în care, brusc, reține și înțelege o propoziție. În dimineața aceea, Bader a avut senzația că a suprimat o barieră invizibilă ; mersul a devenit mai ușor, mai degajat, mai firesc. De atunci, progresele au căpătat un ritm rapid. O săptămînă mai tîrziu, era capabil să avanseze, fără să fie nevoit să-și concentreze întreaga atenție asupra mișcărilor ce le avea de executat ; era ca și cum un nou instinct preluase coordonarea lor. Obosea și acum, dar nu se mai simțea sleit de puteri ; cădea și acum, dar mai rar. Și, mai presus de orice, speranța renăștea ; o speranță încă incertă, nebuloasă, dar care voia, în mod clar, să trăiască.

A venit și ziua în care s-a putut plimba o dimineață întreagă fără o cădătură, pivotînd pe călcîiul drept pentru a executa manevra pînă atunci irealizabilă a întoarcerii de pe loc. Nebun de bucurie, a telefonat pe dată garajului său din Kenley, cerînd ca un mecanic să-i aducă mașina. (Medicii îl autorizaseră să conducă ; după părerea lor, era o

metodă excelentă pentru restabilirea echilibrului nervos.) Avea să înceapă să trăiască din nou !

— Şi acum, direcţia *Măceşi*, aşa-i ? făcu Streatfield, zîmbind patern. Ţi-am spus eu c-o să reuşeşti, dar tu, în loc să-mi mulţumeşti mă trimeteai la toţi dracii. Acum, n-a mai rămas decît o chestie de pus la punct : va trebui totuşi ca, din cînd în cînd, să-ţi mai schimbi şosetele. Nu de alta, dar îţi cam cîrmesc nasul, frăţioare.

Bader izbucni în rîs :

— Nu duci lipsă de imaginaţie ! Ei bine, află că au trecu două săptămîni de cînd nu mi-am scos nici pantofii !

— Treaba ta, bătrîne. Dar în curînd o să-i aud pe amicii noştri şuşotind : „Nu te apropia prea tare de Bader, poartă tot şosetele mov de anul trecut !".

A doua zi dimineaţă, Bader purcese să se pună „la patru ace". Cînd şi-a scos pantofii ca să-i lustruiască, a constatat, cu stupefacţie, că din şosete nu mai rămăsese, practic, decît partea de sus. Dispăruseră nu numai călcîiele şi vîrfurile, dar chiar şi tălpile şi părţile laterale. Firește, uzura aceasta rapidă provenea de la faptul că ţesătura se freca de metal, şi nu îmbrăca o piele omenească, suplă, care cedează la presiune. Trase concluzia că va trebui să investească lunar o anumită sumă pentru achiziţionarea de ciorapi.

Niţel mai tîrziu, pe cînd se învîrtea prin grădină, a avut bucuria să vadă apărînd bătrîna lui M.G., cu aripile ei roşii şi portierele vopsite în albastru.

— Aflaţi că n-a fost o partidă de plăcere, bombăni mecanicul, strîngîndu-i mîna. Năstruşnică idee să inversaţi pedalele. De fiecare dată cînd voiam să frînez, apăsam pe ambreiaj, şi de cîte ori trebuia să schimb viteza, mă pomeneam că frînez. Pîn' la urmă am ajuns să conduc cu picioarele încrucişate.

Prudent, Bader se strecură la volan. Picioarele păreau că se adaptează perfect la pedale. Acționă, cu cel drept, ambreiajul — mișcarea a fost executată exclusiv cu bontul, dar contra-presiunea ambreiajului, transmisă coapsei prin intermediul piciorului metalic, a fost suficientă ca să-și dea seama că poate controla pedala. A încercat apoi piciorul stîng, acționînd cu el accelerația și frîna ; mișcarea a fost făcută numai de genunchi, dar și aici a constatat că poate trece cum vrea de la o pedală la alta. Pînă la urmă, manevra se dovedea mult mai lesnicioasă decît crezuse.

A demarat și a făcut, încetișor, ocolul spitalului. Totul s-a petrecut cît se poate de normal ; nu întîmpina nici o dificultate în a menține o apăsare constantă asupra acceleratorului și nici o tendință de a confunda pedalele. Mai bine de un sfert de oră, Douglas s-a consacrat unor adevărate probe de poligon, fără a comite măcar o singură greșeală. Era în culmea fericirii. Ziua cînd va pilota din nou se anunța sub cele mai senzaționale auspicii. Căci de pilotat, va pilota, de asta era sigur ! În fond, chiar și acum se deplasa mai repede decît un om cu ambele picioare, dar care nu are mașină.

Imediat după prînz, urcă în limuzină și, rulînd cu viteză redusă, se îndreptă către comisariatul central de poliție, din Kingston. Apropiindu-se de agentul care moțăia în dosul unui birou, declară :

— Aș dori să dau examenul rezervat conducătorilor invalizi.

— Prea bine, domnule.

— Trebuie să vă spun însă că am pierdut ambele picioare, dar, credeți-mă, sînt perfect apt să conduc.

Putea, tot atît de bine, să declare că afară e frumos sau că plouă cu găleata. Dacă cineva s-ar fi luat după indiferența politicoasă a polițaiului, ar fi fost tentat să creadă că,

de dimineaţa pînă seara, nu defilau pe aici decît ologi sută la sută. După cîteva minute, un funcţionar în civil ieşi dintr-un birou şi, salutîndu-l pe Bader cu un gest vag al mîinii, urcă împreună cu el în maşină. Douglas demară, explicîndu-i, în acelaşi timp, sistemul pedalelor inversate, detalii care, în mod vădit, nu-l interesau pe examinator.

— Opriţi, vă rog, spuse el deodată, şi executaţi o întoarcere cu spatele.

Bader frînă, băgă în marşarier, aruncă o privire peste umăr şi, văzînd că drumul e liber, execută întoarcerea dintr-o singură manevră.

— Mă bucur să constat că v-aţi gîndit să vă asiguraţi în prealabil, făcu examinatorul pe un ton aprobator. E o precauţie pe care majoritatea candidaţilor au tendinţa s-o neglijeze. Conduceţi-mă, vă rog, la post şi o să vă eliberăm pe loc permisul special.

Zece minute mai tîrziu, în regulă cu legea, Bader pornea în direcţia *Măceşi*. De data aceasta, clienţii abia dacă ridicară capul văzîndu-l coborînd din maşină. Numai tînăra chelneriţă fixă cu o privire uluită bărbatul care traversa grădina cu un mers sacadat, ca să se instaleze la obişnuita lui măsuţă. Cînd veni să ia comanda, Bader îi adresă surîsul său cel mai devastator. Ea îi răspunse, surprinsă şi bucuroasă în acelaşi timp. Mai puţin rezervată ca în alte dăţi, îşi permise chiar să remarce că nu-l văzuse de o bucată de vreme şi să flecărească două-trei minute, înainte de a se retrage. Nu făcu nici o remarcă în legătură cu protezele, discreţie care-l încîntă pe Douglas. Mai sporovăiră niţel şi cînd i-a adus ceaiul, iar la plată, socotelile cu mărunţişul dădură loc unei conversaţii pe care o terţă persoană ar fi putut-o considera chiar ca un început de flirt. În sfîrşit, Douglas se ridică şi se îndreptă către maşină, implorînd cerul să-l ferească de o umilitoare căzătură. Înainte

de a urca, întoarse capul. În pragul oficiului, imobilă, fata îl privea. Nu se putu stăpîni şi-i lansă un sonor „Pe curînd !" Abia cînd ieşi în şosea îşi aminti de un lucru deosebit de important : uitase s-o întrebe cum o cheamă.

Cît de roză i se părea acum viaţa. În fiecare după-amiază era la *Măceşi*, iar relaţiile sale cu tînăra fată deveneau, încetul cu încetul, tot mai prieteneşti şi mai pline de încredere. Totuşi, nu îndrăznea încă să părăsească acest teren relativ neutru. Avea, mai întîi, nevoie să-şi limpezească propriile gînduri şi sentimente şi să exploreze perspectivele pe care i le oferea viitorul. De fapt, nici nu era prea grăbit. Părinţii prietenului său Stoop l-au invitat să-şi petreacă week-endul la proprietatea lor de la Hartley şi Douglas s-a grăbit să accepte acest prilej de a reînnoda cunoştinţa cu viaţa civilă. Duminică dimineaţa, biata servantă mai, mai să moară de spaimă întîlnindu-l pe culoar în timp ce se deplasa, pe şezut şi în mîini, către camera de baie ; reacţia fetei l-a încîntat pentru că în ajun se încrucişaseră de cîteva ori fără ca ea să-şi dea seama că nu are picioare. După-amiază, cînd toată lumea s-a regăsit în grădină, doamna Stoop nu s-a putut abţine să remarce :

— Crede-mă, Douglas, nimeni n-ar spune că ai picioare artificiale.

— Vă rog, fără complimente excesive, protestă el. Şi un orb ar vedea-o.

Apoi, ne mai putîndu-şi stăpîni exuberanta bucurie, se lăsă să lunece în iarbă şi se dădu tumba.

— Muream de poftă, mărturisi el, roşind ca un şcolar.

Week-endurile la familia Stoop deveniră o obişnuinţă. Întîlnea cu acest prilej diverse persoane care nu fuseseră puse la curent cu infirmitatea lui şi putea constata că era tratat ca cineva perfect normal, suferind doar de o şchiopătare pronunţată. O constatare care i-a făcut un bine

imens, scoţîndu-l din atmosfera oarecum încordată din jurul său atunci cînd cei prezenţi erau avizaţi. Într-o seară, gazdele sale îl luară la o mică recepţie, oferită de unul dintre vecini. Cîteva perechi tocmai dansau şi Bader a hotărît, pe loc, să ridice mănuşa pe care i-o arunca, în acest fel, destinul. A invitat o tînără, dar chiar de la primul pas, piciorul s-a agăţat de covor şi Bader s-a trezit pe jos. Din fericire, nu trăsese după sine şi partenera, singura dealtfel care n-a rîs de acest incident. Cînd a izbutit să se ridice, fata i-a întors spatele, aruncîndu-i pe un ton glacial :

— Sînteţi beat, domnule.

Descoperind însă, ceva mai tîrziu, adevărul, sărmana a fost de-a dreptul îngrozită şi n-a mai ştiut cum să repare gafa săvîrşită. Deloc vexat, Bader a liniştit-o cu bonomie, bunul său simţ împiedicîndu-l să se auto-compătimească.

Odată, a cunoscut un tînăr pilot care rămăsese, în urma unui accident, cu un genunchi complet ţeapăn, din care pricină nu mai putea acţiona palonierul. Zîmbind, Bader îşi ridică piciorul drept şi făcu să joace articulaţia genunchiului.

— Ai văzut ? Ascultă-mă pe mine, bătrîne, taie-ţi şi dumneata piciorul, zău că-i cel mai înţelept lucru pe care-l poţi face.

De atunci, această butadă a devenit gluma sa preferată. O plasa de fiecare dată cînd auzea pe vreunul plîngîndu-se că-l doare ceva la un picior.

Pe la jumătatea lui iunie, a cerut o permisie de convalescenţă. Tînărul medic care-l avea în grijă i-a acordat două luni, să se poată aclimatiza perfect în universul oamenilor normali. Preocupat în continuare de menţinerea contactului cu aviaţia, Bader a hotărît ca, înainte de a reveni acasă, să petreacă două-trei săptămîni la baza de la Kenley.

Ajuns aici, găsi popota pustie, doar relicve și fotografii. Un ospătar pe care nu-l cunoștea îi spuse că majoritatea piloților asistau, pe terenul de la Sutton Bridge, la niște cursuri de tragere cu tunul. I-a risipit tristețea apariția lui Harry Day, coechipierul său de la mitingul aerian.

— Ia te uită ! a exclamat acesta. Sînt al dracului de bucuros să te revăd ! Ei, fir'ar să fie, dar mergi ca un beţiv !

Cînd a intrat în cămăruța sa a simțit cum îl trece un fior de plăcere dînd cu ochii de patul de campanie și de fotoliul beteag. Prevenit de Day, ordonanța i-a adus echipamentul și valijoara. A fost și un moment de stînjeneală cînd soldatul, aranjîndu-i lucrurile, a scos din geamantan o pereche de ghete de fotbal. Privirile lor s-au încrucișat și, încurcat, omul s-a întors și a pus ghetele la loc. Sub ploaia de întrebări despre schimbările survenite în escadrilă, incidentul a fost grabnic uitat.

A doua zi, căldura devenind insuportabilă, Day i-a sugerat să vină acasă la el să se scalde. Familia pilotului locuia la cîțiva kilometri de terenul de zbor, într-o mică vilă, al cărei unic avantaj era o superbă piscină. Invitația a ridicat o nouă problemă : Day avea trei copii.

— Nu crezi că... știi, mi-e teamă că... în sfîrșit, copiii tăi n-o să... ? a început să se bîlbîie Douglas, vădit nefericit.

— Cîtuși de puțin, bătrîne. Dimpotrivă, o să rămînă fascinați.

Acolo unde apa avea adîncimea maximă, Day instalase o trambulină înaltă de trei metri. Bader a urcat pînă sus numai în palme — avea niște bicepși de halterofil — s-a ridicat în mîini și a plonjat. Adevărul e că nu se sim-

ţea prea sigur de sine : nu cumva, privat de contra-greutatea pe care o reprezentau picioarele, avea să iasă la suprafaţă cu capul în jos şi cioturile în aer ? Spre marea sa mirare, ieşirea-s-a făcut cît se poate de normal. De plutit, plutea chiar mai lesnicios decît înainte de accident. În schimb, înotul l-a obosit destul de repede : nu se mai putea propulsa decît cu ajutorul braţelor şi, în loc să lunece pe apă, trunchiul se cufunda. Dar toate acestea era fleacuri ; simplul fapt că se putea bălăci i se părea de-a dreptul miraculos.

A urmat apoi o gustare luată pe iarbă. Curînd, curiozitatea copiilor s-a dovedit mai puternică decît timiditatea lor şi iată-i holbîndu-se cu interes la bonturile invitatului. Era însă un interes într-atît de firesc şi, în acelaşi timp, inocent, încît Bader nu s-a simţit stînjenit nici o clipă. Fericit, uitînd de toate, se întindea, lăsînd din plin soarele să-i mîngîie pielea mult prea albă.

Către şapte seara, familia s-a dus să se îmbrace. Bader s-a echipat direct pe peluză. Dar n-a apucat să facă bine cîţiva paşi şi a simţit cum chingile harnaşamentului îi sfîşie pur şi simplu umerii. Plictisit la culme, şi-a dat seama că l-a ars soarele. O nouă problemă ! S-a chinuit aşa cît a durat cina şi încă atît de tare încît odată ajuns la bază s-a scuzat şi s-a retras imediat. Mai bine să renunţe la obişnuita flecăreală, într-un colţ al popotei, decît să mai suporte această tortură.

A doua zi dimineaţa, umerii săi aveau o prea frumoasă culoare roşu aprins. Şi-a pus totuşi hamurile, dar în clipa în care s-a ridicat în picioare a simţit cum chingile îi taie carnea mai cumplit decît nişte cuţite încinse în foc. Înnăbuşind un strigăt de durere, s-a reaşezat şi le-a desprins. Din pricina acestei stupide insolaţii risca să rămînă imobilizat, incapabil să ajungă pe propriile-i pi-

cioare fie și pînă la popotă ca să-și ia micul dejun. Să se tîrască în public ? Așa ceva n-ar mai fi acceptat pentru nimic în lume ! Va fi oare condamnat să-și petreacă primele zile de la Kenley în cămăruța asta, ca un ofițer pus la arest ? Trebuia găsit neapărat un mijloc ca să poată umbla. Înjurînd printre dinți, și-a detașat bretelele, a strîns zdravăn centura abdominală și, prudent, s-a sculat în picioare. Spre stupefacția sa, a constatat că poate umbla perfect ; ba, chiar, protezele păreau mai ascultătoare decît atunci cînd avea bretelele. Timp de cîteva minute s-a tot învîrtit prin cameră, zîmbind oglinzii care-i răsfrîngea imaginea grotescă a unui bărbat avînd pe el doar chiloții și vestonul ale cărui poale se continuau cu două picioare metalice. Azvîrli bretelele într-un ungher, trase pantalonii și ieși. Din acel moment, hamurile nu mai aveau să fie puse niciodată.

Din scrisoarea unui prieten — spitalul din Uxbridge îi trimitea aici corespondența — a aflat de întoarcerea Patriciei. Într-o dimineață, și-a luat inima în dinți și s-a hotărît să-i facă o vizită. Un majordom ceremonios l-a introdus într-un salon magnific și a plecat să-l anunțe. După două minute, același majordom se reîntorcea ca să-l informeze, pe un ton glacial, că domnișoara tocmai a ieșit.

— Vreți s-o rugați să-mi telefoneze de îndată ce se reîntoarce ? a bîiguit, stînjenit, Bader.

Așteptarea a durat trei zile. Într-a patra a primit nu un simplu apel telefonic, ci o scrisoare conținînd exact cinci rînduri, dintre care patru erau, de fapt, inutile. Singura frază avînd un sens precis ocupa strict un rînd : „Consider că am săvîrși o greșeală dacă ne-am revedea..."

Bader a avut un adevărat șoc. Era pentru prima oară cînd se simțea exclus din lumea oamenilor valizi. Era, deci, socotit un paria, nu chiar ca un ciumat, dar, în ori-

ce caz, ca cineva pe care e preferabil să-l eviți. Cîțiva ani mai tîrziu, avea să declare că puțin i-a păsat, dar în acea zi îi păsa și încă al dracului de tare. Luat pe neașteptate, în plină euforie, s-a trezit confruntat brusc cu o eventualitate pe care pînă atunci refuzase s-o admită, sau, mai exact, o izgonise întotdeauna din mintea sa. Evident, Patricia în sine nu reprezenta mare lucru pentru el, dar brutalitatea ei, abia, abia deghizată, îl rănise ca un glonte primit în plină inimă. La ora mesei, cînd a fost întîmpinat la popotă de piloții întorși de la exercițiile de tragere, i-a trebuit un puternic efort să poată afișa un aer de absolută încredere în viitor. Seara, rămas singur în chilia sa, a luat hotărîrea să nu facă nici un fel de concesie importantă vieții și chiar să pretindă de la ea toate satisfacțiile esențiale. A doua zi, a și plecat să ia ceaiul la *Măceși*. Zîmbetul chelneriței, vizibil bucuroasă de revedere, a fost pentru moralul său un balsam mai eficace decît toate îmbărbătările camarazilor.

Cîteva zile mai tîrziu, a primit o încîntătoare scrisoare de la Philip Sassoon, sub-secretarul de stat al Aerului, care-l invita să petreacă week-endul la proprietatea sa de la Lympne. Bucuria lui Bader a fost dublă. În afara unei foarte plăcute schimbări de decor, avea să aibă, în sfîrșit, prilejul să abordeze subiectul care-i stătea cel mai tare pe inimă : viitoarea sa carieră în cadrul R.A.F. Și cum Sassoon îi propusese să vină și cu un camarad, Douglas a plecat în compania tînărului pilot Ross, băiat plăcut, cu care se înțelegea de minune.

Fiu de industriaș și milionar, Sassoon locuia într-un splendid conac, așezat în vîrful unei coline, de unde, prin perdeaua de chiparoși, privirea putea deslușî terenul de zbor al escadrilei auxiliare 601. Sîmbătă după-amiază, pe cînd, tolăniți în iarbă, flecăreau de una, de alta, Bader a

schițat un gest aproape timid în direcția unui avion care survola proprietatea, răzînd coroanele copacilor.

— Aș da orice să pot fi, din nou, acolo, sus, oftă el, ca apoi, adunîndu-și tot curajul, să adauge : Sînt sigur, Sir, că aș mai putea pilota. E chiar mai ușor decît să conduc o mașină. Înțelegeți, sînt mai puține manevre care se cer făcute cu piciorul.

— Păi nu văd de ce n-am face o încercare, răspunse Sassoon. Știu că există în hangare un Avro de instrucție. Te-ar ispiti așa ceva ?

— Desigur ! exclamă Bader, care-și regăsise instantaneu întreaga încredere în sine.

A fost însă nevoie să aștepte pînă a doua zi. A dormit prost, tremurînd la ideea că Sassoon ar putea uita promisiunea făcută. La dejun, zîmbind malițios, gazda l-a înștiințat că totul e gata.

— I-am telefonat azi dimineața șefului mecanicilor de la 601. În cursul după-amiezii, avionul va fi revizuit, așa că mîine la opt poți decola. Te va însoți Ross, în carlinga din față.

Tot ce-a izbutit Bader a fost să bîlbîie niște cuvinte de neînțeles. Era, neîndoios, cea mai senzațională veste pe care o primise de la accident încoace.

Niciodată nu şi-ar fi putut închipui că simplul fapt de a-şi pune din nou salopeta de zbor, casca, ochelarii poate să-i aducă atîta bucurie.

— Te poţi folosi de „guguştiuc" cît poftești, i-a spus şeful mecanicilor. Singura rugăminte pe care o am e să mi-l aduci întreg.

Urcatul în carlingă s-a dovedit mai puţin dificil decît îşi închipuise. Şi-a plasat piciorul stîng în fanta din dreptul postului de pilotaj spate, iar Ross, proptindu-l zdravăn de fund, l-a săltat mai bine de un metru. Apucîndu-se cu mîna stîngă de marginea capitonată a carlingii, şi-a ridicat cu cealaltă piciorul drept şi l-a trecut peste bord. Odată instalat în spaţiul strîmt al postului, a regăsit cu voluptate parfumul familiar al avionului, acel amestec subtil, alcătuit din mirosul pieii, al uleiului şi metalului, simţit încă de la prima sa lecţie. „Acum, picioarele pe palonier ; o apăsare spre stînga, o apăsare spre dreapta". Mergea de minune, protezele transmiteau fidel bonturilor amploarea mişcării.

În carlinga din faţă, Ross termina cu încheiatul centurilor de siguranţă. Bader îi auzi glasul în receptoare :

— Vrei să execut eu decolarea, Douglas ?

— Nu, nu, bătrîne. Pune contactul şi aşază-ţi mîinile pe genunchi. O scot perfect la capăt şi singur.

Demarorul trezi elicea la viață, motorul dudui, transmițînd întregului avion vibrațiile sale regulate. Bader verifică magnetourile, făcu semn ostașilor să îndepărteze calele de la roți, reglă pasul elicei și porni ușurel spre punct. După ce ocoli gardul viu și ajunse la începutul lungii piste de gazon, deschise gazele la maximum. Instantaneu, mugetul motorului crescu. Simțind coada că vrea să se desprindă de sol, Bader corectă, automat, înclinarea laterală, regăsind imediat comanda suplă a pilotului experimentat. Se și decontractase, simțindu-se pe de-a-ntregul „la el acasă" în strîmta carlingă. Cînd atinse aproximativ 80 km/h, decolă ușor, urcă pînă la vreo sută de metri și, după ce efectuă turul obligatoriu al terenului, se îndreptă către Kenley. Amorsă, cu o perfectă dezinvoltură, un viraj larg, bătu din aripi și se lăsă să lunece spre sol. O joacă de copil, o treabă elementară, dar cît de minunat fusese totul ! Ateriză impecabil, precis ca un instructor de zbor. Mulțumit, rulă pînă lă peronul asfaltat din fața hangarului fostei sale escadrile și, stăpînit de un sincer regret, tăie contactul. Ross se răsuci, zîmbind și aprobînd din cap.

— N-a fost rău, bătrîne, n-a fost deloc rău. Nimeni n-ar fi izbutit mai bine.

Îl ajută pe Bader să se dea jos, așezîndu-i piciorul în fanta pe care proteza n-avea cum s-o găsească singură. De lîngă hangar se desprinse silueta deșirată a lui Harry Day.

— Ia te uită, ia te uită ! făcu el malițios. Ross te-a scos la o plimbărică ?

— Ba eu am fost ăla care i-a dat o lecție de pilotaj.

— Așa ! ? De fapt, trebuia să-mi închipui după catastrofa asta de aterizaj !

După un vesel dejun, Bader readuse Avroul la Lympne și, din nou, luă contact cu solul cu o suplețe exemplară. Era fericit, mai fericit decît fusese vreodată. Sassoon îl aștepta în fața clădirii principale.

— Cum te-ai descurcat ? se interesă el.

— Perfect. Vă spun cinstit, uitasem cu desăvîrșire că nu-s picioarele mele. Sir, dacă-mi este îngăduit să vă cer un serviciu... Se întrerupse, dar cum privirea ministrului părea să-l încurajeze, se hotărî : Știu că în curînd va trebui să mă prezint în fața unei comisii medicale care va decide dacă pot sau nu să mai pilotez. Dacă i-ați preveni pe medici.. dacă le-ați spune că am zburat, că, datorită acestor proteze, nu-i nici o problemă...

— Firește, băiatule. Anunță-mă de îndată ce-ți sosește convocarea și voi face toate cele necesare.

Bader nu-și mai încăpea în piele de bucurie. Nu mai avea nici un motiv să se teamă, de vreme ce însuși subsecretarul de stat, în persoană, îl asigura de sprijinul său. În cîteva săptămîni va fi reintegrat vechii escadrile, ca și cînd nimic grav nu s-ar fi petrecut. Hotărît lucru, norocul îl copleșea !

A doua zi își luă rămas bun și plecă la maică-sa. După cincisprezece zile, calma inactivitate de la presbiteriu începu să-l apese. Dîndu-și seama, mama încercă, disimulîndu-și neîndemînatic îngrijorarea, să-l iscodească în legătură cu proiectele sale de viitor. De fapt, interogatoriul se termină aproape de la bun început. Chiar de la prima întrebare, Bader se zbîrli :

— Mamă dragă, dar aici nu încape nici un fel de discuție : rămîn, firește, în R.A.F. și-mi văd mai departe de cariera mea de pilot.

— Mă gîndeam că, poate, ți s-o fi făcut și ție lehamite.

— Fugi de-aici ! Am avut un accident, așa e, dar altul nu mai fac.

Și, într-adevăr, era sincer convins că-și avusese partea sa de ghinioane și că, de aici încolo, e la adăpost de accidente. Raționa, dealtfel, întocmai precum artileriștii și pifanii care susțin că un obuz nu cade niciodată exact în pîlnia săpată de proiectilul precedent.

— În plus, adăugă el cu o totală lipsă de tact față de maică-sa, un al doilea accident nici n-ar însemna mare brînză fiindcă, oricum, nu mai am picioare de pierdut.

La două zile după întoarcerea sa la Kinley a primit convocarea pentru vizita medicală. A fost încîntat să constate că lucrurile merg atît de repede. La centrul de la Kingsway a trecut, pe rînd, pe la toți medicii care i-au examinat vederea, auzul — șușotind în celălalt colț al cabinetului — i s-au uitat în gît, i-au ascultat inima și i-au pipăit articulațiile. Unul dintre aceștia, deosebit de distrat, a pus chiar mîna pe ciocănel ca să-i verifice reflexele și abia în ultima clipă a lăsat, rîzînd stînjenit, instrumentul.

— Scuzele mele, băiatule, uitasem... Vom considera, așadar, reflexele dumitale ca fiind perfecte.

Cel care i-a luat tensiunea a încruntat din sprîncene :

— Iată ceva curios : tensiunea dumitale a scăzut și acum este absolut normală. Probabil că, prin pierderea picioarelor și deci prin micșorarea distanței la care trebuia pompat sîngele, efortul inimii a fost ușurat. E chiar avantajos în cazul picajelor și al virajelor foarte strînse. Ne mai făcîndu-se irigarea excesivă a extremităților, vei fi expus mai puțin „vălului negru". Mi-aș pune chiar întrebarea dacă piloții amputați de ambele picioare nu sînt cumva superiori celorlalți.

— Am impresia, locotenente, că te afli într-o formă foarte bună, a declarat președintele comisiei, un locotenent-colonel, după ce studiase îndelung dosarul. Ca atare, te vom clasa ca A 2 H, ceea ce înseamnă apt pentru ser-

viciu redus în metropolă. S-ar putea ca această încadrare să nu-ți dea dreptul de a pilota un monoloc. Te vom recomanda însă centrului experimental de la Wittering. Instructorii de acolo vor vedea ce se poate face cu dumneata.

Bader a avut înțelepciunea să nu protesteze ; știa că, din punctul de vedere al instructorilor, va fi un pilot ca oricare altul. În așteptarea transferului, s-a înapoiat la Uxbridge, unde a solicitat un post în administrația spitalului. În fiecare zi își lua ceaiul la *Măceși*, flecărind cu tînăra chelneriță și străduindu-se în van să găsească stropul de curaj necesar pentru a o întreba cum o cheamă. Într-o seară îl aștepta un șoc : pe cînd îi dădea restul, fata l-a anunțat că părăsește hanul și se întoarce la părinții ei, care stăteau la Londra.

În noaptea aceea, somnul i-a pierit ; ideea de a nu o mai vedea îi era de-a dreptul insuportabilă, dar nici nu se simțea în stare să i-o mărturisească. Era limpede că trebuia făcut ceva, dar ce anume, Douglas nu mai știa.

A doua zi, i se aducea la cunoștință transferarea la Wittering. După amiaza se și afla instalat la *Măceși*. Cînd tînăra chelneriță veni la masa lui, o anunță fără preambul:

— Plec și eu. Mă duc la Wittering, să pun din nou mîna pe manșă.

Vizibil încîntată de această veste bună, fata zîmbi.

— Mă bucur pentru dumneavoastră. Presupun că ați așteptat cu multă nerăbdare acest moment.

„Acu e acu, își spuse Douglas. Doamne, de n-aș începe să mă bîlbîi..."

— Mă întreb dacă nu există vreo posibilitate să petrecem o seară împreună. Cu siguranță că, din cînd în cînd, voi avea prilejul să mă abat la Londra.

— Ar fi, desigur, cît se poate de plăcut. Și eu aș vrea să vă revăd, răspunse fata, amabilă, dar încă destul de distantă.

Bader zîmbi și-și trecu mîna prin păr. Abia acum urma hopul cel mare. Să îndrăznească...?

Și, întîlnind privirea întrebătoare a fetei, îndrăzni :

— Mi-ați putea da adresa și numărul dumneavoastră de telefon ?

Fără umbra vreunei mirări, fata se aplecă și înscrise pe spatele notei de plată :

Thelma Edwards, 12, Avonmore Mansions, Kengsington. W. 14.

— Telefonul e în curs de instalare și nu știu încă numărul, explică ea.

— Mulțumesc, murmură el, vîrînd în buzunar foaia de hîrtie. Numele meu e Bader, Douglas Bader.

Abia mult mai tîrziu va afla că fata îi știa numele de cîteva săptămîni : avea trei veri angajați în R.A.F. pe care-i bombardase cu mii de întrebări în legătură cu tînărul pilot care-și pierduse ambele picioare. Tot așa cum, abia într-un tîrziu, va afla că tatăl fetei fusese locotenent-colonel, că tatăl vitreg era chiar colonel și că Thelma se angajaje cheltneriță numai și numai ca să uite durerea pricinuită de moartea cîinelui ei.

Primele zile petrecute la Wittering au fost atît de plăcute, atît de bogate în surprize agreabile, încît Bader a decis să amîne pentru sfîrșitul săptămînii călătoria la Londra. La început a fost pus să zboare pe un Avro de școală; competența sa a fost atît de evidentă încît, după două zile, instructorul l-a trecut pe un avion de serie, cu două locuri. Cînd au aterizat, instructorul a dat din umeri și a izbucnit în rîs :

— Mă întreb pentru ce te-au mai trimis aici ? N-ai nevoie de nici un fel de lecții. Din după-amiaza asta, poți zbura singur.

În patru ani de armată acumulezi experiență, nu glumă și, ca atare, Bader și-a ținut gura și nu i-a spus că tocmai acest lucru i l-au interzis medicii. Dealtfel, în sinea sa, socotea această neîncredere a corpului medical ca fiind absolut ridicolă. La Wittering exista un pilot care pierduse un picior în timpul războiului (mergea în cîrje, ceea ce pentru Bader constituia culmea infirmității), dar asta nu-l împiedica să decoleze în fiecare zi la bordul unui avion de vînătoare și să se dedea la tot soiul de acrobații. Și, atunci, de ce nu și el, Douglas ?

Ca să-l consoleze, instructorul i-a făgăduit o permisie pentru sfîrșitul săptămînii, iar Bader i-a scris imediat Thelmei ca s-o anunțe că vine la Londra. „Acceptă, oare, să cineze împreună, sîmbătă, la Café de Paris ?" Răspunsul sosi cu poșta următoare sub forma unei scrisori extrem de ceremonioase, prin care îl informa că va fi încîntată să iasă cu el, dar va accepta, la rîndu-i, să ia ceaiul, împreună, la dînsa ? Într-un post-scriptum adăuga că apartamentul e pe numele tatălui său vitreg, colonelul Addison.

Iată și ziua cea mare. La volanul M.G.-ului, spălat ca lumea, în ajun, Bader ia drumul Londrei. În valijoara din portbagaj, smokingul și cămașa cu plastron. Dar odată ajuns, are penibila surpriză să constate că Avonmore Mansions, imobil uriaș cu șase etaje, nu posedă ascensor și că, evident, familia Addison locuiește la ultimul. Ducîndu-și valiza pornește să escaladeze cele douăsprezece paliere și nouăzeci și șase de trepte. Odată sus, e lac de sudoare și gîfîie din greu. Iar cînd să apese pe butonul soneriei, constată că inima îi bate din răsputeri. De vină e suflul, își spune el, fiindcă pentru nimic în lume n-ar fi admis că e, mai ales, emoționat. Emoționat pentru că o va revedea pe Thelma ? Ce idee ridicolă !

O subretă în rochie neagră și șorțuleț alb îl introduse într-un salon confortabil. Mulată într-o rochie verde, care-i venea de minune, Thelma se ridică, îi întinde mîna și-l prezintă, mai întîi mamei sale, o femeie încă tînără, cu un zîmbet fermecător, apoi tatălui vitreg, colonelul Addison, un bărbat înalt, uscat, cu chipul bronzat. Cîteva minute mai tîrziu, instalat într-un fotoliu comod, Bader se simțea aproape ca la el acasă.

Pe la opt seara, tinerii au plecat la *Café de Paris*. Masa a fost excelentă, muzica dulce și, totodată, ritmată, penumbra sălii îmbietoare, iar Thelma, cea mai încîntătoare dintre fete. Din ce în ce mai mult, Douglas avea impresia că renaște, că revine la viața normală, o viață mai frumoasă chiar decît cea a așa-zișilor oameni întregi. La desert, a fost cuprins brusc de irezistibila nevoie a afirmării acestei întoarceri la universul de altădată.

— Te-ar tenta să dansezi ? întrebă el, perfect monden.

Thelma avu o scurtă ezitare înainte de a accepta. Bader se ridică și-i oferi brațul. Adevărul este că Douglas nu alesese acest restaurant în intenția de a dansa ; invitația fusese făcută sub imperiul unui impuls de moment, corolar îndrăzneț al unei ipoteze de puști : „De vreme ce sînt capabil să merg de unul singur, de ce n-aș putea-o face ținîndu-mă de o fată ?"

Ajuns la marginea ringului, o prinse pe Thelma în brațe, numără în gînd o măsură pentru a reține bine ritmul și se lansă apoi, plin de speranțe. Chiar de la primii pași constată cu satisfacție că lucrurile merg destul de ușor, mai ușor decît își închipuise. O ținea pe fată la oarecare distanță, ca să aibă loc destul pentru a-și proiecta piciorul drept înainte și, cum nu făcea decît să pășească în ritmul muzicii, descriind la capătul pistei un larg viraj, ca să revină, apoi, îndărăt, treaba mergea de minune.

Încurajat de acest prim succes, riscă o întoarcere mai rapidă, reuși și, încîntat, repetă figura. De data aceasta se poticni, dar Thelma îl ajută, discret, să-și recapete echilibrul și dansul continuă. Uneori, tînăra simțea genunchiul drept la cavalerului său lovindu-i rotula stîngă, așa încît era nevoită, pentru a evita izbitura, să-și deplaseze piciorul ceva mai repede decît ar fi cerut-o ritmul. La un moment dat, ratînd o piruetă și trebuind să facă un pas precipitat ca să nu cadă, Douglas o văzu pe fată că se oprește pe loc, cu obrazul crispat de durere.

— Ce s-a întîmplat, întrebă el, alarmat. Ți s-a făcut rău ?

— Nu, murmură ea, îngrozitor de stînjenită. Dar îmi strivești piciorul stîng.

Mai mult mort decît viu, Bader se trase îndărăt, bîlbîind tot felul de scuze. Zîmbind din nou, Thelma își scutură buclele și reluă dansul. Continuară așa pînă în clipa în care orhestra atacă un vals. Bader făcu o tentativă, dar își dădu imediat seama că ritmul și pașii depășesc posibilitățile sale.

— Dezolat, scumpă prietenă. Va trebui să așteptăm slowul următor.

Hai să ne reluăm locurile.

Îi oferi brațul ca s-o conducă, dar coborînd de pe ring, calculă greșit înălțimea celor două trepte și se prăvăli, greoi, pe spate. Priviri glaciale se ațintiră de la mesele din jur ; era limpede că toți cei prezenți își închipuiau că băuse prea mult.

Thelma îl ajută să se ridice și, în clipa în care se așezau, în sfîrșit, la masa lor, Douglas încercă un surîs eroic, deși, în sinea sa, se simțea îngrozitor de umilit. Era pentru prima oară cînd cădea în prezența fetei. Ea îi înapoie

zîmbetul, apoi, aplecîndu-se peste masă, își așează mîna pe brațul lui :

— Te găsesc, ți-o spun din toată inima, absolut extraordinar, rosti ea cu atîta căldură încît Bader uită pe dată umilința.

Mai dansară de cîteva ori și, în ciuda usturimii, din ce în ce mai iritante, provocate de frecarea protezelor de bonturi, Douglas manifestă tot timpul o voie bună contagioasă. Pe la două noaptea, o conduse pe Thelma pînă acasă, îi sărută ceremonios mîna și, extrem de mulțumit de sine, se înapoie cîntînd la clubul-cămin al R.A.F.. Totuși, înainte de a se putea culca, a trebuit ca, preț de o jumătate de ceas, să-și oblojească rosăturile, dintre care unele erau de-a dreptul carne vie. Duminică, o plimbare cu Thelma prin cartierele rezidențiale ale Londrei, minunat prilej pentru tînăra fată de a-i da de înțeles în ce măsură îl admiră. Cînd — era trecut de miezul nopții — s-a înapoiat la Wittering, avea convingerea fermă că descoperise, în sfîrșit, femeia visurilor sale.

Sîmbăta următoare era, din nou, la Londra. De astă dată, îndrăgostiții cinară la hanul *Asul de pică*, la ieșirea din Kingston, și, bineînțeles, dansară iarăși. La întoarcere, Douglas opri mașina la marginea drumului și, cu o gingășie ce nu-i prea stătea în fire, o sărută pe Thelma (care, dealtfel, se întreba de vreo opt zile cînd se va decide s-o facă ! ?). Cu toate acestea, fata lăsă să treacă niște secunde — convenienței rămîneau convenienței ! — înainte de a-i înapoia sărutul. Și, astfel, staționarea micuței MG se prelungi o bună jumătate de ceas...

Duminică după-amiază, făcu, împreună cu Thelma, o vizită la familia Stoop. Audrey Stoop, cucerită pe loc, invită tînăra pereche să-și petreacă week-endul următor la poprietatea lor de la țară. Bader se simțea în culmea fe-

ricirii. Hotărît lucru, viața era frumoasă ! La Wittering executa, la bordul Bulldogului, întreaga gamă a acrobațiilor curente, cu un dinamism pe care prezența instructorului în carlinga din spate abia reușea să-l tempereze. Firește, această prezență îi zgîndărea rău de tot amorul propriu și, deseori, se întîmpla să critice cu răutate manevrele însoțitorului impus, mergînd pînă acolo încît să-i dea sfaturi. Acesta se mulțumea să tacă, pînă într-o seară cînd soarta l-a ajutat să-și ia revanșa. În momentul în care Bader tocmai se pregătea să aterizeze, aparatul a fost prins de o rafală de vînt suflînd perpendicular pe pistă și ar fi capotat pe o aripă dacă instructorul n-ar fi restabilit, în ultima clipă, echilibrul, printr-o viguroasă apăsare pe palonier. Firește, acum a fost rîndul lui Douglas să încaseze cîteva binemeritate comentarii. În ansamblu, însă, tînărul pilota cu o asemenea măiestrie încît reîncadrarea sa în rîndurile personalului navigant părea o pură formalitate. Așa stînd lucrurile, și-a schimbat mașina pe un model mai nou, vărsînd o diferență care i-a pustiit, pînă la ultimul penny, contul din bancă.

Week-endul la familia Stoop s-a dovedit admirabil și în acea seară de duminică, după ce s-a despărțit de Thelma printr-o sărutare prelungită, în fața locuinței fetei, viitorul îi apărea plin de minunate certitudini. O dragoste pe deplin împărtășită, continuarea carierei de pilot, ce și-ar dori mai mult ? Iar dacă ar fi putut asista la convorbirea pe care fata a avut-o cu maică-sa, în timp ce el gonea către Wittering, cîntînd cît îl ținea gura, fericirea sa ar fi fost și mai completă.

— În ultimele trei săptămîni ai ieșit foarte des împreună cu Douglas. E ceva serios între voi ?

— Foarte serios, mamă. Nu-i așa că-l găsești și tu foarte simpatic ?

— Bineînțeles. Băiatul are mult farmec. Cu toate astea, să te căsătorești cu cineva fără picioare, cu un olog ca să le spunem lucrurilor pe șleau... Ești cu adevărat sigură de sentimentele tale ?

— Oh, da, mamă. Așa olog cum e, îl iubesc mai mult decît aș putea iubi pe oricare alt bărbat.

— Vei fi obligată să-i slujești de infirmieră.

— Nu, mămicuțo, în nici un caz !

În fața unei asemenea hotărîri, mama a capitulat. În fond, Thelma era îndeajuns de mare ca să știe ce are de făcut.

Luni dimineața, instructorul șef al bazei de la Wittering l-a convocat pe Bader ca să-i anunțe încheierea stagiului.

— Să știi, bătrîne, că-ți pierzi timpul aici, la noi. În materie de pilotaj, nu văd ce te-am mai putea învăța. Doar n-o să se găsească careva să pretindă că ai fi incapabil să zbori de unul singur !

— Pentru asta m-au și trimis aici, a răspuns Bader. De vreme ce sînteți mulțumit de mine, comisia medicală va putea aviza reintegrarea mea definitivă.

— De acord, am să le scriu.

Patruzeci și opt de ore mai tîrziu a sosit și răspunsul : Bader urma să treacă printr-o nouă comisie medicală. A plecat la Londra, savurînd dinainte plăcerea de a-i anunța Thelmei reîntoarcerea sa la escadrilă. La centrul medical de la Kingsway, adjutantul de serviciu l-a întîmpinat zîmbind cu gura pînă la urechi :

— Să trăiți. O secundă numai, cît caut dosarul dumneavoastră...

Într-adevăr, căutatul n-a durat mai mult. Cu această ocazie, Bader a putut să observe o scurtă notă de serviciu atașată de copertă.

— Ia te uită, făcu adjutantul. Pe la doctor nici nu mai e nevoie să dați. Vă conduc direct la domnul colonel.

Totul merge de minune, și-a spus Bader. Practic, n-au mai rămas de îndeplinit decît una sau două formalități. Colonelul, un bărbat cu tîmplele încărunțite și chipul impasibil, l-a întîmpinat amical :

— Iată-te, în sfîrșit, Bader ! Bucuros că te revăd. Ia loc, te rog.

Douglas s-a așezat, așteptînd răbdător vestea cea bună. Colonelul și-a dres glasul, cu ochii ațintiți pe pagina dactilografiată.

— Mda, făcu el. Am citit nota întocmită de centrul de instrucție în legătură cu dumneata. Se pare că pilotezi într-un mod remarcabil.

Bader tăcea, așteptînd în continuare.

— Din păcate, urmă colonelul, ne este cu neputință să te integrăm personalului navigant. Regulamentul Majestății Sale nu prevede nimic care s-ar putea aplica situației dumitale.

În primul moment, semnificația exactă a frazei i-a scăpat. Apoi, creierul său o înregistră și simți cum un fior de gheață îi lunecă pe spate.

— Nu văd nimic surprinzător în asta, Sir, rosti el, într-un tîrziu, cu un calm forțat. Ar fi fost chiar cu totul extraordinar ca regulamentul Majestății Sale să prevadă un caz ca el meu. Este exact motivul pentru care am fost trimis la centrul de instrucție : ca să se constate dacă pot sau nu pilota. Decizia aparținea numai și numai conducerii centrului. Și, cred că răspunsul ei pozitiv ar trebui să fie suficient pentru ca...

Colonelul tuși și dădu din umeri :

— Sînt dezolat, crede-mă, sincer dezolat, dar nu pot face nimic. Ne-am gîndit mult, foarte mult și teamă mi-e că decizia rămîne irevocabilă. Ascultă-mă pe mine, nu-i nimic de făcut.

— Dar, fir-ar să fie, explodă Bader, uitînd de respectul datorat ierarhiei militare, la ce m-au mai trimis atunci la centrul de instrucție ? Dacă tot nu sînt autorizat să-mi fac meseria de pilot, ce rost mai avea verificarea capacităților mele ?

— Ai dreptate, ai dreptate... murmură colonelul, din ce în ce mai stînjenit. Dar ținei atît de mult să încerci... Îmi pare extrem de rău... ce să fac...

Bader însă își recăpătase stăpînirea de sine. Probabil, își spunea el, excluderea din rîndurile personalului navi-

gant fusese hotărîtă înaintea plecării sale la Wittering. Cei în drept au presupus, pesemne, că va eşua şi că, înţelegînd că nu mai poate pilota, se va resemna mai uşor. Acum însă socotelile se încurcaseră rău de tot. Pricepu că decizia era irevocabilă, luată, fără doar şi poate, la nivelul a ceea ce se cheamă „sfere superioare", şi făcea de prea multă vreme parte din R.A.F. ca să nu ştie că, în asemenea cazuri, nu-ţi rămîne altceva de făcut decît să te supui. Să încerci anularea unei decizii oficiale ? E ca şi cum ai da cu piciorul într-un perete de cauciuc. Mai de voie, mai de nevoie, inevitabilul trebuia acceptat.

Tremurînd de furie, Bader s-a ridicat, a rostit înţepat : „Vă mulţumesc, Sir" şi a ieşit. Trecînd prin faţa adjutantului, s-a oprit cît să scrîşnească : „Nemernicii ăştia m-au lăsat cu fundu'n baltă !", după care a coborît, hotărît, treptele. Cu dinţii încleştaţi pe muştucul pipei, a ajuns la Avonmore Mansions şi a pornit să escaladeze, gîfîind, şase etaje. Thelma cosea ceva şi a fost foarte plăcut surprinsă să-l vadă. În cîteva fraze, Douglas i-a explicat cele petrecute.

— Înţeleg, făcu ea, gînditoare. Ce-o să se întîmple de-aici încolo ?

— Habar n-am, mormăi el. Presupun c-o să-mi ofere un post la sol.

— În cazul acesta, răul e doar pe jumătate rău. Ai să-ţi poţi continua cariera în cadrul R.A.F.

— Pe dracu' ! izbucni el. Un post la sol ? Pentru nimic în lume ! Mai bine părăsesc aviaţia !

Au fost necesare două ceasuri de discuţii şi insistenţe, ca să-i smulgă promisiunea că nu va precipita, în nici un fel, lucrurile.

O săptămînă mai tîrziu — mai exact la 5 noiembrie — Bader era afectat bazei de la Duxford, situată la vreo şai-

zeci de kilometri la nord de Londra. Acolo a dat peste escadrila 19 de vînătoare, echipată cu Bulldogsuri, cîţiva instructori, care îi antrenau pe membrii secţiei universitare de la Cambridge şi un locotenent-colonel impecabil, care i-a strîns cordial mîna.

— Încîntat să te avem printre noi, Bader. Te vei ocupa de secţia transporturi.

Munca era ridicol de uşoară. Bader îşi petrecea zilele într-un minuscul birou, înghiţind nenumărate cești de ceai, semnînd bonuri şi foi de parcurs pentru cele cîteva autocamioane de care dispunea baza. Cunoştea pe unii dintre piloţii bazei, aşa că era sigur că va putea ciupi, din cînd în cînd, şi cîte o plimbăricâ aeriană. După vreo cincisprezece zile de la venirea sa, a reuşit chiar să-l convingă pe Joe Cox, unul din instructorii secţiei Cambridge, să-l ia la bordul unui Armstrong Atlas, excelent biplan cu dublă comandă. Cox i-a abandonat aproape în întregime pilotarea aparatului şi Bader a făcut perfect faţă situaţiei. Începînd din acea zi, ori de cîte ori comandantul bazei pleca undeva, cei doi o ştergeau la iuţeală. Curînd au aflat şi ceilalţi piloţi că Bader e un adevărat maestru al manşei şi erau cu toţii de acord că e de-a dreptul scandalos ca un asemenea om să fie nevoit să zboare clandestin.

Într-una din dimineţi, mai mulţi dintre ei urmau să asiste la o manevră deosebit de delicată, pe care Bader avea s-o execute absolut singur. Era vorba să aterizeze pe o pistă de beton, relativ scurtă, şi să imobilizeze aparatul înainte ca roţile să fi atins iarba gazonului. În Armstrong Atlas, care amorsa contactul cu solul, Cox ridicase ostentativ ambele braţe, ca să arate prin asta că Bader e singur la comenzi. Exact în momentul în care trenul de aterizaj atingea pista, locotenent-colonelul, pe care toată lumea îl credea la Londra, dădea colţul hangarului şi, ob-

servînd brațele ridicate ale instructorului, grăbi pasul spre locul unde avea să se oprească avionul. Cox tocmai se extrăgea din carlingă cînd păli, recunoscînd chipul sever al comandantului. Bader, instalat în postul de pilotaj din față, se lupta cu ochelarii. Identificînd în persoana pilotului pe șeful transporturilor, locotenent-colonelul scoase un muget, apoi îl întrebă pe un ton glacial :

— Dumneata erai la comenzi, Bader ?

— Da, Sir.

— Din cîte știu, n-ai primit autorizația să zbori.

— Întocmai, Sir.

Comandantul se răsuci spre Cox :

— Știai că Bader n-are dreptul să piloteze ?

Douglas interveni prompt :

— Nu, Sir, afirmă el. Locotenentul Cox nu cunoștea această interdicție. Firește, ar fi fost de datoria mea să-l previn.

— Ei bine, Cox, acum ești informat, nu-i așa ? Bader nu va mai pilota. Iar dumneata, Bader, vei afla peste cîteva zile sancțiunea pe care am hotărît să ți-o aplic.

Săptămîna se încheie fără ca Bader să fi fost convocat la comandant. Fire strictă, dar totodată înțelegătoare, locotenent-colonelul prefera, în mod clar, să uite incidentul, firește în măsura în care împricinatul promitea să nu mai facă același lucru. Pentru Bader, recidiva era exclusă. De aici încolo comandantul putea lipsi, fără grijă. Nu atît din respect pentru disciplină, cît din dorința de a-i evita unui camarad neplăcerile, Douglas refuza hotărît invitațiile celorlalți piloți și rămînea la sol. Se plictisea însă, se plictisea de moarte...

Pe la sfîrșitul lui aprilie, a fost convocat la căpitanul Sanderson, comandantul escadrilei a 19-a și, în absența locotenent-colonelul, comandantul interimar al bazei. Sanderson îl cunoscuse pe Bader înaintea accidentului, în

vremurile fericite de la Kenley, şi l-a întîmpinat cu o îndelungă strîngere de mînă.

— Ia loc, Douglas. E cea mai scîrboasă corvoadă pe care trebuie s-o execut de cînd mă aflu în R.A.F. Tocmai am primit o scrisoare din partea Ministerului Aerului, ia-o şi citeşte-o singur.

Misiva era scurtă şi categorică :

Referitor la sublocotenentul Bader.

1) Consiliul Aerului constată cu părere de rău că, în urma examenului medical prin care a trecut susmenţionatul ofiţer, menţinerea lui în cadrul serviciilor generale ale R.A.F. nu mai este posibilă.

2) În consecinţă, Consiliul sugerează ca ofiţerul să ceară ieşirea în retragere, din motive de sănătate.

3) Vă vom comunica ulterior data la care îi va fi admisă retragerea, precum şi detaliile referitoare la pensie şi îndemnizaţia pentru invaliditate.

— Sînt sincer dezolat, Douglas, murmură Sanderson.

— Înţeleg, Sir şi vă mulţumesc, răspunse Bader cu un calm desăvîrşit, după care se ridică, salută şi ieşi. Simţea că orice discuţie ar fi fost inutilă. La drept vorbind, se aştepta de cîteva săptămîni la această concediere mascată. Şi, totuşi, şocul fusese puternic, năucindu-l pe moment. Curînd, începu să realizeze dimensiunile acestei lovituri : practic, avea să devină şomer, fapt cu atît mai grav cu cît nu poseda nimic care ar fi putut fi transformat în bani, iar posibilităţile sale de deplasare existau numai în măsura în care avea cu ce să cumpere benzina. Odată rezervorul gol, devenea o adevărată epavă. Sigur, avea să primească o pensie, dar ea nu va fi nicicum suficientă pentru cineva care s-a deprins cu un anume stil de viaţă.

Seara a tras o goană pînă la Londra, ca să-i împărtăşească Thelmei noutatea.

— E foarte probabil să pot rămîne mai departe în aviație, dar lucrînd numai la sol, în transporturi sau la intendență, încheie el. O să-mi lipsească însă tăria necesară. De vreme ce n-o să mai pot pilota, portul uniformei îmi va părea ridicol.

— Și n-ai nici o idee cam ce-ai putea face, sau ce ți-ar plăcea să faci ?

— Nici una, mărturisi el.

Cinară într-un restaurant indian, celebru pentru savoarea exotică a felurilor sale. Și unul și altul tăceau. Ajunși la desert, Bader făcu apel la întregul său curaj :

— N-am nimic tentant să-ți ofer, Thelma... nu tu picioare, nu tu serviciu, nu tu bani...

— Dragul meu, îl întrerupse ea, nu-ți mai fă griji. O scoatem noi la capăt. Aș putea cîștiga oricînd cîțiva gologani la *Măceși*.

Mai mult, nu era nevoie să-și spună. Au intuit-o amîndoi. Nici întrebări formale, nici răspunsuri directe. O înțelegere perfectă, delicată și totală, o prietenie atît de desăvîrșită, încît Bader, simțind că nu mai e singur în viață, a început să-și recapete, treptat, treptat, seninătatea.

După alte cîteva zile, o nouă misivă din partea ministerului îi aducea la cunoștință că i se acordase o rentă anuală de 100 de lire sterline, pentru „incapacitate de muncă 100%", și o pensie, tot anuală, de 99 de lire și 10 șilingi. Pentru acele vremuri, suma era convenabilă. Din păcate, însă, Bader nu se putea mulțumi cu o existență convenabilă, cu alte cuvinte o existență potolită și cumpătată, singura pe care banii respectivi i-o puteau îngădui.

I-a trebuit o săptămînă ca să-i predea succesorului său gestiunea avută, dar numai o oră ca să-și facă valiza ; tot ce poseda erau un costum bleumarin, o haină de sport și două perechi de pantaloni din casa. În ultima zi a avut ne-

plăcuta surpriză să constate că lipsesc șase camioane, iar sergentul care știa în orice moment unde se află fiecare din vehicolele bazei era, firește, plecat în permisie. Cel care lua în primire se scărpină în cap.

— Camioanele astea trebuie găsite neapărat, mormăi el. Altminteri, cum să semnez procesul-verbal ? Șase camioane reprezintă cam vreo 6 000 de lire. Dacă nu izbutim să dăm de urma lor, o să iasă un tărăboi de toată frumusețea și dumneata vei fi obligat să plătești o parte din sumă.

— Oricum, va fi doar o mică, o foarte mică părticică, replică Bader, indiferent. Dealtfel, toată averea mea sînt, în momentul de față, fix patruzeci de lire. Lasă că diseară vine el, sergentul, și o să descopere unde-s afurisitele astea de camioane.

Sergentul a avut chiar fericita inspirație să vină nu seara, ci la două după-amiaza, astfel încît, la cinci, camioanele erau descoperite, uitate într-un atelier de reparații.

A doua zi dimineață, Bader avea semnat procesul-verbal de predare-primire.

— S-a făcut, bătrîne, îi spuse, vesel, succesorul său. Acum nu-mi mai datorezi nimic.

Din acea clipă, Bader părăsea definitiv Royal Air Force. Și-a dat seama de lucrul acesta abia ceva mai tîrziu, pe cînd gonea spre Londra. „Ca să fiu sincer, își spuse el, nici măcar nu știu unde să mă duc". Cît timp purtase uniforma se putea prezenta la oricare cămin pentru ofițeri, știind că va găsi acolo o cameră și, mai ales, o atmosferă de caldă camaraderie. Acum, toate aceste primitoare locuri îi erau închise. Conducînd din ce în ce mai încet, își repeta întruna : „Ce-a fost a fost, cale de întoarcere nu mai există". Și, abia cînd a ajuns la periferiile Londrei, gîndul acesta dintîi a fost completat cu un al doilea : „Și

nici măcar n-am habar încotro s-o iau ca să merg, totuși, înainte".

Mica publicitate din „Telegraph" îi furniză cîteva adrese ; una dintre ele, pe Boundary Road la nr. 86, se afla oarecum în drum spre Avonmore Mansions. A început cu ea și, din primul moment, i-a plăcut strada cu platanii proaspăt înfrunziți. Imobilul, o construcție solidă, cu trei etaje, i-a plăcut și el, la fel și proprietăreasa, o femeie distinsă, îndeajuns de tînără, cu un superb păr blond.

— Într-adevăr, domnule, am o cameră la prețul de o guinee* pe săptămînă, inclusiv micul dejun. Vreți s-o vedeți ?

Urmîndu-și gazda, porni să urce la etajul doi. Remarcînd felul său sacadat de a se sălta de pe o treaptă pe alta, femeia îl întrebă dacă e cumva rănit la picior. Douglas zîmbi înainte de a-i mărturisi :

— Nu, doamnă, pur și simplu îmi lipsesc complet picioarele.

— Iertați-mă, vă rog, murmură ea după o tăcere stînjenită. Nu mi-aș fi putut închipui niciodată, judecînd după cum ați traversat holul. Ați fi preferat, probabil, o cameră la parter...

— Nicidecum, doamnă. Etajul n-are nici o importanță și nu-mi displace un pic de exercițiu.

Odaia, confortabil mobilată, cu o fereastră uriașă dînd spre copacii de pe stradă, l-a sedus de la prima aruncătură de ochi. A achitat pe loc chiria pe o săptămînă, și-a adus valiza și și-a rînduit lucrurile în dulap. Hainele, solda pe luna mai și mașina garată în fața casei constituiau întreaga sa avere.

După o sumară toaletă, a plecat s-o ia pe Thelma. Au dejunat la *Asul de pică*, comandînd ouă cu jambon, felul

* Echivalentul a 21 șilingi (N.T.)

cel mai ieftin de pe listă. Nu fără îngrijorare, tînăra și-a dat seama că logodnicul ei este destul de agitat.

— Ce-ai de gînd să faci acum ? l-a chestionat, odată, prînzul terminat.

— Nu știu, zău. Dar lucrurile se vor lămuri în curînd. Mai întîi, însă, trebuie să mă orientez cît de cît.

Și, într-adevăr, în cursul săptămînii care a urmat, a făcut tot ce a putut ca să se „orienteze". Nu era lucru ușor. A fost pentru prima oară în viață cînd a simțit pe limbă gustul — ba chiar a înghițit o halcă zdravănă — a ceea ce îl aștepta în această junglă, în care milioane de oameni se bat cu încrîncenare pentru posesiunea celor cîteva rare locuri sub soare. Anglia abia ieșise dintr-o lungă perioadă de recesiune ; în toate ziarele, coloanele de cereri de serviciu striveau practic unica jumătate de coloană de oferte, și sute de tineri așteptau în holurile marilor firme autorizația de a merge din ușă în ușă, pentru a încerca să vîndă aspiratoare sau cutii cu ceară de parchet. Bader era încă prea plin de propria-i demnitate de ofițer ca să se poată așeza la aceste cozi ale mizeriei. În același timp, însă, își dădea seama că unui om cu handicapurile lui nu i se va oferi nicăieri nici cea mai mică șansă.

Au trecut opt zile și Douglas devenise morocănos, îngrijorat, arțăgos. Abia la a treia vizită la Biroul de plasare a foștilor ofițeri, directorul i-a putut da o veste bună : Compania pentru țițeiurile din Asia căuta un om de încredere, „capabil, energic, fără cunoștințe speciale". Bader s-a dus de îndată. A fost primit de un domn vîrstnic, cu aerul plin de importanță al funcționarului superior, care i-a propus diverse posturi necesitînd frecvente deplasări în regiunile tropicale. Dezolat, Bader i-a explicat că protezele nu-i îngăduiau să stea în locuri cu climat cald și umed. Domnul cel important a dat din cap și și-a oferit cîteva minute de reflecție.

— Avem, a spus el, într-un tîrziu, și un serviciu de transporturi aeriene, în cadrul căruia există un post vacant. V-ar interesa așa ceva ?

— Transporturi aeriene ? Dar mă interesează chiar foarte tare !

Directorul serviciului respectiv a declarat, însă, că postul vacant a fost tocmai atribuit unui ex-pilot de la Imperial Airways, dar că, în schimb, caută un om calificat, care să se ocupe de vînzarea benzinei de avion companiilor aeriene particulare, precum și unor guverne străine. Bader a fost escortat pînă la biroul șefului personalului, care, după ce l-a cîntărit, fără grabă, din ochi, a declarat pe un ton brusc :

— Cred că ai să te descurci. Remunerația va fi de 200 de lire pe an. Va trebui însă ca, de luni, să-ți iei postul în primire. Îți convine ?

În sinea sa, Bader știa că-i convine și chiar de minune. Ținea însă să marcheze că n-a ajuns încă în situația aceea în care un om se năpustește asupra oricărei slujbe, asemenea unei cotarle flămînde căreia i s-a azvîrlit un os.

— Mă voi gîndi, răspunse el, calm și distant. Veți căpăta răspunsul meu mîine dimineață.

Părăsind imobilul companiei pentru țiței urile din Asia s-a dus direct acasă la Thelma, pe care a invitat-o la *Asul de pică*, unde, fără s-o mai consulte, a comandat pui cu curry, fel incomparabil mai scump decît ouăle cu jambon. Și, după ce i-a anunțat vestea cea mare, a continuat fără tranziție :

— Acum, putem stabili și data căsătoriei.

Thelma l-a privit cu aerul acela deopotrivă tandru și indulgent pe care îl avea ori de cîte ori Bader îi vorbea de proiectele sale.

— Care-i, după părerea ta, Douglas, suma de care am avea nevoie ca să ducem o existență cît de cît plăcută ?

— Să-ți spun cinstit, n-am făcut încă nici o socoteală, dar cred că ne-ar trebui, pe puțin, cinci sute de lire pe an.

O estimație perfect rezonabilă pentru un cuplu atît de tînăr (să nu uităm că Douglas împlinise abia douăzeci și trei de ani !)

— Dar banii aceștia nu-i cîștigi încă, a obiectat fata.

— Dar nici departe nu-s, a protestat el. Cu îndemnizația, pensia și salariul, ajung la 399 lire și 10 șilingi. Și, te rog să mă crezi, voi face tot ce trebuie să obțin, în cel mai scurt timp, o majorare considerabilă.

I-a răspuns cu un zîmbet tandru ; apoi, cît a durat masa, au dezbătut, cu maximum de seriozitate, problemele pe care le întîmpină orice menaj tînăr : chirie, costul mîncării, distracțiile. Cu foarte mult tact, Thelma i-a sugerat să amîne publicarea anunțului de căsătorie. După o scurtă șovăială, Bader i-a dat dreptate. Nu ignora faptul că, deși îl găsea cît se poate de simpatic, părinții fetei nu erau tocmai încîntați la gîndul că fiica lor se va mărita cu un olog. La rîndu-i, Thelma știa că, în momentul de față, lui Douglas îi este cu neputință să-i ofere un inel de logodnă.

A doua zi dimineață, Bader l-a sunat pe șeful personalului, ca să-l anunțe că de luni își ia postul în primire. De mult nu se mai simțise atît de fericit : avea o logodnică și-și găsise o slujbă. Ce-ar fi putut dori în plus ?

Patru zile mai tîrziu, îmbrăcat în costumul bleumarin, se prezenta la biroul „său". Șeful personalului l-a condus într-o încăpere în care opt bărbați, toți proaspăt rași și toți în costume bleumarin, erau așezați la mese acoperite cu postav verde. Bader a fost instalat la cea de a noua, față-n față cu o imensă hartă murală, împestrițată cu buline roșii și negre, indicînd amplasarea instalațiilor

și depozitelor companiei. Plin de deferență, a ascultat lunga enumerare a multiplelor activități ale societății — la drept vorbind, de reținut n-a reținut mai nimic — după care s-a cufundat în lectura unui voluminos dosar conținînd lista prețurilor, condițiile de vînzare și alte dispoziții comerciale, formulele juridice.

— Să nu te sperii, l-a încurajat șeful personalului. Ia-o încetișor și-ai să vezi că pînă la urmă va merge strună.

Așa s-a și întîmplat, în nici cincisprezece zile. Atenția principală trebuia să o acorde livrărilor de benzină și lubrefianți către Australia. O muncă monotonă, cumplit de prozaică, dar care-i dădea senzația unui vag contact cu aviația. A învățat chiar să redacteze scrisori lungi de o pagină, al căror conținut real ar fi ocupat, în corespondența militară, cel mult un paragraf de trei rînduri. Dar epoca R.A.F. apusese...

La începutul lui septembrie, profitînd de un week-end, a dus-o pe Thelma la Sprotborough și s-a simțit fericit constatînd că atît maică-sa cît și tatăl vitreg aprobă pe de-a-ntregul alegerea făcută. Luni dimineața, pe cînd se întorceau la Londra, Bader a fost mai tăcut ca oricînd ; plin de îngrijorare, se întreba dacă mărirea de salariu, prevăzută pentru Crăciun, îi va permite sau nu să se însoare. Actuala sa retribuție de 7 lire și 10 șilingi pe săptămînă le-ar fi îngăduit, firește, să subziste, dar o căsătorie imediată s-ar fi izbit de două obstacole. În primul rînd, era nevoit să umble cu mașina, ceea ce reprezenta o cheltuială considerabilă. Călătoria cu metroul, mai ales la orele de vîrf, nu era un exercițiu recomandabil pentru un olog care respingea cu îndărătnicie uzul bastonului și persista în a oferi locul femeilor, indiferent dacă erau tinere sau vîrstnice. Urma apoi faptul că Bader refuza să admită orice reducere a nivelului său de trai, la fel cum nu admi-

tea nici o concesie făcută infirmității sale. Pensionar sau nu, avea să trăiască în continuare așa cum se cade să trăiască un ofițer britanic. Și asta nu din snobism, ci pentru că s-ar fi simțit dezonorat, acceptîndu-și înfrîngerea. Iar cu salariul său actual, nu-i putea oferi Thelmei ceea ce un tînăr ofițer e dator să ofere soției sale. Ca atare, avea să aștepte atîta timp cît îl vor ține puterile. Sigur, ea se oferise să-și ia un serviciu, ca să contribuie, parțial, la cheltuieli, dar Bader s-a opus categoric. Cu susceptibilitatea sa exacerbată, vedea într-o asemenea situație o atestare, vag deghizată, a propriei sale infirmități. Mai era și un al treilea aspect pe care Thelma, cu simțul practic al oricărei femei, îl subliniase nu o dată : Bader poseda în bancă fix ...2 lire. Ce se va întîmpla dacă mașina ar avea un accident ? Asigurarea era valabilă numai pentru pagubele provocate terților, întrucît societățile de asigurare păreau să nu aibă pic de încredere în ofițerii piloți, conducători ai unor automobile rapide, mai cu seamă dacă respectivul ofițer era lipsit și de picioare. Așa stînd lucrurile, în caz de bușeală, Bader s-ar fi văzut nevoit să plătească reparația mașinii din propriul său buzunar.

În sîmbăta următoare, Bader și-a spălat cu grijă M.G.-ul — folosind în acest scop furtunul pentru stropit al gazdei — s-a abătut pe la Avonmore Mansions, ca s-o ia pe Thelma, după care au pornit la aer curat. Odată ieșit din Londra, Douglas a apăsat pe accelerator. Curînd gonea cu 110 kilometri la oră, viteza sa „medie", pe care tînăra fată o admitea, știind că poate avea încredere în conducător. În locul unde se găsește astăzi aeroportul Londrei, o impunătoare limuzină Humber a țîșnit din șirul de mașini care veneau din sens opus, cu intenția să depășească un camion. Bader a frînat, ca s-o lase să reintre pe culoarul ei, dar frînele n-au mai răspuns la solicitare (jetul de apă

al furtului pătrunsese în tamburi și-i umpluse). Atunci, Bader a încercat să tragă cît mai pe stînga *, dar, la vreo douăzeci de metri mai în față, staționa, pe direcția sa de mers, un camion gigantic. În plină viteză, M.G.-ul s-a năpustit în culoarul îngust dintre camion și limuzina care tocmai se aliniase cu el. Spațiul s-a dovedit însă insuficient de larg.

* După cum se știe, în Anglia circulația se face pe partea stîngă a direcției de mers. (N. T.)

Coliziunea a avut loc la o viteză combinată de cel puțin 140 km pe oră. Roata din față, dreapta, a M.G.-ului, a smuls scara Humber-ului, dar și propria sa fuzetă și a zburat undeva. Portiera din dreptul lui Bader a fost pulverizată, roata din spate dreapta a sărit și ea din buloane. Tangînd sub forța izbiturii, mașina a scăpat totuși la drum liber, și-a continuat cursa, din fericire în linie dreaptă și, sub acțiunea frînei de mînă, a sfîrșit prin a se imobiliza.

— Sînt dezolat, dragă, a murmurat Bader.

Thelma și-a lăsat brațele să cadă — se proptise în ele ca să reziste la impact — și, lipsită de glas, a dat doar din cap. A avut însă înțelepciunea să nu-i facă nici un reproș. Bader a oprit motorul și s-a dat jos ; dar abia descoperind dispariția portierei și a celor două roți, a realizat în ce măsură avusese noroc.

Intactă, exceptînd scara, limuzina stopase pe latura opusă a șoselei . O doamnă bătrînă — demnă soție de amiral — era zgîlțîită de un plîns isteric, pe bancheta din spate. Două june încercau s-o calmeze, în timp ce a treia — cea de la volan — coborîse și se îndrepta cu pași hotărîți spre M.G. (Printr-un pur joc al întîmplării se nimerise să fie o prietenă de-a Thelmei). Ajunsă în fața lui Bader, s-a oprit și l-a măsurat cu o privire nimicitoare.

— Dumneata ești dementul care conducea această mașină ? s-a stropșit ea, agresivă.

— Într-adevăr, eu. Dar în locul dumneavoastră aș fi ceva mai politicos. La nevoie mă pricep și eu să fiu mojic.

Tînăra a fost pe punctul să-i spună vreo două, dar a recunoscut-o pe Thelma, care se așezase pe taluz.

— Ei, asta-i bună ! a exclamat ea. Thelma ! Erai și tu în bolidul ăsta ?

— Eram, Maisie, eram...

Momentul, și-a spus ea, nu era cel mai potrivit ca să-și prezinte logodnicul. Dealtfel, nici n-ar fi avut timpul necesar. O gigantică limuzină s-a oprit în spatele M.G.-ului, din ea a descins un personaj impozant care, pe un ton scandalizat, a declarat că „acest tînăr" l-a depășit, în urmă cu cinci minute, cu o viteză de nebun furios, adăugînd că va fi încîntat să depună mărturie în favoarea fiicei amiralului. După un ceremonios schimb de cărți de vizită și adrese, impozantul personaj și-a reluat călătoria, iar tînăra agresivă s-a întors la mașina ei care nu părea să fi suferit stricăciuni. Un trecător a apărut cu una din roți, descoperită de el pe cîmp, la vreo sută de metri de locul accidentului. Cea de a doua roată a rămas însă de negăsit. (A doua zi, cineva trimis de garaj a depistat-o, după ceasuri de căutare, încastrată într-un gard viu.) Un tînăr îndatoritor s-a oferit să-i ducă îndărăt la Londra, de unde Bader i-a telefonat unui prieten, posesor de atelier mecanic, să-i ia mașina. Era limpede că reparațiile aveau să coste o sumă frumușică. Pentru moment, deci, nici vorbă de căsătorie !

Timp de trei săptămîni, Bader a fost nevoit să meargă la slujbă cu metroul sau autobuzul. Niciodată nu și-a dat seama, mai bine ca atunci, în ce măsură depindea de automobilul său. Traseele păreau interminabile, iar odată ajuns în fața casei lui Thelma, cele nouăzeci și șase de trepte căpătau aspectul unui Everest la scară redusă. S-ar fi putut spune că soarta hotărîse să-i amintească mereu de pierderea picioarelor.

Într-una din dimineți, poșta i-a adus factura pentru reparația limuzinei amiralului : 10 lire (restul era plătit de asigurări). Apoi a fost înștiințat că mașina lui e gata. S-a dus s-o ia ; sub ștergătorul de parbriz, factura : 68 lire. Văzîndu-i încurcătura, amicul mecanic i-a propus s-o achite în rate, cîte o liră pe săptămînă. În aceeași seară, la *Asul de pică*, cei doi comandau, eroici, ouă cu jambon. Dar n-a trecut o jumătate de oră și Bader a început să uite de griji. Se simțea aproape ca la el acasă în acest hambar transformat în local, cu neostoitul său pian, cu minusculul ring de dans, cu ferăstruicile deschizîndu-se spre o piscină luminată de becuri multicolore. După cel de al doilea slow, Thelma a găsit, în sfîrșit, curajul să pună întrebarea care-i ardea buzele :

— În cît timp vei reuși să achiți factura pentru reparații ?

— Păi, ținînd seama de sporul de salariu pe care-l voi primi la sfîrșitul anului, cred că prin iunie. Sigur, înseamnă nouă luni...

— Nu-ți fă griji, iubitule. De abia vom învăța cum se fac economiile pentru atunci cînd vom fi căsătoriți.

Un moment de ezitare și iată-l pe Bader apucînd taurul de coarne :

— Dar ce-ar fi dacă ne-am căsători chiar acum, imediat ?

— Ar fi magnific ! Numai că, din ce vom trăi ?

— Lasă, nu riscăm să murim de foame. Ascultă, sper că nici unul dintre noi nu se va răzgîndi, nu-i așa ? Atunci, de ce să mai așteptăm ?

— Și ai mei ? a obiectat Thelma. Se vor întreba, dar, mai ales, ne vor întreba despre veniturile tale...

— Nu sîntem obligați să-i punem la curent. Nici pe ei, nici pe alții.

— Dragul meu, a ris Thelma, chiar și în zilele noastre e dificil ca un bărbat și o femeie să stea împreună fără să le explice celor din jur că sînt căsătoriți.

— Întrucît ne este cu neputință să stăm împreună, n-avem, prin urmare, nici ce explica. Dar dacă ne căsătorim, vom avea, cel puțin, un scop în viață.

A insistat atîta și cu asemenea patimă, încît, pînă la urmă, Thelma s-a lăsat convinsă.

— Bun, de acord, nebunul meu drag. Hai să ne căsătorim. Cînd ?

— Cu cît mai repede, cu atît mai bine. De pildă, sîmbăta viitoare. Mă ocup eu de acte.

A doua zi dimineața, Bader se prezenta la oficiul de căsătorii din Hampstead și declara fără alt preambul :

— Aș vrea să mă căsătoresc sîmbăta viitoare.

— Perfect, domnule. În cazul acesta, aveți nevoie de o licență specială și vă costă douăzeci și cinci de guinee.

— Dumnezeule mare ! a gemut Bader. N-am nici douăzeci și cinci de șilingi !

— În cazul acesta, nu vă pot fi de nici un folos. Dacă luați o licență ordinară, așteptați trei săptămîni și, oricum, vă costă treizeci de șilingi.

Scotocindu-se prin buzunare, Bader a constatat că posedă ceva mai mult de două lire. Și-a scos o licență obișnuită, s-a repezit pînă la slujbă, iar acolo a izbutit să smulgă de la șeful personalului un concediu de cincisprezece zile, începînd peste trei săptămîni. Seara, acasă la Thelma, a izbutit să se izoleze cîteva clipe cu ea, ca să-i șoptească :

— Ziua Z e fixată pentru 5 octombrie.

— Vai de mine, și eu care n-am ce pune pe mine, a gemut tînăra.

— Mergem și-n călătorie de nuntă, am făcut rost de cincisprezece zile.

— Cerule !... Ce-am să le spun alor mei ? Doar nu-ți închipui că pot pleca împreună cu un bărbat care, oficial, nu-i decît logodnicul meu ! Te-ai gîndit la asta ?

Evident, nu se gîndise. Dar, două zile mai tîrziu, hazardul le oferea soluția problemei. Mesagerul ales de soartă era un bătrîn unchi de-al Thelmei, care petrecuse o lună la Porthelven, în peninsula Cornwall, într-o pensiune dirijată de o doamnă „cum nu se poate mai respectabilă".

— Ia te uită, tocmai mi-a picat un concediu de cincisprezece zile, a remarcat Bader, pe tonul cel mai inocent cu putință. Credeți c-o să-mi placă în văgăuna aceea ?

— Sînt absolut sigur, a afirmat unchiul. Ai să vezi singur, e adorabil. Thelmei deasemenea i-ar face foarte bine o mică ieșire. De ce n-ați pleca împreună ?

Cu o asemenea recomandare, totul devenea lesnicios.

Zilele următoare au fost folosite de Thelma ca să-și cheltuiască cea mai mare parte a economiilor prin diverse magazine. De două-trei rochii tot avea nevoie.

Marți, 4 octombrie, Bader a cerut o învoire pentru a doua zi, în vederea rezolvării „unei chestiuni personale de extremă urgență". Miercuri, la zece și jumătate dimineața, imediat ce doamna Addison a ieșit din casă, Thelma i-a telefonat, după care abia a avut timp să-și pună rochia cea nouă. Trei sferturi de ceas mai tîrziu, cuplul pătrundea în oficiul pentru căsătorii din Hampstead. Într-o odaie prăfuită, un personaj în haine prăfuite a deschis un ceaslov la fel de prăfuit, a bălmăjit cîteva fraze de neînțeles, ca, apoi, să-și ridice ochii și să rostească :

— Ei bine, urările mele cele mai sincere, domnule și doamnă Bader !

Asta a fost totul. Sau, mai bine zis, aproape totul, pentru că a mai trebuit răsplătit martorul — un funcționar

posac, pe care-l racolaseră dintr-un birou vecin. Pentru Douglas, care calculase bugetul lunii de miere la centimă, acest supliment de cheltuieli a reprezentat o adevărată catastrofă.

S-au instalat în mașină și au plecat în tăcere. Ceremonia fusese într-atît de lipsită de solemnitate, încît nici unul, nici celălalt nu avea impresia că se căsătoriseră.

— O vom reface, a murmurat Douglas, după vreo cinci minute. Dar atunci cu orgă, flori, mă rog, cu tot ce se cuvine.

— Da, dragule, cu orgă și foarte, foarte multe flori, l-a aprobat Thelma, vizibil emoționată.

Dejunul l-au luat la un restaurant de lux, ba au comandat și o sticlă de șampanie. Încetul cu încetul, licoarea spumegîndă din cupe a șters impresia dezolantă a acestei căsătorii expediate în grabă și pe ascuns, astfel încît, la terminarea mesei, se strîngeau unul în celălalt și-și surîdeau tandru. După aceea, Douglas și-a condus soția pînă la Avonmore Mansions, a depus-o acolo și și-a văzut de drum. Pe scară, Thelma și-a scos verigheta din deget și a ascuns-o în portmoneu. Douglas urma să apară la șase și jumătate, pentru cină, ca și cum atunci s-ar fi întors de la serviciu. Seara, au anunțat familiei logodna lor. Roșie ca focul și negăsindu-și cuvintele, Thelma a adăugat că se vor căsători numai după ce Douglas va căpăta un salariu substanțial mai bun. Părinții fetei au părut nespuși de bucuroși de vestea cea bună, dar poate și de promisiunea că mariajul va avea loc la o dată imprecisă. Doamna Addison părea chiar să fi uitat că viitorul său ginere nu are picioare. După plecarea acestuia, a scos dintr-un sertar al noptierei sale un inel demodat și l-a întins fetei.

— Presupun că Douglas nu-i îndeajuns de bogat ca să-ți ofere imediat un inel de logodnă. Acesta a aparținut bunicii mele. Firește, nu mai e modern, dar diamantele sînt

frumoase şi se poate scoate ceva din el. Cunosc un bijutier foarte priceput...

Două zile mai tîrziu, ziarul *Times* publica, în rubrica rezervată acestui scop, anunţul logodnei lor şi cei doi plecau să-şi petreacă „chenzina de miere", clandestină, pe coasta Atlanticului.

A plouat, nu numai cît a durat drumul, dar şi în toate cele cincisprezece zile petrecute în pensiunea recomandată de unchi. În fiece dimineaţa, la ora opt precis, o cameristă cu mutră rebarbativă, îi trezea — firește, în camerele lor separate — aducîndu-le cîte o ceaşcă de ceai clocotit. Avînd şi unul şi celălalt simţul humorului, au suportat cu voie bună această comedie, rîzînd, uneori cu hohote, la gîndul figurii pe care ar face-o „respectabila doamnă" dacă ar afla cum stau lucrurile în realitate. Plecau, în fiecare zi, în cîte o excursie peste imaşurile puhave de apă, luînd cu ei o „hrană rece" pe care, în alte împrejurări, ar fi expediat-o prompt îndărăt la bucătărie. Pricomigdalele erau, de pildă, atît de tari încît pescăruşii, incapabili să înghită bucăţelele ce le erau aruncate, le zdrobeau de stînci, întîmplător mai dure, ca să le prefacă în firimituri. Dar, ce contau toate acestea, erau în luna lor de miere şi viaţa le apărea magnifică.

Odată concediul terminat, s-au înapoiat la Londra ca să-şi înceapă noua lor existenţă de oameni căsătoriţi. O existenţă îndeajuns de bizară, pentru că Thelma continua să trăiască împreună cu părinţii, iar Douglas în pensiunea lui de celibatar. De văzut însă se vedeau aproape în fiecare seară, deoarece de trei-patru ori pe săptămînă lua masa în Avonmore Mansions, iar în restul zilelor o invita la *Asul de pică*, pentru eternele ouă cu jambon. În ajunul Crăciunului, şeful personalului l-a convocat în biroul său.

— Sîntem foarte mulţumiţi de munca dumitale, Bader şi am plăcerea să te anunţ că ţi se majorează leafa cu 50 de lire pe an.

Un spor care, desigur, avea să-l ajute să-şi plătească datoria la mecanic, dar insuficient ca să-i rezolve toate celelalte angarale. Pe măsură ce iarna se scurgea, Bader simţea cum surda iritare, care îl rodea de luni şi luni, sporeşte în intensitate. Munca, monotonă şi insipidă, nu-i aducea nici o mulţumire sufletească şi suporta din ce în ce mai greu umilitoarea comedie a mariajului clandestin, cu atît mai umilitoare cu cît nu-i întrezărea sfîrşitul. Îi lipsea pînă şi posibilitatea să-şi destindă nervii practicînd un sport. Picioarele continuau să-i aducă tot soiul de necazuri. Un efort prelungit — o plimbare de o jumătate de oră, de pildă, — încingea bonturile, provocîndu-i dureri şi, la fiecare cinci-şase săptămîni, era nevoit să facă un salt pînă la Roehampton ca să-şi reajusteze protezele. Infirmitatea nu se lăsa dată uitării.

Moartea brutală a fratelui său Derick, survenită într-un accident în Africa de Sud, a sporit şi mai mult tristeţea ce părea să devină starea sa de spirit firească. Poate că fără Thelma, Douglas ar fi căzut într-o prostraţie primejdioasă. Din fericire, tînăra-i soţie găsea întotdeauna cuvîntul liniştitor care să-l smulgă din melancolie. Răbdătoare, plină de abnegaţie, ea-i potolea accesele de revoltă, îi abătea atenţia de la problemele care-l obsedau, îl făcea să se decontracteze şi să-şi recapete curajul. Bader găsise în ea femeia care-i trebuia, singura, poate, în stare să-l înţeleagă şi să-l ajute.

Într-una din duminicile petrecute la familia Stoop, Adrian i-a luat pe terenul de golf, unde avea întîlnire cu un campion local. La intrare, Douglas şi-a exprimat do-

rința, zîmbind timid, să joace și el cîteva mingi. Adrian i-a împrumutat o crosă și, îndată ce partenerii s-au îndepărtat, Bader a încercat să lovească mingea așezată la cîțiva centimetri de picioarele sale. A ratat-o cu foarte puțin, dar, dus de elan, și-a pierdut echilibrul și a căzut pe spate. A încercat din nou și rezultatul a fost același. S-a ridicat de cinci, de șase, de șapte ori, ca de fiecare dată să se regăsească pe jos. Înjura ca un birjar și turba de furie, nu atît din pricina căzăturilor — astea îl lăsau indiferent — ci de ciudă că nu izbutea să lovească mingea. A reușit abia la a douăsprezecea tentativă. Prăvălindu-se pe iarbă, a avut, totuși, satisfacția să vadă mingea țîșnind aidoma unui proiectil în miniatură. Mulțumit, a încercat s-o nimerească și a doua oară, dar... dar a fost nevoie să repete figura de douăzeci de ori, ceea ce a reprezentat, totuși, douăzeci de căzături. Apoi a reușit să lovească mingea de trei ori la rînd, căzînd însă de fiecare dată. Ar fi continuat neîndoios, dacă Thelma n-ar fi intervenit, implorîndu-l să se cruțe.

— Mă opresc numai pentru că mă rogi tu. Dar să știi că, imediat după-masă, o iau de la capăt.

Și, într-adevăr, a pornit din nou să cadă, să se ridice și să cadă la loc. Căderea părea inevitabilă, indiferent dacă lovea mingea sau nu. De îndată ce mișcarea umerilor și a brațelor deplasa greutatea corpului dincolo de ecartamentul picioarelor, pierdea echilibrul și se trezea pe jos. La a douăzecea sau, poate, treizecea tentativă, i-a venit ideea să reducă amploarea mișcării. De data aceasta, a nimerit mingea, s-a clătinat, dar și-a regăsit instantaneu echilibrul. Săltînd capul, i-a adresat Thelmei un zîmbet triumfător :

— Ai văzut ?

— Da, dragule. Cred însă că pentru azi ar fi cazul să te mulțumești cu atît.

— Nici gînd !

N-a acceptat să se potolească decît după ce a reușit patru lovituri consecutive. În week-endul următor, și-a reluat ceea ce botezase el „antrenamentul meu personal". Thelma a avut grijă să nu protesteze în nici un fel. Înțelegea că Douglas dobîndise o victorie de care avea mare nevoie ca să respingă asaltul gîndurilor sale negre. La capătul zilei, din zece mingi lovea nouă și fără nici o cădătură.

Adrian Stoop a clătinat din cap :

— Asta-i bătrîne, de acum te-ai ars. Cînd te prinde patima golfului, greu să mai scapi de ea.

Douglas nici nu-și dorea așa ceva. Venea, duminică de duminică, pe teren și, la capătul unei luni, era capabil să „facă" trei-patru găuri într-o singură zi. La povața secretarului clubului s-a înscris pentru tot anul, iar Thelma, fericită să-l vadă că-și recăpătă pofta de viață, i-a devenit caddy *, un caddy fermecător, plin de entuziasm, gata oricînd să-și poarte în slăvi domnul și stăpînul. Dealtminteri, pe binemeritate. Douglas a înregistrat progrese stupefiante. Către sfîrșitul lui august „făcea" șase găuri la rînd, iar la începutul lui octombrie a atins cifra de optsprezece. În ultima duminică din noiembrie, a ajuns, pentru prima oară, să joace douăzeci și șapte de găuri în aceeași zi, iar în duminica următoare, a „făcut" șaptesprezece dimineața și optsprezece după-amiaza. În seara aceea s-a întors șchiopătînd, cu bonturile numai carne vie, șiroind de sudoare, dar fericit ca un campion olimpic.

O pasiune nouă pune întotdeauna probleme noi ; iată un adevăr pe care Bader n-a întîrziat să-l constate. Piciorul protezei avea un mic joc în sensul lungimii, adică înainte și înapoi, dar deloc pe lateral. Așa stînd lucrurile,

---

* Persoană (de regulă un băiat) care poartă sacul cu crose al jucătorului și adună mingile rătăcite (N. T.)

dacă se proţăpea cu picioarele desfăcute, sprijinul se făcea doar pe latura interioară a tălpii pantofului, poziţie incomodă, dar, mai ales, teribil de nesigură. S-a plîns lui Dessouter care, după o săptămînă de căutări, a echipat gleznele cu un soi de articulaţie universală, avînd două pastile de cauciuc, datorită cărora laba piciorului căpăta un pic de joc lateral. Acum, Bader putea sta cu picioarele desfăcute şi tălpile perfect lipite de sol. Fericirea lui a durat însă numai pînă la cea de a 14-a gaură. Odată ajuns acolo, cînd să facă un nou pas, laba piciorului drept s-a desfăcut. Noroc că prevăzuse acest tip de accident şi adusese în portbagajul maşinii o pereche de proteze de rezervă. Drept pentru care s-a culcat liniştit pe iarbă, în timp ce Thelma galopa să-i aducă un nou picior. Peste cîteva zile era din nou la Dessouter care a ranforsat articulaţia şi, din acel moment, riscul de a-şi mai pierde piciorul a dispărut complet.

De Crăciun a beneficiat de o nouă majorare, e drept de numai 25 lire. Lichidase datoriile şi, cum cîştiga 475 lire pe an, căsătoria lor oficială părea perfect realizabilă. Totuşi, nu se simţea fericit. Îl apăsa, din ce în ce mai tare, monotonia muncii şi începuse să caute un alt serviciu unde să aibă perspectivele pe care, aici, la Compania pentru ţiţeiurile din Asia, nu le avea. Căutări zadarnice pentru că nimeni nu părea dornic să angajeze un om cu adevărat ambiţios. Dar iată că, într-o dimineaţă — era în 1935 — deschizînd ziarul, un titlu l-a făcut să sară în sus. „Royal Air Force se cere imediat întărită". Dedesubt, textul unui discurs al primului ministru Baldwin, care proclama că frontierele Marii Britanii se află pe Rin şi că Imperiul trebuie să se reînarmeze, ca să poată face faţă unei agresiuni germane.

Limpede ca bună-ziua că o reechipare a forțelor aeriene însemna nevoie de piloți ! În dimineața aceea, Bader a fost pur și simplu incapabil să se concentreze, cît de cît, asupra lucrului. Imediat după masă a scris o lungă scrisoare lui sir Frederich Bowhill, mareșal, actualmente șef al serviciilor de cadre, care-i fusese comandant de escadrilă pe vremea accidentului.

După patruzeci și opt de ore a primit răspunsul. Sir Frederick afirma că, dacă n-ar depinde decît de el, Bader și-ar putea relua chiar și imediat locul de pilot, dar că, din păcate, nu vedea nici un fel de posibilitate să-i convingă „pe toți ceilalți care au și ei un cuvînt de spus". Timp de o săptămînă, Bader a fost imaginea disperării. Apoi, golful și zîmbetul încrezător al Thelmei l-au ajutat să depășească criza.

Printr-un adevărat miracol cei doi reușiseră să păstreze taina căsătoriei lor. Se obișnuiseră și cu traiul separat ; la urma urmei, fie că-i vorba de aviație sau de marină, soții stau, uneori, despărțiți cu anii. În general însă, Douglas și Thelma se aranjau să-și petreacă week-endurile la cîte un motel (atunci cînd erau în fonduri), sau la bunica ei, dar acolo, evident, trebuiau să salveze aparențele. Așa a mai trecut un an și în ajunul Crăciunului, Bader a beneficiat de cea de a treia majorare a salariului, ceea ce ridică venitul său anual la 505 lire. După socotelile lor, 500 de lire erau suficiente ca să poată duce o existență normală pentru orice pereche de tineri căsătoriți. Ei erau însă nevoiți să economisească vreo sută de lire pentru nuntă. N-a fost însă să fie așa. În primăvară, Douglas a făcut praf o bielă. Costul reparației : 30 de lire. În august, pe cînd se plimba cu un prieten, a tamponat un Rolls-Royce care frînase brusc, la cîțiva metri în fața sa. Alte

30 de lire. Săptămîni de-a rîndul, Thelma nu auzea altceva, în visele sale, decît glasul spăsit al logodnicului care o anunța la telefon : „Scumpo, i-ar am bușit mașina !".

De Crăciun, un nou spor de 35 de lire. De data aceasta era ferm decis să nu mai aștepte :

— Cutremur să fie, dar în anul care vine ne căsătorim „oficial" !

De așteptat, au mai așteptat însă cam zece luni. În septembrie, Thelma a închiriat un apartament, într-un imobil nou de pe West Kensington. Ceremonia religioasă urma să aibă loc la 5 octombrie ; se împlineau exact patru ani de la trista căsătorie la oficiul stării civile. În ultimul moment a survenit însă ceva neprevăzut : voind să îngenuncheze, în cadrul repetiției organizate în ajunul evenimentului, Bader s-a întins pe burtă cît era de lung. Toți cei prezenți au pufnit în rîs. Cea de a doua tentativă s-a soldat cu același rezultat, spre marele amuzament al întregii asistențe. Singurul care n-a rîs a fost Douglas ; își dădea seama că nu va putea îngenunchea niciodată normal, din pricina picioarelor sale metalice, care refuzau să se îndoaie.

— Firește, e din cale afară de caraghios ce se întîmplă, dar mă întreb cum mă descurc mîine, a bombănit el.

Pînă la urmă, Geoffrey Darlington, cavalerul său de onoare, a promis că va vorbi cu pastorul și-i va smulge permisiunea ca Douglas și Thelma să rămînă în picioare în timpul binecuvîntării. Grație acestei intervenții, ceremonia s-a desfășurat fără nici un incident. Părinții și prietenii erau atît de fericiți să-i vadă, în sfîrșit, uniți după atîtea necazuri, încît nici Douglas, nici Thelma n-au avut curajul să le spulbere iluziile. Mai tîrziu, la banchetul de nuntă, organizat la locuința părinților fetei, șampania s-a pornit să curgă fluviu și, pentru prima oară în viață, Douglas

a dat uitării principiile sale anti-alcoolice. Văzîndu-l cum a golit pe puţin cinci cupe, socrul său, colonelul Addison, nu s-a putut abţine de la o reflecţie făcută cu jumătate de gură :

— N-aş fi crezut niciodată că un om poate să bea atîta şi să se ţină, totuşi, pe picioare, mai cu seamă cînd sînt artificiale. Hotărît lucru, băiatul acesta e cu totul deosebit !

Pe la ceasurile şase, tinerii însuraţei au plecat pentru cea de a doua lor lună de miere. Mai întîi s-au oprit la Farnborough, la popota Corpului blindat, ca să anunţe prietenilor de acolo vestea cea mare. Alte cupe de şampanie „în chip de carburant". Bader n-a ştiut niciodată cum a ajuns, cu cîteva minute înainte de miezul nopţii, la hotelul *Şopîrla*, situat exact vizavi de pensiunea unde, în urmă cu patru ani, se căzniseră în van să ronţăie fursecurile granitice ale „doamnei care-i tot ce poate fi mai respectabil". A doua zi dimineaţa, s-a trezit într-o stare de mahmureală îngrozitoare, prima şi cea din urmă din viaţa sa. Şi, întocmai precum corbul din fabulă, s-a jurat, ce-i drept cam tîrziu, că a doua oară n-o să se mai lase dus.

La prima lor şedere aici, nimeni nu ştiuse că sînt în voiaj de nuntă ; acum, însă, toată lumea era la curent. Ziarul *Daily Mirror* publicase o fotografie de-a lor în momentul în care ieşeau din biserică, avînd ca legendă : „Iată un bărbat curajos", iar farmacistul din sat expusese pagina cu pricina în vitrină. Curînd, Douglas şi Thelma ajunseseră la exasperare din pricina privirilor înduioşate ale localnicilor. Ei care începuseră să se considere un cuplu vechi ! Cînd, după cincisprezece zile, au revenit la Londra, au fost fericiţi să se instaleze în noul apartament şi să închidă uşa curiozităţii şi indiscreţiei generale.

Pînă atunci, actele şi gesturile unui oarecare Hitler nu-l interesaseră defel pe Douglas Bader. Iminenţa unui

conflict armat i-a apărut abia după München. Un conflict care, după toate probabilităţile, avea să-i ofere şansa de a reveni în rîndurile R.A.F. În aprilie 1939, cînd Hitler ocupa ce mai rămăsese din Cehoslovacia, a aflat că prietenul său Geoffrey Stephenson fusese afectat la Ministerul Aerului. Or, Stephenson era amic intim cu mareşalul Charles Portal, desemnat recent la direcţia personalului. Exista deci o posibilitate, pe care Bader a exploatat-o de îndată. I-a scris lui Portal şi, invocînd confreria „Bătrînelor ciubote *, i-a solicitat admiterea la un curs de perfecţionare, astfel încît să fie pe deplin pregătit în momentul în care va izbucni războiul. Primele rînduri ale răspunsului păreau decepţionante : „Mi-e teamă că, în timp de pace, îmi va fi cu neputinţă să aprob înscrierea dvs. ca pilot rezervist..." La sfîrşitul scrisorii, însă, figura un paragraf mai mult decît promiţător : „Fiţi însă convins că, în eventualitatea unui război, vom fi extrem de fericiţi să putem conta pe dvs., bineînţeles sub rezerva aprobării comisiei medicale."

Din acea zi, oricît de monstruos ar părea, Bader a început să dorească frenetic izbucnirea războiului. Înspăimîntată la ideea că soţul ei ar putea să se arunce în vîltoare, la bordul unui avion de vînătoare, Thelma a încercat, din răsputeri, să-l facă să-şi schimbe intenţiile. Douglas rămînea surd. La rîndu-i, colonelul Addison pretindea că nici măcar nu va fi primit de „domnii aceia de la Whitehall" **. La asta tînărul răspundea printr-o ridicare de umeri :

---

* Asociaţie formată imediat după primul război mondial, grupînd piloţi francezi şi britanici. H. Coandă a făcut şi el parte din ea (N.T.).

** Sediul Ministerului de război al Marii Britanii (N.T.)

— Dacă va fi nevoie, tuna el, mă voi așeza pe treptele Whitehallului și voi rămîne înțepenit acolo pînă cînd o să mă lase să intru !

A doua zi după invadarea Poloniei, Thelma a fost trimisă la părinții ei, care închiriaseră un mic pavilion, la cîțiva pași de hanul *Măceși*. Toată lumea credea că, imediat după declararea războiului, Hitler va expedia cîteva sute de bombardiere asupra Londrei. Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, pe cînd își pregătea micul dejun, Bader a auzit la radio vocea tragică a lui Chamberlin anunțînd că Marea Britanie se află în război cu Germania. Pe loc a și trimis o nouă scrisoare la cabinetul lui Portal.

Lunea următoare, Compania pentru țițeiurile din Asia a început evacuarea sediului central. Cu această ocazie, șeful personalului l-a anunțat că e trecut pe lista persoanelor indispensabile și că nu riscă să fie concentrat.

— V-aș fi recunoscător dacă ați suprima numele meu de pe această listă, a protestat Bader. Pe de o parte nu sînt cîtuși de puțin indispensabil, iar pe de alta am făcut demersuri de reintegrare în R.A.F. și, cerîndu-mă ca mobilizat pe loc, risc să-mi compromiteți admiterea.

— N-o să te lase niciodată să pilotezi.

— Nu se știe. În orice caz, vreau să încerc. Prin urmare, vă rog insistent să radiați numele meu de pe lista dvs.

A fost chiar nevoie să se înfurie ca să i se facă pe plac. Dealtfel, în cursul săptămînilor care au urmat, n-a făcut decît asta. Zadarnic nenumăratele scrisori și telefoane date diverșilor săi prieteni de la minister, zadarnic insistențele pe lîngă Stephenson, zadarnic bătutul la tot soiul de uși, „sferele superioare" păreau ferm hotărîte să ignore pînă și existența sa. În sfîrșit, pe la jumătatea lui octombrie, iată o telegramă prin care e convocat în fața comisiei de selecție. A fost introdus într-o încăpere în care așteptau

vreo zece sau douăsprezece persoane, vizibil enervați cu toții. Cu coada ochiului, Bader i-a examinat pe fiecare ; după părerea lui, erau destul de bătrîni, ba chiar prea bătrîni pentru a pilota un aparat militar. Apoi a fost poftit într-un birou, în care trona un personaj important : vicemareșalul Aerului Arthur Halahan, fostul său comandant de la baza Cranwell. Halahan s-a ridicat și i-a strîns mîna.

— Mă bucur să te revăd, Douglas. Cam ce ți-ar place să faci ?

— Să pilotez, firește, Sir.

— M-aș fi mirat să fie altfel. Necazul e că eu mă ocup doar de personalul terestru.

Bader a simțit cum i se usucă gîtlejul. Să-l fi convocat oare numai ca să-i ofere o muncă pe care n-o dorea ?

— Sir, insistă el, n-aș putea accepta decît reintegrarea mea ca zburător. Serviciul la sol nu mă interesează deloc.

Halahan l-a cîntărit cu o lungă privire. Apoi, cu un gest brusc, a luat o coală de hîrtie, a așternut pe ea cîteva rînduri, a introdus-o într-un plic, pe care, după ce l-a sigilat, i l-a întins lui Bader.

— Ia-l și dă-l doctorilor. Bătrîne, îți urez mult noroc !

Odată ajuns pe culoar, Bader a săltat, gînditor, plicul în palmă. Ar fi cedat bucuros solda pe o lună să știe ce conține. Îngrijorat, dar în același timp plin de speranțe, a traversat strada și a pătruns în sediul comisiei medicale. În holul de primire, adjutantul l-a recunoscut imediat, deși, har Domnului, văzuse perindîndu-se pe-acolo destui mutilați.

— Bună ziua, domnule. Mă gîndeam eu că o să reveniți.

— Și iată că nu te-ai înșelat defel. Poate că, măcar acum, o să accepte să mă reprimească.

— Dar nu ca pilot, domnule. Așa ceva ar fi cu neputință.

— Vom vedea. Vrei să-i duci colonelului scrisoarea asta ?

După cinci minute, adjutantul a fost îndărăt.

— Fiți bun și urmați-mă, domnule, a spus el, scoțînd dintr-un sertar o fișă virgină.

Examenul a fost scurt. Vederea, auzul, gîtul, plămînii, tensiunea, inima, toate erau în perfectă stare. Cînd Bader l-a întrebat pe ultimul din examinatori dacă îl soçoate apt să piloteze, acesta a izbucnit în rîs, ca de o glumă bună. Odată fișa completată, a fost introdus în biroul colonelului. Acesta examină îndelung documentul, vizibil preocupat.

— Exceptînd chestiunea picioarelor, ești apt sută la sută, a declarat el, într-un tîrziu. Apropo, ia și dumneata cunoștință de ce scrie aici.

I-a întins biletul de la Halahan. Conținea doar cîteva rînduri :

„Îl cunosc pe acest ofițer încă de pe vremea cînd era subordonatul meu, la baza de la Cranwell. Este exact genul de om pe care-l căutăm. Dacă aptitudinile sale fizice sînt admise de medici, sînt de părere să fie reintegrat în rîndurile personalului navigant, revenind Școlii centrale de pilotaj sarcina de a verifica aptitudinile sale de pilot".

Bader i-a înapoiat scrisoarea fără nici un comentariu. Încordat, perfect lucid, avea impresia că viața sa e pe punctul de a lua o turnură decisivă. Pe neașteptate și-a amintit de întrevederea pe care a avut-o, în același birou, în urmă cu șapte ani. „...Regulamentul Majestății Sale nu conține nimic care s-ar putea aplica situației dvs...." I se va invoca, oare, același argument ? Tăcerea se prelungea. Brusc, colonelul i-a întins mîna :

— Deci, iată-te din nou printre noi, Bader. Împărtă-

şesc pe deplin părerea vice-mareşalului Halahan. Vei fi reintegrat în rîndurile personalului navigant. Fireşte, va trebui să dai un examen de pilot. Voi aviza de îndată Şcoala centrală de pilotaj.

Momentul era mult prea solemn pentru ca Douglas să dea frîu liber emoţiei care-l cuprinsese. Rosti cu glas sigur:

— Vă mulţumesc nespus de mult, Sir. Salută şi ieşi.

Conducea maşina şi se gîndea că, de aici încolo, va putea recupera anii irosiţi, că-şi va relua viaţa exact din punctul în care o frînsese accidentul. În pavilionul închiriat, familia Adison, reunită pentru ceremonia sacrosanctă a ceaiului, asculta discuri. Văzîndu-l în uşă, Thelma opri patefonul.

— Ia te uită ! exclamă ea. Ce cauţi aici ? Te-au dat afară din slujbă ?

— Dimpotrivă, am redobîndit-o pe cea pe care o avusesem înainte.

Thelma îi aruncă o privire neliniştită.

— Pesemne că eşti fericit, murmură ea, cu glas şovăitor.

Opt zile mai tîrziu, cînd tocmai începuse să devină nerăbdător, o telegramă îl vestea că trebuie să se prezinte a doua zi la Şcoala centrală de pilotaj, de la Upavon. A plecat imediat, destul de îngrijorat însă ; trecuseră şapte ani de cînd nu mai ţinuse o manşă în mînă. Nu se putea să nu fi ruginit pe la încheieturi. Ba chiar, se putea prea bine să şi pice la examen ! Cît a durat drumul a încercat din răsputeri să izgonească din suflet această nelinişte, fără să izbutească însă.

La popotă, civil printre atîţia necunoscuţi în uniformă, s-a simţit de-a dreptul stînjenit. Sentimentul acesta i-a trecut abia cînd i-a văzut intrînd pe Joe Cox şi pe grăsanul de Rupert Leigh, camarazi de-ai lui de pe vremea bazei de la Cranwell.

— Aha, iată și victima mea ! exclamă Leigh, pe un ton amenințător. Eu îți voi fi examinatorul și te previn de pe acum că n-o să-ți trec nimic cu vederea. În plus, nu uita că-s mai mare în grad și-mi datorezi respect !

Temerile sale se spulberară pe dată. Avîndu-l ca instructor pe acest băiat jovial, care-și disimula prietenia în dosul unei ferocități de operetă, examenul era ca și luat, afară doar de cazul că ar fi săvîrșit cine știe ce tîmpenie monumentală.

Îndată după terminarea prînzului, Leigh l-a pus să urce la bordul unui Harvard, avion destinat antrenamentului elevilor avansați. Bader și-a dat imediat seama că acest aparat modern nu mai avea nimic comun cu vechile Bulldogsuri. Harvard era un monoplan robust, cu carlingă plină de zeci și sute de butoane și manete, fiind înzestrat cu instrumente perfecționate complet necunoscute lui, cu eleroane, tren de aterizaj escamotabil, frîne etc. Sfinte Sisoie, ce-o să se facă cu frînele astea ! Îngrozit, nu-și putea desprinde privirea de la pedalele de frînare pe care, o știa bine, nu le va putea acționa niciodată cu delicatețea necesară. Auzindu-l cum blestemă printre dinți, Leigh izbucni în rîs :

— Nu-ți mai bate capul cu frînele ! O să le acționez eu, în locul tău. Iar de mîine, scapi și de grija asta. Harvardul este singurul avion aflat în serviciu care nu are frînă de mînă, la manșă.

I-a explicat ce e cu tabloul de bord, s-a instalat în carlinga din spate și a pornit motorul.

— Am să fac mai întîi eu un tur al terenului, după care poți să te joci cu el după pofta inimii.

Harvardul a decolat în tunetul asurzitor al motorului. Fericit să simtă vibrațiile aparatului repercutîndu-i-se în tot corpul, Bader abia dacă asculta explicațiile detaliate pe

care i le dădea Leigh. După ce a ocolit de două ori terenul, avionul a coborît și a atins solul neașteptat de lin.

— E rîndul tău acum, i-a strigat Leigh.

La drept vorbind, tocmai de acest moment se temuse Bader. Avea însă prea multe de făcut ca să-i mai rămînă și timp pentru frică. Atîtea instrumente de verificat, atîtea butoane de apăsat, atîtea manete de acționat! În sfîrșit, iată avionul așezat cu botul în vînt și... gaze la motor. Harvardul rulează, accelerează și se desprinde de pămînt cu o docilitate uluitoare, fără cea mai mică zmucitură. Cu un suspin de ușurare, Douglas se lasă pe speteaza scaunului; un minut, două, senzația de înstrăinare a mai persistat, apoi, siguranța de altă dată a revenit, iar după un sfert de ceas erau dați uitării anii cei lungi de inactivitate, crizele de descurajare, ignorată pînă și infirmitatea. În momentul în care se pregătea pentru aterizare, Leigh i-a strigat să regleze pasul elicei, să lase eleroanele și să coboare trenul. Aparatul s-a dovedit atunci ceva mai greoi decît crezuse și a fost cît p-aci să ia contact cu solul prea devreme, înainte de limita gazonului. În ultimul moment, dînd motorului un scurt șpriț, a reușit să treacă peste îngrăditură. Roțile au atins pămîntul, coada s-a plasat la orizontală, avionul a rulat lin, a încetinit, s-a imobilizat.

După cîteva clipe, Bader decola din nou. Acum se simțea în elementul său. Un ceas întreg și-a făcut toate mendrele, virînd, lansîndu-se în picaj, redresînd în șandelă, veritabil acrobat profesionist, ca să încheie cu un tonou triumfător la firul ierbii.

Cînd a coborît din avion, pe Leigh l-a umflat rîsul:

— Ei bine, bătrîne, cineva trebuie să fie complet idiot ca să-și pună întrebarea dacă poți sau nu pilota. Și, uite, ca să-mi bat nițel joc de domnii aceia, voi recomanda reintegrarea ta în rîndurile personalului navigant, sub rezerva unui curs de instruire suplimentară.

Începînd din acea zi, evenimentele s-au precipitat. Către jumătatea lui noiembrie, o scrisoare, venită din partea Ministerului Aerului, confirma ceea ce denumea el „învierea sa din morți" : era reintegrat, nu în rezerva voluntară, ci ca ofițer activ, cu gradul pe care-l avusese în momentul accidentului, dar cu o vechime egală cu anii scurși (ceea ce însemna, printre altele, și o soldă substanțial sporită). Evident, pensia îi era retrasă ; în schimb, avea să primească, în continuare, indemnizația de mutilat. („Halimaua de pe lume, și-a zis el. Pe de o parte, mi se recunoaște o capacitate de 100%, pe de altă parte, o incapacitate, tot de 100% !") Dacă aceste condiții îi convin, se spunea mai departe în scrisoare, e amabil să indice data la care se poate prezenta la baza de la Upavon ? Misiva i-a sosit într-o vineri dimineața. În răspunsul expediat fără întîrziere își anunța sosirea pentru ziua de duminică. După aceea, i-a telefonat croitorului, ca să-i comande o nouă uniformă, iar apoi, s-a dus la birou ca să-și lichideze ce mai rămăsese din treburi.

Ultimele douăzeci și patru de ore petrecute cu Thelma au fost calme, cu o ușoară tentă de melancolie. Dar cînd, duminică dimineață, cele două valize pe care le lua au fost înghesuite în minusculul portbagaj al mașinii, tînăra femeie a izbucnit, brusc, în lacrimi.

A vrut s-o cuprindă în brațe, dar ea s-a smuls și a fugit în casă. A înțeles că e mai bine să nu se ia după ea. Emoționat și plin de păreri de rău, s-a instalat la volanul mașinii și a demarat. Starea aceasta de spirit a persistat pînă la capătul drumului. Dar, la ultimul viraj, în momentul în care trecea prin fața corpului de gardă, s-a pornit, deodată, pe cîntat.

Era, în sfîrșit, din nou printre ai săi.

A doua zi dimineața, și-a luat în primire echipamentul, procedură de rutină, dar cît de plăcută pentru el ! Sergen-

tul-magazioner i-a înșirat pe masă carnetul de zbor, casca, ochelarii și alte cîteva obiecte. Apoi, a extras dintr-un dulap o pereche de cizme, superbe, atît de bine lustruite încît păreau că-s de lac.

— Nu, nu, sergent. Păstrează-ți cizmele. Nu sînt în primejdie să-mi înghețe picioarele.

— Iertare, dom' sublocotenent, dar sînteți obligat să le luați. Altminteri se descompletează echipamentul...

— Bine-e-e, dacă așa ți-e plăcerea, o să le iau, a mormăit Bader și, o oră mai tîrziu, le expedia Thelmei, care, la rîndul ei, avea să le depoziteze în fundul unui dulap.

A urmat prezentarea la raportul comandantului cursului de instruire suplimentară, în speță... Leigh. Prezentare nu lipsită de picant pentru că Leigh, care, pe vremuri, fusese subalternul său, comanda în prezent un grup de vînătoare, în timp ce el, Bader, nu era decît simplu sublocotenent, cei drept, unul dintre cei mai vîrstnici din toată aviația militară.

După dejun, Clarkson, o altă veche cunoștință de la Cranwell, l-a îmbarcat într-un Avro-Tutor, cu comenzi duble. Bader s-a descurcat perfect. Biplan solid și întrucîtva demodat, Tutorul îi convenea de minune : nu tu eleroane, nu tu tren de aterizaj escamotabil, nu tu elice cu pas reglabil ; un aparat asemănător celor pe care le pilotase cîndva. După a treia aterizare, Clarkson s-a extras din carlingă și a declarat :

— Nu văd la ce-aș mai sta aici. Ești destul de mare ca să te plimbi și singur cu gugușticul ăsta. Petrecere plăcută.

Fericit ca un copil, Douglas și-a plasat aparatul cu vîntul în față și a decolat. Era pentru prima oară, după aproape opt ani de la accident, cînd zbura neînsoțit. Cer posomorît și un vînt moderat din sud-vest mînînd agale turme de nori. Cîteva avioane se roteau deasupra terenu-

lui. Luă altitudine și se îndepărtă în direcția nord. Zece minute mai tîrziu, telefonul zbîrnîia în biroul lui Leigh.
— Dumneata ești, Leigh ? se auzi vocea glacială a locotenent-colonelului Pringle, instructorul-șef al bazei. M-am întors chiar acum. Pe cînd mă pregăteam să aterizez, m-am încrucișat cu un Tutor care făcea fițe, pe spate, la o înălțime de șase sute de picioare și exact deasupra clădirilor.
Leigh scoase un geamăt de disperare.
— Știu foarte precis cine pilota avionul, scrîșni mai departe vocea. Fii bun și spune-i să nu încalce toate regulamentele chiar din prima zi. Mulțumesc.
În timp ce rula spre hangar, după aterizare, Bader l-a zărit pe Leigh, care avea aerul că-l așteaptă.
— Să nu mai faci așa ceva, bătrîne, începu Leigh. Te rog din suflet, n-o lua iar de la capăt...
— Ce anume să nu mai fac ? întrebă Bader, pe tonul cel mai inocent.
Îi era cu neputință să explice cuiva de ce, la acest prim zbor solitar, simțise nevoia irezistibilă să treacă pe spate la o înălțime inferioară limitei admise. De fapt, lucru de care nici el nu-și dădea prea bine seama, această bruscă dorință izvorîse din amintirea ultimului său zbor și a accidentului care-i urmase.

Din ziua aceea, oribila senzație de înstrăinare, care-l deprimase atîta la sosire, a prins să dispară. Regăsea atmosfera de altă dată, cu rutinele ei, cu calda camaraderie și veselia ei exuberantă. Iar cînd, după o săptămînă, primea și noua uniformă, pe care și-o comandase, a simțit că face din nou și definitiv parte din marea familie a Royal Air Force.

La fel ca și ceilalți piloți, Bader se gîndea rar de tot la ceea ce i-ar putea aduce războiul. Existența părea calmă, ferită de amenințări directe. În Polonia, luptele se termi-

naseră prin victoria zdrobitoare a Germaniei. În schimb, pe frontul de vest, inamicul părea oprit în fața liniei Maginot și iarna ce se apropia avea, fără doar și poate, să impună un armistițiu, fie el și provizoriu.

Așa s-a și întîmplat, mai ales că iarna s-a dovedit a fi extrem de friguroasă. Într-o seară de decembrie, coborînd din mașina pe care o oprise în fața popotei, a alunecat pe gheață și s-a întins pe jos. Înjurînd ca un surugiu, s-a ridicat ca, în secunda imediat următoare, să se trezească iar la pămînt. După cinci sau șase tentative, îi devenise limpede că nu-și va putea păstra niciodată echilibrul pe lunecuș. De voie, de nevoie, a urcat treptele în patru labe. Și, ca o culme a umilinței, s-a ciocnit în prag cu doi camarazi care tocmai dădeau să iasă și care s-au oprit, izbucnind în rîs :

— Ia te uită la drăgușul de Bader, a exclamat unul, adresîndu-i-se celuilalt. Beat de nu se mai poate ține pe picioare.

L-au înhățat de subțiori și l-au adus în sala de mese, unde a avut parte de alte rîsete și glume.

— Al dracului, Bader ăsta, în public nu bea decît sucuri de fructe, iar pe șest trage la măsea ca un calic la pomană !

Amuzat, Bader s-a ferit să protesteze. A doua zi dimineață, însă, nu-i mai ardea deloc să rîdă. Gheața nu se topise și, ca atare, urma să rămînă blocat în popotă, incapabil să facă un pas afară. Pînă la urmă, Joe Cox a avut o idee genială :

— Ce-ar fi, Douglas, să-ți pui șosetele de lînă nu în pantofi, ci pe deasupra lor.

Sfatul a fost urmat și iată-l din nou mergînd aproape normal.

La începutul lui ianuarie și-a putut, în sfîrșit, realiza visul cel mare : de a pilota un avion modern de vînătoare. Pe atunci, baza de la Upavon poseda doar două aparate

de acest fel — Spitfire * și Hurricane ** — și erau cel puțin treizeci de piloți care așteptau, chiar de mai mult timp decît el, prilejul de a le încerca. În general, primul zbor la bordul acestor monoplane suscita o oarecare îngrijorare, generată de faptul că nu mai exista prezența liniștitoare a instructorului. Însă, în ceea ce-l privea pe Bader, era cuprins, în dimineața aceea, de o adîncă seninătate. Pentru un individualist ca el, Hurricane reprezenta aparatul ideal. N-a apucat bine să decoleze și s-a și simțit ca acasă în strîmta carlingă ; niciodată, pînă atunci, nu mai pilotase un avion atît de docil, de maniabil, de seducător. După-amiază, cînd a decolat din nou, s-a lansat, la început timid, apoi cu o siguranță crescîndă, în ceea ce denumea el programul său acrobatic. A fost o veritabilă revelație, astfel încît, la capătul zilei, era pur și simplu îndrăgostit de acest aparat, suplu și robust totodată. Au urmat alte cîteva ieșiri, toate pe Hurricane. Nu avea să încerce niciodată unicul Spitfire, deteriorat în cursul unei aterizări dramatice. Din pricina unei defecțiuni survenite la masca de oxigen, pilotul, cîndva titular al cupei Schneider, își pierduse cunoștința la 8 000 de metri altitudine. Și-a revenit abia cînd avionul, picînd ca un bolovan, se găsea doar la 400 de metri de sol ; a reușit să-l redreseze în ultima clipă, dar aripile, supuse unui efort fantastic, erau iremediabil torsionate.

Pe la sfîrșitul lui ianuarie, Joe Cox l-a luat de-o parte pe Bader ca să-i spună :

— În ceea ce ne privește, sîntem foarte mulțumiți de felul

---

* *Spitfire :* monoplan, monoloc ; armament : 8 mitraliere Browning 303 m/m ; viteză maximă : 570 km/h ; rază de acțiune : 600 km. (N.T.)

** *Hurricane :* monoplan, monoloc ; armament : 8 mitraliere Browning 303 m/m ; viteză maximă : 515 pînă la 530 km/h ; rază de acțiune : 900—1000 km (N.T.)

cum zbori. Ca și dumneata, dealtminteri. Acum, va trebui să dai din coate și să-ți aranjezi afectarea la un grup de vînătoare.

Imediat, Bader i-a telefonat lui Stephenson, care izbutise să plece de la minister și să obțină comanda Grupului 19 vînătoare, staționat la Duxford, același Duxford de unde, cu opt ani în urmă, Bader crezuse că va trebui să spună adio R.A.F.. Puțin îi păsa că baza de acolo e echipată cu Spitfireuri ; aparate pe care nu le pilotase niciodată. Pentru el, esențial era să găsească o unitate al cărei comandant să nu fie cuprins de istericale văzînd că-i sosește un pilot complet olog.

Înainte de plecarea în permisie, i s-a oferit posibilitatea să ia cunoștință de rapoartele referitoare la capacitățile sale de pilot. Leigh declara : „Ofițer cu aptitudini excepționale... făcut să zboare pe un aparat de vînătoare monoloc". Cox aproba și întărea chiar această opinie elogioasă. Era limpede că n-avea de ce să se teamă.

Primele patru zile de permisie au fost penibile. Thelma, deși încerca din răsputeri să-și ascundă îngrijorarea, era vizibil deprimată, și nici Douglas nu-și prea găsea locul. În sinea sa, își spune că pînă nu va obține repartizarea definitivă la o escadrilă de vînătoare nu se poate considera cu adevărat reintegrat. În sfîrșit, a primit și telegrama mult așteptată :

Sînteți afectat, începînd cu 7 februarie, la Grupul 19 vînătoare, Duxford.

Cînd a sosit telegrama, era chiar 7 februarie. Reținîndu-și lacrimile, Thelma l-a ajutat să-și facă valiza și, două ceasuri mai tîrziu, Douglas, omul cel mai fericit de pe lume, demara la volanul credincioasei sale mașinuțe.

12

Duxfordul i-a apărut teribil de schimbat. Popota era mult mai frumoasă decît pe vremuri, spațioasă, modernă, dar și sensibil mai puțin intimă. Fețele care s-au întors spre el, în momentul în care a intrat pe ușă, păreau surprinzător de juvenile ; nici unul din acești băieți nu trecuse, pesemne, de douăzeci și unu de ani. La drept vorbind, tinerețea lor n-ar fi trebuit să-l mire ; în 1933 avuseseră, el și camarazii săi, același aer candid și energic totodată. Așezat într-un colț, și-a dat seama, pentru prima oară, că, de fapt, el era cel care se schimbase. Peste cincisprezece zile, avea să împlinească treizeci de ani. O vîrstă inadmisibilă pentru un sublocotenent !

Stephenson plecase pentru patruzeci și opt de ore și Bader se pregătea mental în vederea celor două zile de plictiseală, cînd, spre marea sa bucurie, l-a văzut intrînd pe Tubby Mermangen, unul din camarazii săi de altădată, acum comandantul escadrilei 223, staționată și ea la Duxford. Întreaga seară a fost consacrată depănării amintirilor comune, astfel încît Bader și-a uitat aproape cu desăvîrșire tristețea care-l copleșise la început. Cînd, însă, singur în odăița sa, și-a scos protezele, s-a simțit, din nou, îngrozitor de bătrîn. Vrei nu vrei, dar anii pierduți nu se lasă șterși cu o simplă trăsătură de condei... „Totul o să se aranjeze, se consola el, în momentul în care mă voi afla în carlinga unui Spitfire". Din nou, însă, a trebuit să aștepte. A doua zi dimineață, escadrilele au plecat să escor-

teze convoaie maritime şi n-a mai rămas nici un Spit * disponibil. A fost nevoit să se mulţumească doar cu o plimbare fără ţel, la bordul unui Magister. În ziua următoare, aceeaşi situaţie. Din fericire, întoarcerea lui Stephenson a pus capăt acestei exasperante inactivităţi. În dimineaţa celei de a treia zile, a putut, în sfîrşit, să se caţăre la bordul unui Spitfire. Un puşti, dacă avea douăzeci de ani, s-a apucat să-i explice tabloul de bord. Deasupra turometrului se găseau butoanele postului de radio. Bader s-a chiorît la el cu o profundă neîncredere.

— Pe vremea mea n-aveam aşa ceva la bord, a bombănit el.

— Dar este foarte practic, a ripostat puştiul. Mesajele turnului de control vă ghidează, iar dumneavoastră răspundeţi cu regularitate. Dealtfel...

Şi s-a lansat în explicaţii atît de complicate, încît Bader i-a tăiat vorba, declarînd ritos că pentru primul său zbor se va dispensa de radio. Apoi a decolat, încîntat să simtă cum aparatul răspunde imediat la cele mai mici solicitări. Sigur, uriaşul motor reducea întrucîtva vizibilitatea imediată, dar s-a deprins foarte repede şi cu asta. Dar cînd, după două circuite, se pregătea pentru contactul cu solul, a avut o surpriză din cele mai neplăcute : i-a fost imposibil să comute pe poziţia „coborît" maneta care comanda trenul de aterizare. Oricît a tras şi a smucit de ea, afurisita s-a încăpăţînat să rămînă blocată. În disperare de cauză, a trebuit să apeleze la turnul de control. Din păcate, radioul, instalaţie destul de primitivă şi foarte prost reglată, pîrîia şi hîrîia, astfel încît nu a putut să deslueşască ce spune controlorul de zbor. Destul de descumpănit, a încercat din nou să acţioneze blestemata de manetă, „gîdilînd", totodată, şi pompa hidraulică. Meca-

* Denumire curentă, prescurtare de la Spitfire (N.T.)

nismul se dovedi mai puțin recalcitrant ; după cîteva clipe, roțile consimțiră să coboare și cele două beculețe verzi, care semnalizau zăvorîrea trenului se aprinseră, în sfîrșit. De aici încolo, aterizarea a fost o joacă de copil.

Acum, însă, dorința lui cea mai vie era să dea ochii cu inamicul. Dorință a cărei realizare părea destul de problematică. Duxfordul se găsea la limita sudică a sectorului atribuit Diviziei a 12-a aviație, însărcinată exclusiv cu apărarea Midlandsului, zonă industrială de o importanță vitală, care începea exact de la limita nordică a Londrei. Dealtfel, în acea perioadă, chiar și băieții din Divizia a 11-a, a cărei misiune era protejarea Londrei și a litoralului Mării Mînecii, se plictiseau de moarte.

Pe 13 februarie, comandantul de escadrilă, un „veteran" imberb, de 25 de ani, l-a luat pentru prîmul său zbor în formație. Bader era în culmea fericirii. Acum avea să le arate, și mucosului de șef și celorlalți, de ce e în stare. Reînnodînd cu trecutul, s-a plasat la un metru de avionul din vîrful formației și a rămas așa pe toată durata zborului. Ca să realizezi o asemenea performanță e nevoie de reacții ultra-rapide : conducătorul formației nu trebuie scăpat o clipă din ochi, dar, în felul acesta, nu prea vezi încotro te îndrepți. În dimineața aceea, imberbul comandant, pregătindu-se pentru aterizare, a amorsat, brusc, un picaj și a trecut, la firul ierbii, pe lîngă o baracă. Îmboldit de un instinct salvator, Bader și-a ridicat, pentru o fracțiune de secundă, privirea, strict cît i-a trebuit ca să vadă, în ultima clipă, baraca apărînd exact în fața botului Spit-ului său. Ca s-o evite, a dat din plin gaze, trăgînd, în același timp, manșa, mai-mai să și-o bage în burtă. Mugind cu toată forța motorului său, aparatul a cabrat și a țîșnit în sus. Aidoma brăzdarului unui plug, bechia a despicat în două acoperișul barăcii, pierzîndu-și în această aventură

roata. În ciuda şocului, Bader a izbutit să stabilizeze aparatul şi să aterizeze corect. Fireşte, tîrîndu-se direct pe pistă, coada s-a prefăcut într-o bizară combinaţie de table contorsionate. Pe cînd încerca să iasă din carlingă, Douglas l-a văzut apropiindu-se pe comandantul său de escadrilă, rîzînd precum un puşti căruia i-a reuşit o farsă nemaipomenită.

— Bătrîne, zău că-mi pare rău, dar eşti formidabil. Uite, nu-s nici două zile de cînd l-am făcut pe un tip să se proptească într-un copac exact cu figura asta.

N-avea să uite niciodată cele spuse atunci de Bader, preţ de vreo cinci minute bune, în legătură cu caracterul său, în general, şi cu aptitudinile sale de şef, în particular.

După cîteva zile, Douglas execută prima ieşire operaţională. Era vorba de escortarea unui convoi. Imediat după decolare, a comutat piedica butonului de declanşare de pe poziţia „stop" pe „foc", gest plin de speranţă şi, gîndea el, de o semnificaţie precisă. E ceva să ştii că ajunge o simplă apăsare a degetului gros pe buton şi toate cele opt mitraliere instalate în aripi te vor asculta instantaneu. Acum se simţea într-adevăr în plin război !

Realitatea a fost, însă, pentru el, monotonă, stupidă şi decepţionantă la culme. Nouăzeci de minute în şir, au survolat o duzină de vaporaşe, care se tîrau alene prin apele cenuşii ale coastei de est, fără să descopere măcar umbra unui avion inamic. Apoi, au revenit. Înainte de aterizare, a mutat, cu un gest iritat, piedica la loc, pe poziţia „stop". Se simţea de-a dreptul ridicol.

În perioada aceea, piloţii exersau cel puţin cinci zile din şase, repetînd cele trei metode de interceptare oficiale, etichetate „atacul 1, 2 şi 3". În cazul „atacului 1", de pildă, vînătorii se grupau prin flanc, cîte unul, în spatele coman-

dantului de formație și-l urmau așa pînă la întîlnirea bombardierului inamic. După aceea, fiecare aparat slobozea, pe rînd, o rafală și degaja, mereu în urma șefului, prezentînd, cu dezinvoltură, mitraliorului din coada bombardierului, propria sa burtă. Cu cîțiva ani în urmă, teoreticienii de la Comandamentul vînătorii decretaseră că avioanele moderne sînt mult prea rapide pentru lupta în vîrtej, așa cum fusese ea practicată către sfîrșitul primului război mondial. Bader, însă, cu mintea plină de isprăvile așilor din perioada eroică a aviației, considera această teorie drept o lamentabilă aberație, iar cele trei metode — un concentrat de inepții.

— Nu există șaptezeci de metode de atac, îi explica el, într-o seară, prietenului său Stephenson. Nu există decît una singură : să-l înconjurăm pe neamț cît mai de aproape și să-l ciuruim cu toții deodată. De ce să folosim, pe rînd, numai opt mitraliere, cînd pot fi utilizate simultan șaisprezece sau douăzeci și patru, trăgînd, în plus, din unghiuri diferite ?

— Stai, Douglas, riposta Stephenson, teoria ta e foarte seducătoare, nu zic ba, dar, la urma urmei, nimeni nu cunoaște încă precis cum se desfășoară un atac real împotriva unui bombardier care se apără pe viață și pe moarte. De unde știi cum se vor petrece, în realitate, lucrurile ?

— Uite că cei din războiul trecut s-au priceput, iar datele de bază au rămas aceleași. Ai să vezi, în ziua în care bombardierele friților se vor decide să vină, zic, ai să vezi atunci cîte parale fac metodele oficiale de atac. Numai că s-ar putea ca noi să nu ne mai întoarcem la bază, ca să le povestim domnilor stat-majoriști ce-a fost acolo sus. Ceva rămășițe se vor găsi, nu-i vorbă, dar ele vor fi ale noastre și nu ale bombardierului...

— Hotărît lucru, mormăi un pilot, cînd Bader și-a băgat ceva în cap, e cu neputință să i-o mai scoți.

— Pentru că știu că am dreptate. Vă închipuiți cumva că neamțul o să continuie să zboare frumușel, în linie dreaptă, în timp ce vesela noastră gașcă se va alinia în spatele lui ca să-i expedieze, pe rînd, cîte o rafală ? Eu unul aș crede, mai degrabă, că va începe să zigzagheze, să urce, să coboare, să degajeze, mă rog, că se va agita ca un drac într-o cristelniță. Și, mai gîndiți-vă, vom avea de-a face cu o formație întreagă, care se va grupa ca să concentreze focul mitralierelor din coadă. Ce, inginerii noștri, cînd au montat turelele pivotante pe bombardiere, au făcut-o așa, ca să se joace ? Ce avem noi, au și nemții, de asta puteți fi siguri !

Din nefericire, aceste argumente n-au putut atinge „sferele superioare" unde se elaborau principiile tactice și, așa stînd lucrurile, sublocotenentul Bader continua să-și urmeze, în modul cel mai stupid, comandantul de patrulă în simulacrele de atacuri împotriva unor bombardiere Wellington care, pline de gentilețe, zburau în linie dreaptă și nu rispostau niciodată. Timp de cîteva săptămîni a izbutit să-și stăpînească, de bine de rău, dar mai mult de rău, iritarea. Apoi, într-o seară, pe cînd escadrila se întorcea dintr-o misiune de escortare a unui convoi, și-a dat seama că șeful formației a pierdut drumul. Noaptea stătea să cadă, ceața urca spre norii joși și nu era deloc momentul să orbecăiască pe deasupra țarinilor. Știind exact unde se află, pentru că studiase, în prealabil, temeinic harta, Bader s-a plasat cu îndrăzneală în fruntea escadrilei, și-a legănat aripile, a virat de bord și i-a adus pe toți la Duxford. Izbucnirea a avut loc apoi, în intimitatea cămăruței sale.

— M-am săturat, mă auzi, Stephenson, m-am săturat ! Cît timp o să mai fiu pus să zbor în coada mucoșilor ăștia ? S-ar putea ca pe Spitfire să mai fiu novice, dar, în mate-

rie de pilotaj pur, am de trei ori mai multă experienţă decît ei. Ca să nu spun că mai sînt şi din ăia care-şi conduc formaţia de-a dreptul ca nişte idioţi. Unul mă bagă într-o baracă, altul rătăceşte drumul... două istorii dintr-astea îmi ajung, zău aşa, şi încă cu prisosinţă. Să fiu al naibii, sînt gata, oricînd, să mor în luptă, dar n-am nici un chef să-mi fac zob mutra la antrenament !

— Bun, bun, potoleşte-te, i-a răspuns Stephenson. O să încerc să aranjez lucrurile. Văd eu ce fac...

Chiar de a doua zi, dimineaţa, numele lui Bader figura pe tabloul de afişaj printre comandanţii de patrulă.

Mîndru, dar şi sigur pe sine, Bader şi-a luat noua funcţie foarte în serios : patrulare de recunoaştere, escortă, antrenamente de zbor în formaţie de luptă şi chiar atacuri în stil oficial, după metoda „ia-te după comandant". Abia la sol, cînd comenta exerciţiul, tactica aceasta era condamnată cu o ironie muşcătoare.

Era perioada „războiului caraghios" * şi Thelma, uitîndu-şi, încetul cu încetul, spaimele iniţiale, începuse să se deprindă cu ideea de a avea un soţ în aviaţia de vînătoare. În ceea ce-l privea, Douglas era mai mult decît fericit : pilota şi deţinea o funcţie de comandant, e drept, foarte mică, dar care comporta, totuşi, o anumită responsabilitate. Pentru moment, nici nu şi-ar fi dorit mai mult. Azi, mîine sau poimîine, încăierarea cea mare avea să se producă şi el o aştepta cu deplină încredere, deşi aparatele nu fuseseră înzestrate încă nici cu plăcile de blindaj, care să protejeze spatele pilotului, nici cu rezervoare cu obturare automată.

---

* „Drôle de guerre", expresie născocită de francezi, în perioada în care operaţiile militare, stabilizate pe Linia Maginot (considerată inexpugnabilă), se reduceau la insignifiante ciocniri de patrule, tiruri sporadice de artilerie şi bombardamente... cu manifeste. (N.T.)

La vreo cincisprezece zile de la avansarea sa în funcția de comandant de patrulă, Tubby Mermangen l-a luat de o parte că să-l anunțe că grupul său de vînătoare urmează să primească Spitfireuri, în locul vechilor Blenheimuri, și că, în plus, cîțiva dintre piloții săi vor fi afectați altor unități.

— Aș avea nevoie, adăugă el cu o prefăcută nepăsare, de un bun comandant de escadrilă. Evident, pentru nimic în lume n-aș vrea să-i fac o figură urîtă lui Geoffrey Stephenson, dar dacă e de acord să te lase să pleci, ai accepta să vii la mine ?

— Ba voi fi chiar încîntat. Comandant de escadrilă, ce-i de colo ?...

— Atunci, totul e în ordine. Am să discut cu Geoffrey — sper să-l conving — și, apoi, să aranjez cu șeful cel mare, transferul tău.

A doua zi, dimineața, eterna operațiune de însoțire a unui convoi căpăta o savoare cu totul nouă. Știa că, exceptînd un incident de ultim minut, „șeful cel mare", în cazul de față generalul Leigh-Mallory, își va da imediat aprobarea. Dealtfel, ziua se anunța mai bună decît cele precedente. Tocmai își adusese patrula la baza avansată de la Horsham, unde trebuia să aștepte ordinul de misiune, cînd telefonul care-i lega de sala de operații sună cu insistență. Ofițerul de serviciu ridică receptorul, ascultă cîteva clipe și se porni să zbiere :

— Decolarea imediat ! Un avion neidentificat, la 10 kilometri sud de un convoi navigînd în largul coastelor de la Spithead !

Bader, ocupat cu sorbitul ceaiului, a împins ceașca cît colo și, cu pasul său de rățoi, a pornit pe cît putea mai repede în urma piloților, care goneau spre aparatele lor. Un avion neidentificat ! Să fie, în sfîrșit, inamicul ?

Centurile de siguranță au fost prinse într-o clipă, demarorul apăsat. Motorul, încă fierbinte, a pornit imediat și aparatul a început să ruleze pe pista de gazon. Cînd cele două Spituri ale patrulei l-au depășit și, ceva mai încolo, s-au desprins de sol, Bader a fost cuprins de o senzație bizară : avionul părea ciudat de greoi, incapabil să ia viteză. Maneta de gaze era dată la maximum, în mod normal aparatul ar fi trebuit să fie pe punctul de a decola. Se apropia însă de marginea gazonului, îndreptîndu-se direct spre un mic zid de cărămidă. În ultimul moment, trăgînd cu disperare de manșă, a izbutit să ridice botul aparatului, dar nu și să-l desprindă de pămînt. Cabrat aidoma unui cal care se pregătește să sară un obstacol, avionul continuă să ruleze pînă în momentul în carte trenul de aterizaj acroșă zidul și fu smuls. Lansat cu peste 100 de kilometri la oră, Spitfireul a trecut prin obstacol, plonjînd în arătura care se întindea de partea cealaltă. Botul s-a proptit în pămînt, coada s-a ridicat — timp de o clipă, Bader a crezut că va capota — apoi coada a revenit și, într-un scrîșnet infernal de tăblărie mototolită, avionul a luat-o pe burtă de-a curmezișul țarinei.

La fel ca și atunci cînd s-a produs primul său accident, șocul i-a încețoșat mintea, golind-o de orice luciditate. Iar cînd Spitfireul s-a oprit, în sfîrșit, stîrnind un uriaș nor de praf, cupola de plexiglas a carlingei, proiectată în față, l-a izbit năpraznic peste ceafă. A scos un țipăt de durere, urmat imediat de o strașnică înjurătură. Încetul cu încetul, creierul reîncepu să funcționeze. Înregistra liniștea adîncă din juru-i, atît de adîncă încît distingea imperceptibilele pîrîituri ale metalului adus aproape la incandescență și care acum se răcea treptat. Cu un gest mașinal a tăiat contactul în timp ce privirea parcurgea tabloul de bord cu speranța să descopere cauza accidentului. Și a des-

coperit-o. Sărea de-a dreptul în ochi : butonul negru al regulatorului elicei rămăsese în poziția „pas mic" !

Sfinte Sisoe ! Să i se întîmple tocmai lui așa ceva, clasica scăpare din vedere a debutanților ! A înfundat, cu un gest furibund, butonul, după care s-a strecurat afară, constatînd, cu feroce sarcasm, cu cît e mai ușor să ieși dintr-un Spit atunci cînd stă direct pe burtă. Trecînd prin spărtura pe care avionul o făcuse în zidul de cărămidă, a ajuns pe teren, exact în momentul în care soseau ambulanța și mașina pompierilor. Ambulanța l-a adus cu toată viteza pînă la baraca de unde erau dirijate operațiile, în fața căreia se găsea un Spitfire disponibil. S-a cățărat în carlingă, a avut grijă să treacă elicea pe „pas mare" și a decolat în trombă, ca să-și ajungă din urmă coechipierii.

I-a găsit rotindu-se pașnic deasupra convoiului. Timp de o oră și jumătate, patrula a explorat împrejurimile, fața căreia se găsea un Spitfire disponibil. S-a cățărat în întoarcerea la Duxford, pradă unei cumplite migrene, Bader era un pachet de nervi și de arțag. Fără să mai dea pe la popotă, s-a îndreptat cu pași greoi spre camera lui. Probabil se rănise fiindcă abia mai mergea. Abia cînd s-a dezbrăcat, ca să se întindă pe pat, și-a dat seama de ce fiecare pas îl costa un asemenea efort : ambele gambe ale protezelor erau îndoite de la mijloc, astfel încît picioarele căpătaseră o pronunțată arcuire. Pesemne, fuseseră prinse sub pedalele palonierului. Holbîndu-se la ele cu o privire vag aiurită — în momentul accidentului nu simțise absolut nimic — a încercat să-și imagineze cam ce s-ar fi întîmplat dacă nu și-ar fi pierdut înainte picioarele adevărate. De ghicit nu era deloc greu : acum s-ar fi aflat pe o masă de operație și un chirurg, după o rapidă examinare a oaselor sfărîmate, și-ar fi întins mîna după bisturiu și fierăstrău și i-ar fi amputat ambele picioare. În primul

moment, l-a trecut chiar un fior retrospectiv, dar, încetul cu încetul, i-a apărut și latura caraghioasă a situației. Zîmbind, și-a scos protezele torsionate, și-a pus perechea de rezervă și, deschizînd ușa, a strigat după ordonanță. Ostașul s-a prezentat în pas alergător, iar Bader i-a întins „picioarele" accidentate :

— Ia-le, bagă-le într-o lădiță și expediază-le fabricantului.

Apoi, încîntat că obținuse micul efect dorit — pietrificat, ostașul oferea însăși imaginea stupefacției — s-a trîntit pe pat. Dar, după un minut, o altă idee i-a trecut prin minte și atunci s-a pornit, din nou, pe înjurături.

Nici Leigh-Mallory și nici un alt general, comandant al unei divizii aeriene, n-avea să încredințeze soarta unei escadrile unui imbecil în stare să vrea să decoleze cu elicea reglată la „pas mic". Cu alte cuvinte, acel „incident de ultim minut" s-a produs și avansarea sa putea să fie ratată...

În următoarele patruzeci și opt de ore nu s-a produs nimic. În cea de a treia zi, vice-mareșalul Aerului, în turneu de inspecție, a vizitat Duxfordul, iar apoi l-a convocat pe Bader.

— Ia loc, locotenente. Am aflat că superiorul dumitale, comandorul Mermangen, intenționa să te ia comandant de escadrilă.

Neștiind ce să răspundă, Bader a tăcut. Impasibil în aparență, era la fel de crispat ca și în ziua în care așteptase verdictul medicilor. Dar nici Leigh-Mallory nu părea grăbit. Chipul său grav, cu bărbia pătrată, evoca masca indiferentă a jucătorului de pocher aflat pe punctul de a face un relans formidabil.

— Văd din raport că ai decolat cu elicea la „pas mic" și, ca urmare, ai transformat un Spitfire într-un morman de fierăraie, a reluat, în sfîrșit, generalul.

— Întocmai, Sir.

— Ceea ce e perfect ridicol, nu-i aşa ? Nu încerci să invoci nici o circumstanţă atenuantă ?

— N-am nici o scuză, Sir.

— Într-adevăr, pentru asemenea tîmpenii nu există scuze. Acestea fiind spuse, începînd de mîine eşti afectat Grupului 222 vînătoare, în funcţia de comandant de escadrilă.

Avansarea a avut imediat mai multe consecinţe.

În primul rînd, i-a dispărut, de pe o zi pe alta, penibila senzaţie de a fi un adult obligat să se reaşeze în bancă şi să dea un examen rezervat copiilor.

În al doilea rînd, Thelma a fost instalată la un han aflat chiar la ieşirea din Duxford.

În al treilea rînd, Bader le-a explicat piloţilor escadrilei sale că metodele oficiale de interceptare erau de-a dreptul groteşti avînd, în cel mai fericit caz, valoarea unui exerciţiu.

Patroana hanului era o muiere impresionantă, cunoscută prin împrejurimi sub denumirea de Marea Morsă, din pricina unei mustăţi negre, veşnic zbîrlite. Deprinsă să-şi terorizeze clienţii, s-ar fi năpustit, fără doar şi poate, şi asupra Thelmei, dacă Bader n-ar fi intervenit. La drept vorbind, intervenţia a fost scurtă : doar cîteva fraze punctate de lovituri de pumn în masă, iar Marea Morsă a priceput că, pentru întîiaşi dată, dăduse peste unul mai ceva ca ea. Subjugată, s-a transformat în cea mai fermecătoare gazdă, îngăduindu-i Thelmei să schimbe aranjamentul mobilelor din odaie, corcolind-o din răsputeri, ba aducîndu-i chiar micul dejun la pat. Odată în plus, dinamismul autoritar al unui om diminuat fizic făcuse minuni.

La 2 mai, un nou grup de vînătoare, al 66-lea, s-a instalat

la Duxford. De cum a trecut pragul popotei, comandantul noilor veniți l-a strigat, vesel, pe Bader :

— Mă vezi, bătrîne ? Am făcut ce-am făcut și am scăpat de direcția centrelor de instrucție !

Era Rupert Leigh. Vechii camarazi de la Cranwell se aflau, din nou, împreună : Stephenson, Leigh și Bader.

După o săptămînă, veselia lui Leigh făcu loc unei surde iritări. Acesta să fie războiul, veșnicele zboruri de antrenament, plicticoasele însoțiri de convoaie ? !

În zorii zilei de 10 mai, aflară, însă, că Hitler trecuse la ofensivă pe frontul de vest.

Cu toții credeau că acum le va veni și lor rîndul. Apoi, constatînd că nu apare nici o schimbare în viața de toate zilele, piloții au început să cîrtească. Le era teamă ca nu cumva războiul să se termine înainte ca ei să cucerească ceva lauri. Ziarele și radioul transmiteau tot soiul de știri încîlcite, dar aviatorii de la Duxford ignorau dramatica evoluție a bătăliei pentru Franța — ce importanță pot avea luptele terestre ? — și blestemau la gîndul că numai cei de pe Hurricane aveau bafta „să frece ridichea Luftwaffei". Într-un cuvînt, se comportau întocmai unor cîini de vînătoare ținuți în lesă, prea excitați ca să-și dea seama că vînatul lor avea colți redutabili. Deocamdată, ei își reprezentau războiul ca un sport eroic, condimentat cu senzații tari și primejdii glorioase.

La 22 mai, febrila așteptare s-a încheiat, dar într-un fel oarecum neașteptat. O mașină s-a oprit în fața barăcii care adăpostea sala de operații, din ea a țîșnit Mermangen și a început să strige :

— Schimbare de cantonament ! Plecarea la orele 15. Destinația : Kirton-in-Lindsay.

Au izbucnit urale, dar apoi careva s-a găsit să întrebe cam pe unde dracu' se mai află și Kirtonul ăsta.

— E în nord, a mîrîit Bader. Pe lîngă Grimsby.
— Hristoase ! a exclamat un aspirant. Păi ăştia îşi bat joc de noi !

La prima vedere, avea dreptate. În timp ce luptele se desfăşurau cu înverşunare în Franţa, adică în sud, ei erau trimişi în nordul ţării. Odată ajunşi la noua bază, au încercat să afle pentru ce au fost aduşi aici. Explicaţia a venit abia a doua zi : escortă de convoaie !

Pe 27 mai, au sosit plăcile de blindaj, pe care mecanicii le-au montat în spatele scaunelor. Reacţia piloţilor a fost sarcastică, deşi recunoşteau grija R.A.F. pentru securitatea lor ; la ce bun să fie protejaţi, dacă pînă acum n-au dat nasul cu nici un hitlerist ?

În aceeaşi noapte, Bader a fost sculat din somn de o mînă care-l zgîlţîia cu o respectuoasă vigoare, în vreme ce o voce repeta, insistentă :
— Treziţi-vă, dom'locotenent, treziţi-vă !

Cînd a făcut lumină, privirea sa, încă împîclită, a deslușit, vag, chipul ordonanţei.
— Grupul a primit ordin să decoleze, la ora 4, cu destinaţia Martlesham. Cum e 3...
— Dar, ce s-a întîmplat ?
— Nu ştiu, se pare că e ceva urgent...

Pe jumătate adormit, Bader şi-a pus protezele, s-a îmbrăcat şi a pornit să-şi scoale oamenii. Pe coridor s-a întîlnit cu Mermangen, gata echipat de zbor.
— Am primit ordin să nu luăm cu noi nimic care ar putea îngreuia aparatele, i-a spus acesta. Am un presentiment ciudat. Probabil, e o chestiune destul de gravă.

Zorile abia învăpăiaseră cerul cînd grupul se formă deasupra terenului şi luă direcţia est. După o jumătate de oră, aparatele aterizau, trei cîte trei, pe aeroportul de la Martlsham, situat la cîţiva kilometri de coasta răsăriteană a ţării. Piloţii unui alt grup, sosit ceva mai devreme, îşi beau ceaiul, stînd lîngă aparate. Bader s-a apropiat de ei şi l-a întrebat pe un tînăr sublocotenent, îmbrăcat într-o salopetă albă de zbor, ce se întîmplă.

— Habar n-am, domnule, i-a răspuns sublocotenentul, un băiat de o frumuseţe uluitoare, un pic teatrală : o cicatrice îi brăzda obrazul, făcîndu-l interesant. Pînă-n prezent, mister total. Vă tentează o ceaşcă de ceai, domnule ?

După cîteva minute, Mermangen, care plecase să afle despre ce-i vorba, s-a înapoiat şi şi-a adunat comandanţii de escadrilă.

— Patrulare la Dunkerque, altitudine 12 000 picioare, a anunţat el. Decolăm imediat cum se face plinul avioanelor. E tot ce vă pot spune. Parcă am înţeles că s-ar opera o evacuare.

Oricît de neverosimil ar părea astăzi, dar, pe vremea aceea, numele portului francez Dunkerque nu însemna absolut nimic pentru marea majoritate a englezilor. Armata învăluise într-o taină absolută proiectul de evacuare a trupelor britanice, aşa încît nici militarii, nici civilii nu ştiau că, în acea zi, plajele din faţa Mînecii erau înţesate de combatanţi sleiţi de puteri, că tone de material de război

se îngrămădeau în orășelul strivit de bombe și că, dacă nu se petrecea un miracol, întregul Corp expediționar englez urma să fie nimicit.

Decepția piloților era totală : încă o misiune de patrulare...

Au decolat, patru patrule a cîte trei aparate fiecare, au urcat normal pînă la 9 000 de picioare, apoi s-au înfundat într-o îngrămădeală de nori ca de vată, care se întindeau pînă la orizont. La o mie de picioare mai sus, au țîșnit brusc din vălătucii albi și, urcînd pînă la altitudinea prescrisă de 12 000 de picioare, s-au îndreptat spre coasta franceză, menținîndu-se în aceeași formație de paradă. Dacă un singur Messerschmitt 109* ar fi apărut în spatele lor, i-ar fi putut doborî pe toți fără să primească un glonte. Drept în față, dar încă foarte departe, Bader a văzut un nor negru și ciudat, care se înălța deasupra stratului lăptos pe care-l survolau. Aproape în aceeași secundă, glasul lui Mermangen a răsunat în căști :

— Acela trebuie să fie obiectivul nostru, unde-i trîmba aia uriașă de fum. Probabil, de la rezervoare de petrol incendiate.

Neștiind ce să facă, s-au apucat să se rotească în jurul coloanei de fum. Mermangen ar fi vrut să coboare sub plafonul de nori, dar controlorul de zbor spusese „12 000 de picioare" și, în lipsa lor de experiență, considerau această indicație drept ordin. În jurul lor, cerul rămînea dezolant de gol și, după o oră și jumătate, Mermangen își mînă turma îndărăt, spre nord-vest. N-avea de unde să știe că

---

* Me. 109, monoplan, monoloc ; viteza maximă : 560 km/h. ; armament : 2 mitraliere cal. 7,9 m/m și 2 tunuri cal. 20 m/m ; autonomie : 650 km (N.T.)

sub vata norilor, stoluri de Stukasuri *, executînd picaj după picaj, răscoleau sub bombe nisipul însîngerat al plajelor, iar Messerschmitturi mitraliau, în zbor razant, mii de oameni lipsiți de apărare.

În timp ce se apropiau de coasta Angliei, li s-a comunicat, prin radio, să aterizeze la Manston, dar, după cîteva minute, ordinul a fost contramandat, trimițîndu-i la Duxford. De acolo au fost expediați, imediat, la Hornchurch, o bază de vînătoare situată la vreo douăzeci de kilometri est de Londra. „Ce brambureală!", bombăneau piloții. Ajunși la noua destinație, au rămas cu ochii holbați văzînd niște aviatori umblînd de colo pînă colo, cu pistol vîrît în carîmbul cizmei drepte, cu obrajii năpădiți de o barbă de cîteva zile. Li s-a explicat că acești oameni se bătuseră în Franța și că știau ce-i acela războiul. Dar băieții din Grupul 222, blazați de săptămînile și lunile cînd patrulaseră de pomană, n-au fost impresionați.

— O fac pe nebunii! Parcă-s cowboys, nu alta!

La trei și jumătate dimineața, Bader a fost trezit din nou.

— Decolarea peste o oră, domn'locotenent, la 4,30, l-a anunțat ordonanța.

Hotărît lucru, nu mai era de glumă!

De data aceasta zburau la 3 000 de picioare, avînd deasupra un plafon masiv de nori. Cînd au ocolit promontoriul nordic, ca să lase Doversul pe dreapta, Bader a fost cît p-aici să scoată un strigăt de surpriză. Pornind din estuarul Tamisei, din rada Doversului, din toate golfurile

---

* Denumirea exactă: Junkers 87; bombardier în picaj, monoplan, monomotor; echipaj doi oameni; încărcătură: o bombă de 500 kg sub fuselaj, plus 4 de 50 kg sub aripi; armament: 3 mitraliere cal. 7,9 mm; viteza maximă: 371 km/h; raza de acțiune: cca 1 300 km; o sirenă extrem de stridentă mărea efectul psihologic al atacului (N.T.)

şi limanurile coastei, nenumărate mici ambarcaţii navigau, convergent, spre sud-est, zebrînd cenuşiul mării cu şiruri interminabile de iahturi, baleniere, pescadoare, remorchere, vaporaşe cu zbaturi, flancate, din loc în loc, de silueta masivă a unui crucişător sau distrugător. Capătul îndepărtat al acestui incredibil cortegiu atinsese deja zona unde fumul dens al ţiţeiului incendiat îşi proiecta umbra mişcătoare pe linia joasă a ţărmului.

Aparatele zburară de-a curmezişul plajelor gălbui de la Gravelines, ca să se îndrepte spre cele de la Dunkerque. La început, soldaţii, îngrămădiţi la liziera oraşelului, semănau cu un furnicar răscolit, apoi, pe măsură ce distanţa se micşora, cu miriade de muşte negre, vînzolindu-se pe nisip. Ai fi zis că este plaja de la Brighton, în prima zi de vacanţă, dar nu era nici un fel de vacanţă şi Bader, cu fălcile încleştate, începea să-şi facă o idee ceva mai precisă despre război. Avangarda micilor ambarcaţii despica, încetişor, apele verzi, legată de ţărm printr-un şirag de bobiţe negre, capetele şi umerii celor care aşteptau să se îmbarce.

— Inamic la ora 12 * ! răsună un glas în căşti.

Bader le-a descoperit aproape simultan : zece-douăsprezece aparate, la circa cinci kilometri distanţă şi uşor pe dreapta. La început păreau că vin direct în întîmpinarea formaţiei britanice şi Bader a putut distinge net cele două motoare ale Messerschmitturilor 110 **. Apoi, aparatele au virat brusc la stînga şi au început să urce, căutînd adăpostul norilor. Pesemne transportau bombe pen-

---

* Modalitate militară de a indica o direcţie, folosind poziţia acelor pe cadranul unui ceasornic. În cazul de faţă, drept înainte (N. T.)

** Me. 110, monoplan, doi oameni echipaj, bimotor ; viteză maximă : 540 km/h ; armament : 5 mitraliere cal. 7,9 m/m şi 2 tunuri cal. 20 m/m ; rază de acţiune : 1.200 km (N.T.)

tru că era evident că nu vor să angajeze lupta. Mermangen, care se afla în vîrful formației, ridică botul Spitului său și o cascadă de cartușe țîșni din aripile zgîlțîite de reculul spasmodic al mitralierelor. Distanța era însă prea mare, ar fi fost necesare încă zece secunde de zbor, pentru ca inamicul să se afle în bătaia eficientă a armamentului de bord. Și, totuși, unul din Messerschmitturi scuipă brusc o trîmbă de fum negru, părăsi, plonjînd, formația, fu învăluit de flăcări, se prăbuși ca un bolovan și explodă, veritabil gheizer de văpăi, percutînd solul la liziera sudică a orașului. Celelalte avioane inamice dispăruseră în nori și cerul era, din nou, pustiu. Așa a și rămas pe toată durata patrulării. Cînd, cîteva minute după ora 7, grupul aterizează pe aeroportul de la Hornchurch, piloții se repeziră de îndată să-și felicite comandantul.

— Pe cinstea mea, declară Mermangen, dacă mi-a venit să cred cînd l-am văzut pe neamț dîndu-se de-a berbeleacul.

— Mărturisesc că și eu am fost la fel de surprins, bombăni Bader.

Toți cei de față izbucniră în rîs. Apoi, aproape fără tranziție, chipurile deveniră grave. Întrezăriseră, pentru o clipă, rînjetul războiului, al adevăratului război.

În ziua următoare a fost din nou extras din pat la trei și jumătate, la fel și a doua și a treia zi. Dunkerqueul era acum o gigantică jegăraie, încercuită de baterii inamice ; flăcările de la gura tunurilor trasau o line neîntreruptă de scăpărări vii. În rest, totul era la fel : puzderie de ambarcații, oamenii înghesuiți pe plajă, cerul pustiu. Alte unități ale R.A.F. avuseseră ciocniri sîngeroase cu haitele de Messerschmitturi și Stukasuri, dar Grupul 222 nu întîlnea, niciodată, nimic. La Bader, nerăbdarea se trans-

formă într-o adevărată obsesie. În sfîrșit, în cea de a cincea zi a bătăliei au observat, pe deasupra incendiilor pustiitoare, o multitudine de puncte negre, evoluînd cu repeziciune prin văzduhul saturat de fum. Erau Messerschmitturi 110, gata să atace plajele. Surprinși, hitleriștii au virat scurt și, fără să-și lanseze bombele, au luat-o la goană către interiorul țării ; dînd gaze la maximum, Spiturile au țîșnit în urmărirea lor, profitînd de cerul perfect degajat. Crispat pe comenzi, fără să se mai gîndească la nimic, Bader a deblocat cu un gest automat piedica mitralierelor, sigur că de data aceasta se va putea sluji, în sfîrșit, de ele. În clipa în care și-a întors capul, ca să observe linia neregulată a formației sale, a întrezărit, cu coada ochiului, patru forme cenușii apărînd brusc în stînga și puțin deasupra ei și plonjînd peste patrula care asigura flancgarda. Le-a recunoscut imediat, deși pînă atunci nu le văzuse decît pe „planșele comparative ale avioanelor inamice", planșe care decorau pereții popotei. Siluetele acestea suple, de rechin, boturile vigurcase, cercuite acum de haloul portocaliu al trasoarelor — nu încăpea îndoială — erau Messerschmitturi 109, celebrele aparate de vînătoare ale Luftwaffei.

Trăgînd brutal de manșă și apăsînd cu toată forța pe palonier, Bader a virat sec, angajînd lupta. O secundă mai tîrziu, un Me. 109, lansat ca o săgeată, îi apărea în față. Degetul lui Bader a strivit butonul de declanșare a focului și întregul aparat s-a pornit să vibreze de reculul frenetic al celor opt mitraliere. Inamicul creștea, umplînd cu silueta sa întreg parbrizul. Un soi de panaș alb țîșni din spatele cupolei de plexiglas a carlingii, suflat imediat de vînt. Apoi, izbucni o limbă de flăcări, dansă de-a lungul fuselajului, se umflă brusc, prefăcînd aparatul într-o

imensă torță. Meul oscilă ca și cum și-ar fi căutat echilibrul, derapă pe o aripă, își prezentă, ca într-un gest obscen, pîntecul și, bulgăre de foc, porni în jos, în cădere liberă. Fascinat, Bader l-a văzut cum se prăvălește, învîrtindu-se ca un titirez, ca să se sfarme apoi, undeva, ascuns privirilor de vălătucii negri de fum.

Beat de bucurie, de acea sălbatică bucurie a vînătorului care, nimicind un vrăjmaș primejdios și-a cîștigat, în același timp, dreptul la supraviețuire, Bader a amorsat un viraj larg, ca să-și regăsească formația. Spre marea sa uimire, cerul era gol. Ai lui porniseră, pesemne, în urmărirea bombardierelor.

Domol, cu părere de rău, Bader a pornit-o spre Anglia. Apoi, pe măsură ce surescitarea luptei se potolea, creștea nerăbdarea de a ajunge și de a împărtăși camarazilor prima sa victorie. Cînd însă, la jumătate de ceas după aterizare, s-au înapoiat și ceilalți, bucuria i s-a stins : două aparate lipseau la apel. Messerschmitturile își luaseră revanșa.

Au revenit deasupra Dunkerqueului la începutul după-amiezei, dornici să-și răzbune primii morți. Văzduhul, pe care trîmbele de fum și rafalele de ploaie îl împărțeau în stranii labirinte, părea încărcat de amenințări nelămurite, aidoma unui castel bîntuit de fantome, sau unei jungle pline de fiare sălbatice. Tot dînd tîrcoale plajelor, Bader a întrezărit, la un moment dat, o umbră care se lansează în picaj asupra unui distrugător, redresează răzînd aproape coșurile navei și urcă în șandelă vertiginoasă. O columnă gigantică de apă a țîșnit, străpungînd suprafața mării, exact în spatele bastimentului, explozia bombei a săltat pupa și, pentru o clipă, s-a văzut elicea

bătînd frenetic aerul. Heinkelul * a virat spre țărm, cu Bader pe urmele sale. Turela din spate a bombardierului a pornit să fulgere scurt. Douglas a răspuns cu focul concentrat al mitralierelor sale. Fulgerările au încetat. Era clar, cu mitraliorul se terminase. Inamicul a virat din nou, atît de brusc încît lui Bader i-au trebuit cîteva secunde să se plaseze iarăși în coada lui. Dar cîteva secunde înseamnă o distanțare de cel puțin un kilometru ; oricum, prada îi scăpase. Alte două Spituri, plonjînd concentric, erau pe punctul de a-i veni de hac. Afurisindu-i, în gînd, pe cei doi intruși, care-l privau de victorie, se minuna, în același timp, de viteza vertiginoasă a evenimentelor. Hotărît lucru, „vînătoarea" era un „sport" în care nu-ți puteai permite să căști gura.

Revenind pe direcția nord, în nădejdea că-și va întîlni formația, a regăsit distrugătorul exact în același loc. Poate fusese, totuși, avariat ? Pentru convingere, a amorsat o spirală descendentă. Cei de pe vas nu păreau afectați din cale-afară de atacul inamic, ba chiar îl întîmpinară cu semnale luminoase ; cel puțin, așa a crezut el în primele momente, pînă cînd a deslușit minuscule puncte negre trecîndu-i pe sub bot și și-a dat seama de eroare. „Semnalele" erau țîșniturile de foc de la gura țevii unui tun antiaerian cu tragere rapidă. Era epoca cînd băieții de la marină întîi trăgeau și pe urmă verificau identitatea avionului. Firește, Bader s-a grăbit s-o șteargă cît mai repede.

---

* He. 111 ; monoplan, 5—6 oameni echipaj ; bombardier bimotor, deosebit de eficace în acțiunile nocturne ; putea transporta 1000—2000 kg bombe ; armament : 5 mitraliere cal. 7,9 m/m, uneori și un tun cal. 20 m/m ; viteza maximă : 410 km/h ; rază de acțiune : 2.300 km (N.T.)

La 4 iunie, a fost ultima patrulare pe deasupra Dunkerqueului. Plaja era pustie şi ce mai rămăsese din oraşel continua să se năruie, sub linţoliul de fum al incendiilor. Singur în portul înţesat de epave, un mic cargou îşi croia drum, împins de obositul său motor, către largul mării. Ultimul vas care părăsea Dunkerqueul...

În seara aceea, doborît brusc de oboseala acumulată în timpul săptămînii, Bader s-a culcat fără să mai cineze. După ce a dormit douăzeci şi patru de ore în şir, a constatat, la deşteptare, o schimbare generală de atitudine şi atmosferă. Smulsă brutal din somnolenţă, Anglia se pregătea să dea bătălia decisivă. Cu eroică îndărătnicie, ţara refuza să accepte ideea înfrîngerii. Bader mergea chiar mai departe, refuzînd ritos însăşi ideea propriei sale morţi ; hitleriştii n-aveau decît să poftească, R.A.F. în general şi comandantul de escadrilă Douglas Bader, în particular, vor şti cum să-i întîmpine.

Hitleriştii, însă, nu păreau defel grăbiţi să-şi facă apariţia. Opt zile în şir, Bader s-a plictisit de moarte. Apoi, într-o dimineaţă, a fost convocat la cartierul-general al Diviziei a 12-a aeriene. Leigh-Mallory a intrat direct în subiect :

— Mi s-a raportat că faci treabă bună Am hotărît să-ţi încredinţez comanda unui grup de vînătoare, al 242-lea. Este o unitate canadiană, singura din R.A.F. care a staţionat în Franţa. Te previn că n-o să-ţi fie uşor. Unitatea a fost zdravăn scărmănată în luptele de pe continent, a suferit pierderi grele, aşa că moralul nu este deloc faimos. Va trebui pusă din nou pe picioare şi, pentru asta, e nevoie de un om capabil să se impună, de un şef care să ştie cum să se facă ascultat. Consider că dumneata eşti acel om. Probabil vom avea nevoie, şi încă foarte curînd, de toate avioanele noastre de vînătoare — şi, din

păcate, nu-s prea multe — chiar în prima linie. Luftwaffe e pe cale să-şi concentreze forţele de partea cealaltă a Canalului Mînecii. Vei pleca imediat. Grupul 242 a cantonat la Coltishall, lîngă Norwich. Ah, era să uit, sînt dotaţi cu Hurricane. Drum bun, bătrîne, şi noroc !

La 11 seara, Bader atingea, la volanul maşinuţei sale, periferia Norwichului. Un agent de circulaţie i-a indicat direcţia aeroportului, dar după cinci minute, Douglas era complet pierdut în labirintul de străduţe. O femeie pe care a interpelat-o a luat-o la goană, urlînd, înşelîndu-se asupra intenţiilor sale. După ce a explorat zadarnic cîteva răspîntii — toate indicatoarele fuseseră îndepărtate, ca măsură de precauţie în eventualitatea unei invazii — a oprit un cetăţean, care l-a ascultat, dar cu o vizibilă neîncredere.

— Şi de unde să ştiu că sînteţi ceea ce pretindeţi ? Poate că sînteţi un spion. De la mine nu căpătaţi nici o informaţie !

A mai rătăcit, de colo pînă colo, preţ de vreun ceas, ca să ajungă, în sfîrşit, la un gard din sîrmă ghimpată, în dosul căruia, sub un bec cu lumină roşie, se afla o sentinelă în uniforma R.A.F.

— Sînt noul comandant al Grupului 242, a declarat Bader, plin de importanţă şi ifos.

Departe de a se grăbi să ridice bariera, ostaşul şi-a săltat doar capul.

— Parola, Sir ?

— Parola ? De unde naiba s-o ştiu ? E prima oară cînd vin aici !

— Atunci, îmi pare rău, dar nu vă pot lăsa înăuntru.

Şi astfel, proaspătul comandant a fost nevoit să aştepte douăzeci de minute, în timp ce, agăţată de telefon, sen-

tinela dădea de ceasul morții ca să-l găsească pe ofițerul de serviciu. Din fericire, ofițerul s-a dovedit mai puțin vigilent decît caporalul și l-a autorizat să pătrundă în incinta aerodromului.

A doua zi dimineața, la micul dejun, Bader a avut bucuria să-l întîlnească pe Rupert Leigh, al cărui grup, al 66-lea, fusese transferat și el la Coltishall. Rupert i-a strîns călduros mîinile.

— Felicitări, Douglas, pentru noua ta comandă. În sfîrșit, n-o să mai trebuiască să mi te adresezi cu „Sir". Nu că ai fi făcut-o vreodată, dar măcar n-ai să mai fii pus în situația de a regreta lipsa ta de respect față de un superior.

Puțin mai tîrziu, Bader s-a prezentat la colonelul Beisiegel, comandantul bazei. Cele cîteva lămuriri primite în legătură cu noua sa unitate nu erau tocmai încurajatoare. Dacă personalul de la sol număra destui englezi, piloții, în schimb, erau, aproape în totalitatea lor, canadieni. „Niște tipi violenți, cei mai dificili din cîți am întîlnit, cărora le sare mustarul imediat ce le dai un ordin", i-a explicat colonelul. Pe deasupra, întrucît grupul era retras, provizoriu, de la orice fel de acțiuni, disciplina dispăruse complet. Numai cineva exigent, dinamic și insistent ar fi izbutit s-o reinstaureze.

Îngîndurat, Bader s-a suit în mașină și s-a dus la Norwich, ca să-și coase cel de al treilea galon pe mîneca vestonului, așa, ca să-i impresioneze, cît de cît, pe canadienii „săi". Între timp, vestea sosirii noului comandant ajunsese la grup. Unul dintre piloți, întîlnindu-l pe Bernard West, maistru principal mecanic, zis și Taica Patent, l-a întrebat :

— Ai apucat să-l vezi pe noul șef ?
— Încă nu. Cum e ?
— Păi, mai special. Se pare că n-are picioare deloc.

West, care, în cei douăzeci de ani de serviciu activ în cadrul aviației militare, văzuse destule, a holbat ochii și și-a înălțat mîinile spre cer.

— Asta ne mai lipsea ! a gemut el.

14

Întors de la Norwich, Bader s-a dus direct la baraca escadrilei „A". Intrarea s-a n-a provocat nici un fel de reacție. Tolăniți, care în fotolii de răchită, care pe paturile de campanie, piloții s-au mulțumit să-l privească, mai precis, să-l măsoare din ochi. Mîinile erau ostentativ ținute în buzunare. Mai bine de un minut, nimeni n-a deschis gura. Bader s-a hotărît să înceapă el.

— Cine comandă escadrila ? a întrebat, pe un ton ferm.

Nici un răspuns.

— Atunci, cine-i cel mai vechi în grad ?

Același mutism și un schimb de priviri. Cîteva ridicări din umeri.

— Trebuie, totuși, să existe măcar un locțiitor ?

Un găligan, cu mutră posacă, a scuturat din cap.

— N-avem nici un șef, a mormăit el.

Bader și-a mușcat buzele, luptînd să-și stăpînească furia. Nu era deloc momentul pentru o izbucnire. Fără să mai spună ceva, s-a răsucit pe călcîie și a ieșit.

La baraca escadrilei „B", primirea a fost la fel de derutantă. Aici măcar, unul dintre piloți, un flăcău cu chipul parcă cioplit cu dalta și o claie de păr blond, a binevoit să-și recunoască calitatea de cel mai vechi în grad.

— Dar nu există comandant de escadrilă ? a vrut să afle Bader.

— Ba există unul, dar nu-i aici.

— Înțeleg. Cum te numești ?

Fără grabă şi parcă în silă, pilotul s-a ridicat în picioare.

— Mă numesc Turner. Şi, după o clipă de reflecţie, a adăugat... Sir.

Şi de data aceasta, Bader a considerat că-i mai bine să lase săpuneala meritată pentru mai tîrziu. A ieşit şi s-a îndreptat spre un Hurricane parcat la cîţiva metri de baracă. Căţărîndu-se pe aripă, a văzut că paraşuta, casca şi ochelarii se află pe scaunul pilotului. S-a harnaşat fără grabă şi s-a instalat la comenzi. Dacă flăcăii aceştia socoteau că noul comandant e un infirm, ei bine, avea să-i dezamăgească. A apăsat pe starter, a orientat botul avionului în sensul pistei şi a dat din plin drumul la gaze.

Timp de jumătate de oră a executat, deasupra terenului, cea mai strălucită, cea mai spectaculoasă demonstraţie de acrobaţie din cîte făcuse vreodată. Cînd a aterizat, toţi piloţii erau grămadă în faţa barăcii. Fără să le acorde măcar o privire, s-a suit în maşină, a demarat în trombă şi nu s-a oprit decît la biroul său, unde îl aştepta maistrul mecanic.

— În ce stare se află echipamentul nostru ? a întrebat el.

West s-a scărpinat în cap.

— Avem 18 Hurricane, Sir, toate noi.

— Bine. Contez pe dumneata ca să le menţii permanent în stare de zbor.

— Vă promit să fac imposibilul, Sir, dar n-o să rezistăm multă vreme. N-avem nici piese de schimb, nici scule. Ciupesc de unde pot, dar dacă grupul va relua operaţiunile vom ajunge foarte curînd la ziua în care nici un aparat nu va mai fi disponibil.

— Cum se face că n-avem nici piese de schimb, nici scule ?

— Totul a fost pierdut în timpul bătăliei pentru Franța. Un singur mecanic a izbutit să vină cu trusa lui personală de scule. Ceilalți n-au adus decît... țigări. Am cerut o nouă repartiție, am umplut vreo cincizeci de formulare, dar ofițerul cu intendența mi-a spus că toată hîrțogăraia asta trebuie să urmeze calea oficială. Și, dacă-mi permiteți să mă exprim așa, Sir, calea asta oficială, pare al naibii de încîlcită și blocată.

— Mda. Ei bine, contează pe mine să-ți croiesc un pasaj.

A doua zi dimineața, piloții au fost convocați în biroul său. Cu deliberată încetineală, le-a inspectat cu privirea uniformele mototolite, puloverele cu gît, pe care le purtau în locul cămășii și cravatei regulamentare, părul prea lung, cizmele murdare.

— Ascultați-mă cu atenție. Oricine poate avea aspectul unui mecanic care n-a avut timp să se spele după ce și-a isprăvit treaba. Ca să ajungi la acest rezultat, nu-i nevoie să fii ofițer. Vreau ca grupul meu să facă onoare R.A.F., nu să le compromită. Piloții demni de acest nume trebuie să fie eleganți. Pentru început, să nu mai văd la popotă pulovere și cizme. Veți purta pantofi, o cămașă curată și cravată. E clar ?

O clipă după aceea, înțelegea că săvîrșise o gafă.

— Va fi cam greu, declară Turner, cu glasul său imposibil. Cei mai mulți dintre noi nu posedă decît ce poartă pe ei.

— Cum așa ?

— Am pierdut totul în Franța. Să vedeți cum a fost...

Fără grabă, cu o ușoară notă de cinism, canadianul s-a apucat să descrie haosul iscat de precipitata retragere ; de la începutul ofensivei germane, grupul a dus o exis-

tență lamentabilă, nevoit să se mute de pe un teren pe altul, separat de grosul personalului de la sol, al cărui convoi fusese prins de uriașul val al refugiaților, pînă cînd, lăsați complet de izbeliște, piloții au fost nevoiți să lupte fiecare pentru sine, ocupîndu-se numai și numai de propriul lor aparat, de propria lor hrană, de propria rezervă de carburant. Grupul a înregistrat șapte morți, doi grav răniți, un caz de depresiune nervoasă, în total aproape cincizeci la sută pierderi. Comandantul, ne mai putînd stabili contactul cu unitatea sa, reușise, printr-o adevărată minune, să aterizeze cu Hurricaneul său în Anglia. Odată dezastrul consumat, decolînd, aproape de sub nasul tancurilor nemțești, piloții au revenit și ei, fiind trimiși spre refacere la Coltishall. Din momentul acela, grupul a avut impresia că a fost dat complet uitării.

Bader a ascultat în tăcere. Cînd Turner a isprăvit, i-a adresat un zîmbet liniștitor.

— Îmi pare rău, a spus el. Am greșit făcîndu-vă reproșuri. Ați cerut echipament de schimb ?

— Da, Sir, și ni s-a răspuns că cererile noastre vor urma filiera obișnuită.

— Evident. Ei bine, chiar azi după-amiază veți merge cu toții la Norwich și vă veți îmbrăca din cap pînă-n picioare. Comandați tot ce vă trebuie, garantez eu pentru plată. Pînă atunci, încercați și voi să vă împrumutați, pe unde puteți, astfel ca diseară să fiți prezentabili. În ceea ce mă privește, am o jumătate de duzină de cămăși care vă stau la dispoziție. Vă convine ?

— Ba e chiar magnific, Sir, a răspuns Turner, aprobat de murmurele camarazilor săi.

— Iată deci rezolvat primul punct. Și-acum, ce-ar fi dacă mi-ați vorbi un pic de luptele voastre ?

După un ceas, noul comandant şi piloţii săi formau o echipă de prieteni, astfel încît, la ora prînzului, Bader, făcînd bilanţul acestei jumătăţi de zi, s-a putut simţi satisfăcut. Izbutise să cîştige simpatia şi respectul oamenilor, îl convinsese pe ofiţerul cu aprovizionarea că orice întîrziere în livrarea pieselor de schimb şi a sculelor va provoca un scandal de toată frumuseţea, ceruse şi obţinuse doi comandanţi de escadrilă. Seara, la popotă, piloţii se strînseră, în chipul cel mai firesc, în jurul său, golind cu voioşie nenumărate cănuţe de bere şi deloc surprinşi că-l văd sorbind agale un simplu suc de portocale. Era limpede pentru toţi că acest ofiţer dinamic nu are nevoie de libaţiuni bahice ca să-şi dovedească bărbăţia. Iar cînd Bader s-a ridicat să meargă la culcare, Turner, adunîndu-şi curajul, a încercat să traducă în cuvinte uşurarea lor generală :

— Ca să v-o spun pe şleau, Sir, credeam că noul nostru patron e o hahaleră incapabilă să piloteze, un inutil parcat într-o unitate inutilă. Înţelegeţi şi dumneavoastră, unul care n-are... Aici, canadianul tuşi, strecurînd o privire jenată înspre picioarele lui Bader. Dar acum, cînd v-am văzut la treabă...

După patruzeci şi opt de ore, aspectul grupului se modificase considerabil. Piloţii erau mai curaţi, mai vioi şi urmau cu entuziasm programul de antrenament conceput şi dirijat personal de acest mare mutilat, care pretindea să reformeze metodele tactice oficiale. O singură umbră în peisajul însorit : expresia din ce în ce mai alarmată a maistrului mecanic West care aştepta în continuare piesele sale de schimb şi sculele cerute.

În cea de a treia zi s-a terminat şi cu răbdarea lui Bader şi iată-l în biroul colonelului Beisiegel.

— Mă simt foarte prost, Sir, dar tare mi-e teamă că cineva se va simți și mai prost. Grupul meu este capabil, în prezent, să participe la operațiile militare ; din păcate, forma perfectă a oamenilor nu slujește la nimic dacă nu posedăm ceea ce e absolut necesar ca să menținem în formă și aparatele. Și, întrucît se pare că tipilor de la intendență nu le pasă de cererile noastre, am expediat un mesaj direct la divizie.

Zicînd acestea îi întinse colonelului o foaie de hîrtie. Nițel cam speriat, comandantul citi cu glas tare :

„Grupul 242 este disponibil, în prezent, pentru operațiile aeriene, dar indisponibil, repet, indisponibil, sub raportul echipamentului."

— Ei, fir-ar să fie ! explodă colonelul. Nu puteai să mi-l arăți și mie înainte de a-l expedia ? O să iasă un scandal monstru la divizie !

— Sper din toată inima, Sir. Și nu numai la divizie. Concomitent am expediat o copie și la Comandamentul general al Vînătoarei.

Colonelul a fost cît pe-aci să facă un atac de apoplexie. De loc impresionat, Bader, s-a reîntors la biroul său și i-a arătat mesajul lui West. Maistrul mecanic și-a încruntat sprîncenele :

— Mă întreb dacă domnul colonel va autoriza expedierea acestui mesaj, a făcut el, vădit stînjenit. E, parcă, un pic cam prea direct...

— Exact asta mi-a spus-o și colonelul. Și era cu atît mai nemulțumit, cu cît depeșa apucase să plece.

— În cazul acesta, Sir, nu rămîn decît două posibilități : ori vom căpăta ceea ce am cerut, ori grupul va avea, în cel mai scurt timp, un nou șef.

În cursul următoarelor două zile, Bader a avut o explicație furtunoasă (prin telefon), cu un ofițer de la de-

partamentul echipamentelor, din cadrul Comandamentului general, una cordială cu Leigh-Mallory și o discuție satisfăcătoare cu mareșalul Aerului, sir Hugh Dowding. În cea de a treia zi, o coloană de camioane descărca la atelierul grupului circa o sută de lăzi, conținînd tot ce și-ar putea dori un maistru mecanic principal ambițios. Seara, Bader, expedia un nou mesaj adresat diviziei aeriene și o copie a acestuia, Comandamentului general al Vînătoarei :

„Grupul 242 gata să reia operațiile".

Acum, piloții considerau unitatea lor, înviată din morți, ca pe cea mai bună din R.A.F., deși, în urmă cu numai cîteva zile, gîndeau exact contrariul. La rîndul său, Bader nutrea față de grup o pasiune exclusivă de îndrăgostit pătimaș. Lucru ciudat, atît piloții, cît și cei de la sol aveau și ei, la rîndul lor, senzația că aparțin, într-o oarecare măsură, acestui bărbat cu mers de rățoi, cu dinamismul molipsitor și cu exigențe mereu sporite. Prima oară cînd a rămas în stare de alarmă cu una din patrulele grupului, s-a culcat laolaltă cu piloții, pe un pat de campanie din baracă, scoțîndu-și protezele, dar fără să le dezechipeze. Fascinați, piloții se zgîiau pe furiș la aceste picioare fără stăpîn, încălțate cu pantofi, șosete și pantalonii trași peste ele. (Bader proceda întotdeauna așa, ca să poată fi gata înaintea tuturor). Nimeni n-a făcut vreo remarcă, dar era lesne de văzut că toți gîndeau la fel : comandantul lor, această concentrație vie de energie și forțe elementare, nu era în realitate decît un olog. Așa cum spunea într-o zi găliganul de Turner, aplecîndu-se la urechea scundului West :

— Amputat bilateral sau olog zi-i cum vrei, dar este tipul cel mai formidabil pe care l-am văzut vreodată !

Nemții, în schimb nu se arătau deloc. Erau însă așteptați. În toate spiritele rămăseseră treze cuvintele patetice ale lui Churchill :

„Bătălia Franței s-a încheiat. Cred că Bătălia Angliei este pe punctul de a începe. De sfîrșitul acestei lupte depinde supraviețuirea civilizației..."

Pe 11 iunie, o scurtă alarmă. În ziua aceea, o ceață groasă țintuise grupul la sol. Bader dormita într-un șezlong, cînd telefonul s-a pornit să zbîrnîie. Radarul detectase un avion suspect, care survola coasta. Putea decola o patrulă ?

— Bine-nțeles că nu, se rățoi Bader. Nu-mi pot trimite piloții să zboare prin grișul ăsta cu lapte. Altă dată !

— Pricep, răspunse glasul din telefon, dar avionul neidentificat se îndreaptă spre baza de la Cromer și sîntem aproape siguri că-i vorba de-un neamț. Nu vedeți chiar nici o posibilitate să...

Ah, această teribilă ispită !

— Perfect, i-o reteză Bader. Mă duc eu.

Afară, ceața începuse să se prefacă într-o ploaie mărunță și deasă.

A fost o decolare aproape fără vizibilitate, manevră neplăcută și enervantă. Colac peste pupăză, apa pătrunsese în instalația radio, astfel că Bader n-a putut obține capul-compas de la turnul de control. Urcînd rapid, a ieșit din ceață la vreo cinci sute de metri altitudine. Sub el se întindea o nebulozitate compactă, prezentînd doar ici-colo cîte o spărtură, exact cît să poată situa poziția coastei. Mai mult din conștiinciozitate decît din convingere, a luat direcția bazei de la Cromer. Știa că, exceptînd un noroc chior, n-avea să dea peste nimic.

Dar iată că, pe neașteptate, departe, în zare, a observat un punct care se îndrepta spre el. Punctul se mărea

cu repeziciune, se preciza, căpăta contururi din ce în ce mai nete. Uluit, Bader a recunoscut silueta caracteristică a unui Dornier. * Inamicul a trecut la nici o sută de metri distanţă. Bader nu-şi terminase virajul în ac de păr, cînd Dornierul, observîndu-l, a amorsat o şandelă şi s-a repezit spre un nor uriaş. Punctuleţe incandescente au ţîşnit din turela din spate, pornind în snop în întîmpinarea lui Bader. Cu feroce bucurie, acesta a prins inamicul în colimator. O ultimă corecţie, apoi degetul său gros a strivit butonul de declanşare a focului. După două rafale, tirul Dornierului a încetat şi, o secundă mai tîrziu, bombardierul dispărea în nori, urmărit de Hurricane, care continua să scuipe foc. Apoi, n-a mai fost decît linişte. Preţ de un minut bun, Bader a explorat norul, furios că a fost frustrat de o victorie certă, după care s-a lăsat păgubaş, scîrbit la culme. Odată ajuns la bază, a raportat cele petrecute şi s-a trîntit la loc în şezlong. Ceilalţi piloţi nici n-au îndrăznit să-i pună vreo întrebare. Era limpede că cel mai mic cuvinţel ar fi avut darul să-l scoată complet din sărite. Cinci minute mai tîrziu, telefonul suna iarăşi :

— Ştiţi, e în legătură cu Dornierul care v-a scăpat. Ei bine, cineva de la paza de coastă l-a văzut ieşind din nori şi plonjînd direct în mare. În momentul ăsta stă, pesemne, la taclale cu peştii. L-aţi avut !

A trebuit să facă un mare efort de voinţă ca să-şi stăpînească bucuria. Aşadar, primul bombardier doborît de grup a fost incendiat de comandant, personal, pe un timp atît de infect încît, acelaşi comandant n-a îndrăznit să-şi

* Do. 17 ; monoplan, bimotor, patru oameni echipaj ; încărcătură : 1000 kg bombe ; armament : 6 mitraliere cal. 7,9 m/m (2 în faţă, 1 dorsală, 1 ventrală, 2 laterale). În timpul Bătăliei Angliei, au fost adăugate încă 2 şi, uneori, un tun cal. 20 m/m ; viteză : 424 km/h ; rază de acţiune : 2800 km (N.T.)

angajeze piloții. În prezent, își spunea el, nimeni nu va mai cuteza să-i conteste autoritatea absolută.

A urmat apoi reîntoarcerea la rutina cotidiană, cu antrenamentele și cursurile ei de tactică. Toată lumea își punea aceeași întrebare : ce se întîmplă cu Luftwaffe ? A adormit cumva pe laurii victoriei ? Firește, nici pomeneală ca Luftwaffe să doarmă. Era doar pe cale să termine punerea la punct a dispozitivului ei de atac.

La 8 august, în largul insulei Wight, șaizeci de Stukasuri plonjînd de sub soare, se năpusteau asupra unui convoi ; două ceasuri mai tîrziu, aceleași nave erau atacate de o formație și mai masivă. Spitfire și Hurricane au decolat imediat de la Tangmere și de pe terenurile vecine, ca să-l intercepteze pe inamic. A fost o încleștare violentă, înverșunată, la fel de costisitoare pentru unii ca și pentru ceilalți. După-amiază, o sută treizeci de bombardiere germane se prăvăleau din cer asupra unui alt convoi, în dreptul localității Bournemouth. Furtuna izbucnise.

Dincolo de Canalul Mînecii, Goering aliniase circa patru mii de aparate. În fața acestei concentrații de forțe, britanicii dispuneau de cinci sute de avioane de vînătoare, în prima linie. Cît despre rezerve, ele erau slabe, ca să nu spunem scheletice.

În cursul săptămînii următoare, Luftwaffe și-a continuat atacurile împotriva convoaielor care navigau pe Canalul Mînecii și a instalațiilor portuare. Era limpede că Goering „pipăia" sistemul defensiv britanic. Dealtfel, aceste sondaje l-au costat destul de scump. Într-o singură zi, inamicul a pierdut, deasupra Portsmouthului, peste două sute din cele patru sute de aparate trimise. În același timp, bombardierele englezești pulverizau, de-a lun-

gul coastelor franceze, şalandele de debarcare strînse în vederea unei tentative de invazie a Angliei.

Goering turba. Promisese să elimine R.A.F. cel tîrziu pînă la jumătatea lui septembrie, dată limită, întrucît Hitler îşi propusese să lanseze, la 21 septembrie, douăzeci şi cinci de divizii pe plajele dintre Folkstone şi Worthing. La 15 august, bombele au început să plouă peste bazele aviaţiei de vînătoare situate în sud-estul ţării, mai precis între Dover şi Biggin Hill. A doua zi, circa cinci sute de Stukasuri şi Dornieruri pustiau terenurile de la Kenley, Croydon, Manston şi Tangmere. Zeci de aparate, germane şi britanice, s-au prăbuşit atunci în flăcări peste pajiştile verzi şi paşnicile cătune.

Din toate acestea, Bader şi Grupul 242 n-au văzut nimic. Era o bătălie pe care o purta Divizia a 11-a aeriană ; Divizia a 12-a din care făceau şi ei parte, se afla în rezervă, cu misiunea de a proteja inima industrială a Angliei, la nord de Londra. Aşteptarea şi inactivitatea îi apăsau teribil, dar nu era nimic de făcut. Leigh-Mallory, pe care Bader l-a sunat de cîteva ori, implorîndu-l să-l trimită în zona de sud, rămînea inflexibil.

— Nu putem pune toate ouăle în acelaşi coş. Inamicul ar fi încîntat să vadă aparatele destinate să protejeze Midlandsul lansîndu-se în încăierare. Şi, oricum, atîta timp cît Divizia a 11-a nu ne-a chemat în ajutor sîntem nevoiţi să aşteptăm.

Brusc, a intervenit o pauză. Luftwaffe îşi trăgea sufletul şi-şi lingea rănile. Timp de o săptămînă, Anglia n-a cunoscut decît alarme sporadice. Dealtfel, şi vremea mereu închisă împiedica acţiunile de anvergură. La 30 august, Grupul 242 a fost expediat, pe neaşteptate, la Duxford. Iar Duxford se găsea la sud de Londra, în plină zonă a luptelor. Bader era în culmea fericirii. La prînz,

însă, frenetica sa nerăbdare făcuse loc unei surde enervări. Oare fuseseră deranjați numai și numai ca să li se ofere o masă frugală la popota bazei ? În sfîrșit, la orele 17, telefonul a răsunat în baraca piloților :

— Grupul 242, decolare imediată ! strigă în receptor o voce excitată. Cap compas 15. Inamic semnalat la North Weald.

Bader trînti receptorul în furcă, țîșni afară și, urlîndu-și ordinele, galopă spre avion.

15

Cu un gest mașinal a blocat maneta trenului de aterizaj, apoi a chemat turnul de control.

— Aici „Laycock 1 roșu". Adoptăm formația.

— Recepționat bine, a răspuns o voce impasibilă, cu debit măsurat. Aici controlul. Cap compas unu-nouă-zero. Gazele din plin. Cel puțin șaptezeci de aparate inamice se apropie de North Weald.

În spatele lui, cele patru patrule ale grupului se aliniau, urcînd în regim maxim. Soarele strălucea la dreapta sa, exact deasupra aripii. Bader scutură din cap. Știa ce-ar fi făcut dacă s-ar fi aflat în locul comandantului formației hitleriste : s-ar fi plasat astfel încît să aibă soarele în spate, cu alte cuvinte, ar fi venit din direcția sud-vest.

Veșnic aceeași problemă ; o spuneau și așii primului război mondial : trebuie să ai soarele din spate și nu în ochi. Dar dacă respecta indicațiile turnului de control, avea să întîlnească inamicul zburînd exact așa cum nu trebuia. O scurtă ezitare, apoi, deliberat, viră cu treizeci de grade spre vest. Ceea ce făcuse era grav, știa asta, dar fie ce-o fi ! Dacă scăpa inamicul, îl aștepta o săpuneală pe cinste.

—„1 albastru", către „Laycock 1 roșu" : trei aparate la ora 4, subplasate.

Recunoscu glasul tărăgănat al lui Powell-Sheddon. Scrutînd cerul, descoperi trei puncte argintii zburînd în întîmpinarea lor. Să fie oare nemții ?

— „Laycock 1 roşu“ către „1 albastru“ : vedeţi ce-i cu ele
În secunda imediat următoare, Powell-Sheddon derapa pe o aripă, urmat de cei doi coechipieri. Acum, grupul număra doar nouă aparate, împotriva a cel puţin şaptezeci.

După cinci minute vedea şi grosul formaţiei inamice, exact acolo unde se şi aşteptase s-o întîlnească : la sud-est de North Weald. O masă compactă de pete cenuşii, prea numeroase ca să fie britanice. Se contractă instinctiv şi :

— Inamic la ora 10, aceeaşi altitudine, anunţă el cu un glas încordat, metalic.

Duduitul regulat al celor două Hurricane deveni un urlet, stăruitor, răguşit, agresiv. Acum, petele cenuşii semănau cu un roi de albine, protejat, la rîndu-i, de un altul care zbura la circa 12 000 de picioare înălţime. Bombardierele, în linie de patru sau şase aparate, formau rînduri eşalonate în adîncime — patrusprezece în total — în jurul cărora evoluau mai bine de treizeci de avioane de vînătoare. Treizeci ? Poate o sută, pentru că abia acum descoperea stoluri, stoluri, zbenguindu-se mult deasupra formaţiei. Ce bine făcuse schimbînd unghiul de marş ! Datorită acestui act de crasă indisciplină, era el cel care avea acum avantajul soarelui. Terminîndu-şi virajul, Bader şi ai lui se găseau exact deasupra masei principale a bombardierelor, poziţie ideală pentru atac, dacă n-ar fi existat blestematele acelea de Me-110. şi mai sus decît ei. Dar, asta era situaţia şi de atacat avea să atace oricum. Într-o meserie ca a lor trebuie să-ţi asumi şi riscuri !

— „1 roşu“ către „1 verde“, clamă el în laringofon. Şo pe ăi din faţă !

Ascultătoare, patrula verde derapă pe o aripă şi se năpusti.

— Roşu şi galben, după mine !

Urmat de cele cinci avioane care-i mai rămăseseră, se prăvăli peste Dornieruri. Cinci contra şaptezeci, ca să nu

mai vorbim de escorta acestora ! Acum, însă, nu le mai ţinea socoteala. O furie nebună îl azvîrlea asupra duşmanului. „Jigodiile dracului, ce caută aici ? Ce caută pe cerul nostru ?“ În picaj la verticală, botul Hurricaneului era axat direct pe centrul formaţiei inamice.

— Înainte, la grămadă !

Vîrtejuri de cruci negre, balet demenţial de turele de plexiglas în care se răsfrîngea soarele, dans geometric al aripilor umplînd parbrizul, apoi brusca dislocare a formaţiei, haosul, bombardiere care încercau să se ferească din caléa nebuneştii sale traiectorii, şi, dintr-o dată, hăul, cinci sute de picioare mai jos. Imediat un viraj cabrat la maximum şi iată-l urcînd din nou ca să spargă, încă o dată, formaţia inamică. Cea de a doua trecere a provocat o destrămare mai marcată, care s-a accentuat în fracţiunile următoare de secundă pînă cînd întreaga masă inamică s-a dezagregat sub impulsul neînfrînat al celor şase. Brusc, chiar în faţa sa, s-au ivit trei Messerschmitturi care se pregăteau să-l atace de front. Ultimul dintre ele n-a fost destul de iute şi Bader, redresînd uşor, ca să evite snopurile de trasoare, îi expedie o rafală drept în fuselaj. Gloanţele smulseră ţăndări de metal, apoi, din dosul aripilor, ţîşni o flacără portocalie. Avionul se poticni, derapă brutal, intră în vrie şi se sfărîmă la liziera unei pădurici.

Abia a avut timpul să-i arunce o privire căci, urmînd fluxul bombardierelor, a zărit un Messerschmitt care se restabilea după un tonou lent. Cu o lovitură pe palonier se aşeză în spatele lui şi, de la o sută de metri, lansă o rafală de trei secunde. O explozie violentă zgîlţîi aparatul inamic de la coadă la elice, aripa stîngă se îndoi ca o foaie de hîrtie, un torent de flăcări ţîşni din postul de pilotaj şi, complet dezechilibrată, epava porni, ca un bolovan, în jos.

Beat de bucurie — sălbatica și primitiva bucurie a vînătorului care și-a doborît prada — Bader a descris o parabolă strînsă ca să revină în miezul încăierării. În momentul în care-și termina virajul, în retrovizor i-a apărut deodată un al treilea Messerschmitt, al cărui bot se profila exact deasupra profundorului său. A degajat pe loc apucînd doar să vadă, cu coada ochiului, cum nemțul cabrează sec, împroșcîndu-l cu gloanțe trasoare. Dar Hurricane s-a dovedit mai rapid în manevră și Messerschmittul s-a pomenit tîrît într-un derapaj spectaculos. Executînd o vrie controlată, Bader l-a regăsit, cîteva sute de metri mai jos, gonind către est. S-a lansat în urmărirea lui, încercînd în van să-l ajungă, dar Meul o tulea în linie dreaptă, disperat, vădit doritor să-și salveze pielea. După o jumătate de minut, Bader l-a abandonat, constatînd, totodată, cu stupefacție, că se află la 6 000 de picioare, deși ciocnirea începuse la 12 000. Leoarcă de sudoare, cu gura iască, a pornit să urce, să reintre în luptă. Dar lupta se isprăvise. Cerul, atît de zbuciumat în urmă cu cinci minute, era acum pustiu. Ai fi zis că o mînă gigantică escamotase toate aparatele, ca să lase loc doar norilor. În depărtare, trîmbe negre de fum, răspîndite peste cîmpuri, marcau locurile unde căzuseră cei învinși. Vesele focuri de tabără sau ruguri funerare calcinînd rămășițele pămîntești ale războinicilor.

Întors la Duxford, a constatat, cu o imensă ușurare, că toate aparatele lui reveniseră tefere la bază. Agățați de camionetele care-i transportau la barăcile lor, piloții se comportau ca niște puștani după un meci de fotbal. A fost nevoie de întreaga autoritate a comandantului de grup ca să poată reconstitui bătălia : un Dornier se prăbușise peste un șopron, un altul peste un cimitir de mașini, un Messerschmitt percutase un camion cisternă, Bader doborîse două avioane inamice, McKnight trei, Turner, Ball și

Crowney-Milling cîte unul fiecare. În total : 12 aparate distruse în mod sigur, alte cîteva avariate. Restul formației o luase la goană.

Nici unul din cele nouă Hurricane nu primise nici măcar un glonț, și nici o bombă nu căzuse peste North Weald.

Ceva mai tîrziu, Bader i-a explicat lui Woodhall, comandantul bazei de la Duxford, motivele pentru care nu se supusese ordinelor controlorului de zbor :

— Studiind rapoartele, am remarcat că nemții fac întotdeauna în așa fel încît să aibă soarele din spate. Asta înseamnă că, dimineața vor veni dinspre sud-est, iar după-amiaza, de la vest, sau sud-vest. Concluzia care se impune e următoarea : ca să protejăm North Wealdul, sau oricare alt aerodrom, este greșit să trimitem avioanele pentru interceptie la verticala acestuia. Dimineața, trebuie să supraveghem accesul dinspre sud-est, seara, dinspre sud-vest. În felul acesta, putem ataca inamicul înainte ca el să ajungă deasupra obiectivului și să-l silim să-și arunce bombele pe unde dă Dumnezeu. Dacă turnul de control ne indică din timp poziția teutonilor, plus direcția urmată și altitudinea, ne-am putea plasa în așa fel încît să avem soarele din spate și să le tragem o cafteală ca cea de astăzi.

— Nu-i rău ce zici, a mîrîit Woodhall. Ba aș spune că ai perfectă dreptate. De aici încolo, de cîte ori decolezi, mă voi însărcina eu însumi cu controlul zborului. Am să-ți indic poziția nemților și-am să te las apoi să faci cum te taie capul. Sigur... treaba asta ne poate aduce niscaiva neplăceri din partea secției tactice...

— Cineva tot trebuie să accepte riscul de a avea acest gen de necazuri, a replicat Bader. Adevărul e că, în momentul de față, nimeni nu știe exact care-i metoda cea mai bună. Ceea ce ne propunem noi, e să elaborăm una. Asta-i totul.

— Cît timp vei obține rezultate pozitive, nimeni nu va spune nimic, a remarcat, la rîndul său, Woodhall. Dar să te ții în ziua în care lucrurile vor merge rău !

— Eu unul am încredere în frîți : odată ce-au pus la punct o tactică, se vor ține cu dinții de ea.

Seara, grupul s-a reîntors la Coltishall. În clipa în care se pregăteau să se așeze la cină, Bader a avut surpriza să vadă aterizînd avionul personal al lui Leigh-Mallory, care sosise ca să-i felicite pe piloți. Hotărît să profite de această ocazie nesperată, Douglas l-a acaparat imediat :

— Sînt sigur, Sir, că am fi putut doborî mult mai mulți dacă am fi fost mai numeroși. Gîndiți-vă că cel puțin două escadrile din grupul nostru au rămas astăzi la sol. N-ar fi fost preferabil să decolăm cu toții ? În esență, misiunea unui șef se reduce cam la atît : să conducă un număr cît mai mare de avioane spre același punct, împotriva aceluiași inamic. După aceea, oricum nu-și mai poate exercita comanda, fiindcă din clipa în care începe păruiala, fiecare e pe contul său.

— Mărturisesc că ideea e seducătoare, a admis Leigh-Mallory. Lasă-mi puțin timp să reflectez la ea.

Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, Bader era chemat la telefon.

— Ascultă, bătrîne, aș vrea să-ți experimentezi metoda chiar de mîine. Există, la ora actuală, două escadrile la Duxford : a 19-a și a 310-a. Du-ți băieții acolo și, în caz de alarmă, decolați cu toții sub comanda dumitale.

Timp de două zile, rezultatele au fost nule, pentru bunul motiv că Luftwaffe a refuzat să se arate. Bader a folosit acest răgaz ca să-și „îndoctrineze" piloții, inculcîndu-le metoda cea mai bună de dislocare a formației inamice.

— Trebuie să vă năpustiți la grămadă, două-trei patrule, în formație cît mai strînsă. Sigur, există riscul ciocnirii,

dar tocmai acest pericol îi va face pe piloții nemți să degajeze în toate direcțiile. Și-abia atunci o să vă vină mai lesne să-i radeți, ca să nu mai spun că s-a dus dracului precizia bombardamentului.

O altă temă favorită era necesitatea constantă de a avea „jumătate din ochi" în retrovizor :

— Țineți bine minte : neamțul care te doboară e neamțul pe care nu-l vezi. De îndată ce zăriți vreunul în coada voastră, degajați imediat !

La sfîrșitul zilei a doua, Bader reușise să ridice în aer cele treizeci și șase de aparate în mai puțin de trei minute, performanță pe care Leigh-Mallory, venit în inspecție, a găsit-o pur și simplu de necrezut.

— Bravo, Bader. Cu proxima ocazie, cînd Divizia a 11-a va cere sprijin, iei toată lumea cu dumneata.

A doua zi, pentru prima oară în istoria războiului, Goering lansa Luftwaffe asupra Londrei.

Odată cu zorile, valuri de bombardiere porniseră la asaltul dispozitivelor de apărare a capitalei. Fierbînd ca o oală sub presiune, Bader nu înceta să-i piseze pe cei de la divizie, pe Comandamentul central al operațiilor și pe cel al bazei ca să le smulgă permisiunea de a decola. Abia la 4 după-amiază, telefonul i-a transmis ordinul mult așteptat.

De data aceasta, lupta a fost mai dură, mai confuză și, de asemenea, mai sîngeroasă. Absorbit de urmărirea unui Heinckel, Bader a observat, o secundă prea tîrziu, Messerschmittul care se plasase în siajul său. A sperat că mai are timp să expedieze o ultimă rafală în bombardierul care tîra deja după sine o trîmbă groasă de fum, dar neamțul din spate nu i-a lăsat această bucurie. Cu un zgomot infernal, două obuze au pătruns în carlinga Hurricaneului, umplînd-o de un fum înecăcios. În timp ce degaja instinctiv, Bader a simțit cum frica îi paralizează reflexele. Timp de

o secundă a rămas ca împietrit, apoi luciditatea i-a revenit și, odată cu ea, un gînd oribil : avionul era în flăcări. Cuprins de panică, a smucit cupola glisantă și a fost pe punctul să desfacă centurile de siguranță cînd mirosul înecăcios a dispărut brusc, gonit de vînt. Uluit, a examinat carlinga, aripile, fuselajul. Nici urmă de flăcări. Abia atunci a înțeles că mirosul fusese de cordită. Furios pe sine însuși, a tras la loc cupola de plexiglas și a aruncat o privire în urmă. Messerschmittul dispăruse.

Avionul său însă continua să coboare, răsucindu-se într-o spirală din ce în ce mai strînsă. Redresarea n-a prezentat nici o problemă. Imediat după aceea, observînd un vînător german, care luneca pe sub aripile sale, a pornit în urmărirea lui. În clipa în care era să-l depășească, l-a miruit cu trei rafale scurte. Neamțul a derapat, botul s-a aplecat în jos și avionul a percutat solul, explodînd lîngă o mică gară.

Calmat de această victorie rapidă, a remarcat că, deși aparatul său își menținea aproximativ viteza normală, înainta ca un crab, în diagonală. Uitîndu-se mai bine, a constatat că aripa din stînga era vizibil deplasată către spate, cu cîteva găuri zdravene în ea și că eleronul, complet sfărîmat, nu se mai ținea de plan decît prin cîțiva centimetri de metal. Simțind și o gîdilătură ușoară pe coapsa dreaptă, a aplecat capul ca să vadă despre ce-i vorba. Și-a văzut : salopeta de zbor era sfîșiată de sus pînă jos, și tabletele de gumă de mestecat, cu care își îndesase buzunarul de la piept, aterizau acum, una după alta, pe genunchi. Era clar că o schijă trecuse razant pe lîngă corp. Dacă în acea clipă s-ar fi lăsat doar cu un centimetru mai la dreapta... și un fior îl zgîlțîi de sus pînă jos. Ajuns la Coltishall, l-a chemat pe maistrul mecanic.

— Ascultă West, trebuie să-mi repari guguştiucul ăsta într-o jumătate de oră, nici un minut mai mult.

West a inspectat rapid avionul, s-a strîmbat şi a scuturat categoric din cap :

— Îmi pare rău, Sir, dar o să am nevoie de cel puţin două zile ca să-l pun la punct. Nu-i numai un eleron de schimbat. Cablurile de comandă sînt pe jumătate retezate, rezervorul are patru găuri — aţi avut mare noroc cu obturarea automată, altfel nu vă vedeam întorcîndu-vă — profundorul e ca vai de lume... o să avem ceva de furcă.

Bader a fost cît p-aci să explodeze, dar l-a oprit apariţia unui Hurricane şi mai cotonogit ca al său. Pilotul abia a reuşit să iasă din carlingă şi West doar că n-a urlat văzînd o faţă numai cheaguri de sînge şi arsuri. Culmea e că l-a liniştit chiar pilotul :

— Am scăpat ca prin urechile acului, a anunţat el, cu un zîmbet de te apuca mila. Sîngele e de la ţăndările tabloului de bord şi ale parbrizului pe care le-am luat drept în mutră. Doare, dar nu-i grav. O să mă spăl şi-o să-i cer doctorului nişte leucoplast.

— Nici vorbă, a intervenit Bader, luîndu-l de braţ. Ba o să-mi faci chiar plăcerea să iei drumul spitalului. Ştii, rănile astea se mai pot şi infecta...

După un ceas s-a stabilit bilanţul bătăliei : unsprezece victorii certe, toate pentru Grupul 242 ; celelalte două escadrile, incapabile să ţină iureşul infernal al „găştii lui Bader", n-au avut defel ocazia să intervină. Din partea britanicilor n-a fost pierdut nici un avion, dar cîteva dintre ele o încasaseră zdravăn şi trei piloţi erau răniţi.

— Bilanţ mai mult decît pozitiv, a comentat Leigh-Mallory pe care Bader l-a sunat pe seară. E clar că dumneata ai avut dreptate şi nu domnii de la secţia tactică.

Opt zile mai tîrziu — răstimp de coşmar pentru londonezi şi de neîntrerupte încleştări pentru vînătorii din

R.A.F. — Bader era convocat la comandamentul diviziei.
— Ei bine, amice, eşti în continuare satisfăcut de rezultate ?
— Desigur, Sir. Dar dacă am angaja şi mai multă vînătoare împotriva aceleiaşi formaţii inamice, i-am putea face pe friţi tocătură de cîrnaţi.
— Este exact motivul pentru care te-am chemat. Dacă îţi încredinţez încă două escadrile, te simţi în stare să le duci la luptă ?

16

Cinci escadrile ! Peste șaizeci de aparate ! Preț de o secundă, Bader a fost ca orbit. Și-a revenit însă repede.

— Desigur, Sir. Oricum, odată începută lupta, formația se dislocă. Personal, văd acțiunea cam așa : Spitfireurile angajează și blochează Messerschmitturile la mare altitudine, iar dedesubt, grosul de Hurricane se răfuiește cu bombardierele.

— Și eu sînt de părere că aceasta ar fi metoda cea bună, a aprobat Leigh-Mallory. În orice caz, am încredere în dumneata. Și, pentru numele cerului, nu mă decepționa.

Bader știa prea bine ce vroia să spună prin aceste cuvinte vice-mareșalul Aerului. În cursul ultimelor două săptămîni, R.A.F. pierduse două sute treizeci și unu de piloți, morți sau grav răniți și patru sute nouăzeci și cinci de aparate, distruse sau devenite inutilizabile. În ritmul acesta, curînd n-avea să mai rămînă nimic. Absolvenții centrelor de instrucție nu erau îndeajuns de numeroși ca să umple golurile, și ar fi fost riscant ca piloții lipsiți de experiență să fie aruncați direct în luptă. Pe de altă parte, industria nu producea încă decît o sută de aparate pe săptămînă, adică numai jumătate din ce se pierdea.

Situația aceasta se traducea printr-o criză morală lentă. În ciuda aparentei lor seninătăți, supraviețuitorii încleștărilor din văzduh trăiau într-o stare de perpetuă tensiune, de adevărată obsesie. Existența lor oscila între doi poli : cît timp rămîneau pe pămînt, puteau glumi, dormi, face

siestă în şezlonguri, alături de aparatele lor, bea cafea, o cafea servită de oameni care, în ceea ce-i priveşte, ştiau că şi a doua zi vor fi tot în viaţă. Dar telefonul putea suna în orice clipă azvîrlindu-i asupra inamicului şi, o jumătate de oră mai tîrziu, oricare dintre ei se putea afla în avionul care se prăbuşeşte, transformat într-un sicriu incandescent.

Timp de trei zile, Bader şi cele cinci escadrile ale lui — Grupul 12 vînătoare, cum era în prezent denumită această impunătoare formaţie — n-au cunoscut decît alarme inutile. Luftwaffe îşi încorda forţele pentru următoarea izbitură de baros, şi Londra n-a primit decît o singură vizită, aceea a unui bombardier izolat, care a şi fost doborît pe cînd se pregătea să lovească Buckingham Palace. La 15 septembrie însă, radarurile au semnalat, încă din zorii zilei, formaţii puternice care decolau de pe aeroporturile amenajate de-a lungul coastei franceze a Canalului Mînecii. A fost o bătălie încîlcită, înverşunată şi costisitoare, atît pentru atacanţi, cît şi pentru apărarea asigurată şi de data aceasta de Divizia a 11-a aeriană. Bader sperase că va fi chemat în ajutor, dar, din nou, Divizia a 11-a a preferat să se dispenseze de serviciile lui. Bombardierele decimate începuseră să se retragă cînd radarele au semnalat un ultim val înaintînd pe direcţia Londrei. De data aceasta, Comandamentul vînătorii s-a văzut nevoit să pună în stare de alarmă şi forţele din rezervă.

Cinci minute mai tîrziu, Grupul 12 decola. În timp ce lua formaţia deasupra terenului, Bader a trecut pe recepţie, pentru primirea ordinelor.

— Douglas, aici Woodhall, răsună în căşti glasul rece şi măsurat al comandantului. Circa patruzeci de teutoni se îndreaptă către Londra. Patrulezi între Canterbury şi Gravensend.

— Recepționat bine. Patrulez între Canterbury și Gravensend.

Judecînd după unghiul de marș indicat, treaba se anunța destul de bine. Soarele se mai afla la sud-est și, dacă inamicul se dirija într-adevăr către Londra, el, Bader, știa unde să-l găsească. În formație de patrule, cele trei escadrile de Hurricane luară rapid altitudine, avînd pe flancuri două escadrile de Spitfire. Jos, pe dreapta, Londra se ascundea sub un strat gros de nori. 12 000 de picioare.... 16 000... 20 000... Brusc, drept în fața sa, Bader a văzut ghemele negre de fum ale barajului antiaerian și, o clipă după aceea, dincolo de el, puncte cenușii care părea să lunece spre oraș. Pentru moment, punctele erau încă departe, la circa opt kilometri. Să fi fost vreo patruzeci la număr, Ju.-88 și Dornieruri.

Virînd pe dreapta, a amorsat coborîrea. Grupul ocupa o poziție ideală : soarele era exact în spate, iar bombardierele sensibil mai jos. Și nici un vînător inamic la orizont. Era mult prea frumos ca să fie și adevărat. Bombardiere fără escortă, venite plocon la masacru... Într-adevăr, ar fi fost prea frumos. Brusc, în înaltul cerului, siluete alungite țîșniră din fuioarele de pîclă. Messerschmitturi !

— Sandy, încearcă să le interceptezi !

— S-a făcut, patroane. M-am dus !

Și Sandy Lane, comandantul escadrilei a 19-a, a cabrat cu Spiturile sale, pornind în întîmpinarea vînătorilor nemți.

— Înainte ! a urlat Bader. Dislocați-i !

Cu toate mitralierele scuipînd foc, a traversat aidoma unei comete turbate linia întîi a bombardierelor, a cabrat scurt și s-a plasat în spatele unui Dornier. Un fulger a scăpărat din motorul tribord al bombardierului, apoi o erupție de flăcări. Pe punctul de a se ciocni de coada uriașului aparat, Bader a degajat în ultima fracțiune de secundă,

ca să se pomenească, uşor năucit, în mijlocul unui carusel demenţial. În jurul său bombardierele încercau să se salveze, împrăştiindu-se în toate direcţiile, descriind zigzaguri, urcînd în şandelă, lansîndu-se în tonouri nebuneşti. Drept înaintea sa, la nici patru sute de metri, un Dornier căuta să se ascundă între doi norişori. Pe punctul de a-i lua urma, a văzut, cu coada ochiului, un Spitfire sosind în picaj, direct pe bombardier. Totul s-a consumat fulgerător, brutal, ireversibil. Probabil, pilotul Spitului nici nu observase Dornierul, mascat de un petec de cumulus. Aparatul său a percutat exact centrul fuselajului şi bombardierul, explodînd ca o grenadă, l-a prins între aripile sale sfărîmate. Sudate într-o singură încîlceală de fiare sfîrtecate, cele două avioane au pornit spre pămînt, semănînd în urma lor tot felul de fragmente şi tîrînd o lungă trîmbă de fum.

Cu spatele încă ud de sudoarea rece care-l năpădise, a întors capul ca să vadă un Junker prăbuşindu-se în vrie, aidoma unei sfîrleze incendiate. Un om a izbucnit din carlingă şi s-a aruncat în gol. Parașuta i s-a deschis imediat, prea repede însă, pentru că o limbă de flăcări a lins corola albă de mătase, carbonizînd-o într-o clipită. Omul a pornit în jos ca un bolovan ; deasupra capului, suspantele devenite acum inutile, se agitau spasmodic în vînt. Bader l-a privit cum cade, cu o satisfacţie plină de ură :

— Ai căpătat ce-ai meritat, jigodie. Invocă-l acum pe Hitler dacă-ţi mai vine !

A virat ca să reintre în luptă. Dar cerul devenise, între timp, pustiu. Ajuns la Duxford, grupul şi-a refăcut plinul de carburant, muniţia consumată a fost completată şi a început aşteptarea.

După două ceasuri, au decolat din nou, ca să intercepteze o formaţie inamică ce se apropia de North Weald. De data aceasta, însă, alarma fusese dată prea tîrziu. Hur-

ricanele se mai aflau în urcuș cînd, ieșind dintr-o pătură de nori, i-au observat pe nemți zburînd la circa 4 000 de picioare mai sus. Bader s-a pornit pe înjurat, mai abitir ca un căruțaș. Ce făceau ăia de la radar, dormeau pe ei ? Deschizînd la maximum admisia gazelor, a cabrat în șandelă, agățat de elice. Avea oare să ajungă în timp util ca să le bareze calea teutonilor ?

— Messerschmitturi, chiar în spate ! urlă un glas în căști.

Întorcînd capul, a zărit vînătoarea germană izbucnind de după soare și năpustindu-se asupra escadrilelor sale. După o clipă, cerul era un carusel dement de cocarde tricolore și cruci negre. Un Messerschmitt a reușit să se plaseze în coada sa. Bader a smucit manșa, dar, în același moment, un alt aparat i-a tăiat drumul, la numai cîțiva metri de elicea sa. Zgîlțîit de curentul de aer, Hurricane a fremătat, s-a poticnit și a derapat pe o aripă, intrînd în vrie. Bader l-a lăsat să descrie cîteva spirale, ca să se debaraseze de adversar. Cînd a redresat, la nici 5 000 de picioare, acesta dispăruse.

Departe, la sud, un Dornier solitar gonea în direcția Franței. Bader a urcat și a pornit în urmărire. Ajuns deasupra coastei și socotindu-se la distanță potrivită, a deschis focul. Chiar de la prima rafală însă, reculul mitralierelor a frînat avionul care iarăși a derapat brusc. Pînă să-l redreseze, Dornierul căpătase un avans decisiv.

Ziua fusese, totuși, fructuoasă, mult mai fructuoasă decît îndrăzniseră să spere domnii de la serviciile tactice. Odată reîntorși la bază și reconstituite cele două angajări, au constatat că Grupul 12 a distrus, în mod sigur, cincizeci și două aparate inamice și, posibil, încă opt. Leigh-Mallory, care a telefonat la ora cinci, abia izbutea să-și modereze entuziasmul.

— Toate felicitările mele, Douglas ! (Era pentru prima oară că vice-amiralul Aerului îi spunea lui Bader pe nu-

mele mic.) A fost pur și simplu formidabil ! Nu încape îndoiala, metoda dumitale, a formațiilor masive, aduce dividende frumoase.

— Vă mulțumesc, Sir. Scorul ar fi fost și mai mare dacă la cea de a doua ieșire am fi fost alertați mai devreme. Cu numai zece minute avans, am fi avut posibilitatea să-i atacăm pe nemți de sus în loc să urcăm către ei. Concluzia e că trebuie să decolăm de îndată ce inamicul ia formație deasupra coastelor franceze.

— S-ar putea să ai dreptate. Dar nu uita că intervenția noastră va depinde întotdeauna de comandantul Diviziei a 11-a. Atîta timp cît nu va cere sprijinul nostru constant, vom fi în situația unei echipe de polițiști care sosesc la fața locului cînd încăierarea e în toi. În sfîrșit, voi încerca să sugerez o reorganizare a tacticii de luptă în sensul preconizat de dumneata. Nu se știe niciodată...

La trei zile de la această discuție, pe 18 septembrie, Bader a avut prilejul să confirme validitatea teoriei sale printr-o demonstrație și mai strălucită. Decolînd cu cele cinci escadrile, pe la mijlocul după-amiezii, în căutarea unei formații inamice care venea dinspre sud-est, în direcția Londrei, a descoperit-o zburînd la circa 16 000 de picioare, deasupra unei bucle a Tamisei. Spre marea sa uluire, nici un fel de escortă. Oricît a scotocit cu privirea cerul, nimic în afara celor patruzeci de bombardiere. Patruzeci ! Pentru prima oară de la începerea Bătăliei Angliei, apărătorii erau mai numeroși decît atacanții. În plus, aveau și avantajul obișnuinței de a lupta în inferioritate numerică.

Plasîndu-se în fruntea haitei sale surexcitate, a plonjat direct pe linia frontală a formației inamice. Ajuns la o sută de metri de ea, un Junkers i se încadră în colimator și Bader deschise focul, văzînd cu bucurie cum șuvoiul de gloanțe sfîrtecă fuselajul, înaintînd către aripi. Cu mo-

torul stîng incendiat, bombardierul derapă brutal, se răsuci pe spate şi porni în jos. Renunţînd să-l mai urmărească, Bader reveni spre centrul încăierării şi expedie o scurtă rafală în direcţia a două Dornieruri care-i tăiau calea ; în clipa următoare, însă, fu nevoit să degajeze la rîndu-i, ca să-l evite pe al treilea care o ştergea zigzagînd disperat. Manevra aceasta a fost cît pe aici să-l expedieze într-un alt Hurricane, lansat într-un viraj dement. Vîrtejul de aer provocat de trecerea meteoritică a vînătorului amic, a ridicat coada propriului său aparat, precipitîndu-l într-o vrie cumplită. A izbutit să redreseze abia pe la 3 000 de picioare. Împrăştiate în toate părţile, bombardierele se retrăgeau spre Franţa. La sud-est, un Dornier izolat şi în vădită dificultate, încerca să se fofileze printre norii ce pluteau leneşi. A pornit în urmărire ; distanţa dintre el şi masivul bombardier, care se tîra cu cel mult 250 km/h., scădea cu repeziciune. Sigur de izbîndă, nu se grăbea să deschidă focul... mai aproape... şi mai aproape... În sfîrşit, cînd nu mai era decît la cincizeci de metri, cele opt mitraliere s-au pornit să răpăie.

De la prima rafală, mitraliorul din coadă, cuprins de panică, s-a azvîrlit afară din turelă. Paraşuta s-a deschis însă prea devreme şi s-a agăţat de unul din planurile cozii. Tîrît la remorcă, manechin dezarticulat, nefericitul mitralior era condamnat la moarte. Apoi, Dornierul, cu comenzile blocate, a început un soi de cursă cu obstacole, făcînd cîte un salt, planînd cîteva secunde pe creasta curbei, căzînd brusc, făcînd iar un salt. Fascinat, Bader s-a îndepărtat puţin ca să urmărească de la distanţă convulsiile victimei sale. Doi membri ai echipajului s-au căţărat afară din postul principal şi s-au aruncat în gol. Paraşutele lor s-au deschis la vreo sută de metri mai jos, în timp ce Dornierul, cu mitraliorul agăţat de coadă, continua să sară obstacole inexistente. Cuprins de milă, Bader a virat şi a

slobozit o rafală ca să pună capăt chinurilor sărmanului om. L-a ratat însă şi, în secunda următoare, Dornierul, aflat în pierdere de viteză, a intrat în picaj şi s-a sfărîmat de sol. Simţind cum îl ia cu frig, a răsucit avionul şi a pornit spre casă.

La Duxford, ofiţerul însărcinat cu întocmirea raportului asupra desfăşurării luptei a avut mult de furcă pînă să poată obţine informaţii precise. Piloţii erau supravoltaţi şi fiecare dintre ei pretindea cel puţin o victorie. A fost nevoie ca Bader să se înfurie de-a binelea ca să se restabilească un calm relativ. Seara, a notat în carnetul de bord : *„Patrulare deasupra Londrei. Luat contact cu inamicul. Grupul a înregistrat treizeci de victorii sigure, două probabile, plus două aparate avariate. Scor personal : un Junkers, un Dornier. N-am avut nici o pierdere.“*

Şi astfel, în cîteva rînduri prozaice, el condensa miile de episoade ale unui admirabil triumf.

Octombrie 1940. Atacurile de zi ale aviației hitleriste începuseră să se rărească. Goering, care se lăudase că va strivi vînătoarea britanică sub un potop de bombe, își smulgea de disperare părul, iar Hitler s-a văzut nevoit, admițînd implicit prima sa înfrîngere, să amîne invadarea Angliei pentru „primăvara următoare". Începînd cu sfîrșitul lunii, incursiunile diurne încetară aproape complet. A urmat o scurtă pauză, după care bombardierele cu cruce neagră pe aripi și-au făcut reapariția... însă noaptea.

A fost un coșmar atroce : tenebre sfîșiate de gheizere de flăcări, tăceri înfricoșate curmate brusc de bubuiturile sacadate, furibunde, ale tunurilor antiaeriene, erupții vulcanice de clădiri care se prăbușeau peste locatarii lor. Timp de cîteva săptămîni, vînătorii R.A.F., insuficient pregătiți pentru lupta de noapte, au fost, de fapt, incapabili să respingă valurile compacte de bombardiere care-și revărsau încărcătura ucigașă asupra localităților din sud : Londra, Portsmouth, Liverpool, Coventry și, din nou, Londra. Apoi, încetul cu încetul, riposta a fost organizată, la sol și în văzduh, raidurile au devenit din ce în ce mai costisitoare pentru inamic și, șase luni mai tîrziu, cea de a doua ofensivă Luftwaffe a cunoscut aceeași soartă ca și prima : ritmul a devenit mai lent, violența a scăzut și, pînă la urmă, s-a stins cu pîlpîieli de feștilă. Odată în plus, Goering fusese neputincios să-și respecte cuvîntul.

În cursul iernii, Bader a avut o dublă satisfacție : mai întîi o reuniune a marilor căpetenii ale aviației de vînătoare britanice a adoptat oficial tactica sa de interceptare, apoi, în martie, funcția sa de wing-commander * ad-interim, a fost transformată în comandament definitiv. Avansat la gradul de locotenent-colonel — cu un an în urmă nu era decît locotenent — a fost afectat bazei de la Tangmere, unul din terenurile principale ale Diviziei a 11-a aeriene. Tangmere se afla pe coasta de sud, vizavi de Franța ocupată. Bader era în culmea fericirii. Grupul său, echipat cu Spitfire de un tip mai modern decît cele care participaseră la Bătălia Angliei, avea să poarte războiul pe teritoriul ocupat de inamic.

Într-adevăr, R.A.F. decisese să treacă la ofensivă. S-a început prin a se tatona rezistența dușmanului, trimițîndu-se formații reduse la Havre și Cherbourg, dar cu interdicția categorică de a pătrunde mai adînc în interiorul Franței. Reacția germană a fost slabă. Din cînd în cînd, o patrulă de Messerschmitturi venea să dea tîrcoale pe sub nasul englezilor, manevră transparentă, menită să-i atragă către sud, ca apoi să le poată tăia retragerea. Spitfireele nu se lăsau însă ademenite în capcană. Ele căutau o pradă mult mai importantă. Treptat, au prins curaj. N-a trecut mult și au început să atace sistematic aerodromurile germane eșalonate în adîncime. La rîndul lor, hitleriștii ieșiră din rezerva inițială, ca să intercepteze aceste raiduri care le scurmau pistele, le distrugeau instalațiile, le incendiau aparatele surprinse la sol. Acum însă, rolurile se inversaseră. Inițiativa aparținea britanicilor și Luftwaffe era, de cele mai multe ori, obligată să aștepte concretizarea iniția-

* Comandant de aripă ; aripa (echivalentă cu grupul din vechea organizare a aviației militare române) era formată din 3—4 escadrile și putea intra în compunerea de luptă a diviziei aeriene (N.T.)

tivei ca, apoi, să încerce să pareze. Bader începuse să cunoască pe dinafară marile aeroporturi de la Béthume, Commines, Hazebrouck, Saint-Omer, vizuini ale vînătorii germane şi, în consecinţă, obiective preferate ale bombardierelor pe care grupul său le escorta. Sporindu-şi palmaresul de la o misiune la alta, el îşi galvaniza piloţii, îşi uluia superiorii şi reuşea — cît de cît — să domolească temerile nevestei sale, performanţă pe care puţini piloţi au izbutit s-o realizeze. La sfîrşitul lui iulie, carnetul său de zbor conţinea aproape treizeci de asteriscuri, fiecare dintre ele reprezentînd o victorie considerată certă. Din acest total, douăzeci şi una fuseseră omologate, ceea ce-l situa pe locul cinci de pe lista oficială a aşilor. Partea frumoasă era că nu-i gelozea defel de Malan şi Tuck, doi dintre comandanţii săi de escadrilă, pentru cele treizeci de victorii înscrise la activ. Pentru el, esenţială era gloria colectivă a wingului şi certitudinea de a regăsi permanent stimulentul bătăliei.

Totuşi, ritmul infernal al existenţei pe care o ducea şi nevoia sa imperioasă de acţiune forte îi toceau rezistenţa mai mult decît ar fi vrut el s-o admită. În ultima săptămînă a lunii ianuarie 1941, executase zece misiuni ofensive, destul ca să-l facă k.o. şi pe omul cel mai solid, mai cu seamă cînd acest om se deplasează pe două proteze. Era ultimul supravieţuitor dintre comandanţii de wing de pe vremea Bătăliei Angliei; ceilalţi fie muriseră, fie fuseseră retraşi din operaţiile active. La 4 august, după un conciliabul, Woodhall şi Leigh-Mallory i-au sugerat să-şi ia cîteva săptămîni de odihnă. Încăpăţînat ca un catîr, Bader s-a mulţumit să scuture din cap.

— Ascultă, Douglas, aproape că l-a implorat Leigh-Mallory, într-una din zilele următoare ai să te prăbuşeşti. Nimeni nu poate continua la nesfîrşit în ritmul ăsta.

— Mai e timp, Sir, s-a împotrivit Bader. Pentru moment, mă simt în plină formă.

Vice-mareşalul Aerului a ridicat, neputincios, din umeri.

— Eşti, probabil, individul cel mai încăpăţînat din toată aviaţia britanică, ceea ce, zău, nu-i chiar atît de simplu. În sfîrşit, pentru că nu vrei să asculţi de sfatul bun, îţi mai las un ultim răgaz, pînă în septembrie. După aceea, însă, la cură de odihnă cu dumneata, înţeles ?

Bader şi-a lăsat nasul în jos, ca să ascundă un zîmbet de triumf. De vreme ce patronul cel mare îi acorda încă o lună, totul se putea aranja. Pînă atunci, va găsi el un mijloc să scape de afectarea sa la cine ştie ce cancelarie.

Destinul i-a oferit acest mijloc chiar a doua zi. Numai că nu a fost cel pe care şi l-ar fi ales el... dacă putea alege.

Pe 8 august 1941, grupul a decolat pentru o misiune de „vînătoare liberă" deasupra coastelor Franţei. Ziua părea ideală pentru acest gen de acţiune : mase de nori pluteau la o altitudine de 4.000 de picioare, dar mai sus cerul era limpede şi complet degajat. Grupul a urcat pînă la 28.000 de picioare. La această înălţime, avantajul altitudinii şi al soarelui avea să fie de partea lor şi nu a nemţilor.

Se aflau la sud de Touquet, cînd Bader a descoperit cam o duzină de Messerschmitturi zburînd mai jos ca ei, dar în aceeaşi direcţie. Lăsînd în ariergardă una din patrule, a plonjat hotărît asupra primei secţii inamice. În urma sa şi a celor trei coechipieri, restul haitei s-a năpustit, cu motoarele la regim maxim, decisă să sfîşie prada aceasta nebănuitoare. Bader şi-a şi ales victima : al doilea aparat din stînga. În colimator, inamicul creştea cu fiecare fracţiune de secundă. Dar, în ultima clipă, cînd să corecteze definitiv ochirea, şi-a dat seama că şi-a calculat greşit elanul. La viteza dată, eroarea nu mai putea fi rectificată. Coliziunea părea inevitabilă. Împingînd brutal

manșa și dînd o zdravănă lovitură de picior în palonier a reușit să-și abată Spitul de pe traiectoria mortală, dar a intrat într-un picaj vertiginos, așa încît n-a mai putut vedea nimic din masacrul practicat de camarazii săi.

Furios, a redresat la 22 000 de picioare, ca să constate că e absolut singur. Înjurînd birjărește, se pregătea tocmai să urce, cînd a observat, chiar înaintea lui și îndreptîndu-se în aceeași direcție, șase Meuri, zburînd în trei perechi paralele, șase victime eventuale care, pe moment cel puțin, nu păreau să se simtă amenințate cu nimic. Sigur, înțelepciunea poruncea să-și continue ascensiunea, lăsîndu-le în plata domnului ; nu o dată, doar, îi dăscălise pe piloții săi să n-o facă pe eroii cînd sînt singuri. Totuși, ce ispită ! Ce invitație irezistibilă !

O rapidă aruncătură de ochi îndărăt... Nimic, nici un dușman... Dînd uitării propriile principii, s-a repezit ca să se plaseze în spatele perechii din mijloc. Ajuns la vreo sută de metri, a prins în colimator aparatul din stînga și i-a expediat o rafală lungă. O limbă de foc a țîșnit la îmbucătura aripilor, s-a întins prefăcîndu-se într-o gigantică torță și a cuprins avionul. În secunda următoare, Meul derapa și se prăvălea. Ceilalți însă își vedeau liniștiți de drum, de parcă ar fi fost orbi.

S-au trezit doar cînd au observat cum și celălalt aparat al perechii din mijloc scuipă flăcări, împroașcă bucăți din el și, basculînd cu botul în jos, pornește în vrie. Abia atunci, perechea din stînga a virat scurt și, după ce-a descris un arc de cerc de 180°, s-a îndreptat spre impertinentul Spit. Surexcitat ca un tîlhar care a spart vitrina unui bijutier și stă să pună mîna pe un lot de diamante, Bader a degajat, cu gîndul să treacă printre cele două aparate ale perechii din dreapta, care-și continuau, liniștite,

drumul. Un act nebunesc, dar ce, parcă era primul pe ziua aceea ?!

Brusc, o izbitură năprasnică. Năucit de parcă ar fi primit o măciucă în ceafă, a simțit, dar vag, cum o forță teribilă reține aparatul de coadă, îl privează de comenzi, îl forțează să coboare pe-o dungă. A urmat apoi o ambardee și Spitul a pornit să cadă ca un bolovan. Pe jumătate sufocat de un praf înecăcios, care umplea carlinga, a tras de manșă, dar n-a întîmpinat nici o rezistență și manșa i s-a lipit de pîntec ca o coadă de mătură. Iar avionul cădea, cădea întruna...

Mașinal, a întors capul să vadă dacă Messerschmitturile se țin după el. Uluit, nevenindu-i să-și creadă ochilor, a constatat că în spatele carlingii nu mai e nimic : fuselajul, coada, ampenajul, toate dispăruseră. Pesemne că unul din cele două aparate germane printre care voise să treacă l-a izbit cu elicea și i-a tocat partea din spate. I-au trebuit cîteva secunde ca să priceapă că epava bravului său Spit se afla în cădere liberă și că nici o forță n-o mai putea menține în văzduh. Atunci un brusc acces de panică i-a mobilizat reflexele amorțite.

După ce a slobozit o înjurătură zdravănă și-a zis, scrîșnind : „E clar, va trebui să sar. Să mai aștept, însă, un pic, sînt la 21 000 de picioare, la altitudinea asta n-am oxigen, crăp..."

Și-a impus să numere pînă la zece, dar, după aceea, instinctul de conservare a fost mai puternic. Smulgîndu-și casca și masca de oxigen, a tras cît a putut de mica pară de cauciuc fixată deasupra capului. Cupola din plexiglas s-a deschis, lăsînd să pătrundă un vînt furios, al cărui urlet a umplut carlinga. Încleștîndu-și mîinile de marginile capitonate ale bordului, a început să se zbată să iasă, operațiune disperant de dificilă pentru cineva care nu se

poate sluji de picioare. Proptindu-se în braţe, a izbutit să se salte cu cîţiva centimetri. Cînd capul a depăşit parbrizul, vîntul i-a venit în ajutor, aspirîndu-l spre exterior.

Fiind afară pînă la brîu, s-a crezut salvat. Iluzie spulberată pe loc... ceva îl ţinea de picior. (Pesemne, laba rigidă a protezei drepte se agăţase într-una din ranforsările carlingii. În clipa următoare, vîrtejul de aer provocat de cădere i-a înşfăcat trupul lipsit de apărare, zgîlţîindu-l cu nemaipomenită sălbăticie, urlîndu-i în urechi, sfîşiindu-i carnea, plesnindu-l peste ochii zadarnic închişi, în timp ce avionul mutilat, lansat în vria sa mortală, cădea şi cădea. S-au scurs aşa secunde ce păreau veşnicie, văduvite de orice speranţă, cumplit de chinuitoare. Şi, totuşi, a reuşit să păstreze o brumă de luciditate. Refuzînd să abandoneze lupta, creierul său funcţiona mai departe, dictîndu-i ce trebuie să facă, cum să-şi consolideze puţinele şanse de supravieţuire. De pildă, să nu scape din mînă inelul care comandă deschiderea paraşutei, deoarece vîntul o să-l împiedice să-l apuce la loc... să nu tragă de el prea devreme pentru că, la această viteză, mătasea nu va rezista impactului cu aerul... Iar halucinanta prăbuşire continua... avea acum cu siguranţă cel puţin opt sute de kilometri la oră.

Deodată, metalul şi curelele protezei au cedat. Proiectat în văzduh ca de o catapultă, Bader a avut pe moment, senzaţia că pluteşte într-o lume a calmului, a unei imense tăceri... Ar fi vrut să adoarmă, să se odihnească, să uite coşmarul prin care trecuse. Apoi, la fel de brusc, creierul şi-a reluat controlul. Fără grabă, mîna a acţionat sistemul de deschidere şi paraşuta s-a umflat cu o plesnitură seacă. Acum, plana cu adevărat între bolta albastră a cerului şi vălătuceala neîntreruptă de nori. A, da, era plafonul pe care-l traversase împreună cu grupul său, imediat după

decolare, la 4 000 de picioare. Se afunda în vata lui impalpabilă. Apoi, după cîteva clipe, a descoperit, dedesubt, pămîntul cu pătrăţelele colorate ale ogoarelor şi pajiştilor. Ceva l-a atins peste obraz : era cracul drept al pantalonului, desfăcut pe toată cusătura. Prin gaură se ităa albeaţa indecentă a bontului.

Proteza dispăruse.

„Bafta mea", şi-a spus el, uşor amuzat. „Dacă n-aş fi avut picioare detaşabile, nu mai eram acum în viaţă". Privirea i-a scotocit peisajul în căutarea coloanei de fum care ar fi trebuit să indice locul unde căzuse avionul. N-a observat însă nimic ; pesemne, aparatul se dezintegrase înainte de a atinge solul.

Pămîntul continua să urce încetişor spre el. În faţa unei case, doi ţărani în bluze albastre se opriseră să urmărească lenta lui coborîre. Pe un drumeag, o femeie care ducea o găleată, a înţepenit şi ea, ca pietrificată de această apariţie. Aproape că i-a fost ruşine că se prezintă aşa, fără un picior. Apoi, deodată, solul a părut că se repede spre el. Fir-ar să fie ! dacă nu face ceva, zăplazul ăla o să-i intre drept în fund ! Vîslind disperat cu braţele, a reuşit să-l evite şi, în secunda următoare, căzu pe iarbă. A mai apucat să simtă o durere ascuţită în coşul pieptului, acolo unde genunchiul stîng i se înfundase în coaste, după care şi-a pierdut cunoştinţa. Cînd a redeschis ochii, trei soldaţi germani erau aplecaţi peste el, căznindu-se să-i desfacă harnaşamentul. Apoi, l-au purtat pe braţe pînă la drum, unde aştepta o maşină. După cinci minute, maşina pătrundea, pe sub o boltă uriaşă, într-o curte împrejmuită de clădiri cenuşii. Pe jumătate încă ameţit, Bader şi-a dat seama că e aşezat pe o brancardă. O scară, un lung coridor duhnind a eter, murmure confuze cu accente guturale, mîini prudente care-l aşează pe o masă capitonată. Vechi

amintiri, coşmaruri uitate, au prins să i se agite prin minte. Un bărbat în halat alb, cu faţa suptă şi palidă, cu privire severă, în dosul unor ochelari fără ramă, şi-a făcut apariţia în cîmpul său vizual şi s-a aplecat peste el. În fundal, silueta nemişcată a unei infirmiere.

Medicul a încruntat sprînceana văzînd cracul gol. A tresărit, dînd la o parte stofa sfîşiată. Cîteva clipe s-a uitat ţintă la baretele decoraţiilor de pe vestonul rănitului.

— V-aţi pierdut piciorul, a spus el, în sfîrşit, exprimîndu-se în engleză, dar cu un cumplit accent teutonic.

— Da, ştiu, a murmurat Bader. S-a detaşat pe cînd mă luptam să ies din coşciugul meu zburător.

Perplex, neamţul continua să fixeze bontul. Era limpede că încerca să priceapă cum un unijambist a putut fi autorizat să piloteze un avion de luptă.

— Înţeleg, rosti el, tărăgănat. E un accident pe care l-aţi avut cu ani în urmă, nu-i aşa ? Apoi, aplecîndu-se şi mai mult, adăugă : Aţi fost cît pe aici să vă retezaţi gîtul.

Surprins, Bader a dus mîna la beregată. Chiar sub bărbie, degetele au dat peste o tăietură adîncă, cu o crustă de sînge închegat. Nici măcar n-o simţise.

Medicul scutură din cap, apoi îi ceru să deschidă gura şi exploră cu indexul cavitatea bucală.

— Nici o străpungere, constată el cu evidentă satisfacţie. Voi începe prin a coase această rană.

Cu o mişcare uşoară înfipse vîrful unui ac de seringă la cîţiva milimetri de tăietură. Aproape instantaneu, zona deveni insensibilă. Din trei împunsături de ac, buzele plăgii au fost apropiate.

— Şi acum, făcu el pe un ton încurajator, să examinăm şi celălalt picior.

„Stai să vezi acum, bătrîne, ce moacă ai să faci", se amuză Bader, săltîndu-se uşor pentru a-i permite infirmierei să tragă pantalonii de pe el.

Într-adevăr, „moaca" doctorului făcea să fie văzută : cu gura căscată, cu ochii holbaţi, el fixa cu o privire incredulă proteza ataşată de bontul stîng. Urmă o lungă tăcere. Neamţul părea fascinat de spectacolul celor două bonturi.
— Am auzit de dumneavoastră, spuse el într-un tîrziu. La drept vorbind, semăna mai curînd a legendă...
— Uite că nu era o legendă, replică Bader. Dar, spuneţi-mi, doctore, de fapt, unde mă aflu ?
— La spital, la spitalul de la Saint-Omer.
— Saint-Omer ? Ia te uită ce coincidenţă ! Tatăl meu e îngropat la doi paşi de aici.

Stînjenit, medicul întoarse capul. Doi sanitari militari intrară în sală, aşezară rănitul pe brancardă, îl transportară la etajul trei şi, pătrunzînd într-o rezervă, îl aşezară pe un pat cu cearceafuri albe. Apoi îl dezbrăcară, îi scoaseră proteza stîngă, o rezemară de perete, îi puseră o cămaşă de noapte şi ieşiră fără să fi scos vreun cuvînt.

Nemişcat în patul său, Bader se străduia, în van, să-şi concentreze gîndurile la Anglia, la wingul său, la nevastă. La cea mai neînsemnată mişcare, o undă de durere îi parcurgea tot corpul şi reacţia nervoasă îl golea progresiv de ultimele resturi de vitalitate. Infirmiera care i-a adus o ceaşcă de supă a trebuit să-l hrănească întocmai ca pe un copil, dîndu-i cu lingura în gură. Ceva mai tîrziu, pe cînd amurgul îşi furişa umbrele cenuşii în odaie, s-a cufundat într-un somn vecin cu leşinul. Din cînd în cînd se mai trezea, exact atît cît să se simtă nefericit, sărman olog înconjurat de duşmani.

Nici unul din piloţi nu-i observase căderea. Dispăruse după primul picaj şi nu mai răspunsese la apeluri. Cît a durat raidul, absenţa sa, mai precis brusca absenţă a glasului său metalic, crease oamenilor o senzaţie de apăsare. Întorşi la Tangmere, aşteptaseră, la început plini de spe-

ranţe, apoi — pe măsură ce scurgerea minutelor vestea epuizarea rezervei sale de carburant — într-o atmosferă de stupoare şi incredulitate. Seara, la popotă, chiar şi cei mai incorigibili farsori au stat cu nasul în farfurie.

Începînd cu orele 18, după ce sunase la toate terenurile pe care Bader ar fi putut ateriza, Woodhall se pregăti pentru ceea ce considera a fi momentul cel mai penibil din întreaga sa carieră. O găsi pe Thelma în grădiniţa din spatele căsuţei în care o instalase Douglas. Lungită într-un şezlong, tînăra femeie îi zîmbi.

— Îmi pare nespus de rău, Thelma, începu el fără alt preambul, dar am să-ţi dau o veste proastă. Douglas nu s-a înapoiat. În foarte scurt timp vom şti cu exactitate şi ce s-a întîmplat. În locul dumitale, nu mi-aş face griji prea mari. Cu siguranţă, a căzut prizonier. Dealtfel, ştii şi dumneata că e indestructibil.

Pe jumătate ridicată din şezlong, Thelma a părut incapabilă să asimileze cuvintele spuse. Apoi a murmurat : „Mulţumesc, Woody", s-a ridicat şi s-a îndreptat spre casă cu paşi şovăitori. Woodhall a fost pe punctul să se ia după ea, dar s-a răzgîndit. Era sigur că Thelma ar fi făcut orice numai să nu plîngă de faţă cu el. Cu cincisprezece zile în urmă, nevasta unui pilot doborît deasupra Franţei plînsese patruzeci şi opt de ore fără oprire, reacţie penibilă, pe care Thelma nu ţinea deloc s-o reediteze. Cel mai bun lucru era s-o lase singură cu durerea ei.

A doua zi dimineaţă, cînd se îndrepta spre căsuţă să vadă ce-i cu ea, a zărit de departe haita de hiene a reporterilor.

În primele ore ale dimineaţii, desprinzîndu-se încetişor din toropeală, Bader şi-a redobîndit o parte din luciditate. Captivitatea sa era un fapt şi începea să-l accepte.

Cel puțin, provizoriu. Acum, prima urgență era procurarea unor proteze și informarea Thelmei că e în viață. Pe la ceasurile nouă, a primit o vizită : doi tineri piloți din Luftwaffe, niște băieți zdraveni, cu vestoanele constelate de insigne, în pantaloni de călărie și cizme strălucitoare.

— Hello ! făcu vesel cel care părea mai vîrstnic. Cum vă simțiți ? Permiteți-mi să mă prezint : contele Cutare, comandant de escadrilă.

Vorbea o engleză impecabilă.

— Douglas Bader. Mulțumesc, mă simt destul de bine.

Prefăcîndu-se că nu-i observă rezerva, cei doi flecăreau prietenește. Îi explicară că veniseră special ca să mai distreze un „Kamerad" pentru că, în fond, toți piloții trebuie să se considere ca atare, nu-i așa ? După ce declară că Spitfire e un aparat extraordinar, contele se socoti autorizat să abordeze și un subiect mai delicat.

— Se pare că nu aveți picioare ?

— Da.

Bader tocmai le explica de ce un olog de ambele picioare poate fi, totuși, un excelent pilot de vînătoare, cînd văzu intrînd un ofițer de intendență, cu părul încărunțit și mutra posacă. Noul venit, ascultă în tăcere cîteva minute, apoi, aruncînd o privire dezaprobatoare protezei rezemate de perete, declară :

— Este de la sine înțeles că un asemenea lucru ar fi imposibil în armata germană.

Stînjeniți, cei doi piloți își luară rămas bun. Cel de la intendență se apucă să-i pună tot soiul de întrebări în legătură cu activitățile pe care le-ar putea avea un olog în cadrul R.A.F. Bader își pierdu curînd răbdarea.

— Ați putea lua legătură prin radio cu Anglia și să le cereți să-mi expedieze o altă proteză ? chestionă el destul de sec.

La drept vorbind, nu prea vedea bine cum o să-i fie trimisă proteza, dar această luare de contact ar fi fost suficientă ca Thelma să afle că e în viață.

— Ar fi o excelentă idee, admise ofițerul german. Voi raporta superiorilor mei.

— Vă mulțumesc anticipat. Aș mai vrea ca oamenii dumneavoastră să scotocească prin ce-a mai rămas din avionul meu, poate că dau peste celălalt picior.

Ofițerul făgădui că-și va da toată osteneala, după care ceda locul medicului venit să examineze bonturile. Cel stîng era în perfectă stare, dar dreptul prezenta, la baza coapsei, o umflătură mare, urîtă, vînăt-negricioasă. Bader a fost de-a dreptul îngrozit. De la cumplitul său accident de acum zece ani, îi era întotdeauna teamă de o leziune a țesuturilor acestor membre și așa împuținate. Acum, spaima teoretică părea că devine realitate. Dealtfel, și medicul se arăta a fi îngrijorat, ba chiar speriat de-a binelea.

— Va trebui să incizăm hematomul acesta, mormăi el.

— Ba nu ! explodă Bader. N-o să vă atingeți de el, mă auziți ?

Doctorul a încercat să-l contrazică, dar, după cinci minute, s-a declarat învins și a prescris pansamente.

O tînără, cu înfățișare de țărăncuță, intră în cameră, așează un platou pe pat, îi zîmbi timid și ieși. Înfometat, Bader se aruncă asupra hranei : o strachină de supă de cartofi — precis împotriva colesterolului, căci n-avea urmă de grăsime — două felii transparente de pîine neagră, cu vagi urme de margarină pe ele, și o ceașcă de surogat de cafea. Scîrbit, a fost cît p-aici să dea cu platoul de pămînt.

La începutul după-amiezii, două infirmiere îl transportară într-un salon cu cinci locuri. Cel din patul vecin cu al său, un flăcău cu obrajii rumeni, sălță capul și schiță salutul militar.

— Fiți binevenit, Sir, rosti el, cu un pronunțat accent american. Sînt Bill Hall, din Eagle Squadron *. Am și aflat că sînteți aici.

Băiatul avea unul din picioare atașat de un trapez metalic și lestat cu o greutate. Îi explică lui Bader că rotula fusese sfărîmată de un glonte. Cel de al treilea pat era ocupat de un voluntar polonez, cu arsuri grave la față, al patrulea de Willy, un tînăr londonez cu cerul gurii străpuns de o schijă. Toți piloți de vînătoare. S-a încins o discuție, dar dezinvoltura afișată suna fals. Willy și polonezul își spărgeau capul căutînd un mijloc de evadare. Din nefericire, li se luaseră hainele și nu vedeau cum ar putea hălădui peste cîmpuri în cămeșoaiele lor de noapte.

— Deci, după voi, n-ar exista nici o posibilitate de a pleca de aici ? insistă Bader.

— Ba da, făcu Willy, cu amărăciune. De îndată ce careva se poate ține pe picioare, e expediat în Germania.

— Dar dacă ați avea haine, cum ați proceda ?

— Am șterge-o pe fereastră, cu ajutorul unei funii. Poarta e întotdeauna deschisă și nu există sentinelă. În schimb, e una postată la ușa salonului.

— Mda. Ar rămîne să găsim o funie.

— Așa ceva nu-i greu, declară Hall. Ne-ar face rost una din fetele franțuzoaice care lucrează la spital.

Imediat, Bader s-a și pornit să eșafodeze tot soiul de proiecte, unul mai delirant decît altul. De vreme ce avea să evadeze, dinamismul i-a revenit, încetul cu încetul,

* Escadrila Vulturul (N.T.)

fapt pentru care a dormit buștean, iar a doua zi, dimineața, s-a trezit într-o dispoziție excelentă.

Aceeași fată de ieri reveni cu aceeași pîine neagră și același surogat de cafea. Foarte monden, Hall făcu prezentările :

— Domnișoara Lucille, din Saint-Omer, o fetiță de aur.

Bader fu extrem de decepționat constatînd că juna nu pricepe o boabă din franceza pe care o tocise cîndva la colegiu. A încercat, totuși, să schimbe cu ea niște glume, dar fata i-a arătat printr-o mișcare a capului sentinela cu cască ce se proptise în pragul ușii și s-a retras fără să scoată o vorbă.

Sosi și medicul, ca să examineze bontul tumefiat, dar Bader abia dacă-i lăsă timp să declare că incizarea nu mai este necesară. Agitînd tartina din pîine neagră, îi anunță hotărîrea sa nestrămutată de a refuza de aici încolo „asemenea porcării". De data aceasta, doctorul se înfurie de-a binelea, dar, după o scenă epică, fu nevoit să admită înfrîngerea sa totală : nici vigoarea corzilor sale vocale, nici suflul și nici rezerva de înjurături nu le egalau pe cele ale prizonierului. Deci : retragere cu trîntit de ușă. Ceva mai tîrziu, un căpitan de aviație, foarte înalt, foarte elegant, și-a făcut o intrare impresionantă. Ajuns la un metru de patul lui Bader, înțepeni, pocnindu-și călcîile.

— Herr *wing commander*, v-am găsit piciorul.

Răsucindu-se, azvîrli un ordin scurt. În prag răsări pe dată un ostaș, se apropie de pat și încremeni la rîndu-i într-o impecabilă poziție de drepți, proiectînd, în același timp, brațul stîng înainte. La capătul acestui braț se legăna proteza pierdută, plină de noroi, cu rămășițe din centura abdominală.

— Formidabil ! exclamă Bader. Mi-ați făcut, zău așa, un serviciu grozav !

Aplecîndu-se, observă că laba piciorului, încălțată și acum cu șosetă și pantof, stătea aproape paralel cu gamba. Ei, fir-ar să fie, bombăni el, e făcută praf.

— Nu atît cît avionul dumneavoastră. Am găsit-o într-o grămadă de fiare informe.

Bader se scărpină în cap, gînditor.

— Credeți că mecanicii dumneavoastră mi-ar putea-o repara ? întrebă el, confecționîndu-și surîsul său cel mai seducător.

— Probabil că da. Ne vom strădui, pe cît se poate.

Urmă apoi un scurt schimb de saluturi ceremonioase, după care ofițerul și soldatul plecară, luînd cu ei piciorul.

Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, universul strîmt al prizonierului începu să se dilate. Mai întîi, o altă franțuzoaică, Hélène, îi „servi" o ceașcă de ceai întru totul acceptabil și o bucată de pîine aproape albă. După aceea, apăru căpitanul aviator, aducînd proteza reparată cu atîta grijă, că Bader s-a simțit adînc mișcat. Mecanicii refăcuseră complet articulația gleznei, înlocuiseră pernuțele de cauciuc, reparaseră centura și lustruiseră chiar părțile metalice. După ce l-a rugat pe căpitan să transmită cele mai sincere mulțumiri „artiștilor săi", Bader își montă protezele și porni să dea roată salonului. Fascinat, ofițerul german îl urmărea pas cu pas, fiind cel puțin tot atît de fericit ca Herr *wing commander ;* atît de fericit, încît nici nu remarcă privirile nerăbdătoare pe care Bader le arunca pe fereastră. Dincolo de ea, portalul din fundul curții dădea direct în șosea. Nici umbră de sentinelă. Un singur impediment : fereastra era la cel puțin doisprezece metri de sol.

Pe la amiază, un adjutant îi anunță pe Willy și pe polonez că plecarea lor în Germania este iminentă.

— Odată ajuns în dosul sîrmei ghimpate, adio evadare ! gemea Willy.

Bader strînse din dinți. Probabil, peste cîteva zile, va veni și rîndul său. Atunci va fi prea tîrziu...

Cînd Lucille aduse dejunul, polonezul, profitînd de absența momentană a sentinelei, se apucă să șușotească cu ea. Odată ușa închisă, se apropie de Bader.

— Mi-a spus că sînteți o celebritate și va face imposibilul să vă ajute. Duminica următoare, merge la o rudă, în satul vecin, iar acolo sînt agenți englezi. Ei o să încerce să vă scape de aici.

Agenți englezi ? ! Vasăzică era ceva adevărat în zvonurile fantastice care circulau în Marea Britanie ! „Duminica viitoare... văleu ! azi nu-i decît joi și pînă atunci au timp berechet să mă expedieze în cine știe ce lagăr din Germania !" Un singur mijloc de a preveni acest pericol : s-o facă pe omul slăbit, pe marele mutilat zdrobit de șocul suferit.

Așa a și procedat, cu conștiinciozitate, timp de două zile. Duminică, la ora mesei, așezîndu-i platoul pe pat, Lucille s-a aplecat astfel încît mîinile să-i fie ascunse de privirea bănuitoare a sentinelei. Cu o mișcare rapidă, a strecurat un bilețel între degetele rănitului, care, la fel de rapid, l-a disimulat sub pătură. Apoi, tînăra a plecat, zîmbind, cu aerul ei timid și nițeluș stupid.

18

Mesajul era scurt şi precis :

„Fiul meu va aştepta în faţa porţii principale a spitalului, zilnic, între miezul nopţii şi ora două dimineaţa. Va fuma o ţigară. Vom fi mîndri să ajutăm pe un celebru aviator englez."

Semnătura era aproape ilizibilă. A trebuit să se căznească nu glumă să descifreze numele expeditorului : J. Hièque.

A ascuns biletul în buzunarul cămăşii, sub o batistă mototolită. Va scăpa de el cu prima ocazie prielnică. Omul care era într-atît de curajos — sau de nebun — ca să semneze un asemenea mesaj îşi risca pielea. Ca şi micuţa Lucille, dealtfel.

Urma ca, în cel mai scurt timp, să rezolve două probleme importante : hainele şi frînghia. Prima s-a dovedit lesnicioasă ; i-a explicat medicului că protezele îl pun într-o situaţie stînjenitoare : de cîte ori trebuie să meargă la toaletă, persoanele întîlnite pe coridor se holbează îngrozite la picioarele sale artificiale, pe care poalele cămăşii de noapte nu izbuteau să le ascundă. Nu s-ar putea să-i fie restituiţi măcar pantalonii ?

— Vedeţi, făcu doctorul, în principiu, aşa ceva este strict interzis. Dar, în cazul dumneavoastră, e limpede că n-avem de ce ne teme. Pe seară o să vă trimit lucrurile.

Într-adevăr, după o jumătate de oră, o infirmieră îi aducea ţinuta sa completă, curăţată şi călcată cu grijă. Problema numărul unu fusese rezolvată !

O noapte întreagă a căutat în zadar soluția celei de a doua probleme : cum să părăsească spitalul ? Luînd-o de-a dreptul pe coridoare și pe scări ? Nici vorbă ! Sentinelele postate în toate punctele strategice îl vor conduce, politicos, dar ferm, îndărăt în patul său și, în plus, îi vor lua și hainele. Rămînea fereastra. Dar de unde naiba să-și facă rost de frînghie ?

A doua zi dimineața, pe cînd își ronțăia nervos tartinele, apărură primii săi vizitatori, la fel de veseli și de simpatici.

— Sînt încîntat să vă văd pe picioare, spuse contele. Am adus două sticle de șampanie. Acceptați să le golim împreună ?

Încadrat de cei doi piloți germani, a coborît la etajul întîi, unde au sfîrșit prin a găsi un birou liber. Reuniunea a fost cît se poate de reușită. Contele repurtase, cu siguranță, numeroase victorii — Crucea de cavaler atesta valoarea faptelor sale de arme — dar era mult prea bine crescut ca să vorbească despre așa ceva. În schimb, i-a transmis lui Bader că Luftwaffe, avînd aprobarea lui Goering, luase contact radio cu britanicii, folosind o lungime de undă internațională. Mareșalul Reichului oferea liberă trecere avionului englez care va transporta protezele. Aparatul trebuia să urmeze un traseu prestabilit și să parașuteze containerul deasupra Saint-Omerului. Pînă în prezent, însă, R.A.F. nu dăduse nici un răspuns.

Bader izbucni în rîs.

— O să lanseze containerul odată cu o ploaie de bombe, spuse el. În acest fel, nu se vor simți obligați să respecte condițiile de liberă-trecere.

Contele zîmbi discret și ridică paharul.

— Vom fi gata să-i întîmpinăm. Sper doar să nu fie doborîte și protezele dumneavoastră. Ah, era să uit, am să vă

transmit o invitație : *big-bossul* nostru, colonelul Galland*, vă trimite complimentele sale ; ar fi încîntat, domnule colonel Bader, dacă ați accepta să luați ceaiul la baza noastră de la Saint-Omer.

— Și, mai ales, să nu vă închipuiți cumva că dorește să sustragă de la dumneavoastră niscaiva informații de ordin militar, adăugă celălalt pilot. Pur și simplu, vrea să vă cunoască. Părerea lui este că noi, aviatorii, sîntem camarazi cu toții, din nefericire nu de aceeași parte a baricadei.

Bader a avut o scurtă ezitare. Ar fi fost ridicol să refuze și, apoi, i-ar face plăcere să-l cunoască pe colonelul Galland, pe care, cu siguranță, îl mai întîlnise și în văzduh. Ar fi fost ca un reflex al războaielor cavalerești de odinioară. Ca să nu mai vorbim, că, poate, ar avea prilejul s-o șteargă la bordul unui Messerschmitt ! Nu se știe niciodată.

— Voi veni cu plăcere, spuse el.

— Bravo ! exclamă contele. O să vă trimitem o mașină. Iar acum, ce-ar fi să destupăm și cea de a doua sticlă ?

Mașina s-a oprit în fața unui fermecător conac, popota flotilei germane. Pe cînd cobora, a remarcat, venind în întîmpinarea sa, un bărbat distins, cam de aceeași vîrstă cu el, oacheș, cu o mustață neagră și stufoasă acoperindu-i buza de sus. Avea arsuri proaspete în jurul ochilor și pieptul constelat de decorații. La gît, Crucea de cavaler cu frunze de stejar și spade, una din cele mai înalte decorații ale armatei germane. A întins mîna cu un zîmbet monden și s-a prezentat :

— Galland.

— How do you do ? Mă numesc Douglas Bader.

---

* As al aviației de vînătoare germane, comandantul Grupului 3 de Me. 109 în Bătălia Angliei ; a refuzat să execute ordinul lui Goering de a mitralia piloții englezi salvați cu parașuta (N.T.)

Au tăcut amîndoi, ușor stînjeniți. Galland nu vorbea engleza și Bader nu știa deloc germana. Un inginer cu craniul ras s-a oferit ca interpret. După ce l-a prezentat pe Bader ofițerilor din statul său major, Galland l-a condus spre fundul grădinii.

— Sînt bucuros să vă văd oarecum restabilit, spuse el, cu glas cald și plăcut. Presupun că ați trecut printr-un moment îngrozitor cînd a trebuit să săriți ?

— Sincer vorbind, nu-mi mai aduc prea bine aminte.

— Pare ciudat, dar de cele mai multe ori nimeni nu-și mai amintește nimic. Acum o zi, unul din piloții dumneavoastră mi-a incendiat motorul și am fost nevoit să sar, făcînd și o cădere destul de dură. Mă întreb, chiar, cum e cînd n-ai decît un picior pe care să pici ? !

— Destul de neplăcut, vă rog să mă credeți. De-atunci datează arsurile ?

— Eh, da. O amintire în plus...

Pătrunzînd sub o amplă boltă de trandafiri cățărători, Bader s-a oprit, surprins, în fața unui postament susținînd o platformă, ocupată de o magnifică instalație de tren electric. Galland a apăsat pe un buton și aproape o duzină de trenulețe s-au pus în mișcare, trecînd prin gări, trepidînd la macazuri, intrînd în tunele.

— Acesta, a explicat pe un ton plin de importanță interpretul, este locul preferat al domnului colonel. Instalația este o replică a celebrului joc al mareșalului Goering, dar, bineînțeles, instalația mareșalului e mult mai impozantă*.

Bader a zîmbit politicos. Apoi, gazda l-a condus pe o altă potecă care, după ce tăia un boschet, se înfunda în cele trei parapete ale unui adăpost pentru avion. În această alveolă se găsea un Messerschmitt 109.

---

* La reședința sa, Karinhall, Goering avea instalată o platformă, măsurînd circa 18 m lungime, posedînd tot ce se poate concepe în materie de material rulant și instalații feroviare. (N.T.)

Brusc încordat, Bader s-a apropiat de aparat, iar Galland l-a invitat, printr-un gest, să urce. Cu uluire amestecată cu respect, cei prezenți urmăriră cum se cațără pe aripă, cum își apucă piciorul drept ca să-l treacă peste marginea carlingii, cum se lasă apoi să cadă ca să se poată instala pe scaunul pilotului. Și, în timp ce Galland îi explica tabloul de bord, lupta cu disperare împotriva ispitei de a lansa motorul și de a-și juca ultima șansă într-o decolare de pe loc.

— Ați vrea să-l întrebați pe colonelul Galland, a zis el, întorcîndu-se către interpret, dacă mă autorizează să fac un mic tur cu guguștiucul ăsta ?

Galland a chicotit, vizibil amuzat. Interpretul a fost și el, cît pe-aici, să izbucnească într-un hohot vesel.

— Colonelul spune că, în acest caz, ar fi obligat să decoleze și el și să pornească în urmărirea dumneavoastră.

— De acord, a replicat Bader, un pic cam precipitat. Cu siguranță că ar fi foarte distractiv.

Interpretul a tradus și Galland a chicotit din nou, declarînd că, în acel moment, nu era de serviciu.*

Încet și cu un evident regret, Bader s-a săltat afară din carlingă. În picioare, pe aripă, a privit spre nord. Dincolo de terenul plat și gol era marea și, mai departe, la orizont, o fîșie albă. Falezele de la Dovers, gîndi el. Acolo, la cel mult șaptezeci și cinci de kilometri, e Anglia, grupul său, soția, libertatea...

Ceaiul l-au luat la popotă, un veritabil ceai englezesc, provenind, cu siguranță, din capturile făcute de Wehrmacht în Franța. În ciuda amabilității generale, atmosfera

* După război, primind de la Galland un instantaneu al acestei scene, Bader a putut constata că, pe tot timpul cît se aflase în carlinga Messerschmittului, unul din ofițeri avusese revolverul ațintit asupra sa. (N.A.)

rămînea bizar de rece, încorsetată, aproape artificială. Ofiţerii lăsaseră în seama şefului lor grija conversaţiei, o conversaţie cu atît mai dificilă, cu cît majoritatea subiectelor erau tabu. Spre marea sa satisfacţie, nimeni n-a încercat să obţină de la el nici cea mai neînsemnată informaţie cu caracter militar. „În fond, toţi aceşti nemţi sînt corecţi şi... îngrozitor de înţepaţi", gîndi Bader.

La plecare, Galland l-a însoţit pînă la maşină.

— Făceţi-mi plăcerea şi acceptaţi acest mic dar, i-a spus el întinzîndu-i o cutie cu tutun de pipă englezesc. Am fost încîntat să vă cunosc. Veţi fi, cu siguranţă, trimis într-un lagăr de prizonieri din Germania. N-o să fie prea vesel. Dacă vă pot fi cumva de folos, vă rog să nu vă jenaţi.

A strîns, cu un surîs încurajator, mîna lui Bader, şi-a pocnit călcîiele şi s-a înclinat. Aliniaţi, discret, în spatele său, ceilalţi ofiţeri au făcut acelaşi lucru. Bader a urcat în maşină şi aceasta a demarat în trombă. „Un tip simpatic, Galland acesta, şi-a zis el. Mi-ar fi plăcut să-l am în grupul meu". Din cîte se spunea, omul repurtase mai bine de şaptezeci de victorii, palmares remarcabil, chiar dacă se ţinea seama că apucase să lupte în Spania şi Polonia.

Întors la spital, a constatat că salonaşul lor primise un nou pacient : o formă imobilă, mumificată în pansamente, degajînd miros oribil de eter.

— Un sergent din R.A.F., doborît ieri seara, i-a explicat Hall. I s-a amputat un braţ şi e încă sub efectul anesteziculuí.

Bader tocmai se pregătea să se întindă pe pat, cînd uşa s-a deschis, lăsînd să pătrundă un soldat cu casca pe cap. Omul a salutat, cu o mişcare stîngace şi, în acelaşi timp, sinistră.

— Herr *wing commander,* a recitat el într-o englezească atroce, mîine dimineaţă dumneavoastră gata la ora opt pentru plecat Germania.

Senzația lui Bader a fost aceea de pumn în burtă. Mîine dimineață...

— N-ați avut baftă, Sir, a murmurat Hall, îndată după ce soldatul a ieșit. Nu mai e nimic de făcut.

— Ba da, a scrîșnit Bader. Trebuie să evadez la noapte, uite ce-i de făcut !

Dînd pătura la o parte, a înhățat cearceaful, l-a rupt în lungime și a înnodat zdravăn între ele cele două jumătăți. Același lucru l-a făcut și cu cearceafurile de pe paturile rămase libere, în timp ce Hall monologa cu glas tare ca să acopere zgomotul pînzei sfîșiate. Au avut și un moment de groază auzind cum scîrțiie, dincolo de ușă, fotoliul de răchită în care se tolănise sentinela. Dar n-a fost decît o alarmă falsă ; pesemne, omul își schimbase poziția.

— Sper ca nodurile să țină, a bombănit Bader. Dar, fir-ar să fie, nu e destul de lungă !

— Luați cearceaful meu, Sir.

„Coarda" s-a dovedit și de data aceasta, prea scurtă. O clipă de ezitare, apoi Bader s-a îndreptat spre patul sergentului care dormea în continuare sforăind ca toți anesteziații.

— E oribil ce fac, dar trebuie să ies de aici.

Încetișor, cu smunciturі scurte, a izbutit să tragă cearceaful de sub corpul rănitului.

— Cred că ajunge acum, și-a spus el. Tot n-am cu ce s-o mai lungesc.

Au împins patul sergentului pînă la fereastră — sentinela trebuie să fi fost surdă, că n-a auzit — apoi au legat de somieră unul din capetele frînghiei improvizate, iar restul șarpelui alb l-au disimulat lîngă perete, acolo unde era umbră. După aceea, păturile au fost puse în ordine pe paturi și Bader s-a culcat. Totul era ca nimeni să nu vină în control înainte de căderea nopții.

Cu o încetineală exasperantă, amurgul a pus stăpînire pe salon. Se făcuse aproape întuneric cînd sentinela a împins ușa, și-a trecut capul prin deschizătură și, după o privire circulară, le-a urat noapte bună. Bader abia dacă mai sufla. Neamțul, însă, neobservînd nimic suspect, a închis la loc, liniștit.

Imediat, Bader s-a ridicat în capul oaselor. Scăpărînd un chibrit, s-a uitat la ceas : era 21. La miezul nopții va trebui să fie afară.

La aceeași oră, așezată în colțul căminului, cu spatele foarte drept, Thelma se străduia, fără succes, să pară interesată de conversația celor trei piloți veniți să-i țină de urît. Era de-a dreptul de nerecunoscut : de trei zile și trei nopți nu mai dormise, nu mai mîncase, nu-și mai putuse veni în fire. Nu se simțea capabilă nici măcar să spere.

Soneria bruscă a telefonului a făcut-o să tresară. A recunoscut imediat glasul lui Woodhall. Ceilalți n-au auzit decît atît :

— Da... da... oh, da... mulțumesc, Wooddy.

A pus receptorul în furcă și cu degete ce-i tremurau și-a aprins o țigară.

— Douglas e prizonier, a anunțat ea, într-un tîrziu, cu voce monocordă. Cred că am să mă duc acum să mă culc.

Londra recepționase mesajul transmis de Luftwaffe. Se sugera ca protezele să fie expediate cu un avion comercial. Avea să fie escortat de Spitfire pînă la coastele Franței, iar de acolo, preluat de o secție de Messerschmitturi. Aparatul va ateriza la Saint-Omer, pilotul va remite protezele unui ofițer de-al bazei și va pleca imediat îndărăt.

Atît Leigh-Mallory, cît și Sholto Douglas, șeful cel mare al R.A.F. au avut aceeași reacție, promptă și cate-

gorică : nici un fel de trecere liberă pentru un avion britanic şi nici un fel de escortă a vînătoarei germane ! Marea Britanie n-avea nevoie să alimenteze propaganda lui Goebbels *. Protezele vor fi luate de echipajul unui Blenheim** de bombardament şi lansate în cursul unui atac normal.

De undeva, din întunecimea care apăsa peste Saint-Omer, răsunară cele douăsprezece dangăte de clopot ale miezului nopţii. De cel puţin un ceas, Bader era gata. A lăsat mai întîi „coarda" pe fereastră, apoi a purces la escaladarea pervazului. Niciciînd, greutatea moartă a picioarelor sale nu i s-a părut atît de enormă. La fiece mişcare, o durere ascuţită îl săgeta pe sub coastele rupte, tăindu-i răsuflarea.

Iată-l, în sfîrşit, afară, cu mîinile încleştate de pînza aspră. Apendice inutile, picioarele hîrşiau zidul, dar braţele, obişnuite de ani de zile să suporte povara trupului, erau suficient de robuste ca să asigure, fără dificultăţi, coborîşul. După cîteva secunde a atins o nouă fereastră, deschisă şi ea. Rugîndu-se ca respectiva încăpere să nu fie ocupată, s-a instalat, de bine, de rău, pe pervaz şi a scrutat, îngrijorat, bezna de sub el. Era destul de lungă frînghia ? Imposibil să-şi dea seama. Dealtfel, această chestiune era de o importanţă relativă. Oricum, n-avea de gînd să urce îndărăt. Şi-a tras sufletul, a dat din umeri şi a reluat coborîrea.

Încă un etaj... parterul... şi, cu un oftat de uşurare, a simţit cum picioarele ating pavajul curţii. Grăbit, a luat-o

* J. P. Goebbels, ministrul propagandei al Reichului ; s-a sinucis odată cu Hitler, la 30 aprilie 1945, după ce, în prealabil, îşi otrăvise nevasta şi pe cei patru copii. (N.T.)

** Bombardier uşor, monoplan, bimotor ; armament : 5 mitraliere în faţă, una la spate (mai tîrziu două) ; viteza maximă : 420 km/h. ; rază de acţiune : 1 700 km (N.T.)

pieziș spre peluza centrală, al cărei gazon avea să înăbușe zgomotul pașilor. Acum distingea și ceva mai negru decît noaptea. Porțile ! Fir-ar să fie ! Închise ! Ba nu. Strecurîndu-și degetele între cele două batanturi, le-a desfăcut fără nici o greutate. Pe partea cealaltă a drumului, exact în fața sa, bobul de jeratic roșu al unei țigări. Cînd a pornit să traverseze șoseaua, micul punct luminos i-a ieșit în întîmpinare, dansînd în fața unei siluete îndesate.

— Douglas ! a șoptit o voce cu un pronunțat accent franțuzesc.

— Da.

Silueta l-a prins de braț, trăgîndu-l după sine. Bader abia și-a stăpînit o înjurătură ; în liniștea tîrgului, tălpile sale din piele groasă, aplicate brutal pe dalele trotuarului de niște picioare lipsite de suplețe, făceau un zgomot să trezească și morții. Din fericire, cei vii păreau să aibă somnul țeapăn. Încetul cu încetul, se apropiau de marginea orășelului și Bader a început să respire mai în voie. Evadarea îi părea acum infinit mai lesnicioasă decît crezuse, o simplă plimbare pe străduțele pustii ale unui orășel ocupat de inamic, în tovărășia unui om care-și risca viața ca să-l ajute.

După o jumătate de oră de mers, călăuza sa a cotit pe o cărăruie care sfîrșea într-un zid. S-au strecurat printr-o portiță, au străbătut o grădină și, printr-un mic coridor, au pătruns într-o încăpere abia luminată. O bătrînică se desprinse din fotoliul în care ședea la gura sobei și, cu o mișcare impulsivă, îl sărută pe Douglas pe ambii obraji. În spatele ei, un bătrîn înalt surîdea dînd din cap.

Bătrînica a aprins o lumînare și l-a condus apoi la catul de sus, într-o odaie foarte curată în mijlocul căreia trona un pat uriaș. Bader abia a așteptat să iasă gazda ca să se dezbrace și să se vîre între cearceafuri. Era complet sleit, atît psihic, cît și fizic.

„I-am tras pe sfoară pe teutoni, a mai apucat el să-şi spună. Peste două-trei zile, voi fi din nou cu Thelma".

Un minut mai tîrziu, dormea ca un prunc.

A doua zi, dimineaţa, pe la zece, pe cînd înfuleca un mic dejun copios, servit de gazdă, aceasta i-a spus că dispariţia sa a pus pe jăratec întregul spital şi că grupuri de soldaţi scotoceau cu înfrigurare tot cartierul învecinat, neînchipuindu-şi că un olog ar putea ajunge prea departe. Doamna Hièque exulta, iar soţul ei, ceva mai potolit, dar la fel de bucuros, îşi freca întruna mîinile.

— Diseară, a anunţat el, o să vină ginerele meu ca să discute cu dumneavoastră chestiunea mutării într-un alt oraş. Fiţi fără grijă, agenţii englezi se vor ocupa de asta. O să vedeţi, treaba va merge strună.

Exact la ceasul prînzului, un uruit familiar a făcut să zornăie geamurile. Ghemuit în adăpostul pe care gazdele sale îl săpaseră în fundul grădinii, Bader urmărea cu o privire melancolică dîrele de condensare pe care avioanele britanice le trasau pe seninul cerului. În cîteva zile, va fi şi el acolo, sus, împreună cu camarazii săi, la comenzile sclipitorului Spit.

Ceea ce nu ştia, era că acest raid avea un scop dublu : să mai are o dată aeroportul de la Saint-Omer şi să livreze protezele lui Herr *wing commander*. În timp ce vînătorii britanici se băteau cu Messerschmitturile, bombardierele îşi vedeau de treaba lor devastatoare. Numai unul dintre ele, în loc de bombe, a lepădat un pachet insolit : o ladă lunguiaţă, pe care o parașută a purtat-o încetişor, printre exploziile antiaerienei.

Cînd, după terminarea atacului, nemţii au descoperit lădiţa între două cratere de bombe, urletele lor s-au auzit pînă la cer. Lasă că englezii le doborîseră unsprezece aparate, pierzînd numai şase, dar protezele păreau să dea cu

tifla întregii Luftwaffe, acum cînd destinatarul îşi lăsase mofluji gardienii. Încă un motiv ca Goering să trîntească una din obişnuitele sale crize de furie...

Pe la ceasurile cinci după-amiază, doamna Hièque s-a dus în tîrg după noutăţi ; tot atunci, Bader, care se străduia, cu destulă greutate, să menţină o conversaţie cu soţul ei, a început să fie stăpînit de o nerăbdare febrilă, vecină cu panica. Simţea nevoia să părăsească cît mai grabnic această casă, prea aproape de spital şi de patrulele care, cu siguranţă, erau în căutarea lui. Brusc, lovituri puternice au zguduit uşa de la intrare. Bătrînul Hièque a tresărit ca înţepat de o viespe.

— Nemţii ! a şoptit el.

Apucîndu-l pe Bader de braţ, l-a tîrît după sine spre ieşirea din dos. În ultima clipă, pilotul a avut reflexul să înhaţe scurta de zbor, pe care o lăsase pe un scaun. În fundul grădinii, lîngă zid, se afla un mic şopron plin cu fîn, paie, unelte de grădinărit şi coşuri goale. Bătrînul i-a făcut semn să se ascundă în fîn, ca apoi să îngrămădească peste el cîteva baloturi de paie, iar peste acestea nişte coşuri. Abia după aceea, s-a dus să deschidă uşa casei.

Aşteptarea a fost scurtă, poate nici un minut. Paşi grei, cu zgomot de cizme ţintuite care, odată auzit, nu se mai uită, au făcut să scîrţîie pietrişul potecii. Se îndreptau către şopron. Bader a simţit paiele mişcîndu-se, apoi paşii s-au îndepărtat şi el a respirat adînc. Să fie oare nemţii atît de puţin conştiincioşi ? Dar iată că cizmele revin şi ceva străpunge paiele la cincizeci de centimetri de capul său. Urmă încă o lovitură, apoi alta ; trăgînd cu coada ochiului în sus Bader văzu lama baionetei trecînd la două degete de nasul său şi străpungîndu-i mîneca. Vîrful izbi podeaua cimentată şi reveni în sus. Era clar că la următoarea lovitură, ascuţişul de oţel avea să se împlînte în ceafa sau în capul său.

S-a decis într-o fracțiune de secundă ; sprijinindu-se în mîini, a țîșnit din căpiță, precum un monstru din adîncul apelor, stîrnind în juru-i valuri... de paie. Tînărul ostaș german, care tocmai se pregătea de o nouă împunsătură, a făcut un salt îndărăt, scoțînd un strigăt. Imediat, alți trei au sosit în goană. Împresurat precum o fiară la gura văgăunii, Bader a zîmbit și, fără grabă, a ridicat mîinile. Ușa bucătăriei a fost dată de perete și un adjutant a sosit în galop, smulgînd din mers pistolul de la șold. A urmat un moment de tăcere stingheră, apoi adjutantul, vizibil jenat, a vîrît pistolul îndărăt în tocul lui.

— În sfîrșit, *wing commander*, rosti el într-o englezească impecabilă, am reușit să punem mîna pe dumneavoastră. Ne-ați dat ceva de furcă.

— Mda. Vreți să le spuneți oamenilor dumneavoastră să lase-n jos baionetele ? După cum vedeți, nu sînt înarmat.

— Desigur. Vreți să mă urmați, *wing commander* ?

În timp ce grupul traversa casa, Bader a făcut un gest neglijent în direcția bătrînului care stătea țeapăn și drept într-un colț al bucătăriei.

— Omul acesta habar n-avea că mă aflu în grădina sa. M-am ascuns ieri seară, strecurîndu-mă prin portița din fundul curții.

— Așa mi-am zis și eu, a răspuns adjutantul, pe un ton politicos, aproape amabil.

Primirea ce i s-a făcut la spital, însă, a fost sensibil mai puțin politicoasă, chiar deloc amabilă. Hainele și protezele i-au fost confiscate pe loc și, în timp de cincisprezece zile, trei soldați înarmați pînă-n dinți nu l-au scăpat din ochi. În continuare, a fost transportat la Bruxelles, unde urma să apară în fața curții marțiale. Abia după ce s-a luat o dată tare în clonț cu interpretul și, a doua oară, cu președintele tribunalului militar, și-a dat seama de eroarea săvîrșită : nu era el cel inculpat, ci personalul spitalului de la Saint-Omer, acuzat de gravă neglijență în serviciu, atît de gravă încît în viziunea autorităților germane ea friza complicitatea. Suflet generos, a făcut imposibilul ca să-i scoată basma curată pe acuzați. Nimeni nu putea prevedea, a explicat el instanței, că un olog de ambele picioare o să evadeze și încă pe fereastră, de la etajul trei.

Președintele s-a abținut de la discutarea acestui argument, în schimb, i-a comunicat „martorului" că soții Hièque au fost arestați. Bader a simțit că-l ia cu frig, gîndindu-se la soarta celor doi nefericiți. (După prăbușirea Germaniei naziste, cei doi francezi au fost descoperiți într-un lagăr de concentrare, foarte slăbiți, dar în viață. Ca urmare a îngrijirilor primite într-un spital britanic și-au recuperat, încetul cu încetul, sănătatea.)

Apoi, la fel ca atîția alți prizonieri, Bader a cunoscut lunga succesiune a lagărelor nemțești. Întîi, Stalagul* de tranzit de lîngă Lubeck, unde circa cinci sute de ofițeri englezi, murdari, hirsuți, pe jumătate morți de foame, viețuiau în niște barăci mizerabile, împrejmuite cu sîrmă ghimpată. A urmat lagărul de la Warburg, în vecinătatea

* Lagăr de prizonieri de război (N.T.)

Casselului, unde diverse grupuri se îndeletniceau, fiecare pe contul său, cu sportul favorit al prizonierilor : săparea de tunele, care să conducă spre „libertate", adică dincolo de incinta îngrădită. Dar, cum nici nemții nu sufereau de orbul găinilor, majoritatea acestor lucrări erau descoperite înainte de terminarea lor. E drept, din cînd în cînd, cîte o echipă izbutea să evadeze, dar era capturată, scurt timp după aceea, de polițiști.

Firește, Bader a participat la cîteva din aceste tentative, din păcate întotdeauna la cele sortite eșecului. Pe cînd se afla în cel de al treilea lagăr, la Lamsdorf, în Silezia, a fost cît pe aici să izbutească. Datorită complicității unui plutonier, a reușit să se strecoare într-un detașament de vreo cincizeci de oameni, care lucrau, în afara lagărului, la refacerea unui drum. Acolo, supravegherea era mai puțin strictă și el spera să scape și să ajungă, în tovărășia altor doi piloți, gata și ei de evadare, la frontiera cu Polonia, unde știa că operează numeroase grupuri de partizani. În ultimul moment, paza lagărului a descoperit absența lui. O patrulă a ajuns din urmă coloana de prizonieri, iar ofițerul care o comanda, neștiind cum arată Bader la față, a avut, ca să-l detecteze, o idee ingenioasă : a ordonat ca toți prizonierii să-și lase pantalonii în vine. Bader n-a așteptat să se consume această comedie grotească ; evitîndu-le camarazilor umilința, a ieșit singur din rînd.

După două zile a fost transferat în lagărul disciplinar de la Kolditz, instalat într-o fortăreață medievală. Împlîntat în vîrful unei stînci gigantice, înconjurat de ziduri ciclopice, acest castel l-ar fi făcut fericit pe regizorul cel mai extravagant al Hollywoodului. Și oricîte planuri a imaginat Bader, oricît a studiat terenul, oricît s-a sfătuit

cu alte minți înfierbîntate, de care nu ducea lipsă acest lagăr rezervat optimiștilor incorigibili, pînă la urmă a fost nevoit să admită că, cel puțin din acest punct de vedere, nemții aveau perfectă dreptate : de la Kolditz nu se putea evada. Aici a petrecut doi ani și ceva, circa opt sute de zile, monotone și totodată enervante. Ultima iarnă — 1944—1945 — a fost deosebit de greu de suportat. Apoi, pe la jumătatea lui aprilie, prizonierii au aflat că o avangardă americană se afla doar la cîțiva kilometri de fortăreață. Douăzeci și patru de ore mai tîrziu, ploua cu obuze în jurul bătrînelor ziduri. Castelul se găsea prins, ca un sandviș, între blindatele americane la vest și un regiment S.S. la est. Duelul de artilerie a durat pînă după asfințit, iar seara, în locul tradiționalei fierturi de cartofi, prizonierii mîncau conserve fabricate dincolo de ocean.

Adus în triumf la Paris, Bader ar fi vrut să sară într-un Spitfire ca să ia parte la ultimele încleștări. Superiorii săi au avut mult de furcă pînă l-au făcut să renunțe. Și dacă a renunțat, a fost nu din pricina împotrivirii lor amicale, ci a rugăminților Thelmei, cu care a putut lua telefonic legătura și care i-a mai potolit ardoarea.

Două luni după aceea, Bader primea ultimul său comandament : direcția sectorului North Field. Comandament vremelnic, întrucît era vorba de lichidarea majorității efectivelor R.A.F. Uriașa mașină de război a Marii Britanii se demonta și, printr-o amară ironie a soartei, Bader trebuia să joace un rol important în această dezorganizare organizată. Puterile beligerante se pregăteau să-și reia viața pașnică.

La 15 septembrie, londonezii și miile de persoane venite din provincie au asistat la defilarea Victoriei. La încheierea giganticei parade, puzderia de capete s-a răsucit

spre cerul cenușiu. În tunetul asurzitor al motoarelor, trei sute de aparate de vînătoare treceau razant cu acoperișurile. În mijlocul primei secții, cu fălcile încleștate, Douglas Bader conducea cea din urmă ieșire masivă a vînătoarei britanice. Survolînd docurile pustiite de pe Tamisa, a avut un zîmbet amar. Timp de o clipă, l-a încercat părerea de rău după eroicele zile ale marii Bătălii pentru Anglia.

Redactor: ROLICĂ ZAHARIA
Tehnoredactor: VALERIA PETROVICI

Bun de tipar: 26.08.1982. Apărut: 1982. Coli tipar: 8,5.

Comanda nr. 20 394
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii",
Piața Scînteii nr. 1, București,
Republica Socialistă România

EDITURA MERIDIANE

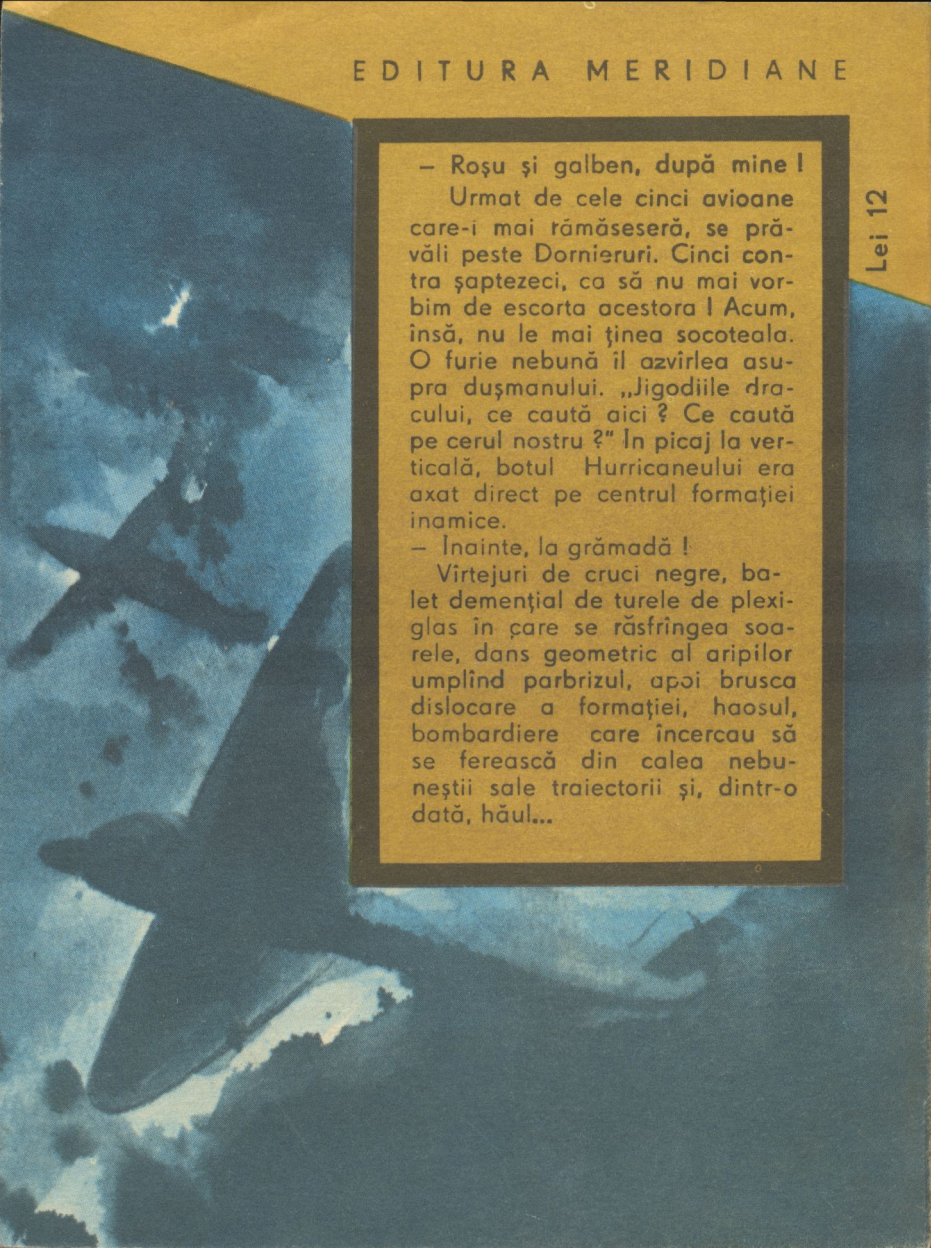

— Roşu şi galben, după mine !

Urmat de cele cinci avioane care-i mai rămăseseră, se prăvăli peste Dornieruri. Cinci contra şaptezeci, ca să nu mai vorbim de escorta acestora ! Acum, însă, nu le mai ţinea socoteala. O furie nebună îl azvîrlea asupra duşmanului. „Jigodiile dracului, ce caută aici ? Ce caută pe cerul nostru ?" În picaj la verticală, botul Hurricaneului era axat direct pe centrul formaţiei inamice.

— Înainte, la grămadă !

Vîrtejuri de cruci negre, balet demenţial de turele de plexiglas în care se răsfrîngea soarele, dans geometric al aripilor umplînd parbrizul, apoi brusca dislocare a formaţiei, haosul, bombardiere care încercau să se ferească din calea nebuneştii sale traiectorii şi, dintr-o dată, hăul...

Lei 12